

Vertaald en toegelicht door Wiel Logister smm

Gods liefde voor mensen doet me dichten en zingen

Een selectie uit de Cantieken van
Louis-Marie Grignion de Montfort

Gods liefde voor mensen doet me dichten en zingen

Louis mares de montfort yignon

Gods liefde voor mensen
doet me dichten en zingen

**Een selectie uit de Canticen
van Louis-Marie Grignion de Montfort**

ingeleid, vertaald en toegelicht
door Wiel Logister smm

Colofon

De illustraties komen uit de handschriften van Montfort en zijn medewerkers in de archieven van de Montfortanen in het generaalat te Rome.

ISBN/EAN: 978-90-820474-4-8

Opmaak en druk: Gianotten Printed Media, Tilburg

Omslag: Yoman Reclame Studio, Tilburg

© Copyright en uitgever: Provinciaal Montfortanen, Vroenhof 87, NL – 6301 KE Valkenburg a/d Geul
Tilburg, 2016

Inhoudsopgave

	Blz.		Blz.
Voorwoord	7	22 Besluiten en gebeden van een echte,	
Inleiding	11	ijverige missionaris	110
1 Wanneer heeft Montfort zijn cantieken		24 Leven in Gods tegenwoordigheid	115
geschreven?	13	26 Het handwerk van de erkentelijkheid	119
2 Waarom liederen?	15	28 De overgave aan de Voorzienigheid	121
		29 De ellende van de wereld	127
Deel 1: IN HET NEDERLANDS		40 De oneindige schatten van het	
VERTAALDE CANTIEKEN	23	Hart van Jezus Christus	138
<i>uit manuscript 1:</i>		41 De liefderijke overvloed van het	
1 Het nut van de cantieken	23	Hart van Jezus	140
2 De dichters van tegenwoordig	25	42 Wat Jezus Christus zegt over de	
3 Tot de uitverkorenen	29	H. Hartdevotie	143
4 In het licht van de Deugd van God	29	<i>uit manuscript 2:</i>	
5 De uitmuntendheid van de Charité	34	45 Van de angst genezen	147
6 Het licht van het geloof	37	50 De volmaaktheden van God	149
7 De kracht van de hoop	42	<i>uit manuscript 3:</i>	
8 De luister van de nederigheid	46	64 Kerstmis voor de geestelijke zielen	150
9 De charmes van de zachtmoedigheid	52	74 O.L. Vrouw van Smarten aan de	
11 De kracht van het geduld	56	voet van het kruis	151
12 De schoonheid van de maagdelijkheid	62	75 De innerlijke vrome	152
13 De noodzaak van boetvaardigheid	69	77 De vrome slaaf van Maria	153
14 De tederheden van de naastenliefde	75	79 De zondaar bekeerd door Maria's	
15 De vreugde van het gebed	82	tussenkomst	155
18 De schreeuw van de armen	90	85 Magnificat	157
19 De triomf van het Kruis	91	89 De triomf van het Ave	158
20 De schatten van de armoede	96	91 De goede missionaris	160
21 De vlammen van de ijver	106		

	Blz.		Blz.
98	De bekering van de zondaar	162	
103	De verlangens van de Goddelijke Wijsheid	167	
105	Jezus Christus roept de zondaar op om te profiteren van de Missie	170	
106	Het oordeel over de wereld – een dialoog	172	
109	Het Onzevader en het Weesgegroet	179	
112	Het verlangen tijdens de communie	180	
114	De moeilijkheden van dit leven en het vertrouwen op God	181	
115	Nieuwe Cantiek: De Missie is open	183	
123	De schatten van het Kruis	185	
128	Zondag van Sacramentsdag	187	
129	Maandag van Sacramentsdag	189	
130	Dinsdag van Sacramentsdag	190	
131	Woensdag van Sacramentsdag	192	
132	Donderdag van Sacramentsdag	193	
134	Zaterdag van Sacramentsdag	195	
140	De bekeerde zondaar	196	
141	Aanroeping van de Heilige Geest	197	
<i>uit manuscript 4:</i>			
144	De arme van geest	199	
145	Ter ere van O.L. Vrouw van het Geduld	201	
148	De Charité	202	
149	Voor de Dochters der Wijsheid	205	
157	De afzondering	206	
158	Het allerheiligst Sacrament	209	
160	Alle volken, looft de Heer	211	
163	Oproep om met ijver deel te nemen aan de missie	211	
164	De Calvaire van Pontchâteau	213	
Deel 2: COMMENTAREN EN BESCHOUWINGEN		217	
1.	De deugd van God in het midden	217	
1.1.	De theologale deugden	225	
1.1.1.	Liefhebben	228	
1.1.2.	Geloven	232	
1.1.3.	Hopen	235	
2.	De moeilijkheden van het leven en het vertrouwen op God	238	
2.1.	Nederigheid	239	
2.2.	Zachtmoedigheid en toorn	241	
2.3.	Leven als een arme	245	
2.4.	De wereld ofwel het leven in kreukels	249	
2.5.	Het hart van Jezus ofwel het centrum van een nieuwe wereld	251	
2.6.	Wat er verandert als iemand zich bekeert	252	
2.7.	Maria	254	
2.8.	De eucharistie	257	
2.9.	De gedreven missionaris	259	
3.	Epiloog	261	
Bijlage: CD “Gods liefde voor mensen doet ons zingen”		265	

Voorwoord

De laatste jaren schreef Wiel Logister twee boeken over de spiritualiteit van Montfort, de stichter van de Dochters der Wijsheid, de Broeders van St.-Gabriël en de Montfortanen. In 2013 **Geraakt door de nederigheid van God** en in 2014 **In de voetstappen van de Gekruisigde**. Telkens met als ondertitel “Spiritualiteit in de lijn van Louis-Marie Grignion de Montfort”. Het zijn geen historische studies, maar pogingen om grondlijnen van zijn levensbenadering naar voren te brengen. Daarna begon Wiel de cantieken of geestelijke liederen van onze stichter te lezen, te bestuderen en te vertalen. Bij gelegenheid van diens 300^e sterfdag (28-4-2016) stelde hij een boekje samen met gebeden uit die cantieken: **Bidden met Louis-Marie Grignion de Montfort**. Het laat zien hoe hartstochtelijk hij bad en anderen leerde bidden. Het boek dat nu, eind 2016 verschijnt, biedt een vertaling van 62 van de 164 cantieken, voorafgegaan door een inleiding en gevolgd door een toelichting.

Tot nu toe zijn slechts enkele cantieken in het Nederlands vertaald en gepubliceerd in interne montfortaanse tijdschriften, o.a. door Jo van Osch in 1982-1983. In andere landen ging het niet anders. Complete vertalingen in het Italiaans, Spaans en Engels zijn er pas sinds 2002, 2003 en 2005. Dit had ermee te maken dat sinds midden 19^e eeuw de aandacht vooral uitging naar de geschriften van Montfort over de Wijsheid, Maria en het Kruis. Zijn cantieken werden beschouwd als stichtelijke liederen voor eenvoudige christenen; de kern van zijn theologie en spiritualiteit was er blijkbaar niet in te vinden. Maar werpen ze niet een apart licht op de wijze waarop Montfort de geest van het christendom wilde vernieuwen, op wat hem als missionaris voor ogen stond en op wat hij van zijn volgelingen verwachtte?

De laatste jaren hebben de Nederlanse confraters tijdens hun jaarlijkse retraite een aantal cantieken gelezen, besproken en gezongen. Tot enthousiasme van de deelnemers. Die begeestering was er dit voorjaar ook tijdens de feestelijke vieringen van zijn sterfdag in de Remigiuserk van Schimmert, bij de Dochters der Wijsheid in Wijchen, in de Montfortkerk in Tilburg en de Montfortkapel in Oirschot. Hopelijk wordt ook u als lezer geraakt door de hartstocht die erin naar voren komt.

ie le prend pour mes revenus

Je suis pauvre ie veux vous suivre
pauvre a pauvre. Je suis jaloux
pardieu, la pauvreté m'enquies
et m'inspire ce saint transport
que ie vous le semble. en main
ou me l'oliez des a present
par votre coeur et par main
octroyez moi ce grand present.

de peur que la route commune
m'écarte de la verité

ie viens pour faire ma fortune
des biens
~~de~~ de votre pauvreté

faites ma fortune. Bien haute.

que ie sois pauvre comme vous
et qu'avec moi tout mon bien saute

Je serai plus riche que vous

Dieu seul

Cantieken zijn liederen! Daarom heeft Andries Govaart er zeven zo vertaald dat ze gezongen kunnen worden. Vervolgens heeft componist Frans Bullens ze op muziek gezet, eentje zelfs op twee melodieën. Wellicht raken teksten en melodie u en wilt u deze vertolking horen of zelfs gaan zingen. Achter in dit boek vindt u een CD waarop deze cantieken gezongen worden door een projectkoor o.l.v. de componist. Ook de partituren ervan zijn beschikbaar. Ik wens u veel lees-, luister- en zanggenot.

Valkenburg aan de Geul, 8 december 2016

Peter Denneman smm
provinciaal overste

Afkortingen

BB	Montfort, De Brandende Bede (om Priesters van Vuur)
C	Cantiek
CC	Cantieken
CdN	Montfort, Cahiers de Notes (aantekeningenboek uit zijn seminarietijd)
DSM	Dictionnaire de Spiritualité Montfortaine, Ottawa 1994
LEW	Montfort, De Liefde tot de Eeuwige Wijsheid
MG	Montfort, Het Mariageheim
OC	Montfort, Oeuvres Complètes, Parijs 1966
RM	Montfort, Règle manuscrit (handgeschreven regel van de Montfortanen)
WG	Montfort, De Ware Godsvrucht

D'amour. Ne

IHS

Enfin chanté mon carquo
Jour et nuit ce cantique.
Jesus est mon vainqueur
et mon amour unique.

l'amour

Jesus est mon amour
et la nuit et le jour
marie est mon amour
et la nuit et le jour

Dieu Seul

5. Sur le même air
quelque mon Jésus
rien ne te peut bien dire
tout esprit est vaincu
l'ingénier peut suffire.
amour

Jesus est mon amour
et la nuit et le jour

IHS

un peu de dialogue
splendeur de sa beauté

de toute éternité
voilà comme il s'appelle
suprême vérité
la sagesse éternelle
amour

IHS

la suprême beauté
la suprême lumière
la suprême bonté
l'unique de la vie

amour

IHS

La suprême beauté
la suprême lumière
la suprême bonté
un seul Dieu de Dieu le père
amour

IXI

de marie il est né
dans le temps on le nomme
Jésus, verbe incarné
ou bien le fils de l'homme
amour de

IXI

Inleiding

Montfort heeft in zijn korte leven (1673-1716) tussen zijn pastorale bezigheden door veel geschreven: brieven, theologische beschouwingen, regels voor zijn congregaties etc. Wat er verloren is gegaan, weten we niet. Een groot deel van wat bewaard is gebleven, bestaat uit cantieken ofwel religieuze liederen. In de *Oeuvres Complètes* van 1966 beslaan ze bijna de helft van zijn geschriften (blz. 861-1673); samen meer dan 20.000 verzen. Hij zong ze of liet ze zingen bij allerlei gelegenheden. Volgens nr. 67 van de *Règle manuscrit* werden tijdens de missies in de parochies 's morgens vroeg om vijf uur cantieken gezongen, als de deelnemers naar de kerk kwamen. Met de kinderen zong men 's middags na het rozenhoedje “twee of drie strofen van een cantiek” (nr. 84). Op bedevaart naar O.L. Vrouw van Saumur “zingt men onderweg cantieken, bidt men de rozenkrans of gaat men in stilte” (OC 818). Cantiek 164 is een soort arbeidsvitamine voor de werkers aan de Calvaire in Pontchâteau. Op de markt van Challans weet Montfort ruziënde vrouwen te kalmeren door een cantiek aan te heffen. De Dochters der Wijsheid moeten in de school of bij zieken cantiek 148 over de charité zingen. In 1793, tijdens de Franse Revolutie, op weg naar de brandstapel zingen de zusters een cantiek van hun stichter.

De cantieken zijn dus niet enkel bedoeld voor de liturgie in de kerk. Naast gebeden, lofprijzingen en belijdenissen bevatten ze ook aanwijzingen voor het volgen van de missie, teksten voor processies, mystieke poëzie, dialogen die doen denken aan middeleeuwse mysterie-, heiligen- en mirakelspelen. Montfort schreef ze voor parochies, voor de Dochters der Wijsheid, voor vrienden en kennissen of als uiting van zijn geloofsbeleving. De hier niet vertaalde cantiek 127 heeft iets van een toneelstuk met een rolverdeling en aanwijzingen voor de positie van de verschillende personages. De thema's zijn veelomvattend: het wie en wat van God, woorden en daden van Jezus Christus, de Wijsheid, het Kruis, Maria, het Heilig Sacrament, kerstmis, de passieweek, de drijfveren van een missionaris, tendensen in samenleving, kerk en cultuur. Meermalen komen fasen en stappen in de bekering ter sprake. Bezongen wordt de betekenis van feesten in de loop van het kerkelijk jaar, momenten uit het leven van Jezus en Maria, de geloofsbeleving in allerlei omstandigheden. Maar ook gaat het over rijkdom en armoede, de leefstijl van priesters, de mentaliteit van een echte missionaris,

de deelname aan de missie en over wat we in leven en sterven van God mogen verwachten. De **titel van dit boek** gaat terug op een uitdrukking die met enige variatie vaak in de cantieken voorkomt en die de fundamentele bezieling van Montfort weergeeft: *Gods liefde voor mensen stuwt me voort* (**La Charité me presse**).¹ Charité duidt op Gods bekommernis voor mensen in nood en op grond daarvan op de bekommernis van mensen voor elkaar. Op de achtergrond staat de godsnaam uit Ex 3,13-14 (Ik zal er zijn) of wat God zegt in Ex 3,16: “ik heb gezien wat jullie in Egypte wordt aangedaan en heb me jullie lot aangetrokken”. Ex 34,6 heeft het over “God barmhartig en genadig, geduldig en groot in genade en trouw”. Het Nieuwe Testament verbindt dit met het gebaar van Jezus die anderen de voeten wast (Joh 13). Charité is een toegespitste vorm van liefhebben: met compassie en betrokkenheid koste wat kost, met genegenheid zonder superioriteitsgevoelens en zonder neerbuigendheid. Een en ander heb ik trachten uit te drukken in de titel: **Gods liefde voor mensen doet me dichten en zingen**. Als Montfort van *charité* spreekt, wil hij dit specifieke accent aanduiden. De verbondenheid die dan met God en met elkaar ontstaat, noemt hij veeleer *amour*.

Er is gestreefd naar een vertaling in hedendaags Nederlands, zonder weg te poetsen dat het om Franse teksten gaat van 300 jaar geleden, met soms een vervreemdend woordgebruik. De vertaling heeft geen poëtische aanspraken. Die pretentie had Montfort ook niet. Zijn studiegenoot en vriend Jean-Baptist Blain schrijft: “Ik zeg niet dat de geestelijke liederen van Montfort uitblinken door een fijnzinnige smaak of beantwoorden aan de regels van volmaakte poëzie... Hij ging voor zijn composities meer te rade bij de geest van God dan bij de regels van de kunst”. En Joseph Grandet, de eerste biograaf van Montfort, merkt in 1724 op: “Alles is geschreven in een eenvoudige en natuurlijke stijl op volkse melodieën, gemakkelijk te onthouden en te zingen”.²

---

¹ *de charité stuwt me voort* (4,17; 23,33; 138,1); *de charité stuwt hem voort* (41,13); *zijn charité stuwt me voort* (52,10); *zijn charité stuwt ons voort* (66,2; 128,6; 132,6; 135,4; 137,1); *de charité stuwt jullie voort* (78,1-2; 93,13; 101,46; 122,10; 125,7); *de Heilige Liefde stuwt jullie voort* (54,6); *God onze Vader houdt oneindig veel van alle zondaars, de liefde stuwt hem voort* (21,3); *de charité stuwt voort zonder de wil te forceren* (141,11); *de charité stuwt iemand voor en maakt hem goddelijk* (22,5).

² J. Grandet, *The life of Monsieur Louis-Marie Grignion de Montfort*, Rome 2006 (eerste Franse

Deze **inleiding** schetst hoe de liederen van Montfort tot ons zijn gekomen, en wijst aan de hand van CC 1-2 op de bedoelingen die Montfort ermee had. Dan volgt de kern van dit boek: de (meestal volledige) **vertaling** van 62 van de in totaal 164 cantieken. Vervolgens komen er een aantal **beschouwingen en commentaren** ; eerst over de deugd van God, het fundamentele uitgangspunt van de cantieken, en daarna over de moeizaamheid van het leven en het vertrouwen op God. In een bijlage bevat informatie over de bijgevoegde CD.

1. Wanneer heeft Montfort zijn cantieken geschreven?

Montfort schrijft al poëtische teksten over spiritueel-theologische onderwerpen als seminarist in Parijs. Na de priesterwijding in 1700 gaat hij daarmee door, terwijl hij werkt in de armenhuizen van Poitiers en Parijs, missies leidt in parochies, op bedevaart is, retraites preekt of vrienden en kennissen een hart onder de riem wil steken. In Poitiers begint hij er melodieën bij te zoeken. In 1711 verschijnt in La Rochelle een boekje met liederen van zijn hand, waarvan helaas geen enkel exemplaar is teruggevonden; wellicht werd het gebruikt tijdens de beroemde processie die hij in dat jaar in die stad organiseerde met duizenden deelnemers. In 1724 merkt Grandet op, dat Montfort via zijn cantieken het elan van de missie in de parochies levend wilde houden (Grandet 108). Hij heeft het over een bundel in het handschrift van Montfort en noemt de titels van een groot aantal teksten. Waarschijnlijk doelt hij op de manuscripten die tegenwoordig in het generaal archief van de montfortanen in Rome liggen. In 1737 publiceert een van Montforts medewerkers, Adrien Vatel, *Cantiques spirituels* (900 blz. in twee delen) met o.a. liederen van Montfort; hij heeft de tekst her en der aangevuld en verbeterd. In 1929 verzorgt Fradet een kritische editie op grond van vier handschriften in de montfortaanse archieven.³ Verder onderzoek naar de authenticiteit en de exacte tekst van de cantieken resulteerde in 1966 in de uitgave in de *Oeuvres Complètes*, waarop ik me hier baseer. Het laatste woord hierover is nog niet gezegd.

---

uitgave uit 1724), 108.

³ F. Fradet, *Les œuvres du Bx de Montfort, poète mystique et populaire. Ses cantiques avec études critiques et notes*, Parijs 1929.

Manuscript 1 is geschreven in het handschrift van Montfort. De eerste vier cantieken doen denken aan een algemene inleiding: **C 1-2** gaan over de aard en het karakter van zijn cantieken, **C 3** is een oproep aan de lezer of de zanger, **C 4** wijst op de fundamentele invalshoek: de deugd van God. **C 5** heeft als ondertitel “eerste cantiek”, wellicht een relict uit het boekje van 1711. De dubbele nummering gaat zo door, maar af en toe ontbreekt de tweede nummering, wellicht omdat het cantieken betreft die later zijn ingevoegd. **CC 5-7** gaan over de deugden van God, ook wel theologale deugden genoemd.⁴ Daarna worden andere deugden bezongen (**CC 8-28**), maar ook de ondeugden van de z.g. wereld (**CC 29-30**) en het Hart van Jezus (**CC 40-44**). De meeste van deze cantieken zijn volgens Alberto Rum⁵ ontstaan tussen 1692 en 1700 in Parijs en min of meer bewerkt in 1715-1716. **CC 40-44** zijn in Poitiers geschreven in 1701-1706 en **CC 34-39** in La Rochelle in 1711-1714. Als Montfort in 1715-1716 zijn cantieken bijeenbrengt in de manuscripten, voegt hij ter inleiding **CC 1-4** toe en ook **CC 12, 13, 19, 22**.

Manuscript 2 is een kopie van manuscript 1 in het handschrift van broeder Jacques, aangevuld met nieuwe cantieken over de wereld van zijn dagen (**CC 31-39**) en over losse onderwerpen (**CC 45-48**). Broeder Jacques was een van de voorzangers tijdens de missies van Montfort; hier en daar heeft Montfort zelf correcties aangebracht.

Manuscript 3 (CC 49-141), merendeels in het handschrift van Montfort, bevat cantieken over allerlei onderwerpen. Ze zijn deels gegroepeerd rond kerstmis, de goede week, sacramentsdag, Maria, de Wijsheid, de manco's van de wereld. In enkele “nieuwe cantieken” zijn thema's uit de manuscripten 1 en 2 hernomen. Deze cantieken dateren deels uit de jaren

---

⁴ *Theologisch betekent dat van God iets uitgaat dat zich meedeelt aan het schepsel. Als het schepsel daarin meegaat, raakt het met God verbonden. Dat geldt in het bijzonder voor liefde, geloof en hoop. Zonder deze deugden, die met de aard van God samenvallen, deugden komen andere deugden niet echt van de grond.*

⁵ *A. Rum, Introduzione al Cantici di San Luigi Maria di Montfort, in: Spiritualità Monfortana 3, Rome 2004, 125-146.*

1701-1706 in Poitiers, deels uit 1706-1710 in Bretagne tijdens vrije periodes in de kluis van Saint-Lazare, deels uit de laatste jaren.

Manuscript 4 (CC 142-164) herneemt 10 cantieken van manuscript 3 en voegt er een twintigtal nieuwe uit de laatste jaren van Montfort aan toe. Daarvan zijn er 17 in zijn eigen handschrift, de rest in dat van enkele medewerkers.

In de OC zijn de verdubbelingen weggelaten, terwijl **C 164** over de Calvaire van Pontchâteau is toegevoegd in een versie van F. Hacquet smm uit 1749. Er zijn ook cantieken aan Montfort toegedicht die niet in de manuscripten zijn te vinden. Of Montfort ze zelf heeft geschreven, is twijfelachtig; ze zijn dan ook niet opgenomen in de *Oeuvres Complètes* van 1966. Ik heb vooral cantieken vertaald uit manuscript 1. Uit de manuscripten 2-4 zijn vooral cantieken vertaald over bekering, het Heilig Sacrament en Maria.

In 1929 heeft Fradet de cantieken geordend volgens de systematiek van de neoscholastieke theologie in zijn dagen. Daarentegen houdt Marcel Gendrot in de *Oeuvres Complètes* de volgorde van de vier manuscripten aan. Dat roept de vraag op, of Montfort deze volgorde bewust heeft gekozen. Ik meen van wel wat betreft manuscript 1. Hij begint niet zomaar met een of andere cantiek. Hij schrijft een voorwoord (**CC 1-3**) en bepaalt in **C 4** nadrukkelijk zijn theologische invalshoek: de deugd van God, d.w.z. de creatieve en verlossende kracht die van God uitgaat.

2. Waarom liederen?

In **CC 1-2** zegt Montfort dat hij niets heeft met hen die zich enkel laten leiden door het kritische en berekenende verstand en voor wie hun eigen ideeën de absolute maatstaf zijn. Hij gaat niet in discussie met hun sceptisch rationalisme. Hij zet zich bovendien af tegen cynische en schunnige liederen die in de kroegen worden gezongen. Naar zijn mening is in het leven een strijd gaande tussen God en de duivel, tussen goede engelen en demonen, tussen vrome christenen en schuinsmarcheerders met hun gelal en gebral. Hij neemt aan die strijd o.a. deel via zijn liederen. Vanuit de overtuiging dat het hart van eenvoudige mensen in de regel niet wordt gewonnen door academische betogen, maar door teksten die gebaseerd zijn

op wijzen en profeten, evangelisten, apostelen en allerlei heiligen. Volgens **C 139,3** heeft hij zijn preken en zijn catechese “réduites” in cantieken. Niet samengevat en ingedikt, maar in een vorm gegoten die hart en gemoed raakt en educatieve bedoelingen heeft. Niet over onbegrijpelijke waarheden, maar over inzichten die iemands leven kleuren en oriënteren en die uitlopen op concrete vormen van godsverering en van zorg en genegenheid. De cantieken gaan niet over waarheden die simpelweg op gezag van anderen moeten worden onderschreven. Nee, het betreft deugden of kenmerken van God die in mensen tot leven willen komen. Niet alleen in het hoofd, maar ook in het hart en in de diepste vezels van de ziel. Zingen past daar uitstekend bij.

Dat blijkt bij Montfort zelf. Terwijl hij door het land trekt als een apostel zonder vaste woon- en verblijfplaats, zingen in hem de woorden waarmee God Israël de weg wijst. Die woorden zijn voor hem geen starre aanwijzingen. Integendeel, ze brengen in hem wat teweeg. Hij begint te zingen als een troubadour. Met steeds andere woorden, zoals in Ps 119, bezingt hij hoe zijn hart geraakt wordt. Hij vindt er de kracht in om van dorp tot dorp te gaan en van stad tot stad, ook als hij ergens is buitengezet. Hij zingt dat God naar mensen omziet en hen wil helpen om “eenvoudig en nederig van hart” te leven, Jezus achterna. Hij zingt geen gestolde woorden, maar een melodie die hem ook op lastige momenten doet opveren, hem helpt om bergen te beklimmen en gevaarlijke afdalingen tot een goed einde te brengen. Hij schrijft teksten en vindt melodieën op momenten waarop hij ten gevolge van teleurstellende ervaringen in zak en as dreigt terecht te komen. Het poëtisch karakter zit vooral in de vaart, het enthousiasme en de bewogenheid waarmee de Cantieken zijn geschreven. Zonder verzeild te raken in gortdroge leerstelligheid, sentimenteel piëtisme of mensverachtend ascetisme weet Montfort over te brengen hoezeer hij geraakt is door het Evangelie. In het Frans zorgt het rijm ervoor dat de tekst gemakkelijk kan worden onthouden en voorgedragen; in het Nederlands lukt dat niet. Wel is in de vertaling de indeling in strofen en verzen aangehouden, omdat het wit tussen de regels en de strofen ruimte biedt om na te denken, te laten bezinken en op adem te komen. Er zijn ook cantieken en strofen vertaald die in onze dagen niet in de smaak vallen, omdat er bijvoorbeeld sprake is van de toorn van God of van de vreugde van het kruis. In het commentaar is getracht daar begrip voor te kweken, maar het blijven lastige passages.

Dichten is een vorm van spreken met respect en aandacht voor het mysterie van de werkelijkheid of van het leven, met besef van de broosheid van onze taal, met wit tussen de regels, met oude en nieuwe woorden. In de hoop dat het hem lukt dat mysterie aanwezig te stellen, eindigt Montfort veel van zijn cantieken met ***Dieu seul***. Hij bidt en smeekt dat zijn klanken en woorden leiden tot besef van waar het in het leven eigenlijk en uiteindelijk op aan komt en waar woorden als liefhebben, geloven en hopen op duiden. De poëtische kracht van zijn cantieken zit in de eenvoud en trefzekerheid van zijn verzen, strofen en melodieën. Als aan zijn woordenvloed soms geen einde lijkt te komen, dan heeft dat te maken met de creatieve fantasie die in hem wordt geboren tijdens urenlange meditaties en gebeden. Aan het vuur dat dan in hem ontbrandt, wil hij anderen deel geven in cantieken die soms geen einde lijken te kennen.

Hij heeft daarbij vooral pastorale motieven. Hij wil mensen in beweging brengen, hun horizon verbreden en verdiepen. Terwijl sommigen zeggen dat men moet luisteren naar de predikant, gaat Montfort een stap verder. Hij wil anderen ook aan het zingen brengen en daardoor emoties bij hen oproepen. Muziek is een creatief moment in zijn missies. De cantieken hebben een veelzijdig doel. De Franse letterkundige Henri François d'Aguesseau zegt in 1716 over de Romeinse dichter Horatius: “Men leert bij hem goed te spreken, maar ook na te denken, verstandig te oordelen over wat er om ons heen gebeurt. Aldus wordt men een beschaafde mens die zich weet te gedragen in de omgang met anderen”.⁶ Montfort wil meer. Het gaat hem om de vernieuwing van het christendom. Dat is niet alleen een kwestie van het hoofd en het verstand, maar ook en vooral een kwestie van hart, handen en voeten. Daarom zingt hij en laat hij zingen. Een zingen dat bij hem uitmondt in de korte en krachtige uitroep “Dieu seul”: niets of niemand anders mag in het centrum van de aandacht staan dan de Welwillende en de Barmhartige, de Menslievende en de Vredelievende.

C 1 stelt liederen waarin God wordt bezongen, tegenover gezangen waarin de honneurs aan de duivel worden gegeven. Montfort herkent de invloed van Lucifer c.s. in wat in zijn

---

⁶ *Geciteerd door Piet Schrijvers in zijn nawoord op: Horatius, De dichter als vakman (Ars poetica), Amsterdam 2016, 51.*

dagen tijdens feesten werd gezongen ter ere van de drankgod Bacchus en de liederlijke Venus. Maar ook in de zogenaamde burgers heeft de duivel zijns inziens zijn intrek genomen. Hun godsgeloof mist elke gedrevenheid. In hun ogen daarentegen bant Montfort vanuit een overdreven zondebesef plezier en jolijt uit het leven en geniet hij niet van al het mooie dat er is. Neemt het godsgeloof van Montfort het plezier in het leven niet weg? Hij zelf onderstreept echter de heel eigensoortige vreugde die ontstaat, als iemand zich laat leiden door de Schrift en de heiligen. Volgens **C 1** wil Montfort al zingend een heilig vuur (4) ontsteken dat het religieuze elan weer doet ontvlammen (5) en naargeestigheid (17), droefheid (18) en boosaardigheid (23) doet verdwijnen. Volgens **C 138** geven vooral de gezangen over de liefde van de kruisdagende Christus de kracht om het kwaad in de wereld, de hel en de demonen te verslaan.

Ons denken over God en onze godsbeleving ontvouwen zich, doordat we in de loop van het leven op nieuwe ideeën worden gebracht en nieuwe ervaringen opdoen. Montfort is ervan overtuigd dat dit vooral gebeurt als we gaan zingen. “Uitverkoren ziel, je moet gaan zingen, dat verborgen manna gaan proeven (**C 89,4**). We zingen ons als het ware los van gestolde gedachten en fantasieën, geven God de ruimte en ontdekken zelf de ruimte van God. Montfort is daarbij niet onkritisch. Telkens kijkt hij om naar de Bijbel en de kerkvaders, en niet in het minst naar de wijze waarop eenvoudige en arme mensen leven. Vooral Jezus en Maria inspireren hem. Hij is een tekstschrijver die zoekt naar melodieën die vaart geven aan zijn gedachten, gebeden en overtuigingen. Zo wil hij anderen meentrekken en meenemen, iets in hen losmaken, hun hart laten zingen over hun onvermogen en hun verlangen, hun geraaktheid en geïnspireerdheid, hun loomheid en hun gedrevenheid.

Zingen zet het hart in vuur en vlam over Gods grote daden (**C 1,9**) en doet ons met God meegaan. Zeker als we zingen naar het voorbeeld van Maria in het Magnificat (15). Wie zo zingt, wordt geraakt door God en vindt verlichting. Het woord van God dringt door in de herinnering (16; 35), d.w.z. in de diepste lagen van de existentie. Zo zegt **C 77,15** over de verering van Maria: “Al is het in het duister van het geloof, ik draag haar in het hart van mijn bestaan; zij is er met de trekken van de eeuwige glorie”. Wie afstand bewaart tegenover God, Jezus en Maria en hen niet toelaat in zijn innerlijk, dooft het heilsverlangen en hoort slechts nietszeggende letters. Montfort wil met zijn liederen vreugde ontsteken (**C 1,18**). Volgens **C 14,1-2** gaat het hart erdoor open en raakt het in vervoering. Zingen doet iets met

je, afhankelijk van melodie en tekst, van de plaats en het moment waarop het gebeurt. Door goede teksten, passende melodieën en een juiste sfeer ontstaat een specifieke manier van omgaan met het leven. Dit laatste heet in **C 1,19** opengaan voor de heilige Geest. Montfort reduceert de christelijke traditie niet tot een aantal naakte feiten en levensvreemde waarheden. Via zijn cantieken poogt hij een kracht vrij te maken die hart en ziel in beweging brengt, een beroep doet op onze verantwoordelijkheid en het visioen oproept van een hemel en een aarde die vervuld zijn van vrede en gerechtigheid. Daarover zingen kan wonderen doen.

In **C 1,22** zet hij dit tegenover wat hij noemt “de wereld”, waarover uitvoerig sprake is in **CC 29vv**. Dat beladen woord drukt uit, dat heel wat ideeën en gedragingen in het leven onder invloed staan van kwade machten, gewoonten en structuren. **C 1** spreekt hierover in algemene termen; het woord heeft er nog geen scherpe contouren. Een en ander wordt in de loop van de cantieken duidelijk.

In de nogal sarcastische **C 2** distantieert Montfort zich van de levensvisie en de mentaliteit van dichters die verkeren in hogere kringen, zoals aan het hof van de Zonnekoning. Wat niet wil zeggen dat het er allemaal kommer en kwel is. Grote schrijvers als Corneille, Racine en Molière hebben op een fraaie manier christelijke thema's behandeld in hun werken. De sfeer die Montfort bedoelt, is uitvoerig beschreven in LEW 75-82. Dat herneemt hij in **C 2** die volgens Grandet als titel had: “Tegen de dichters van deze tijd die streven naar obscene verzen, onzedelijke liederen en kluchten” (108). Strofe 29 gaat over Bacchus en Venus, niet alleen wegens de grofheid van de kroegliederen (cf. **C 1,13**), maar ook in verband met de zelfingenomen modieuze taal en cultuur van de hogere standen. Montfort daarentegen schrijft voor eenvoudige mensen, die zijns inziens vaak dichterbij het Evangelie staan dan geletterden en academici. Heel wat armen hebben volgens hem door hun eenvoud een betere antenne voor God. Zonder hoogdravende woorden te gebruiken wil Montfort hen helpen om die antenne uit te schuiven. Hij wil met zijn teksten en melodieën bereiken dat men tot een persoonlijke relatie met God, Jezus en Maria komt, geestelijk wakker wordt geschud, zich verantwoordelijk gaat voelen voor elkaar en niet in wanhoop wegzakt. Puttend uit de Bijbel en de christelijke traditie, schrijft hij over geloofsbeleving en spiritualiteit. Hij streeft naar teksten waar kracht en bemoediging vanuit gaan en die de geest van het christendom vertolken. Zijn bedoelingen als dichter zijn niet anders dan wat hij als predikant nastreeft.

Daarover zegt hij: “De apostolische missionaris preekt eenvoudig en ongekunsteld; waarheidsgetrouw, zonder fabels, leugens en veinzerij; onverschrokken en gezagvol, zonder vrees of menselijk opzicht; liefdevol zonder iemand te kwetsen; heilig, d.w.z. met God alleen voor ogen en zonder aandacht voor andere belangen dan die van Gods glorie; door zelf eerst te doen war hij anderen leert” (RM 62; zie over het menselijk opzicht **CC 34-39**).

De cantieken zijn gebaseerd op wat in Montfort omgaat, als hij zich tijdens urenlange gebeden en meditatie laat vormen door de Schrift en door Christus’ aanwezigheid in het Heilig Sacrament – zonder met zichzelf te koop te lopen. Hij streeft niet naar de meest individuele expressie van de meest individuele emotie. Hij hoopt dat zijn cantieken opbeuren en inspireren, mensen doen opveren, hun horizon verbreden, voor diepgang zorgen, de geest creatief maken, hen bewust maken van hun verantwoordelijkheid en hen moedig doen uitzien naar een nieuwe toekomst voor hemel en aarde. Het valt op, hoe vaak hij impliciet en expliciet uit de Schrift citeert; zij is de brandstof voor zijn overwegingen en gebeden, en ook van de cantieken. In het licht van de Schrift waarin naar christelijke ervaring de Geest van God inspirerend aanwezig is, bezingt hij het wel en wee van zichzelf en van hen die hij in stad en land tegenkomt. Hij nodigt hen uit om mee te zingen en zo in contact te komen met de levende God. Hij laat hen delen in wat hij heeft gehoord en gelezen, in de wijze waarop hij dat heeft verwerkt en hoe het in hem zelf een gebed is geworden. Nadrukkelijk kiest hij de liedvorm. Via refreinen, het ritme en de klank van zijn verzen hoopt hij dat zijn teksten gaan leven in het geheugen van de zangers en de toehoorders. Boven **CC 91-99** vermeldt hij: “Dit zijn cantieken voor meerdere personen naargelang hun levensstaat, waarin ze in het kort kunnen zien waaraan zij zich moeten houden om beter te leven volgens God in de concrete omstandigheden van het leven”. Zo richt hij zich tot missionarissen, leden van een Derde Orde, kinderen, boetelingen, soldaten, gevangenen, iemand die zich heeft bekeerd, een herderin.

In de lijn van Psalm 1 prijst Montfort zich gelukkig dat hij niet neerzit bij hen die spotten met God en zijn gebod. Van zulke mensen moet hij niets hebben: “Overal kom je ongelovige, ondankbare, ongelukkige en rebelse zondaars tegen. Al geeft God hen alle weldaden van de wereld, ze prijzen hun Weldoener niet en hebben geen oog voor de oorsprong van alles. Ze leven als onreine dieren” (**C 26,23**). Zelf staat hij anders in het leven: “De vreugde en de zachtmoedigheid die ik soms in mijn hart voel, dank ik aan Uw genade. Deo gratias. Wat

zal ik teruggeven voor al die weldaden? Ik kan slechts zingen, telkens weer: Deo gratias” (**C 27,21-22**; cf. Ps 116,12). Teksten die gezongen worden, stijgen immers boven hun letterlijke betekenis uit, brengen ons in een andere ruimte en creëren een nieuwe horizon. Ze zetten ons op een andere manier in het leven. Niet langer hebben de woorden een eendimensionale duidelijkheid. Door te zingen komen lichaam en ziel in beweging; we worden door de klank en de melodie meegenomen.

Voorafgaand aan **C 50**, staat een citaat uit Psalm 119,54: “Uw leringen zijn in mij als liederen, overal waar ik als pelgrim kom”. Als hij door het land trekt, onderweg is naar een volgende parochie of een bedevaartplaats ofwel zich in de stilte terugtrekt, laat Montfort woorden uit de Schrift door zich heen gaan. Terwijl ze door zijn hoofd spelen, komen verzen en liederen in hem op die hij een plaats geeft in zijn pastorale activiteiten. Zingen is zijns inziens van belang voor het omvormingsproces dat hij op gang wil brengen. Zoals dat gebeurt in Psalmen of Exodusliederen, de lofzang van Hanna (1 Sam 2), het Magnificat van Maria en het Benedictus van Zacharias (Lc 1) of het lied van de jongelingen in de vuuroven (Daniël 2). Daarbij is hij het meest kritisch ten opzichte van zichzelf; hij weet hoe gemakkelijk wij mensen platvloers en egoïstisch worden en ons verliezen in stoer gedrag, drank en uiterlijkheden, in een wijze van leven zonder diepgang en zonder oog voor de strijd die we moeten voeren om echt tot vrijheid, gelijkheid en broederschap te komen. Montfort heeft ervaren dat zingen helpt om buiten zichzelf te treden, ruimte te maken voor de Geest en oog te krijgen voor de lasten en moeilijkheden van anderen. Wie met enthousiasme zijn teksten zingt op een passende melodie, wordt – zo hoopt en bidt hij – opgetild en omhoog geheven. Vaak is beweerd dat Montfort de CC heeft geschreven voor gewone mensen. Dat is zeker regelmatig het geval, vooral in de latere cantieken, maar niet altijd. Sommige CC zijn duidelijk bedoeld voor met name genoemde personen of groepen. Vooral in manuscript 1 komen nogal wat moeilijke theologische termen en gedachten voor.

De korte **C 3** is een conclusie van **CC 1-2**. Alleen wie zich laat leiden door God zoals Hij zich in de Bijbel en in sacramentele vieringen openbaart, gaat de juiste weg. Montfort wil de aandacht niet op zichzelf vestigen. Dan zou hij immers hetzelfde doen als de in **C 2** bekritiseerde dichters van zijn tijd. De voorlaatste zin van **C 3** wijst vooruit naar **C 4**, waar vanaf strofe 2 alle strofen uitlopen op een aanroeping van “God, God, God”. Dat is het standpunt

van de gelovige: hij vertrekt vanuit God zoals Hij zich volgens de Bijbel inlaat met het wel en wee van mensen. Zijn vertrekpunt is volgens **C 4** onmiddellijk en resoluut de deugd van God, met name Gods compassie met mensen die het moeilijk hebben en die hopen op mededogen en kracht. Geloven is niet uitgaan van zijn eigen verlangens, maar inzetten vanuit het verlangen van God. Menige cantiek eindigt dan ook met “Dieu seul – God alleen” (cf. Jes. 44,6: er is geen god buiten mij om). De laatste strofe van **C 89** zegt dat deze woorden moeten worden verstaan als *Dieu seul enfin regnera* (uiteindelijk zal God regeren, niemand anders). Die oriëntatie op God wil niet zeggen dat Montfort van de wereld wegstijgt en niets van haar wil weten. Hij beziet haar in het licht van God en van de toekomstverwachting die met God meekomt.

Deel I

In het nederlands vertaalde cantieken

Cantiek 1 Het nut van cantieken

1. Laat ons zingen, dierbare ziel, zodat in onze landstreken
een heilige melodie gaat klinken; hemel en aarde zetten ons daartoe aan.
2. Hoog in de hemel luistert onze grote God naar ons;
Hij houdt van hymnen waarmee de engelen hun concerten vullen.
3. Luister naar de engelen en volg hen na.
Zingen is hun manier om God te prijzen; zingend worden wijzelf engelen.
4. Dag en nacht brandt in hen een heilig vuur en bezingen zij de grootheden van God.
Die luistert naar hen; bezingen wij met hen zijn wonderdaden.
5. Zingend branden zij van liefde; laten wij op onze beurt zingen en branden.
Zingend stoken ze hun vlammen op;
laten ook wij zingen opdat onze ziel in vuur en vlam raakt.
6. Hun melodieën weerklinken in de hemel; laten wij er een welluidende echo van zijn.
Alles moet zingen en zich verheugen, opdat de aarde één wordt met de hemel.
7. Laat ons zingen zoals het hoort, tot in de hoogste hemelen.
Laat ons zingen, uitverkoren ziel, zingen om te worden gekroond.
8. De wereld wijst mijn gezangen af en verwerpt ze.
Zolang zij niet wil geloven, blijf ik zingen om uiteindelijk over haar te zegevieren.
9. God wil dat zijn dienaren dag en nacht zijn grote daden bezingen.
Als de kerk zijn overwinning bezingt, neemt zijn triomf in haar steeds toe.
10. Omdat God steeds gelukkig is, verlangt Hij naar blijde dienaren;
onrust verdrijft Hem uit een ziel en droefheid dooft de vlam.
11. God doet overal ter wereld priesters en religieuzen zingen.
Hij doet hen dag en nacht zijn mysteries bejubelen.

12. Hij wordt volmaakt geëerd in hun gezang, mits dat uit hun hart komt.
Hij wil dat we Hem ook in donkere tijden dit offer aanbieden.
13. De eerste christenen vonden het ware leven door hun gezangen;
terwijl ze goddelijke liederen zongen, werden zij als de serafijnen.
14. De heilige Geest was hun dirigent en Paulus zei hen herhaaldelijk:
vromen, wees blij en zing geestelijke liederen.
15. Steeds weer hebben de heiligen gezongen; dat is een geheim van heiligheid.
Maria heeft een mooie cantiek aangeheven; laten we zingend hetzelfde doen.
16. Laten we dus zingen, vol ijver; laten we zingen en God plezier doen.
Laten we zingen, Hem alle eer geven en zijn overwinning viëren.
17. Immers, heilige gezangen verhelderen onze geest,
verdrijven de naargeestigheid uit het hart en plaatsen God in onze herinnering.
18. Een terneergeslagen hart wordt via een cantiek weer opgericht;
zing dus tegen je droefheid in en je zult weer blij worden.
19. Er staat geschreven dat het hart door te zingen opengaat voor de Heilige Geest.
God daalt neer in een zingend hart en schenkt genade in overvloed.
20. Zingen verdrijft onze ziekten en verlicht ons zwoegen;
als we zingen, krijgen we steeds grotere dingen klaar.
21. Zingen is een goddelijk geheim om de boze geest te verdrijven;
als we een heilige cantiek zingen, jagen we hem weg en belaagt hij ons niet langer.
22. De wereld heeft de zonde gemengd in haar melodieën;
haar klanken zijn de leerschool geworden van de meest verfijnde losbandigheid.
23. Laten we zingend God de eer geven die Hem wordt ontzegd in de wereldse liederen.
Laten we door nieuwe en goede melodieën haar boosaardige klanken vernietigen.
24. Zing maar, dronkaard, terwijl je die wijn drinkt. Nadat je dat venijn hebt gedronken,
zul je huilen van woede en de drakengal van je nieuwe brouwsel proeven.
25. Vrijdenker, laat dat de prijs zijn voor je vuil operagezang!
De Satan is de schepper van die boosaardigheid en zingend ben je hem van dienst.

26. Drink het gif van je liederlijke gezangen.
Eens worden je onzuivere genoegens je meest wrede folteringen.
27. Met zijn schunnige taal doet de duivel je lachen, maar hij zal het onderspit delven;
hij fluistert van alles in je oren en ontsteekt een amoreus, maar wreed plezier in je.
28. Je zegt dat zijn hels vergif je niets doet,
maar zijn dubbelzinnige woorden zorgen ervoor dat je ondubbelzinnig verloren gaat.
29. Je zegt dat wij al te angstvallig zijn, maar volgens ons ben jij ongelukkig.
Want terwijl de hel zingt, huilt heel de hemel over jouw plezante lied.
30. Ver van mij die Bacchusliederen, ver van mij dat Venusgezang;
ver van mij die zoetgevooisde handlangers van de duivel met hun ziekelijk kwaad.
31. Je zingt een stinkende melodie en wilt dat allen haar horen;
je leert hen decadentie en verwoest hun onschuld.
32. Mondain type, verdoem jezelf, maar niet je naaste.
Wie naar jou en naar je criminele daden luistert,
gaat hetzelfde doen en valt in de afgrond.
33. Beerput van vuiligheid, braak elders je onzuivere en frivole liederen en je geflirt uit.
34. Vrienden van mijn God, laten we standhouden tegenover de wereld en de demon.
Hun melodie klinkt mooi, hun stem is vriendelijk, maar we moeten er niet in trappen.
35. Laten we Jezus' uitmuntende deugden bezingen,
hen in gedachten houden en glorievol in praktijk brengen.
36. Het heelal moet weerklinken van onze liederen en onze verzen,
opdat God daarin zijn glorie vindt en de naaste zich eraan optrekt.

Cantiek 2 De dichters van tegenwoordig

1. Grote dichters, ik wil niet in het geveel komen bij jullie
die slechts denken aan verzen met mooi rijm.
Ik voel me niet één met jullie en laat het oordeel over jullie werk aan anderen over.

2. Wel weet ik, dat jullie slechts ingenomen zijn door opzienbarende verzen met dubbelzinnigheden die eerder dwaas zijn dan wijs.
3. Je wringt je in allerlei bochten om verzen te maken volgens de mode van de dag, die nergens over gaan en enkel ijdele spiegelgevechten zijn.
4. Om meerdere redenen wijs ik jullie op het kleinste kamertje van het huis. Daar horen jullie thuis, steek daar met je gerijm elkaar de loef af.
5. Jullie verzen zitten kunstig in elkaar en zijn vol opsmuk. Zo pijnigen jullie je geest en jullie verzen doen dat ook.
6. Jullie gedichten zijn groots en buitengewoon, maar ze hebben geen enkel nut. Jullie gaan alle kanten op om zo min mogelijk te zeggen.
7. Zouden jullie verzen werkelijk kwaliteit hebben, dan zouden kinderen ze begrijpen. Maar ze zijn zo elitair, zo uniek dat alleen barbaren er iets mee kunnen.
8. Grote dichters, ik begrijp jullie: jullie moeten niets hebben van arme mensen, jullie verzen zijn alleen bestemd voor genieën die, zoals jullie zelf, vol dwaasheid zijn.
9. Zeker, de grote geesten van tegenwoordig scheppen behagen in jullie verzen en vinden ze subliem; in feite echter gedragen jullie je als criminelen.
10. Op die manier moet volgens jullie gepreekt en gerijmd worden. Wie niet aan deze mode beantwoordt, is een zot of een dwaas.
11. Jullie subliem en hoogstaand werk bewijst dat je smaak pervers is. Als beloning willen jullie nietszeggende lofbetuigingen; zo ziek zijn jullie.
12. Je wringt je in alle bochten opdat de eerste de beste gek van tegenwoordig zonder nadenken tegen jullie zegt: “Wat n mooie verzen, wat ’n prachtige stanza’s!”
13. Armoezaaiers, ik moet met jullie lachen, want bijna allemaal zijn jullie enkel uit op applaus voor een brouwsel dat nergens toe dient.
14. Jullie verzen zijn erg chique, maar slechts gevuld met ijdelheden, met allerlei geflirt, een volmaakte ziel onwaardig.
15. Want onder je rijm en je drijfveren verberg je een dodelijk gif, een wrede valstrik, zo verleidelijk dat men zich er nauwelijks tegen kan verdedigen.

16. Ongetwijfeld, jullie verzen zijn goed, mooi van taal, goed gesproken, met een rijk rijm en een goede cadans. En toch van een walgelijke onbeschaamdheid!
17. Als jullie rijm rijk was bij God, zou ik het hooglijk waarderen. Maar omdat het geen deugd bevat en crimineel is, heb ik er een grote hekel aan.
18. Jullie brengen ijdelheid naar voren als pure waarheid en voeren fabels op als echte waarheid.
19. Men zegt dat voor jullie alles geoorloofd is, maar in feite zijn jullie vijanden van de meest zekere waarheden en vrienden van mondaine ijdelheden.
20. Zoals de heidense dichters presenteren jullie het kwaad alsof het goed is; maar ik noem jullie liever erg profaan of, in rijm gezegd, ezels vol eigenwaan.
21. O zeer boosaardige imitators, jullie denken dat jullie verzen niets waard zijn als ze niet lijken op die van Vergilius en Horatius.
22. Spreken jullie verzen ooit over de deugden? Komt de naam van Jezus erin voor? Totaal niet, enkel maar gevele, onzuiverheid en afgoderij.
23. Hebben jullie het over uitverkorenen? Nee, je zingt de lof van criminelen, van mensen met bloed aan hun handen en van lichtzinnige minnaars.
24. Kwaadwillende dichters van valse goden, jullie denken dat ik scrupuleus ben en dat ik jullie uit onwetendheid aan de schandpaal wil nagelen.
25. Nee, ik noem jullie niet bij name, niet uit respect voor jullie goede naam, maar omdat ik dit papier niet met funeste personages wil bevuilden.
26. Ja, jullie zaaien verderf. Ik lieg niet, want jullie zijn werkelijk diep gezakt. Jullie boeken zijn subtiel vergif, zo besmettelijk als de pest.
27. Nauwelijks vindt men er iets in dat niet schadelijk is; de meest bespottelijke onzuiverheid gaat erin door voor iets onschuldigs.
28. Jullie verzen zijn mooi en vinden veel bijval; ze schitteren in de nacht; maar de wijze ziet alleen pompa waardoor de dwaas zich laat verleiden.
29. Jullie zo fijn samengestelde verzen zijn als wierook voor Bacchus en Venus. Overal rinkelt de kassa en raakt men opgewonden en dronken.

30. De hel is vol mensen die zijn teloorgegaan door jullie goed verkopende boeken.
Men laat de Bijbel voor wat hij is en leest alleen jullie verzen.
31. Iedere dag gaan mensen hierdoor naar de hel. De toeloop is niet te stoppen.
Bijna iedereen zingt er vol lof over, als jullie boeken in het theater worden opgevoerd.
32. Ja, dit wijze en mondaine boek van jullie hand
heeft misschien meer zielen ten val gebracht dan dat het schandelijke woorden bevat.
33. Jullie zeggen: “Er staat niets in dat niet goed is”.
Vergis je niet, broeder, want hun gif begint vroeg of laat te werken.
34. Hun schittering verbergt het gif, hun charmes bedekken hun vishaken.
Te midden van honderd geestrijke woorden is er een dat je gek maakt en doet vallen.
35. Zeg niet dat de Heilige Geest de auteur van zo’n slecht geschrift is.
Het is het product van een obscene mentaliteit en verleidt de mensen van de wereld.
36. Als je het in huis hebt, roept de demon je voortdurend toe dat het goed is,
dat er niets op tegen is om het te lezen, dat God niet verbiedt om te lachen.
37. Gooi je romans in het vuur, uit liefde voor God,
zonder te kijken naar de kaft, het lettertype of het goud op snee.
38. In het vuur horen die onbeschaamde verhalen, die zo galante spreuken,
die gevoelige tragedies en die schaamteloze komedies!
39. Mijn verzen en liederen zijn misschien niet mooi, maar ze zijn wel goed.
Ze klinken misschien niet fraai in de oren, maar ze gaan wel over grote wonderen.
40. Ook al zijn ze bestemd voor kinderen, ze zijn niet van laag allooi;
al zijn ze heel gewoon, ze zijn er niet minder heilzaam om.
41. Lees en zing ze, denk erover na en mediteer erover.
Zoek er geen hoogdravende geest in; ik breng slechts de waarheid ter sprake.
42. Predikant, in mijn verzen vind je stof om te preken,
onderwerpen die je hopelijk van pas komen en je kunnen helpen.
43. En voorbeelden voor het gebed, meen ik terecht te kunnen zeggen.
Vaak is één vers of rijmregel genoeg om de waarheid aan het licht te brengen.

44. Elk woord moet zo krachtig zijn dat men er meditatief in kan doordringen en het op grond van zijn boeket en zijn glorie in de herinnering kan bewaren.
45. Zwaar beproefd hart, zing en zing, stijg zingend boven je verdriet uit.
De cantiek is zeer effectief om vreugde en genade te bewerkstelligen.
46. Zing met je mond en je hart, uit volle borst en met hartstocht
om de triestheid uit je hart te verdrijven en het te vullen met vreugde.
47. Pas op voor ijdelheid, want wie zingt wordt graag gehoord;
heb je een fraaie stem, dan moet je ziel de onschuld bewaren.
48. Laten we samen, zoals het hoort, de grote daden van de Allerhoogste bezingen.
Dan zullen we de ondeugd vernietigen en liefde voor de gerechtigheid wekken.

Cantiek 3 Voor uitverkorenen

1. Om de zeer blijе weg die rechtstreeks naar de hemel leidt,
te leren kennen moet je hem bezingen vol geloof.
2. Ik zal het niet over mezelf hebben, want ik kan je niet verrassen.
Uitverkoren ziel, zing mijn verzen en je gaat niet naar de hel.
God, God, God, ik zing voor God. Kom allen naar mij luisteren.

Cantiek 4 In het licht van de Deugd van God

1. Ooit kreeg ik in de Heer oog voor iets dat mijn hart verrukte: 'n liefvallige prinses.
Geraakt door haar schoonheid, vroeg ik wie zij was.
De hemel zweeg; ik drong aan en zei dat ik haar aantrekkelijk vond.
Het antwoord luidde: Sterveling, het is de deugd van God. Neem haar tot meesteres!
2. De deugd komt van de Schepper. Zij is de goddelijke adem van Zijn eeuwige glorie;
Hij wil haar aan al zijn vrienden geven.
Wie zonder haar gaan, beschouwt Hij als zijn vijanden.

Hij kroont in de hemel slechts hen die haar trouw liefhebben.
God, God, God, deugd van mijn God, wat ben je mooi!

3. God is uit zichzelf getreden om elk schepsel deze goddelijke realiteit te tonen.
Hij is een sterfelijk mens geworden en heeft onze natuur aangenomen.
In Zijn menszijn heeft Hij Zijn zuivere heiligheid laten zien.
God, God, God, deugd van mijn God, wat vind ik je gaaf!
4. Midden in de armoede is Jezus ontzettend rijk.
Hij gaat overvloedig gekleed in de grote rijkdom van de deugd, in haar eenvoud.
Rijk is wie haar omhelst, arm wie haar links laat liggen!
God, God, God, deugd van mijn God, o, mijn grote schat!
5. God neemt veel zorgen van ons weg
en heeft oog voor onze noden, krachtens zijndeugd.
Dag en nacht klopt Hij aan ons hart om ons naar Zijn liefde te leiden.
Dat is Zijn hoogste verlangen, wat Hem voor ogen staat, wat Hij van ons verwacht.
God, God, God, deugd van mijn God, sta toe dat ik je bemin.
6. De Heilige Geest leidt ons naar haar toe;
“wees volmaakt zoals God, jullie Vader”, zegt Jezus Christus.
“Martha, waarom maak je je zorgen?”
Leven volgens de deugd is voor iedereen het enig noodzakelijke;
toch wordt de keuze voor haar alsmaar uitgesteld.
God, God, God, deugd van mijn God, op jou stel ik al mijn hoop.
7. De deugd is de enige echte schat;
vergeleken bij haar zijn goud en zilver slechts modder en zand.
Zonder haar is alles lucht, zonde, leugen, zwakte, kommer en kwel.
Met haar krijgt alles glans, al gaat het gepaard met pijn en hoon.
God, God, God, deugd van mijn God, mijn enige echte goed!
8. De heiligen zochten haar vurig
als hun enige solide grootheid en hun gelukzaligheid.

Wee degenen die haar niet bezitten
of haar hier op aarde niet hoger achten dan al het andere!
Zij is ons hoogste goed, onze bestemming en onze belangrijkste schat.
God, God, God, deugd van mijn God, jouw juk is niet zwaar.

9. Zij is zo aantrekkelijk dat men haar nooit kan weerstaan:
zelfs losbollen bewonderen haar en
barbaarse heidenen ontdekken haar grote goed.
Ze beminnen haar en verlangen naar haar.
O deugd, niets is te vergelijken met jou, niets zo sterk, niets zo zacht.
God, God, God, deugd van mijn God, naar jou zucht mijn hart.
10. Iedereen is geschapen met het oog op haar;
zonder haar zijn we zwak, lusteloos en terneergeslagen.
Zonder de charmes van de deugd lijdt ons hart honger.
Man van de wereld, ik geloof je graag:
open je hart voor ons en laat ons zien hoe ongelukkig je bent.
God, God, God, deugd van mijn God, o, mijn enige glorie!
11. Zij is vast en zeker het geheim om anderen vooruit te helpen en te bekeren.
Haar verfijnde balsem vervult het hart met goddelijk vuur.
Welbespraakt spreekt zij hen aan en brengt hen tot verrukking.
God, God, God, deugd van mijn God, op jou doe ik een dringend beroep.
12. Zonder haar kan een predikant niemand wakker schudden,
ook al praat hij als Brugman;
van bekering is geen sprake, enkel van verstrooidheid.
Dan ontbreekt de kern van de zaak: hij leidt niet naar de rechte weg.
Iemand kan niet geven wat hij niet heeft,
en de toehoorder komt geen stap vooruit.
God, God, God, deugd van mijn God, laat mij jouw gastheer zijn.
13. Een deugdzzaam iemand, al is hij zo arm als een bedelaar,

verdient meer respect dan koningen en geleerden die de deugd missen.
Zonder waarachtige deugd zijn de grootste talenten
slechts waardeloze en valse briljanten.
God, God, God, deugd van mijn God, mijn onuitsprekelijke glorie!

14. Al verwerven kooplui en beroemde veroveraars
- de wereld is er vol van - heel het universum;
zonder deugd gaan ze naar de hel. Goede God, wat dwaas!
Zonder deugd stellen ze niets voor, maar ze willen er niet van horen.
God, God, God, deugd van mijn God, schat van mijn leven!
15. Als de Heer over ons oordeelt,
vraagt hij niet naar adellijke afkomst, grote talenten, buitengewone waardigheid.
Nee, enkel naar wijsheid, zuivere deugd, authentieke heiligheid.
God, God, God, deugd van mijn God, wat een rijkdom!
16. Vrienden van het heilige Sion,
laten we verlangen naar de volmaaktheid, zoals God van ons vraagt.
Zoeken we haar ijverig, want de beloning zal groot zijn.
Om haar te verkrijgen moeten we ons inspannen, tot de laatste snik.
God, God, God, deugd van mijn God, jij bent het die dit van mij vraagt.
17. Streven we naar volmaaktheid; wie niet vooruitgaat, gaat achteruit.
Laten we onophoudelijk vooruitgaan,
alles doen om haar te verwerven en steeds rijker te worden.
De charité dringt erop aan.
Beroep je niet op wat je gedaan hebt; denk niet dat je al iets hebt bereikt.
God, God, God, deugd van mijn God, naar jouw gunst dingt mijn hart.
18. Leggen we onze centen bij elkaar, zoals handelaars doen;
zelfs de kleinste deugd doet ertoe.
Streven we er steeds meer naar, zoals de heiligen deden,
met het oog op een toegift.

Wie toeneemt in deugd, krijgt er altijd weer iets bij.
God, God, God, deugd van mijn God, ik volg jouw spoor.

19. Leggen we onze loomheid af en kijken we naar de heiligen.
Vergeleken bij die machtige giganten, zijn wij onnozele en kleinzielige dwergen.
Zij waren van ijzer en vuur, wij zijn in Gods ogen zo broos als ijs.
God, God, God, deugd van mijn God, deugd van mijn voorouders.
20. We komen slechts tot waarachtige deugd nadat we gevochten hebben.
Laten we onophoudelijk vasten, bidden
en sterven aan de passies die de bron zijn van ons slap gedrag.
Brengen we de grote deugden van onze Verlosser ijverig in praktijk.
God, God, God, deugd van mijn God, o mijn verheven glorie!

Gebed

21. Vergeef me, goede God, want mijn eigen deugd is vaak slechts uiterlijke schijn.
Toch wil ik u stap voor stap volgen, Heer.
Laat me niet in de steek. Wees mij genadig nabij.
Ik vraag niet om goud, zilver of eer, enkel om de deugden van Uw hart.
God, God, God, deugd van mijn God, ja, ik wil u omhelzen.
22. Waarachtige Moeder van Jezus,
grote koningin van de deugden en hun volmaakt model!
Laat mij uw dienaar zijn, u echt volgen!
Zeer getrouwe Maagd, laat uw deugden in mij tot leven komen,
vooral de Wijsheid en het Geloof.
God, God, God, deugd van mijn God, mijn bruid tot in eeuwigheid.
23. Verdwij, bedrieglijke wereld; jouw schijngeluk maakt me vuil en zuigt me leeg.
Je wilt me door je deftig voorkomen voorgoed ongelukkig maken.
Verdwij, vervloekt en smerig als je bent; vergiftig anderen.
De deugd alleen is mijn lied.
God, God, God, deugd van mijn God, ik bezing jouw hartstocht.

Cantiek 5 De uitmuntendheid van de Charité

1. Ik ben een koninklijke deugd en goddelijk van aard;
de primaire theologale deugd: men noemt me 'la charité'.
2. Alleen dankzij mij bemin je God boven alles en heel zuiver
en de naaste als jezelf, puur en alleen vanuit de liefde van God.
3. Ik ben moeilijk te begrijpen, ik ben vanaf alle eeuwigheid.
De Heer verwekte me in Zijn hart, ik sta centraal in al wat Hij doet.
4. Ik alleen heb zonder oorlog de geduchte hemelkoning overwonnen
en Hem mens doen worden om ongelukkigen te redden.
5. Ik ben de koningin van de deugden; zij bloeien slechts in mijn gevolg;
ik heers over al wat goed is, God zelf gehoorzaamt aan mijn wet.
6. De wet ontvangt van mij het leven en mondt in mij uit;
zonder mij wordt niets heilig en kwijnt elke deugd weg.
7. Dankzij mij wordt elke deugd een vreugde, ik ben de liefdevolle prikkel
die met verzengende kracht door alles heen gaat en
de zwaarste last naar de hemel brengt.
8. Dankzij mij is de wijze onthecht en verdraagt hij alles;
met grote kracht onderneemt hij alles en
met vreugde gaat hij de dood tegemoet.
9. Mijn krachtige charme maakt zacht wat bitter is
en ontwapent de meest geduchte tegenstander.
10. Ik laat de trouwe ziel naar God opstijgen in een wagen van vuur,
maak haar tot bruidegom van God en doe haar helemaal in God opgaan.
11. Ik ben het wezenskenmerk van de uitverkorenen;
de glorie, het licht en de band van hun deugden.
12. Zonder mij is goud enkel stof en de deugd een zonde;
alles wordt groot en nuttig, zodra ik het aanraak.

13. Ik bepaal de mate waarin de zaligen gelukkig zijn;
een grote, zuivere daad van charité brengt iemand in de hoogste hemel.
14. God beminnen die onze liefde zoekt, is het voornaamste gebod;
heb Hem lief of wees voor eeuwig veroordeeld.
15. God bemint je, vast en zeker; heb Hem op jouw beurt lief;
Hij is heel goed en zeer beminnelijk: geef Hem heel je liefde.
16. Moet je om lief te hebben handig, rijk, sterk of machtig zijn?
Nee, je moet liefhebben met je hart, zachtmoedig en meeslepend.
17. Wie zo liefheeft, kan wonderen doen en bereiken al wat hij wil,
zonder zwoegen en slapeloze nachten zal hij worden gered.
18. Zonder mij stelt het leven niets voor, mist het gratie en deugd.
Vruchteloos geloof je dan in het Evangelie; je hart wordt wanhopig.
19. De gratie en al wat er is, aarde, water, lucht en vuur,
kortom heel de schepping roept om liefde, om de liefde van God.
20. Daarentegen wekt eigenliefde met al haar streken mijn verachting.
Sta me toe te zeggen wat mijn echte kwaliteiten zijn.
21. Ik lanterfant nooit; als ik rust, doe ik dat in God.
Ik ben ondernemend van aard, actief als vuur.
22. In de strijd ben ik onoverwinnelijk, sterk als de dood;
hoe krachtig en zwaar iets ook is, ik overwin het met gemak.
23. Ik maak elke last licht en elke weg begaanbaar.
Dankzij mij wordt het bitterste kruis zoeter dan een druppel honing.
24. Door mijn onberispelijke inzet trek ik als een magneet elk hart naar me toe;
ik maak het ogenblikkelijk een verheven offergave in het hart van God.
25. Niets is met mij te vergelijken, zonder mij is alles ijdelheid.
Alles gaat voorbij, maar zoals God duur ik tot in eeuwigheid.
26. Ik ken geen grenzen en beperkingen, ik ben eindeloos en zonder begin;
God liefhebben zoals Hij verdient, vraagt dat we Hem oneindig beminnen.

27. Belangeloos, zuiver als goud, ja nog zuiverder bemin ik God alleen,
zonder het schepsel te verafgoden; niets behaagt me buiten Hem om.
28. Ik ben uiteraard de vervulling van de wet;
maar zodra iemand mij ontrouw is, is hij het spoor bijster.
29. Vijf zaken staan haaks op mij: het vlees, de eigenzinnigheid,
de hang naar de wereld en de aarde, luiheid en zonde.
30. Eigenliefde staat haaks op het heilig vuur van de goddelijke liefde;
we moeten alles verduren en alles doen om dat geniepige venijn te verjagen.
31. Om te branden van mijn zuivere vlam en mijn heilige zalving te smaken
moeten jullie je eigen ziel haten en aan jezelf sterven.
32. Mijn heilzaam vuur dooft uit door het water van de dagelijkse zonden;
wie willens en wetens de zonde mijdt, bereikt de zuivere hemelse liefde.
33. Nergens vind je me zo zuiver als in het Allerheiligste Sacrament.
Ik ben er verborgen in afzondering, daar ben ik in mijn element.
34. Gelukkig wie één wordt met mij: ik zal zuiver branden
in een nederig en trouw hart dat niet lauw is en niet huichelt.
35. Wil je dat ik je beziel, leg je toe op het gebed;
je zult toegewijd worden aan mij en ik zal je volmaaktheid zijn.
36. Ontvlucht de wereld, trek je terug om tot God te bidden in vrede;
zo hebben de heiligen mijn vuur geproefd en zijn ze op mij gaan lijken.
37. Wees vol charité voor iedereen, bemin zelfs je vijanden;
zonder die waarachtige liefde kun je niet één met mij zijn.
38. Een geheim: om Jezus dag en nacht lief te hebben moet je Maria beminnen.
Zij is de moeder en de brandhaard van de mooie, volmaakte liefde.
39. Over God spreken zoals Hij is, voor Hem lijden, Zijn wet onderhouden,
Zijn kruis beminnen en graag bidden – dat zijn onloochenbare tekenen van mij.

Gebed

40. Duizend maal verlangt mijn hart naar jou, goddelijke liefde: kom in mij!
Zonder jou is het leven een martelgang; kom en leg jouw wet in mij.
41. Zie mijn lichaam en mijn ziel; alles is voor jou, Koningin der hemelen.
Ontsteek overal jouw vlam, wijd alles toe aan jouw vuur.
42. Spaar het schepsel niet, als je ruimte wilt maken voor de Schepper;
maak Hem, tegen mijn natuur in, tot meester en koning van mijn hart.
43. Het spijt me, goddelijke charité, dat ik je heb afgewezen door mijn kil gedrag;
zo was het helaas, maar nu open ik mijn hart voor jouw charme en jouw hartstocht.
44. Via de schoot van Maria en de verdiensten van Jezus,
kom alstublieft in mij: ik zal je nooit meer weerstaan.
45. Goddelijke Jezus, hoogste liefde, jou alleen bemin ik hier op aarde;
ik bemin je en zeg: “vervloekt wie u niet liefhebben”.
46. Ja, mijn lief, ik hou van jou, niet uit vrees voor kastijding
noch om beloond te worden; enkel en alleen om wie je bent.
47. Lieve bruidegom, ik omhels je en geef me helemaal aan jou.
Zo past het, want jij hebt mij het eerst omhelsd.

Cantiek 6 Het licht van het geloof

1. Ik ben een zuiver licht waardoor het hart zich trefzeker engageert
op grond van Gods woord en in vereniging met de kerk.
2. Ik ben bovennatuurlijk en berust niet op zintuiglijke waarnemingen;
hoewel ik verborgen ben, ben ik zeer mooi; heel mijn glorie is innerlijk.
3. Ik ben de solide basis van wat we op aarde hopen,
de schitterende grondslag van een wereld die niet zintuiglijk te zien is.
4. Ik ben het schitterend licht dat schijnt in de duisternis,
de vuurzuil die in de nacht de weg naar de hemel wijst.

5. Ik ben echt nodig; zonder mij kan er geen sprake zijn van behagen aan God; zonder geloof kan niemand van Hem houden, ook de grootste koning niet.
6. Zintuigen zijn typisch voor een vleselijk dier, het verstand voor een mens; ik maak van een mens een gelovige, een mens van God, een goede christen.
7. Ik ben het levenslicht dat naar de waarheid leidt; als men mij niet volgt, blijft men in de duisternis.
8. Ik doe arme en kleine kinderen zingen van de overwinning. ik verdien voor alle trouwe gelovigen de glorie.
9. Ik ben het die de duivel, die trotse prins, in de hel gooi; ik weerspreek hem recht in zijn gezicht en doe hem neervallen op de brandstapel.
10. Ik doe zegevieren over de wereld met al haar aanspraken. Om te zien hoe boosaardig zij is, moet men mij als fundament hebben.
11. Ik neem het vlees en de vleselijke lusten gevangen en dood ze, door hen in het andere leven de zachtheid van de eeuwigheid te tonen.
12. Ik zorg ervoor dat de mens zuiver wordt in lichaam, geest en hart: een aangenaam offer in de ogen van de Heer.
13. Dankzij mij gaat de ziel open voor de genade en gaat het lichaam mee met de geest. Ik laat zien dat uiterlijke schijn bedriegt, vervuilt, een vloek is en vergaat.
14. Ik dood de ondeugden en vernietig ze door mijn goddelijke zuiverheid; ik bepaal gezagsvol wat deugdzaam en rechtvaardig is.
15. Ik deel in de almacht van God en ontvang van Hem wat ik wil; door mijn kracht doet een onschuldige ziel opzienbarende wonderen.
16. Ik ben de oorsprong van de grote personages die bevelen gaven aan de elementen; ik sta aan de basis van de grootste werken overal op aarde en in alle tijden.
17. Samuël ontstak de donder, Elia zette de lucht in vuur en vlam, Mozes scheidde de aarde van de zee; ze deden dat alles door hun godsgeloof.
18. De een deed water vloeien uit een rots, een ander liet de zon stilstaan; ze bereikten dit zonder oorlog te voeren; mijn macht is zonder gelijke.

19. Ik heb de apostelen tijdens de vervolgingen verblijd,
zodat ze ondanks allerlei moeilijkheden verder konden gaan.
20. Te midden van de grootste folteringen heb ik de martelaren doen lachen
en hen meer vreugde gegeven dan hun hart verlangde.
21. Ik liet hen de bekroning, de heerlijkheden en de vreugden van de hemel zien
die de Heer slechts geeft aan zijn zegevierende gelovigen.
22. De Heilige Maagd wordt enkel geprezen vanwege haar geloof in de Heer.
Het geloof heeft haar tot moeder van haar Schepper gewijd.
23. Luister, luister, schepsel; God zelf heeft zich van mij bediend
in de genade en in de natuur. Ik was zijn arm en zijn wet.
24. Hij vroeg gewoonlijk: “Geloof je dat je kunt worden genezen?
Zonder geloof kan ik niets, met geloof help ik iedereen”.
25. Ik laat een gelovige ziel op een dag heel het heelal zien,
de hemel, de aarde en het dodenrijk.
26. Ik ben de sleutel die toegang geeft tot de mysteries van Jezus Christus,
tot de wonderen van het Empyreum en de grote geheimen van de Heilige Geest.
27. Ik ben de goddelijke wapenrusting die door echte christenen wordt gedragen
en waarmee, zoals God verzekert, de vlammen van de strijd worden gedooft.
28. Hier op aarde ben ik de onuitsprekelijke schat van de echte arme;
ik houd de ongelukkige vrek gezelschap, tot er geen rijken en geen armen meer zijn.
29. Ik doe meer dan men denkt, want ik ben de gietvorm van de zaligen;
op aarde geef ik hen hun verdiende loon en in de hemel hun plaats in de glorie.
30. In de zichtbare kerk ben ik de krachtige steun in de waarheid;
hoe de hel zich ook roert, de kerk is zeer heilig, onfeilbaar en onoverwinnelijk.
31. Mijn kerk is universeel, in alles onderworpen aan Jezus Christus;
buiten haar is geen heil; wie tegen haar ingaat, gaat verloren.
32. Ik moet niets hebben van ketters, joden, Turken en heidenen,
van afvalligen en scheurmakers; mij behaagt alleen het katholieke geloof.

33. Ziehier de zogenaamde motieven van geloofwaardigheid;
hoe getrouwer je geloof is, des te meer vind je de pure waarheid.
34. Mijn waarheden zijn zeer geloofwaardig door de heilige voorspellingen,
de ontelbare wonderen en de mooie bekeringen,
35. de harmonie van alle mysteries en de zuiverheid van de wet,
de wonderlijke wijzen waarop de wereld tot geloof is gekomen,
36. de sterkte van de kerk en de klappen die haar vijanden hebben gekregen.
Geloof dus met een volgzaam geloof, in het vooruitzicht van wat je is beloofd.
37. Zoek naar me in het Evangelie, ik ben er verborgen in elk woord.
Slechts een nederig en volgzaam hart kan me daar in stilte vinden.
38. Om me in mijn zuiverheid aan te treffen moet je leren hoe ik me gedraag.
Geloof er absoluut in; alleen een ketter loochent de waarheid.
39. Geloof de praktische waarheden en ook de andere,
helaas, veel katholieken zijn op dit punt kettters!
40. Het eenvoudige geloof is zeer mooi en goed, uiterst verdienstelijk en zeer kostbaar.
Ik wil niet dat men begint te redeneren over de waarheden die ik zeg.
41. Men moet geloven met grote moed, ondanks het vlees en de zintuigen,
ondanks de duivel en zijn dwaasheid, ondanks de wereld en haar tirannen.
42. Hoezeer men je ook bedreigt, streelt of bevecht, belijd het geloof
en ga niet door de knieën voor de vrijzinnigen, hoezeer ze ook in aanzien staan.
43. Zonder geloof ben je een zielloos kadaver en lanterfanter je maar wat;
dan leef je zo kort als een vlam en sterf je zonder charité.
44. Pas op voor een steriel geloof, dat alles goetvindt zonder iets te doen.
Leef daarentegen volgens het Evangelie, geloof het helemaal en doe het goede.
45. Laat je niet bedriegen door iemand die af en toe een beetje gelooft,
die het Evangelie slechts gedeeltelijk aanvaardt en er onvolmaakt naar handelt.
46. Terwijl miljoenen ongelovigen verloren gaan door hun ontrouw,
moet jij blijvend dankbaar zijn dat je de waarheid hebt leren kennen.

- 47. Ga niet mee met de nieuwe leerstellingen en de nieuwe ketterijen; zij zaaien fijnzinnige dwalingen en doen overal groot kwaad.
- 48. Schenk geen geloof aan fabels of aan verhalen zonder grond; stem in met wat echt gebeurd is en geloof het op een vrome manier.
- 49. Wees tevreden met mijn licht, ga niet achter visioenen aan en omhels de beslissingen van de moederkerk.
- 50. Vertrouw de plaatsbekleder van Jezus in alles wat het geloof betreft; aanvaard wat hij vanaf zijn leerstoel zegt als een godsoordeel en als veilige wet.
- 51. De eigendunk is des duivels, wantrouw zijn glans; hij is de bron van ketterijen, schisma's en geloofsafval.
- 52. Je geeft me heel veel eer, als je aan de kleinen alles leert wat ze moeten doen en geloven om in het Paradijs te komen.

Gebed

- 53. Bid vaak het volgende gebed: “Heer, vermeerder mijn geloof. Moge het onvervalst via mijn geest binnendringen in mijn hart.
- 54. Geef me 'n eenvoudig, zuiver geloof dat alles aanvaardt zonder te zien en te voelen, dat niet berust op de zintuigen of op de natuur, maar tegen hen ingaat.
- 55. Bid voor mij, getrouwe Maagd, vermeerder mijn geloof opdat ik u in het eeuwig leven helder zie in God.
- 56. Ik aanvaard gelovig van ganser harte en zonder tegenspraak alles wat de heilige Kerk gelooft, omdat God het heeft gezegd.
- 57. Ik geloof wat de Heilige Vader zegt, wat de duivelskinderen ook beweren. Hij is mijn leidsman en mijn licht. Terwijl ik geen steek zie, ziet hij zeer helder.
- 58. Heer, in alles wil ik u geloven. Maar vermeerder altijd mijn geloof, opdat ik in het glorielicht helderder zie wat ik geloof.
- 59. Laat overal de zachte inslag van uw Evangelie horen; moge het geloof overal op aarde eer geven aan uw naam.

Cantiek 7 De kracht van de hoop

1. De deugd van Hoop doet vol verwachting uitzien
naar Gods genade en beloning dankzij de verdiensten van de Verlosser.
2. Hij is het sterke en stabiele anker dat de onrust kalmeert,
de stevige kolom die de basis vormt van alle heiligheid.
3. Die kracht komt van God die volkomen waarachtig is
en trouw aan Zijn beloften in tijd en eeuwigheid.
4. God wil dat we onze hoop op Hem vestigen en daardoor groot worden.
Hij roept almaar: “sterfelijke ziel, vestig in Mij je vertrouwen.
5. Ik bemin je, je bent Mijn eigen werk. Ik ben je God en koning;
hoop op Mij; slechts aan Mij mag je je zo hechten.
6. Ik wil niet dat je verloren gaat, want Ik ben je beste vriend.
Ik wil dat je je bekeert en vergiffenis vraagt”.
7. Christen, God is onze vader; stel je hoop op Zijn liefde.
Wij zijn dwaas, als we niet vertrouwen op Zijn vaderlijke goedheid.
8. Jezus, je trouwe vriend, je verlosser en je bruidegom zegt:
“Ik roep je, vrees niet, heb vertrouwen”.
9. Verwacht alles van het gebed en de genegenheid van Maria,
die onze goede moeder is en de toevlucht van de zondaar.
10. Met onnoemelijke weldaden overlaadt God ons elke dag.
Het zijn de zekere motieven om te hopen op zijn hulp.
11. Kan de hoop op wat God in het vooruitzicht heeft gesteld, ijdel zijn?
Hij is trouw aan wat Hij heeft gezegd, Hij is de beste vriend.
12. Nooit heeft iemand tevergeefs zijn vertrouwen op God gesteld.
God heeft overvloedig uitgedeeld, de mens steeds meer ontvangen.
13. Ik maak een ziel sterk als een toren, als een rots;
de meest geduchte tegenstander kan haar niet doen wankelen.

14. Als het stormt, werpt men het anker uit om niet ten onder te gaan;
ik ben midden in het grootste gevaar het anker van de wijze mens.
15. Met Mij wordt alles gemakkelijk: men wordt tevreden en blij,
beweeglijk als een adelaar, in staat om naar de hemel te vliegen.
16. Ik geef de mens de kracht van de Almachtige;
dat maakt echt verschil; hij komt volop tot leven.
17. Dankzij Mij verheugen martelaren zich midden in de grootste ellende;
ik stel hen hun beloning in het vooruitzicht: de zege over de tirannen.
18. Ik streef slechts naar de genade en de zegeningen van de eeuwigheid,
en minacht wat voorbijgaat en louter leegte is.
19. Vervloekt, zegt God, wie bouwt op eigen kracht;
tijdens zijn leven wordt hij verwenst, bij zijn dood gaat hij naar de hel.
20. Het is onverstandig en dwaas te bouwen op water.
Het schepsel is even onstabiel als water en rietstengels.
21. Een mens is niet duurzaam, maar onbetrouwbaar als de wind,
enkel opgeklopt schuim. Alleen dwazen bouwen daarop.
22. Door van alles wordt de mens bedrogen en vaak bedriegt hij zichzelf;
hij houdt zich zelf voor de gek en ziet spoken, als hij zijn hoop niet stelt op de Heer.
23. Als een zwaar beproefd iemand zijn troost niet zoekt bij God,
maar bij iemand anders, zal hij geen verlichting vinden.
24. Ik vertrouw volledig op God en niet op mensen.
Een mens die me helpt en troost, biedt me slechts zijn zwakke handen.
25. Zoek je houvast niet in je eigen miezigheid of in je sterkte en grootte.
Zoek je heil bij de Vader der lichten, van Hem alleen komt een volmaakte gave.
26. Verwacht alles van Zijn mildheid, hier op aarde en in de eeuwigheid;
Hij zorgt in zijn Voorzienigheid voor jullie allen als een vader.
27. Niets beledigt Hem meer dan iemand die Hem wantrouwt;
omdat Hij van nature goed is, is Hij blij als Hij kan vergeven.

1
+ + + + Te Vous
L'utilité des Antiques

Sur l'air o belle iste prend garde
ata.

Chantons, ma chere ame, chantons,
faisons retentir nos cantons

d'une tres sainte melodie

lequel et tout nous y conuie.

1 point

Le cantique est

notre Grand Dieu toujours soieus glorieux

nous écoute du haut des cieux

a Dieu

il aime beaucoup les Antiques

1 motif

ce sont ses concerts angeliques.

Dieu aime le
chant.

écoutons les anges chanter,

2 m

et chantons pour les imiter.

les anges chantent

ils sont anges par leurs loüanges

3 m

en chantant nous deviendront anges.

Jour & nuit brulants d'un feu

enchantement
leur ressemblent

ils chantent les grandeurs de Dieu

Dieu même y prête les oreilles

chantons donc comme eux des merveilles.

en chantant ils brulent d'amour

4 m

chantons, brulons a notre tour

le chant allume
le feu de l'ame

et de tout ils font leurs flammes

28. Zoek je heil in ontzag voor God en wanhoop niet;
vestig op Hem de heilige hoop en niet op iets anders.
29. Verzaak zonder aarzelen aan de wereld; ze is onbetrouwbaar en boosaardig.
Vestig je hoop slechts op God die je bij de hand houdt.
30. Om te vertrouwen en te bouwen op de Heer
moet je zuiver van hart zijn als een kind.
31. God zelf is je Vader. En ik roep Hem toe: Abba, pater.
Maria is mijn lieve moeder, ik ga niet verloren.
32. Als je door zwakte of schuld zondigt en valt,
bid dan dat God je genadig mag zijn en wanhoop niet.
33. Hou je vast aan Zijn barmhartigheid, dompel je zonden onder in Zijn bloed.
Hij is altijd goed en vergevingsgezind voor een hart dat lijdt.
34. Volg de trouwe Maagd na, sta altijd klaar om haar te dienen.
Stel je hoop op haar, en je zult niet verloren gaan.

Gebed

35. Heer, mijn boosaardigheid is minder sterk dan uw goedheid.
Daarom stel ik mijn hoop op U, zonder angst te worden afgewezen.
36. Ik hoop op U zoals mijn vaders; U hoort mij zoals U hen hebt gedaan.
Al zit ik in de grootste ellende, Uw menslievendheid is altijd groter.
37. Al hebt U de bliksem in de hand om me te treffen en te verbrijzelen,
ik kan het niet laten op U te hopen.
38. Ik hoop op U tegen alle bange verwachting in, al moet ik het leven ervoor geven,
ook als U mij niet zou verdedigen; maar nee, ik ken Uw liefde.
39. Ik vertrouw helemaal op U; neem me niet kwalijk dat ik zo vrijmoedig ben.
Keer U naar mij toe met Uw zachtmoedigheid en lieflijkheid.
40. Ik hoop op Uw genade voor mijn ziel en mijn lichaam.
Ik hoop U te zien van aangezicht tot aangezicht en te genieten van Uw heerlijkheden.

41. Dankzij Jezus en Maria hoop ik op U, Heer, met een vredig gemoed.
Ik zal levenslang op U hopen en nooit verloren gaan.

Cantiek 8 De luister van de nederigheid

1. Zingend ontdek ik een zeldzame schoonheid
die verborgen en bedekt gaat: de heilige nederigheid.
Zij is niet groot, niet luid en wordt nauwelijks opgemerkt.
Laten we haar gratie en volmaaktheid voor ogen halen.
2. In het licht van de nederigheid
krijgen we oog voor onze miserie en onze kromheid,
gaan we onszelf minachten, met afschuw bekijken
en inzien dat we slechts hel en onheil verdienen.
3. Van de andere kant, de deugden van een christen steunen op haar.
Niets is groot in deze wereld als het niet in haar is gegrondvest.
Hoe klein ze ook is, niets is zo glorievol.
Zij is pas echt van waarde op aarde en in de hemel.
4. Deze deugd is dierbaar in de ogen van de Schepper,
in haar geringheid vindt Hij zijn hoogste eer.
Hij die niet te overtreffen is, laat zich overwinnen door de nederige
die met een onuitsprekelijke kracht Zijn hart wint.
5. Wie nederig zichzelf niet in de hoogte steekt, wordt door God bemind en gezocht.
Als hij Hem bidt en smeekt, wordt hij verhoord en verstaan.
Zijn nederig ontzag behaagt Hem oneindig,
en zelfs zijn zwijgen brengt Hem in de hoogste staat van verrukking.
6. God legt zijn grootste geheimen voor hem open
en overstelpt hem mateloos met zijn grootste weldaden.
Hij toont hem de tederheid van de maagdelijke Bruidegom
en schenkt hem als een vrijgevege meester grote gaven.

7. Terwijl Hij met de bliksem in de hand
als een strenge rechter de trotse zondaar neerslaat en vermorzelt,
gaat Hij als een goede vader op zoek naar de nederige
om hem uit het stof naar de hemel te tillen.
8. Deze verheven deugd heeft zoveel majesteit
dat God zelf haar schoonheid komt tonen.
Want vóór de komst van de zeer nederige Verlosser
had de mensheid geen oog voor deze deugd en keek zij er met afgrijzen naar.
9. God heeft niet kunnen weerstaan aan haar schitterende verleidingen.
Om ons er opmerkzaam op te maken is hij mens geworden:
hij werd in een stal geboren en leefde als een timmerman.
Wat een bewonderenswaardig voorbeeld: hij werd de minste en de geringste.
10. “Ik ben zachtmoedig en nederig van hart”,
zei onze liefdevolle Verlosser in alle eenvoud.
Wat een heilzame les! Ze stemt ons tot vrede,
maakt ons echt vrij en voorgoed gelukkig!
11. Hij zegt aan zijn apostelen: “Ik smeeek jullie, wees nederig;
de grootste van jullie moet de dienaar van allen zijn.
Ik, de eeuwige Wijsheid, ben gekomen om te dienen.
Neem mij als voorbeeld, anders ga je verloren”.
12. In Maria ziet God hoe waarachtig de nederigheid is die zij publiekelijk laat zien.
Hij neemt haar tot zijn moeder, omgeeft haar naam met glorie
en maakt haar de koningin van hemel en aarde.
13. ‘Nietig schepsel’, zeggen genade en geloof,
“je bent maar een nietig wezen; acht je niet boven anderen verheven”.
De Allerhoogste voert strijd met iemand die zich veel meent,
maar richt zijn hart en zijn oog naar de nederige.
14. Je lichaam is een zak vol vuile wormen,

een stuk land dat stinkt van pieren en vuiligheden.

Trotse crimineel, wil jij daarmee al tierend de hemel bestormen?

15. Onderzoek en lees in de geschiedenis wat de heiligen hebben gedaan om de glorie binnen te gaan, en denk dan na over de volmaaktheid!
Of, als je dat liever doet, beschouw honderd rechtvaardigen in je omgeving wier eenvoudig voorbeeld je tot leidraad kan dienen.
16. Je lijkt op een bron die geen water produceert,
een miserabele zondaar die nergens toe dient,
een ontrouwe verrader die op het punt staat veroordeeld te worden
en in zijn dwaasheid denkt toch te worden gered.
17. De misverstanden en de onwetendheid in je zondige geest,
de kilte, de wispelturigheid en de boosheid in je hart
dat slechts aandacht heeft voor ijdelheden,
... maak je je niet van alles wijs op grond van dit alles?
18. Je arme ziel zit vol met miljoenen zonden
waarvan je in je zwarte dwaasheid geen besef hebt.
En waar je wel weet van hebt, heb je die in de biecht beleden?
Heb je boete gedaan en zijn ze uitgewist?
19. Ben je niet bang voor de oordelen van God, als je binnenkort voor Hem verschijnt?
Voor zijn oneindige, feilloze rechtvaardigheid
waartegen geen beroep mogelijk is
en die wordt gevolgd door eeuwige verdoemenis.
20. Een zondaar ben je, vol misdaden, een vijand van God,
aan de rand van de afgrond hangend aan een haar.
In de hel is je plaats; je verdient het.
Jij, ziel zonder genade, je blaast je op van trots!
21. Deze diepe deugd heeft het vlees bedwongen,
is boven de wereld uitgestegen en heeft de hel ontwapend.

De mens die zichzelf niet hoogacht en geen pretenties meer heeft,
is voorgoed uit de greep van de wereld en de demon.

22. De demonen hebben vaak woedend geprotesteerd,
als een nederige de plaats van hún vroeger geluk kreeg;
hun extreem ongeluk danken ze aan hun grote trots
die ook mensen volkomen in het ongeluk kan storten.
23. We kunnen geen glorie claimen,
als we niet neerdalen voordat we ten hemel stijgen.
Denk niet dat je kunt opstijgen in trots;
nee, dan verlies je juist je glorie en val je in het vuur.
24. Enkel via de ladder van echte nederigheid
bereikt een nederig en trouw hart de heiligheid,
overwint hij zijn zondigheid
en stijgt hij op naar de volheid van de hemelse glorie.
25. Zo bereiken jullie, onbekende grootheden, het licht,
en jullie, bewonderenswaardige verslagenen, de overwinning.
Verworpenen der aarde, jullie worden door God verheven;
jullie wacht de hemel, de aarde, de zee en zelfs God.
26. God verwerpt en verafschuwt de valse nederigheid;
vlucht voor die kwaadaardigheid zoals voor de pest;
voorkom dat je verrast wordt door geraffineerde trots
die zijn ware aard verhult.
27. Besef je miserie, zie jezelf met verachting,
leef graag te midden van het stof en onder de armen;
weet je schuldig en tot niets in staat,
ken je ellende en besef dat je niet in staat bent tot enig goed;
28. verberg je goede kanten en erken je fouten,
doe niet moeilijk als een ander je overtreft en meer talenten heeft,

onderwerp je blijmoedig uit liefde voor de Heer:
dat zijn de kenmerken van wie nederig van hart is.

29. Elke glansrijke deugd loopt gevaar te vergaan,
als de nederige en wijze ziel haar niet omhult.
Steek niet de loftrompet over je deugden, berg ze op in je tevreden hart.
Dan zullen de Heer en de engelen ze voor altijd zien.
30. Je zult zegevieren over iemand die zich boven jou verheft.
Onderga het, als men je beschuldigt, klaag en schreeuw niet.
Verdraag het dat men je afwijst, zonder te protesteren.
31. Wat een bewonderenswaardige praktijk: het slechtste bed nemen,
de laagste plaats aan tafel kiezen, het minste werk, de slechtste kleren;
het is beter je genaden te verbergen
en als een heilige tevreden te zijn met functies die in het openbaar niets voorstellen.
32. Beschouw jezelf als een lelijk mormel
dat veel afschuw wekt en God mishaaft.
Breng er niets tegen in, pleit niet voor jezelf;
zo'n ijdel vertoon zie je alleen bij dwazen.
33. Als het ongeluk je treft en je neersmijt,
wees dan terecht bevreesd, maar raak niet in de war.
Zeg: "Pardon, Vader, ik kan niet beter" en
werp je dan als de minste in het stof.
34. Miserabele zondaar, in de ogen van de Heer
zijn je grootste prestaties slechts geklungel,
uitingen van zelfingenomenheid en eigenzinnigheid,
fouten van nalatigheid, zonden van ijdelheid.
35. Vanwaar komen die verwachtingen en brutale verlangens?
Heb je toegangspapieren tot het paradijs?
In hun onschuld waren de heiligen bevreesd tot aan de dood,

terwijl jij geen berouw hebt en fier en sterk rondloopt.

Gebed

36. In uw tegenwoordigheid, aanbiddelijke Heer,
voel ik het onvermogen van een ongelukkige zondaar.
In vergelijking met uw gerechtigheid en heiligheid
ben ik vol slechtheid en kwaadaardigheid.
37. Ik draag in mij de sporen van alles wat u mishaagt;
zonder uw goddelijke genade zou ik alleen maar het verkeerde hebben gedaan.
Ben ik niet schuldig aan alle doodzonden?
Minstens ben ik ertoe in staat, zoals andere criminelen.
38. Waar ik ook heen ga, ik doe het als een vuile slak
die uw genade bederft door haar venijnig gif;
Ik gedraag me als een trotse pauw en kraai samen met hem victorie.
39. Uw terechte oordelen, Heer, onderschrijf ik onderdanig.
Maar nederig smee ik om uw genade in tij en ontij.
Al ben ik het niet waard te worden berispt,
toch hoop ik te worden gered door een genadevol teken.
40. Ik ben een miserabel mens, ontrouw aan uw wetten,
tot geen enkel goed in staat; dat voel ik en zie ik;
toch leeft in mijn ziel een grote trots,
zoals een smerig riool dat zijns gelijke niet heeft.
41. Heer, ik vraag u om een nederig hart dat u volmaakt eer brengt.
Moge ik, als ik achteraan plaatsneem,
dankzij uw genade ooit een van de eersten worden.

Cantiek 9 De charmes van de zachtmoedigheid

1. Zie hier de oudste zus van alle nederigheid,
haar compagnon die gesierd is met charité.
Men noemt haar Zachtmoedigheid:
zij is de suiker, de olie en de balsem van het hart, vrij van kilte en nijd.
2. Zij is altijd charmant, zonder ongemakkelijke bezorgdheid,
nooit ongeduldig, altijd vol vrede.
De charmes van alle andere deugden komen in haar zo bijeen
dat zij de harten overwint als met ontelbare wapens.
3. Een heel zachtmoedige God is gekomen om te zegevieren in onze harten.
Hij noemt zich een lam ofwel de zachtmoedigheid zelf.
Wat is hij zacht en mooi! Hij verdient dat wij hem liefhebben.
4. Zacht is zijn gelaat, zacht heel zijn voorkomen,
zijn taal en zijn manier van spreken.
Zacht is heel zijn handelen, de manier waarop hij lijdt, zijn passie.
Overal en altijd is hij ontzettend zachtmoedig.
5. Als kind verrukt hij de herders en de koningen
met zoveel macht dat zij zijn wetten volgen.
Zijn glimlach en zijn zachte uiterlijk bezitten zoveel welsprekendheid
dat hij hen voor zich wint zonder de stilte te verbreken.
6. De kinderen van zijn leeftijd wilden hem zien;
zijn gelaatstrekken hebben hen allen verrukt.
Zijn woedende beulen vreesden zijn gratie
en bedekten zijn gezicht, toen ze hem geselden.
7. Hoe zacht is zijn gedrag tegenover de zondaars!
Hij stoot hen niet af, maar charmeert hun hart.
Met welk een zachtheid wint hij Magdalena en de Samaritaanse!

8. Zie hoe hij, zacht als een vader, een overspelige vrouw
verontschuldigt in plaats van haar aan te klagen.
Om Judas te redden huilt hij, vernedert hij zich
en werpt zich op de grond met een onbekende zachtheid.
9. Over een kwijnende vlaspit blaast hij zacht
om haar weer te doen ontvlammen zonder opzien te baren.
Een geknakte rietstengel neemt hij op, verbindt hem
en maakt hem weer heel. Wat een oneindige zachtheid!
10. Aan het kruis verzamelt hij zijn laatste adem
om genade te verwerven voor de arme zondaar,
voor zijn tierende en woedende beulen
die hem onbeschrijflijk doen lijden en hem van het leven beroven.
11. Broeder, wil je je nog langer hardvochtig en verbitterd gedragen,
helemaal anders dan de zachte Verlosser?
Wil je, vol trots en arrogantie, voortleven
zonder goedheid, zonder zachtheid, zonder clementie?
12. Heb je bij Maria enig teken van verbittering gezien?
De moeder van het leven wekt enkel zachtheid.
Haar zachte en vriendelijke aard verjaagt elke triestheid
en vervult de ogen en het hart met vrolijkheid.
13. Zie de zeer zachte bekoorlijkheden van de goddelijke apostelen.
Ze hadden enkel deze wapens in hun handen.
Ze waren lammeren te midden van wolven.
Te midden van het kwaad legden zij een buitengewone zachtheid aan de dag.
14. Ze hebben de wereld gewonnen door deze deugd,
door hun diepe zachtmoedigheid hebben ze over alles gezegevierd.
Zijn alle heiligen niet vrij van bitterheid en toorn?
Mozes was zo zachtmoedig! Dat was zijn karakter.

15. Niet door toorn en vijandigheid, louter door haar tedere zachtmoedigheid
wint deze deugd de harten van de hemel en de aarde.
Het hart van Jezus Christus wint alles door haar;
zij is zijn eigen geest, hij haar waarachtig model.
16. Door zachtmoedigheid nemen we de naaste voor ons in.
We ontwapenen hem zonder een wapen in de hand te nemen.
De zachtheid van de kinderen Gods heeft zulke gevoelige trekken
dat de meest gewelddadige mensen vredelievend worden.
17. Een heilige is heel vriendelijk, zacht, oprecht, charmant,
aimabel, aangenaam, zonder grootspraak.
Door dit zachte medicijn wint hij anderen voor zich en trekt hij hen aan,
doet hij heel veel goed, vaak zonder iets te zeggen.
18. Door zijn tedere en zachte aard ontsteekt hij vlammen.
Om de zielen te bekeren maakt hij zich alles voor allen,
maar zonder hen naar de mond te praten, zonder sentimenteel gedoe,
zonder trots, zonder minachting en zonder onvoorzichtigheid.
19. Als hij terechtwijst, doet hij het zonder bitterheid.
zijn gedrevenheid verzacht hij met zalfolie.
Hij corrigeert als een vriend, neemt iemand weer op als een vader,
niet als een vijand die kwaad en vertoornd is.
20. Wie woedend is, is zichzelf kwijt,
heeft geen licht meer, geen geloof, geen wet.
Door de deugd van zachtmoedigheid worden we meester van onze ziel en ons hart
en gaat elke deur voor ons opent.
21. Het zachte geduld, vrij van bitterheid en wrok,
is het soort geweld waarover de hemel zich verheugt.
Het is de zekere weg naar het eeuwig leven;
al het andere is onzeker en staat haaks op het geloof.

22. Een zachtmoedige mens is een weldaad, omdat hij leeft zonder chagrijn, zonder achterdocht, zonder schichtigheid, zonder angst voor de naaste. Nooit kent hij gevoelens van woede, nooit is hij ongeduldig; hij is steeds gelijkmoedig, zelfs als hij te lijden heeft.
23. Zonder kilte, zonder te dreigen, zonder dwang, zonder een air van onverschilligheid en zonder zich af te keren spreekt hij zacht, zonder arrogantie en eigendunk; hij is tevreden met een eenvoudige positie.
24. Als iemand je beledigt, moet je dat heel zachtmoedig ondergaan. Je moet boven zo'n heftige uitval staan. De zachtmoedigheid heeft een geheime kracht in zich waardoor allen zich vredig gaan gedragen.
25. Broeder, word je kwaad als iemand je corrigeert? Helaas, dan doe je meer schade aan jezelf dan aan de ander. Je beantwoordt het ene misdrijf slechts met een ander. Om iemand echt te raken moet je buitengewoon zachtmoedig zijn.
26. Toon een zachtaardig gezicht, zonder chagrijn, zonder humeur; spreek zacht zonder hooghartigheid, zonder bitterheid. Gedraag je zachtmoedig en wees niet ongeduldig. Draag wat je is aangedaan heel vredig, zonder op te spelen.

Gebed

27. Mijn ziel is zeer verbitterd en mijn hart zit vol wreedheid; ik ben ontstoken in woede; och Heer, vergeef me. Kalmeer uw toorn en schenk mij uw genade, opdat ik nederig en zachtmoedig ga in uw voetstappen.
28. Ik gedraag me als een wilde stier. Maak me van nu af aan zachtmoedig als een lam, opdat ik de vrede bewaar en geduldig blijf

in alles wat ik doe en wat ik denk.

29. O goddelijke Maria, maak mij zachtmoedig.
Mijn hart bidt tot u via uw eigen hart.
Giet er zoete honing in, heilige tederheid
die de ziel van een zondaar wint voor de hemel.

Cantiek 11 De kracht van het geduld

1. Ik bewonder een grote prinses die glimlacht te midden van moeilijkheden
en zonder chagrijn en droefgeestigheid van kwalen charmante genoegens maakt.
Ik heb het over het onoverwinnelijke geduld, de les van de stervende Jezus,
het fundament van de hoop en de kracht van de echte overwinnaar.
2. Is zij niet het grote offer van de mens aan God
dat recht doet aan zijn gerechtigheid, zijn goedheid eer bewijst,
voor zijn voorzienigheid ruim baan maakt, vertrouwt op zijn autoriteit,
zich onderwerpt aan zijn macht en zijn majesteit aanbidt?
3. Wat een eer voor God, die goede Vader, als Hij ziet
dat zijn kind lacht, eer bewijst aan de stok waarmee het wordt geslagen
en tijdens de geseling roept: “God zij gezegend! God, vergeef me.
Vader, ik dank je. Wat een genade! Wat een geschenk!”
4. De geduldige mens eert de goede Jezus met zijn kruis,
omdat hij zo zijn leven imiteert, zich onderwerpt aan zijn wetten,
door zijn lijden aanvult wat ontbreekt aan zijn passie
en de vijanden van zijn naam verslaat.
5. Het kruis beschermt tegen eigenliefde en zonde en zuivert ervan.
Het bewerkt dat de rechtvaardige zich vernedert en de zondaar wordt geraakt.
Door zijn licht laat het kruis enerzijds de grootheid van God zien,
anderzijds de miserie en de boosaardigheid van de zondaar.

6. Niets is verdienstelijker dan te lijden voor Jezus Christus.
Lees en onderzoek de geschiedenis om je geest daarvan te overtuigen.
Als een christen één dag de pijn liefheeft, is dat verdienstelijker
dan wanneer hij honderd jaar andere penitenties doet of heel zijn bezit wegschenkt.
7. Ja, dierbaar kruis, jij wint het van alle vijanden van God.
Maar hier op aarde ontkent men dat je overwinning echt goddelijk is.
In de ogen van de wereld wek je afschuw.
De mens “naar het vlees” vreest jouw strengheid,
de duivel haat je, maar ik aanbid jouw grootheid.
8. Het kruis heeft veel macht; het is de prikstok en de steunpilaar van de deugd
en geeft hoop aan de moedeloze zondaar. Zeker, het drukt zwaar op hem,
maar als hij het heilig gewicht ervan ontdekt,
wordt de ziel gerustgesteld en huilt en lacht hij tegelijkertijd.
9. Geloof met een levendig geloof dat men zonder het kruis niet kan worden gered.
Het is de wasstamper en het waswater waarmee God ons wil zuiveren,
zijn liefdevol vagevuur, de stookplaats en de smeltkroes
waarmee God de meest volmaakte ziel voorbereidt op het glorieleven.
10. Wie ongeduldig is en niet kan lijden, zingt vergeefs victorie en oogst enkel lucht;
hij is immers een valse veroveraar.
Zich meester maken van een imperium stelt niets voor
in vergelijking met lijden in stilte, ook als het niet erg zwaar is.
11. O verlossend geduld! Mijn verzen kunnen niet zeggen
hoezeer je nodig bent en hoezeer men van jou moet houden.
Dat we moeten lijden, is een fundamentele waarheid!
Het is een bepaling van God en een zeer juiste wet,
waaraan Hij elke mens onderwerpt zowel in de natuur als in het geloof.
12. Wees dus rechtvaardig zoals de heilige man Job,
mijd elke oorlog zoals aartsvader Jacob.

Je kunt niet altijd en overal aan het lijden ontkomen.
Daarmee moet je als mens rekening houden totdat je in de hemel komt.

13. Iemand die met mij wil leven, zegt Jezus met luide stem,
of mij wil volgen, moet zijn kruis opnemen en het dragen.
Ik ga voorop met mijn kruis en wil dat men met mij lijdt
zonder te klagen of stil te staan om achterom te kijken.
14. Mijn heer is met doornen gekroond; ver van mij het teergevoelige ledemaat!
De kruisen zijn mijn goddelijke wapens; ver van mij de teergevoelige soldaat.
Het kruis is mijn zeer dierbare vriendin; ver van mij jij die het verjaagt.
Op het kruis heb ik mijn leven beëindigd; vaarwel, jij die je er ver van houdt!
15. Ik heb in mijn ware onschuld alles gedaan en geleden voor jou.
En jij, schuldige zondaar, wilt niet lijden voor mij
die het eerst de kelk heb gedronken?
Drink op jouw beurt, help me in mijn offer en vergeld liefde met liefde.
16. Het minste lijden uit liefde van de laatste van mijn dienaren
is rijker en kostbaarder dan de schatten van keizers.
Lijd dus, dat is een groter geluk dan door mijn hart te worden bemind.
Het is de hoogste vorm van genade en de hoogste graad van uitverkiezing.
17. Ik wil dat men je een diadeem aanbiedt, d.w.z. een enge gevangenis,
ofwel een verheven waardigheid, d.w.z. een galg ter ere van mijn naam.
Neem dus de gevangenis en de galg en vertrap de ijdelheid.
Dat is de hoogste vorm van voorzichtigheid; geloof me, ik ben de waarheid.
18. Je kunt niet delen in mijn zege, als je niet met mij hebt gestreden.
Niemand treedt binnen in mijn glorie behalve via mijn kruis en zijn deugd.
Als je niet luistert naar wat ik zeg over het kruis beminnen en het vlees overwinnen,
zul je de razernij van het eeuwige hellevuur moeten ondergaan.
19. Kijk naar de hemel en bezie de menigte gelukzaligen.
Wil je heersen naar hun voorbeeld, dan moet je met hen lijden.

Door niet de weg van de grote massa te gaan, maar de weg van het kruis hebben ze het hoogste punt van geluk bereikt en zijn ze tot koning gekroond.

20. De een heeft de rijkdom vertrappt, de ander is gevlucht voor het groot gedoe; de een koos niet voor oppervlakkig plezier en liefkozingen, de ander niet voor aardse goederen en eerbewijzen.
Door mij als hun enig voorbeeld te nemen zijn ze door het vuur kunnen gaan en via de meest wrede dood opgestegen naar de hoogste hemelen.
21. Ik heb kruisen van zeer grote waarde: de kruisen van mijn favorieten; de grootste heiligen uit mijn gevolg hebben kruisen gekregen die zeer kostbaar zijn. Mijn moeder heb ik doen lijden en haar hart met smarten doorboord, omdat zij mij zeer dierbaar was en het teder voorwerp van mijn hart.
22. Zie de gezegende groep van heilige martelaren op de eerste rang; hun kleren kleuren zijn helemaal rood door de tint van hun bloed. Samen met de profeten hebben ze alles doorstaan omwille van het paradijs. Dwazen, denken jullie er te komen zonder lijden, voor een spotprijs?
23. Ze deden alles voor het Evangelie en ondergingen alle leed om maar niet te zondigen. De een is op een gril geroosterd, de ander doorboord, levend gevild. Allen zijn een wrede dood gestorven na duizenden pijnigingen en foltering. Omwille van het eeuwig leven. Klaag dus niet, als je moet lijden.
24. Zie de zware kettingen waaraan de wereldse mensen zijn gekluisterd. Wat een lasten, pijnen en kwellingen! En daarna worden ze voorgoed veroordeeld. Zij lijden, maar niet vrijwillig. Voor de duivel, zonder dat het iets goeds oplevert. Wie daarentegen voor God lijdt zonder te klagen, wint alles zonder iets te verliezen.
25. Een zeer lichte pijn, een kort moment van smart zorgt voor een immense glorie, een eeuwigheid van geluk. De kwellingen van de meest verschrikkelijke tijden stellen nauwelijks iets voor in het licht van de onvoorstelbare schatten die God klaarmaakt in het paradijs.

26. Lijden in deze wereld of in de volgende, op aarde of in de hel,
omdat men heilig als een apostel of keihard als ijzer is geweest.
Kies de lichte pijn die God wint in één ogenblik
ofwel zijn vreselijke toorn voor eeuwig in de hel.
27. Onderga alles met geduld, in genade en zonder zonde ten dode. Anders is er geen
beloning op aarde noch in de hemel. Het natuurlijke geduld hoort bij een heiden,
het christelijke is bovennatuurlijk en maakt iemand tot christen.
28. De ongeduldige mens is eerst tevreden als zijn zintuigen worden bevredigd.
Hij imiteert daarin het beest dat een steen ziet en erin bijt.
Ontvang uit de handen van God zelf je moeilijkheden als grote geschenken,
als tekenen dat hij je bemint als een van zijn dierbaarste kinderen.
29. Er valt geen blad van de boom zonder zijn uitdrukkelijk bevel.
Over alles waakt zijn voorzienigheid, maar over ons heel bijzonder.
Al onze kruisen, hun gewicht en hun duur, zijn
naar de maat van zijn rechtvaardigheid en liefde. Hijzelf verandert ze mettertijd.
30. Als God zijn schepsel straft, doet hij dat als een goede Vader, een goede vriend,
met redenen, met mate zonder enigerlei vijandigheid.
Hij kent de kracht en de volmaaktheid van iedereen.
Zijn goedheid meet de mate van straf en beproeving af.
31. Maar aan alles lijden, lijden onder algemene tegenstand,
verraden worden door een trouwe vriend, de meest extreme armoede,
de vreselijkste ziekte, het verlies van alles, ook van eer,
kortom alle ellende van het leven, dat is in één woord het kruis van de Verlosser.
32. Omdat God ons onze kruisen stuurt, ze afweegt en vorm geeft,
moeten we ze dragen met vreugde, zonder ze te verzachten.
Laten we ze ondergaan zonder morren of triest te doen, hoe men ook op ons inslaat.
Veren we op van blijdschap: alles gaat goed, want God staat aan onze kant.
33. Die buitengewone genade, deze vreugde bij tegenslag

verkrijgen we slechts door te bidden met nederigheid.
Daarvoor moeten we naar Maria gaan;
haar van smart doorstoken hart geeft zowel het leven als het kruis van de Verlosser.

34. Laten we erkentelijk zijn, als God ons doet lijden.
Vragen we om uithoudingsvermogen om te leven en te sterven aan het kruis.
Smeken we dat hij ons slaat als een vader en niet als een geïrriteerde rechter.
Moge Hij die in ons aardse leven streng is, zachtmoedig zijn in eeuwigheid.

Gebed

35. Heer, ik heb het momenteel moeilijk, maar ik zegen uw goedheid.
Ik ga gebukt onder het kruis, maar ik blijf toegedaan aan wat u wil.
Sla, Vader vol charité, ik aanbid en zegen uw slagen.
Ik ben uw schuldig kind; u bent nog veel te zacht voor mij.
36. Jezus, mijn meester, u wilt dus dat ik met u het kruis onderga.
Dat stemt me tevreden, verwaardig u mij in die situatie te brengen.
Dat is duizend keer teveel eer voor mij. Als dat toch gebeurt, geef mij uw genade
en ondersteun me krachtig, opdat ik in uw voetsporen alles onderga met vreugde.
37. Ik ben een ongepolijste steen, ruw en zonder sier.
Bewerk hem, Heer, dat smEEK ik u. Ik wil geduldig lijden.
Snij, klop, sla en hak, maar ondersteun mijn onmacht
en vergeef me mijn zonden.
38. Heilige Andreas, laat me samen met jou roepen: “O, goed kruis!”.
Heilige Paulus, doe mij met jou de glorie bereiken via dit heilig hout!
Catharina, moge ik van de heer, de man van smarten,
met jou niet een kroon van bloemen, maar van doornen ontvangen.
39. Teresa, laat me met jou roepen: “Ik wil lijden ofwel sterven”.
Of met een ander op de brandstapel: “Niet sterven, maar lijden”.
Bid voor mij, getrouwe Maagd. Geef me deel aan uw smarten,
opdat ik in het eeuwig leven deel krijg aan uw heerlijkheden.

Cantiek 12 De schoonheid van de maagdelijkheid

1. Men houdt me voor een meisje zonder vreugde en zonder grootheid.
Toch, zegt het Evangelie, ben ik groot en is mijn geluk onvergelijkelijk.
Vanaf mijn jeugd koester ik in mijn schoot een prinses.
refrein: In mijn maagdelijkheid bezit ik een Koninklijke schoonheid.
2. Ik ben een zuivere maagd; Jezus is mijn bruidegom.
In de wereld van natuur en genade is niets zo zacht.
Ik draag de eeuwige Wijsheid dicht tegen mijn borst.
3. Ik draag de onvergelijkelijke naam “bruid van Jezus Christus”;
ik ben een waarachtige maagd, naar lichaam en geest.
Zonder kwade verlangens en vleselijke smetten.
4. Bewonder mijn huwelijk: mijn Bruidegom is helemaal bebloed,
zijn kruis is mijn erfstuk en mijn excellente deel;
zijn Calvarieberg is de plaats waar ik moet sterven om te leven.
5. Het betreft een eeuwig verbond, een heel goddelijke band;
de meest gruwelijke dood zal hem nooit vernietigen.
Ik omhels hem en hij mij. Hij is mijn alles, dankzij zijn genade.
6. Leg de vinger op de mond, want je weet niet wie ik ben.
God immers slaapt in mijn schoot te midden van de lelies.
Ik ben zijn nederige dienaars en charmante echtgenote.
7. Kan een geest dit verborgen mysterie begrijpen?
God alleen maakt het verstaanbaar aan een hart dat hij echt heeft geraakt.
Het is een heroïsche genade, een evangelische raad.
8. In mijn maagdelijkheid mag ik zegevieren over mijn vlees
en triomferen over de wereld en de hel.
Ik ben een koningin die verovert, de meest zegevierende.
9. Met de mensen voer ik oorlog; ze kunnen mij niet aan.

Geen enkele sterveling zal mijn hart of mijn vertrouwen winnen.
De hemelkoning heeft mij gekozen tot zijn volmaakte echtgenote.

10. Vaarwel wereld, ik verafschuw je valse, vleselijke genoegens.
Mijn vreugde is volkomen hemels, mijn genoegens zijn eeuwig.
Mijn ziel ruikt ernaar en is erdoor ontvlamd.
11. Honderd jaar van wereldse genoegens zijn waardeloos
vergeleken met één dag kuise en diepe vrede van Jezus, mijn dierbare geliefde.
Enkel een zuivere maagd begrijpt waar ik het over heb.
12. Als ik pijn lijd, roep ik uit: ik ben maagd, wat een geluk!
Mijn kommer verdwijnt, ik voel geen pijn meer,
geen chagrijn, geen kwelling! Ik ben maagd en koningin.
13. O wonder van genade, verheven maagdelijkheid!
U zorgt ervoor dat een sterveling in God opgaat.
Alleen een maagdelijke God kan u begrijpen.
14. Maria heeft als eerste de gelofte van kuisheid afgelegd;
zij is er de moeder en het edele model van.
Alleen in en door haar wordt men een getrouwe maagd.
15. De engel zou haar niet hebben gewonnen om moeder van God te worden,
had hij haar niet verzekerd dat zij maagd zou blijven.
De heilige Maagd noemt men haar; nooit heeft zij een man gekend.
16. Jezus is maagd zoals zijn moeder, de maagdelijke Johannes is zijn favoriet,
de heilige Jozef zijn vader; elke echte maagd behoort hem toe.
Wat een geluk is het deze kostbare parel te ontvangen.
17. Wie valt deze machtige genade met haar zachte verrukkingen ten deel?
Wie ontvangt de charmante zachtheden die God slechts zelden uitdeelt?
Alleen aan getrouwe maagden komen deze eeuwige rijkdommen toe.
18. Zij leven in goed gezelschap, de engelen vergezellen hen

Sans peche sans aucun defaut
Sans Jamais de plaire eutres ha
en tout parfaitement s de
ici bas dans uotre sejour
vous aimez sur la nuit et le jour

†
MI

vous etes seule vierge et mere
vos grandeurs sont de grands secrets
quel on ne comprendra Jamais
vous etes par un grand mystere
la fleur de la virginite
le prodige de la maternite.

en behoeden hen in het leven tegen elk boos toeval.
Zoals men zijn gelijke bemint, zo wonderlijk is hun band.

19. De heidenen hebben haar geëerd op meerdere plaatsen;
ze noemden haar heilig en het gezelschap van goden.
Aldus wordt de zuivere maagd geëerd door de genade en de natuur.
20. De maagd sterft in de handen van een heilige en charmante bruidegom,
terwijl man en vrouw in de handen van de levende God vallen.
Zij sterven in vrees en beven, de maagd daarentegen lachend en zingend.
21. Na hun dood legt men op haar kist geen zwarte doek;
witte gewaden markeren hun genade, hun glorie en hun macht.
Gehuwden worden in het zwart getooïd, maagden met een kroon van glorie.
22. De maagd zingt de cantiek van het Lam.
Wat een verrukkelijke stem! Wat een tedere en mooie melodie!
Wat een engelachtig lied en een onuitsprekelijke lofzang!
23. Waar Jezus ook heen gaat in de hemelen,
de maagden escorteren hem en houden hem gezelschap.
Ze staan dicht bij hem en vormen samen zijn kroon.
24. De maagden krijgen een aureool in de hemel,
een schitterende kroon die alleen voor hen is gemaakt.
Hun geluk is onuitsprekelijk, hun glorie met niets te vergelijken.
25. Dwaze maagden en onbezonnen jongemannen daarentegen
verkwanselen deze paradijselijke schat voor zaken zonder waarde!
Ze verliezen alles en gaan zich te buiten aan beestachtige feesten.
26. Wie huwt, verliest de maagdelijkheid en raakt in slavernij;
men verliest de innerlijke rust door een partner die nooit tevreden is
en verspeelt de genade.
27. Mijn vriendin treedt in het huwelijk. Ik heb met haar te doen!

- Ik verlies liever mijn leven, ook al belooft men me echte vriendschap.
Zij lacht met me, maar ik ga niet met haar mee; ik ben vrij, zij wordt een slavin.
28. Goede God, ik ben ongehuwd en wijs, terwijl velen dwaas zijn!
Geen kinderen, geen huiselijke plichten, geen jaloerse echtgenoot.
Ik ben maagd door genade en raak op geen enkele manier in verwarring.
29. Toch beweer ik niet dat het huwelijk slecht is.
Als God het van je vraagt, moet je je aan elkaar binden.
Een wijze zegt, dat je het moet doen zonder je vrijheid te verspelen.
30. Het is verschrikkelijk, als je de maagdelijkheid verliest.
Dat verlies is tot in eeuwigheid niet goed te maken.
Maagdelijkheid is een fragiel schip dat een goede stuurman vereist.
31. Deze bloem vraagt een hortus conclusus;
sneller dan men denkt, verwelkt ze en raakt ze in gevaar.
Een maagd die op straat paradeert, is haar status al half kwijt.
32. Zij is een breekbare grootheid. Een fantasie, een verlangen,
een speels vleselijk plezier doet haar verdorren en afsterven.
Als we daarvan afzien, worden we sterk en volmaakt.
33. Ik ontvlucht de uiterlijke schijn en de wereld om zuiver te blijven.
Dan ben ik een vruchtbare maagd die werken van charité doet.
Ik lijk arm te zijn, maar ik ben tevreden, werk, bid en zing.
34. Ach, al die trotse kronen en die prachtige kapsels!
wat een ijdele opsmuk en een schaamteloze pompa!
Ik draag doornen op het hoofd. Dat zijn goddelijke kronen.
35. Wat een bizarre mode die telkens verandert!
De schoonheid waar ik me mee tooi, heeft eeuwigheidswaarde.
Nooit verwelken haar lelies, nooit verouderen haar schoonheden.
36. Meisjes, wees wijze maagden, ontvlucht dans en spel

en al het dwaas gedoe dat het vuur alleen maar aanwakkert.
Drinken, eten, dansen en lachen moet voor ons een marteling zijn.

37. Mijden we het gezelschap en de cadeautjes van de jongemannen,
hun brieven, hun gevele, hun afspraken, hun liederen.
Talloze maagden zijn verloren gegaan door hun praatjes!
38. Zij beloven wonderen van een toekomstig huwelijk
en fluisteren het meest onzuivere venijn in de oren.
De duivel die hen bezielt, wil slechts schande van jullie.
39. Van het vlees hebben we slechts oorlog te duchten;
alles wat we doen, is zo breekbaar als glas, zo zwak als riethalmen.
Koesteren we de lelies in vreze des Heren door teruggetrokken en beheerst te leven.
40. Mijn lichaam heeft wat nodig is, zonder iets overbodigs.
We moeten het vaak pijnigen om Jezus te behagen.
Jezus ligt op doornen en rozen, en hangt aan het kruis.
41. Voor die kostbare schat offer ik heel graag
mijn mond en mijn oren, mijn handen, voeten en ogen;
mijn Bruidegom vindt genoeg in die kleine offers.
42. Ik bid altijd om die grote gave te bewaren:
te zegevieren over het vlees en de duivel.
Ik bid graag in het verborgene, in stilte, in mijn kamer.
43. Mediterend over de mysteries van Jezus, mijn Bruidegom,
zeg ik dagelijks een rozenkrans. Velen kennen hem niet,
maar dit handwerk is een echte hulp om een zuivere maagd te blijven.
44. In de eucharistie vind ik de lelies van mijn zuiverheid,
de zachte genoegens van mijn leven, het vuur van mijn charité.
Hoe meer de maagd te communie gaat, des te zuiverder wordt zij.
45. De wijze maagd zoekt de leiding van een geestelijke leidsman.

De dwaze daarentegen zegt hem niet nodig te hebben.
Het is buitengewoon dwaas te denken dat we onszelf kunnen leiden.

46. Verhevenheid en inzicht zijn voor ons niet vanzelfsprekend;
we moeten ons in het stof wentelen om een zuiver hart te krijgen.
Slechts als de maagd zich vernedert, wordt ze helemaal vervuld van genade.
47. Wijze en fameuze maagd, maak je niets wijs,
houd de lamp brandend voor de komst van de Bruidegom.
Wees er steeds op bedacht dat hij weldra komt:
gloeiend van charité, met diepe nederigheid.
48. Vaarwel huwelijk, vaarwel vrienden van Venus.
Ik heb de gave en het voorrecht de bruid van Jezus te zijn.
Ik wil niets weten van de man met zijn strelingen en zijn beloften.
49. Heilige religieuzen, houd vast aan uw drievoudige gelofte;
liefdevolle slachtoffers, brand van liefde voor God.
De geur van uw lelies is hem aangenaam, jullie zijn zijn koninkrijk.

Gebed

50. Mijn God, ik dank u voor mijn verheven staat,
voor het feit dat u mij hebt gekozen om het celibaat te bewaren;
houd mijn lichaam smetteloos en mijn hart vrij van gehechtheid.
51. Als u een andere, heel getrouwe bruid kiest,
ben ik niet jaloers, maar prijs ik uw goedheid.
Ja, kies hele legerscharen van geliefde maagden.
52. Ik groet u, Maria, spiegel van zuiverheid, geheel vervuld van genade en charité.
Glorieuze Maagd, bewaar deze kostbare parel van mij,
mijn kuisheid, de hoogste schoonheid.
53. Maagden, ik bied jullie deze onschatbare ruiker aan:
een schitterende roos, een zeer mooie lelie, een niet minder mooi viooltje.

Proef ervan onder het zingen en straal ervan tijdens jullie gebed.

Cantiek 13 De noodzaak van boetvaardigheid

1. Zie hier de illustere Boetvaardigheid. Haar naam suggereert strengheid, maar zij is groot en glorievol en zachter dan men denkt.
2. Zij brengt alle eer aan God, vernietigt de zonde en zorgt ervoor dat een hart echt wordt geraakt, huilt en van zege zingt.
3. Men noemt haar de luitenant van Gods rechtvaardigheid, de plank die voorkomt dat een zondaar onvermijdelijk verloren gaat.
4. God schrijft haar twee keer voor: Zondaars, bekeer je. Ieder van jullie moet zich bekeren, zonder enige uitzondering.
5. Als jullie geen boete doen, ga je allemaal samen verloren. Dan sterven jullie allen op dezelfde manier. Wat een verschrikkelijk vonnis!
6. Om ons dat te leren heeft Jezus zelf als eerste boete gedaan. Laten we zonder uitstel hetzelfde doen, want hij is ons voorbeeld.
7. De profeten hebben dat aangekondigd, toen zij in Gods naam riepen: “Doe overal boete, anders is elke ziel verdoemd”.
8. Verlicht door God, roept Johannes de Doper samen met Jezus: “Zonder boete zijn jullie verloren, adderengebroed”.
9. Doe snel en streng boete, anders ga je binnenkort verloren en word je getroffen door de zeer terechte woede van God.
10. Vol vuur hebben de apostelen deze waarheid verkondigd; ze hebben erop gewezen dat boete noodzakelijk is voor het heil der zielen.
11. Kijk naar de heiligen, smee ik jullie; al waren ze vaak zeer onschuldig, toch zijn ze levenslang boetvaardig geweest.
12. Boetvaardigheid is nodig om door haar strengheid de glorie en de eer van God te herstellen en zijn woede te kalmeren.

13. Zij herstelt de beledigingen die Jezus onderging tijdens zijn lijden.
Zij troost hem. Wat een grote weldaad!
14. Als je de onschuld hebt verloren, kun je haar slechts terugvinden en herstellen door boetvaardigheid.
15. Zij is een doeltreffend middel om de ziel van de zondaar te genezen en die miserabele toestand te veranderen in bewonderenswaardige luister.
16. Zij herstelt de genade die verloren is gegaan; men kan weer opgelucht ademhalen.
Zonder haar lukt dat niet. Wat heeft ze een absolute macht!
17. Zij is de sleutel van de deur waardoor de zondaar in de hemel komt en de hel niet langer zijn bestemming is. Wat is haar macht groot!
18. God vergeeft niet zonder haar. Dat heeft Hij nog nooit gedaan.
Zonder haar wacht de zondaar het eeuwige vuur.
19. Stel haar niet uit; daar wijst God nadrukkelijk op.
Anders is Hij op elk moment een vat vol woede.
20. Zondaar, God wacht op je en dringt aan; be-keer je dus naar hem toe;
Vermeerder zijn zorgen niet, want Hij is eigenlijk vol tederheid.
21. Geef God je jeugd, wijd hem je eerste vuur toe,
want een gave die je pas geeft in de ouderdom, is een belediging.
22. De jongeman die toeneemt in jaren, gaat volgens een wijze dezelfde weg:
hij neemt toe ten goede ofwel ten kwade.
23. God zegt jullie vergeving toe, maar niet eerst morgen.
Doe boete zonder uitstel, neem het zekere voor het onzekere.
24. “Morgen, morgen”, zegt de goddeloze. Helaas, er is geen morgen voor hem.
De wijze zegt: “Vanaf vandaag ga ik mijn leven veranderen”.
25. God geeft je vandaag zijn genade. Hij staat klaar om je te bekeren:
morgen kun je er geen gebruik meer van maken, want zij vliegt onmiddellijk weg.
26. Zondaar, je verzet je tegen God zelf die hier en nu tot je hart spreekt.
Je hebt geen besef van het onheil dat je wacht. Helaas, het is alles of niets.

27. O vermetele weerstand! God zal ongetwijfeld wraak nemen;
je zegt dat je ooit zult veranderen; maar dan is het te laat.
28. De zware last van je misdaden zal iedere dag groter worden,
en uiteindelijk zal hij je neerdrukken op de bodem van de afgrond.
29. Je criminele houding zal zich nestelen in je hart
en je helaas voor eeuwig in de boeien slaan.
30. De duivel zal je ziel zo hard en zo sterk ergens vastbinden,
dat je tot in de dood in de handen van die walgelijke tiran blijft.
31. Door uitstel wordt je ellende steeds groter en verdwijnt God steeds meer;
Hij helpt je steeds minder en zijn genade neemt steeds meer af.
32. Je valt van de ene misdaad in de andere, van zwakheid in goddeloosheid,
van een gewoonte in iets onontkoombaars, van de ene in de andere afgrond.
33. Wie boetvaardigheid uitstelt, hoeft niet veel te doen en hoeft niet sterk te zijn.
Zo gedragen zich kleinzielige geesten en slappe zielen.
34. Ik zie hoe je jezelf bedriegt; je wilt je helemaal niet bekeren,
behalve bij je dood, maar dan doe je niet anders dan tijdens je leven.
35. Als een zondaar sterft, zegt men dat hij dat doet als een boeteling.
Helaas, hij doet maar zo, hij huichelt.
36. Ongelukkige zondaar, op al je kreten van boetvaardigheid en op je dood
zal God slechts antwoorden met onheil, gerechtigheid en wraak.
37. Stel het niet uit: hier en nu moet je de oorlog tegen God staken.
Doe penitentie zoals het moet. Zondaar, je moet je daarbij neerleggen.
38. De gepaste boetvaardigheid doet eerherstel aan God,
komt tegemoet aan zijn grootheid en is een groot offer.
39. De penitent bezingt de overwinning op God in zijn almacht,
en in zijn boetvaardig hart vindt God zijn glorie.
40. God de Vader - een zeer goede vader - staat altijd open voor een boeteling,
omhelst hem als zijn kind en richt voor hem een feestmaal aan.

41. Wat een vreugde is het voor de trouwe Herder, als Hij na lang zwoegen zijn kudde in de schaapskooi van het eeuwig leven leidt!
42. Tegen de natuur in, keert de heilige Geest terug in het hart van de echte penitent om er een levende tempel van te maken. Wat is zijn vreugde groot!
43. De heilige engel was ver weggevlucht van de zondaar en de zonde. Maar zo vlug hij ziet dat je hart is geraakt, keert hij terug.
44. In de hemel is het groot feest, als een zondaar zich bekeert. Men zingt er Jezus Christus lof toe voor zijn mooie verovering.
45. De echte penitentie dringt binnen in versteende harten en neemt de grootst mogelijke zonden weg. Wat een wonderlijke kracht!
46. Zij ondersteunt en leidt een ziel met een genade die haar mooi maakt en onderwijst, licht geeft en doet ontvlammen.
47. Zij doet alle verloren verdiensten herleven en laat de deugden weer schitteren – haar kracht is oneindig.
48. Niets is zo zacht en zo vredig, zelfs haar onrust stemt tot vrede. Haar strengheid is heel aantrekkelijk en boezemt geen schrik in.
49. Ja, haar zachtheid is weergaloos; de tranen van de boetelingen bevatten meer vreugde dan al het wereldse plezier.
50. Dankzij haar wordt alles een weldaad; met haar verdienen we de hemel; zonder haar is een edelmoedige daad een steriele bezigheid.
51. Zij sluit de afgrond af; haar tranen doven het vuur. Haar lijden stemt God vredig en vernietigt elke misdaad.
52. Slechts via haar verwerf je de hemel; je moet een authentieke penitent zijn of een zeer onschuldige heilige om het eeuwig leven te bereiken.
53. Echte boetvaardigheid is zeldzaam. Al het goede dat slecht is ontvangen, herstelt zij. Ze vergeeft haar vijanden en gaat het kwade uit de weg.
54. Alles wat tot zonde kan leiden, snijdt ze af, verwijdert ze en gooit ze weg. Ook alles wat in de weg staat dat de genade wordt bewaard.

55. Geveinsde boetvaardigheid veroordeelt oneindig veel mensen.
Wees wijs en op je hoede voor zulke mensen, gepredestineerde ziel.
56. Heel wat sacramenten zijn waardeloos! Veel biechtvaders onkundig!
Heel wal leiders onverstandig! Heel wat boeteoefeningen vals!
57. Echte boetvaardigheid moet heel wat kwaliteiten hebben.
Ik zal ze noemen, luister, het is belangrijk:
58. Zij is zonder dralen en bovennatuurlijk, zonder uitstel, zonder menselijk opzicht,
een vrucht van de goddelijke geest, zo vlug als hij roept.
59. Echte boetvaardigheid heeft haar zetel midden in het hart;
anders is ze enkel uiterlijk gedoe, leeg en afkeurenswaardig.
60. Bekering is onverdeeld; een verdeeld hart komt om;
de Heer zal het verwerpen, want het beledigt Hem.
61. Een nederig hart en niet zelfgenoegzaam hart, is werkelijk boetvaardig;
het trotse en zelfgenoegzame daarentegen is bedrieglijk.
62. Als de boetvaardigheid enkel uit liefde voor God alleen voortkomt
en niet uit vrees voor kastijding, is zij uiterst verdienstelijk.
63. De liefde maakt haar sterk en duurzaam, zonder ophouden en verandering.
De vrees voor straf daarentegen is gevaarlijk, want zij is ondraaglijk.
64. Om de boosaardigheid te vernietigen moet de boetvaardigheid streng zijn;
de idee van de geïrriteerde rechter moet veranderen in de liefhebbende vader.
65. Dan verandert de eeuwige pijn in een tijdelijke smart
en geraakt een criminele ziel op de weg van een heilig leven.
66. Heel wat fraaie boetedoeningen missen strengheid
en hebben geen diepgang. Ze zijn erg bedrieglijk.
67. Volg mijn heilzame raad: kies een goede biechtvader,
een sterke en wijze geestelijke leidsman. Daar kun je niet zonder.
68. Toon hem de gebreken van je ziel, heel eerlijk en eenvoudig.
zonder iets te verhullen, totaal, ook al leg je er geen eer mee in.

- 69. Doe alles wat ik je zeg, met onvervalste gehoorzaamheid; aanvaard wat je als penitentie wordt gegeven.
- 70. Ga dikwijls biechten met de oprechte bedoeling om er beter van te worden. Als je andere bedoelingen hebt, doe je jezelf alleen maar schade.
- 71. Lichamelijke boetedoeningen hebben zeer wonderlijke effecten; zij maken een hart edelmoedig en geven je vleugels.
- 72. Doe ze op grond van raadgeving, moedig, zonder er mee te koop te lopen; houd rekening met je kracht, met je situatie, je levensstaat en je leeftijd.
- 73. Ik smeeek je: vraag aan God een boetvaardig hart, een hart dat nieuw is geworden in de Heer, een nieuw leven.
- 74. Maria heeft alles in haar macht: vraag haar de smart die een arme zondaar nodig heeft, opdat hij niet sterft zonder berouw.
- 75. Wil je je over deze genade verheugen? Geef en men zal geven aan jou. Spoedig zul je de aalmoes ontvangen. Wat een doeltreffend geheim!

Gebed

- 76. Ik ben blind door mijn slechte daden en voel dat mijn hart heel hard is geworden. Wat nu? Heer, zal ik nu op de bodem van de afgrond terechtkomen?
- 77. Ik kan alleen maar bidden: “Heer, kom me te hulp. Op U alleen kan ik terugvallen, op U mijn hoop stellen.
- 78. Doe mij door uw licht uw majesteit zien, maar ook mijn eigen gruweldaden en mijn ellende.
- 79. Doorsteek mijn vlees en mijn hart met een pijl van vrees en vuur en doordring zowel mijn lichaam als mijn ziel met smart.
- 80. Mijn ogen, ween overvloedig; mijn slechte hart, schreeuw en zucht. Want vergeving kan slechts komen dankzij uw nabijheid.
- 81. Ach, ik heb tegen God gezondigd en mijn Schepper geminacht. Mijn God, vergeef deze zondaar. Vergeef, hoogste goedheid.

82. Mijn God, de belediging is gruwelijk, terwijl ik toch veel weldaden heb ontvangen; ik heb er echt spijt van, ik ben er helemaal ontdaan van.
83. Hoe durf ik u mijn Vader te noemen? Ik ben die naam onwaardig.
Pardon, grote God, pardon, pardon. Kalmeer uw woede.
84. Beantwoord oorlog niet met oorlog; zie mijn nederig en berouwvol hart.
Beter nog, kijk naar Jezus Christus en niet naar deze aardworm.
85. Ik leen de stem van zijn smarten, de stem van zijn vergoten bloed.
Nee, ik kan niet verloren gaan in het bloed van zijn aderen.
86. Verlosser, doe de wapens weg, uw bloed is veel te kostbaar.
Uw naam is veel te glorievol; pardon, zie mijn tranen.
87. Heilige Geest, ik weet niet wat ik zeggen moet. Hoe heb ik U kunnen verraden?
Neig uw oor naar mijn zuchtend hart en hoor mijn berouw.
88. Bid voor mij, Maagd Maria, onloochenbare toevlucht van de zondaar.
Zeg één woord ten gunste van me en mijn ziel wordt genezen.
89. Leg uw wapens neer, hoogste Monarch. Vrede, vrede, vergeef me.
Ik gebruik mijn wapen niet meer tegen U, maar enkel tegen mezelf.
90. Barmhartigheid en boetvaardigheid, ik omarm jullie beiden
om blijmoedig te leven en te sterven, vol van hoop.

Cantiek 14 De tederheden van de naastenliefde

1. Ik wil niet langer in het luchtledige zingen,
maar zo dat mijn hart al zingend opengaat.
Dat de charité tot de naaste mijn hart opent, is het thema van deze cantiek.
Lang leve de heilige charité; ik voel dat zij mijn hart in vervoering brengt.
2. Dankzij haar bemin ik de naaste zo innig als mezelf,
alleen uit liefde voor God, die zegt dat ik hem moet beminnen
zonder te letten op zijn fouten of terug te schrikken voor zijn slechte kanten.

3. De Allerhoogste wil absoluut dat ik de medemens bemin;
dat is het grootste gebod van de Schepper en de Vader.
Wie zich daar niet aan houdt, straft Hij met de grootst mogelijke strengheid.
4. Alleen zijn gezag is voldoende; hij hoeft slechts te spreken en te bevelen;
wee degene die niet gehoorzaamt, de wraak zal groot zijn.
God laat zich kennen als vijand van die mens, al noemt hij Hem zijn grootste vriend.
5. Iedere mens, zegt de Heer, is een beeld van mij, mijn ware gelijkenis;
Mijn hart doet hevig pijn, telkens als men hem beledigt.
Ik zal die ontering wreken op de grote dag van mijn woede.
6. De charité bezit de meest volmaakte heiligheid;
zij is de vervulling van de Wet; zonder haar wordt aan geen enkele wet voldaan.
Zij is de band tussen de deugden; zonder haar stellen ze niets voor.
7. Door haar schoonheid en haar lichtgevende zuiverheid
bedekt en vernietigt zij de ergste kwaadaardigheid.
Een hart is helemaal zuiver, als de liefde zijn meesteres is.
8. Heb elkaar wederzijds lief, zegt 1 Petr 4,8.
Daar komt het op aan, niets is zo groot op aarde.
De liefde is de perfectie van alle religiositeit.
9. Het kenmerk van de uitverkorene is de liefde voor zijn broer.
Jezus zelf heeft ons dit onfeilbare kenmerk gegeven.
Hierin onderscheiden zijn dienaren zich van de valse aanbidders.
10. Dit is mijn groot gebod, zegt Jezus Christus aan ons allemaal:
bemin elkaar met tedere liefde zoals ik jullie bemin.
Dit gebod is nieuw in zijn zachtmoedigheid, oud in zijn grootheid.
11. Hij heeft ons bovenmate bemind: zonder eigenbelang.
Tot in de dood heeft hij zijn allerzuiverste liefde gegeven.
Jezus is één en al vuur voor ons, en wij moeten zo doorzichtig als ijs zijn voor allen.

12. Zie de liefde en het vuur van de eerste christenen;
zij waren één van geest en één van hart; de liefde was hun enig devies.
Absoluut bereid om voor iemand te sterven, hadden ze alles gemeenschappelijk.
13. Sint Jan sprak in zijn dagelijkse conversatie alleen over de liefde.
Hij zei het honderd keer per dag: bemin elkaar, dierbare broeders.
Kinderen, bemin elkaar, bemin elkaar wederzijds.
14. Tot hen die dit geheim niet kennen, zei hij:
“Alleen de charité is genoeg; spreek er onophoudelijk over.
Dit voorschrift van de Heer volstaat om gelukkig te worden”.
15. De heiligen stonden in brand van liefde en charité voor hun broeders;
ze hielpen hen dag en nacht in hun miseries.
Naar Gods voorbeeld die voor ons is gestorven, waren ze van harte alles voor allen.
16. Hoe is het mogelijk dat wij de naaste niet beminnen?
Hij is een levend portret van God zelf, een meesterwerk van zijn hand,
een vriend naar zijn hart, de broer van Jezus Christus, de tempel van de H. Geest.
17. Hij is de zoon van de eeuwige Vader op grond van een goddelijk verbond,
de universele erfgenaam van zijn koninkrijk en van zijn onmetelijke glorie.
Hij zal in de hemel spoedig heersen als een grote en glorieuze koning.
18. De mens kleurt purperrood van het bloed van Jezus, mijn zeer dierbare meester.
Als mijn hart niet met hem overeenkomt, ben ik als Judas, ja ‘n nog grotere verrader.
Kan een christen verkeerd doen aan hen voor wie God zelf is gestorven?
19. Bemin je broer, beste christen; anders veroordeel je ongetwijfeld jezelf.
Dan ben je nog steeds een heiden die niet weet welke prijs je broer heeft gekost.
Kun je iemand misprijzen voor wie die prijs is betaald?
20. Wat zeg ik? Een ongelovige heiden heeft van nature meer vriendschap;
op dit punt schrijft hij je de wet voor en is hij trouwer.
Kijk eens hoe de Turken zich in hun liefde schamen over jouw hardvochtigheid.

21. Mijn hart begint te ontvlammen, mijn naaste is het waard te worden bemind!
Ja, ik wil hem liefhebben. Dat is juist en redelijk.
Niets is zo zacht, zo puur, zo groot, zo zeker.
22. Maar let op: dat heilige goud wordt misvormd door huichelaars;
hun goud schittert en lijkt zuiver, maar in de grond is het niets waard.
Al noemen ze het charité, in de ogen van God is het slechts werelds gedrag.
23. Als je je naaste enkel helpt op natuurlijke gronden,
handel je tevergeefs en zijn je aalmoezen heel onzuiver.
De charité is rechtstreeks op God gericht en stijgt als een vuur naar Hem op.
24. Als je de naaste liefheeft omdat hij ouder is, beleefd, gedienstig, aangenaam
of rijk en geleerd, edel, machtig en respectabel,
dan bezit je de vriendschap van een heiden, niet die van een christen.
25. Bemin de naaste met heilige liefde, deugdzaam en zonder zondige begeerte;
wie liefheeft als een zondaar, valt in de handen van de duivel.
Houd je ver van elke vleeselijke liefde; zij is een teder, maar dodelijk vuur.
26. Bemin met je hart en je hand, niet alleen met je mond.
Leg de aalmoes in de schoot van de arme, als zijn lot je raakt!
Vriendschap die alleen uit mooie woorden bestaat, is belachelijk vertoon.
27. Je liefde moet zich uitstrekken naar allen en niemand uitsluiten.
Je zegt: “het is een vijand van me”, maar in Gods ogen doet dat er niet toe.
Vlucht de eenkennigheid, want zij vernietigt de charité.
28. De liefde is zacht en geduldig, een echte steun voor je broer.
Zij is gewillig en voorkomend, vrij van opwinding en woede.
Help hem, als hij in de fout gaat. God legt zijn lasten op jou.
29. Je vrienden liefhebben is gemakkelijk.
Maar al je vijanden beminnen, dat is pas echt heroïsch.
Als je dat niet doet, ga je voorgoed verloren.

30. Een vijand die jou schade wil berokken, moet je beminnen uit de grond van je hart.
Dat schrijft de Heer voor; daaraan moet je je onderwerpen;
dat moet je onderschrijven, op straffe van doodzonde en eeuwige spijt.
31. Aan allen, ook aan de zondaars, geeft God zijn milde regen en zijn licht;
laten ook wij onze vervolgers liefhebben en de goede Vader navolgen.
Zijn mateloze goedheid gaat alle boosaardigheid te boven.
32. Zonder die liefde, zonder dat pardon accepteert God geen enkel offer.
Dan ben je een getuige van de demonen en wachten je de ergste folteringen.
Een rijke die een aalmoes geeft, stelt zonder dat pardon niets voor.
33. Iemand die vijandig gezind is en in zijn gebed vraagt
dat God de vijand aankijkt zonder mededogen en in woede ontsteekt,
kent het Onzevader niet en veroordeelt zichzelf tot de hel.
34. Vijandschap vergiftigt alle levensbronnen,
ook de sacramenten en het gebed. Alles wordt goddeloze heiligschennis.
Wie in zijn hart wrok blijft koesteren, gaat verloren, hoe vaak hij ook biecht.
35. De meest wonderlijke actie is pure illusie, als de charité ontbreekt.
God verwerpt haar en wijst haar af.
Aan de buitenkant lijkt ze mooi, maar in de grond is zij slechts boosaardig.
36. Een echte held zint nooit op wraak
en ondergaat alles ter ere Gods, in vrede en in stilte.
Wie wraak neemt en verbitterd reageert, laat zien hoe kleinzielig hij is.
37. Hebben de heiligen niet elke ongerechtigheid vergeven en kwijtgescholden?
Daarom heeft God hen talloze en mateloze goederen gegeven.
God is slechts vrijgevig tegenover een hart dat charité bezit.
38. Iemand die het kwaad vergeeft, wordt meer mens en stijgt boven zichzelf uit.
Die overwinning is zonder haar gelijke in de natuur en in de genade.
Die glorieuze overwinnaar wordt slechts in de hemel gekend.

39. Vergeef omdat de Heer jou uit pure goedheid vergeeft.
Hij is voor jou een en al zachtheid; wil jij die goedheid aan iemand ontzeggen?
Wat denk je? Zul je gered worden, als God onverwachts komt?
40. Jezus vergeeft zijn beulen en bidt voor hen tot de Vader.
Welk kwaad je ook wordt aangedaan,
hoeveel redenen er ook zijn om kwaad te worden ...,
zondaar, kalmeer je toorn want God heeft allen vergeven.
41. Hoe dwaas is het een God te minachten die vergeeft en die bidt,
die zijn armen uitsteekt om hen te omhelzen die hem van het leven beroven.
Wraakzuchtige, neem maar wraak en plof neer in de hel.
42. Minacht Jezus en het kruis, sla en schreeuw met de beulen
uit wraak voor de beledigingen die je zijn aangedaan. Scheld, vloek en beledig,
vecht hier beneden tand om tand, dan zul je later branden in verschrikkelijk vuur.
43. Goede moed! Je moet vergeven, ook al huiver en mor je.
Verwonder je daar niet over, want vergeven gaat tegen de natuur in.
Maar een edelmoedig pardon zal je gelukkig maken en tot vervoering brengen.
44. Stijg er boven uit, wat men ook zegt. Laat je tegenstribbelend vlees stoppen
en ga boven de redelijkheid uit voor een overwinning zonder haars gelijke.
Vergeef je vijanden en bemin hen alsof het je vrienden zijn.
45. De goeden hier beneden zullen je loven, de engelen zullen victorie zingen,
de heiligen zullen met God roepen: deze mens is de glorie waard,
want hij volgt zijn Redder na door van ganser harte te vergeven.
46. Vooruit, aarzel niet, ga onmiddellijk naar je tegenstander;
vraag hem nederig om vergeving, oprechte vergeving.
Vrees niet dat je wordt afgewezen, want God alleen is je bestemming.
47. Als iemand weigert vergiffenis te krijgen, kun je je niet verdedigen.
Wel stapel je daarmee kolen op zijn hoofd en steekt die aan.
Daardoor win je meer dan door machtsmiddelen en geredeneer.

48. Vergeef oprecht zonder alsmaar bitterheid te koesteren;
echt uit de grond van je hart, zonder 'n ander door ijzige kilte de dood aan te doen,
met een sereen gelaat, door je hart en je hand te openen.
49. Vergeef onvoorwaardelijk; praat met hem en ga bij hem op bezoek,
help hem, als de gelegenheid zich voordoet; je pardon mag niet hypocriet zijn.
Voeg er geen mitsen en maren aan toe; anders veroordeel je een ziel voorgoed.
50. Tracht dus gelegenheden te vinden om die mens van dienst te zijn;
doe hem goed en geen kwaad, zegt God die je moet gehoorzamen.
Een pardon puur uit beleefdheid staat gelijk aan een leugen.
51. Vergeet al het kwaad van vroeger, zo vlug je vrede hebt gesloten,
Dikwijls wordt een overeenstemming verbroken door een indiscrete herinnering;
bedenk alleen hoe je elkaar in de toekomst kunt liefhebben en helpen.
52. Vraag als eerste om vergeving, wacht niet totdat de ander begint.
Want wie het laatst vergeeft, wacht nauwelijks beloning.
En als je niets verkeerd hebt gedaan, is je inspanning des te heldhafter.

Gebed

53. Mijn Heer en Vader, u bent helemaal bezielde van charité voor mij,
terwijl ik tegenover mijn naaste en mijn broer hardnekkig ben.
Vergeef me, ik weet van mijn zonde en ben er echt beroerd van.
54. Voor mijn naaste wil ik heel mijn bezit, mijn lichaam en mijn ziel inzetten:
mijn bezit om hem te helpen, mijn hart om zijn vlam te doen branden,
mijn ogen opdat hij mij kan charmeren; met heel mijn wezen wil ik hem helpen.
55. Heer, ik heb niets om u te geven voor uw buitengewone liefde;
doe mij dag en nacht en overal roepen dat men u moet beminnen.
Hopelijk doe ik aldus iets voor de naaste voor wie u bent gestorven.
56. Als een ezel in de gracht valt, haalt men hem er zo snel mogelijk uit.
Mijn broer is gevallen en gewond geraakt; zal ik het zien gebeuren en niets doen?

Mijn God, ik wil hem uit de miserie helpen; geef me de kracht om hem te redden.

57. Geef mijn hart de nodige warmte, mijn geest het vereiste licht,
mijn lichaam de kracht om in alle omstandigheden mijn broer te helpen,
hem op te tillen uit de diepte en de weg naar de hoogste hemel te wijzen.

Cantiek 15 De vreugde van het gebed

1. Bidden is krachtig voedsel, vol aangename smaak,
een bron van overvloed, een opvlucht van de geest naar God,
Hem recht in de ogen zien. Het is een mysterie van genade.
2. Het is typisch voor mensen en engelen
eer te brengen aan de Onsterfelijke en Hem te loven.
Door de aangename geur van deze goddelijke wierook
doet hun cultus recht aan de aanbiddingwaardige God.
3. De mens legt daarin zijn armzaligheid bloot
en geeft blijk van zijn algeheel vertrouwen.
Zijn geest, ziel en lichaam, al wat hij is, draagt hij zo aan God op.
4. In het gebed gaat de mens met lichaam en geest
in huiverende eerbied voor de Vader van de lichten staan;
hij vernedert zich voor de goddelijke gerechtigheid
en roept Gods goedheid in.
5. Als de Heer iemand ziet bidden, toont Hij zich barmhartig
en herschept Hij die mens van duivelskind tot kind van God.
Wat is het gebed toch een machtig iets!
6. Door middel van het gebed laat God alle goeds rijkelijk naar ons toe stromen.
Wie niet bidt, blijft van dat alles verstoken, verzwakt en raakt van streek.
Daaruit blijkt hoe noodzakelijk bidden is.

7. Het gebed is het grote kanaal waarlangs de vrijgevige God zijn genade schenkt.
Zonder dit kanaal komt de mens niet tot deugd, tot genade en licht,
is hij zwak en krachteloos. Hoe noodzakelijk is het gebed!
8. Zonder gebed ben je nergens, alleen maar een zielloos lijk, een wankel rietstengel,
een verkoold stuk hout zonder vlam, een waterzuchtige, een hongerlijder.
Kortom, ben je zo onthand als een soldaat zonder geweer.
9. Hoe wil je ongerept in het leven blijven staan, als je je gebedsleven niet verzorgt.
Binnen de kortste keren raak je in de vernieling en val je in onmacht;
je gaat door de knieën bij de geringste moeilijkheid en vervalt van kwaad tot erger.
10. Jezus heeft dag en nacht gebeden. Het is blijkbaar nodig!
Niet voor niets hebben de heiligen zijn voorbeeld ijverig gevolgd
en deze geestelijke offerande aan God opgedragen.
Zij vonden er hun kracht in. Gebedsoefeningen vormden hun vreugde.
11. Jezus zei tegen zijn apostelen: ‘Waarom vragen jullie mij niets?
Ik zou jullie zoveel willen geven, want al het mijne is ook van jullie.
Vraag en je zult verkrijgen: alle goeds in overvloed.’
12. Zijn grote advies inzake het gebed luidt: Hou vol, hoe moeilijk het ook is.
Zet door! Bijna op elke bladzijde van het Oude en Nieuwe Testament
vind je zijn opdracht bevestigd in het voorbeeld van wijze mannen.
13. Bidden heeft genezende kracht, zelfs in tijden van zeer vernederend lijden.
Als lichaam en geest moe zijn van het vele werk, gaat er ontspanning vanuit.
Het maakt ons denken, dat door de zonde is vertroebeld, weer helder
en de schellen vallen ons dan van de ogen.
14. Het geeft ons een klare kijk op de waarheid, op de heerlijkheid van de genade.
Het ontmaskert de voze valsheid van deze vergankelijke wereld.
We stijgen erbovenuit en dalen in de diepte van God af:
een verheven licht gaat voor ons op.

Les trésors infinis du cœur d'Jf.

Voicy la plus grande merueille

que j'aie exprimée en mes vers

prédestinée prestes l'oreilles

et mêle avec moi tes concerts

○

Je mêle par sur moi même

Je monte Jusqu'aux bienheureux

et Jusqu'au Monarque Supreme

plus élevé que tous les cieux

○

querois ie toute ciel admire

tout le ciel en est étonné

ie vois ce que ie ne puis dire

viens contempler prédestinée

Le point

Les trésors
infinis du
cœur d'Jf.

motifs
pour honorer

1. m.

il est l'objet
de l'adoration
et admiration
des anges.

15. De omvormende kracht van het gebed blijkt uit het feit dat ongeduldige mensen er zachtmoedig van worden; wie voorheen onverschillig was, wordt er ijverig en vurig van. Zo ontbrandt het vuur dat ons dapper maakt en bereid om God offers te brengen.
16. Zonder gebed kunnen we onze slechte gewoonten niet uitroeien noch de zondige grondhouding met haar zware juk. Zoals een zeer machtige hamer verbrijzelt het onze loomheid, zoals een verrukkelijke zon doet het de genade ontluiken.
17. Midden in de strijd voelt iemand die bidt, zich toch in vrede; zelfs bij zware tegenslag draagt hij de hemel in zijn hart. Hij voelt zich rijk, niet op grond van vergankelijke goederen, maar dankzij de rijkdommen van het eeuwige leven.
18. Het gebed doet de kwijnende deugd groeien en geeft overvloedige genade, doet ons met reuzenschreden vooruit gaan en vanuit onze nietigheid opklimmen naar het vaderland.
19. Het geeft ons op aarde een hemels manna met allerlei smaken, geen ervan heeft nadelige nevenwerkingen. Wel veronderstelt het goede begeleiding, en dat we de inzichten in praktijk brengen die tijdens het gebed in ons rijpen.
20. Daarom waren onze voorouders tot wonderen in staat. Tijdens hun gebed openden zich aarde en hemel. Hun gelovig gebed was zo machtig, dat de natuurwetten veranderden: heel de schepping toonde zich gehoorzaam aan hun bevel.
21. Een zondaar is enkel stof en as. Het is een voorrecht dat hij al biddend met zijn God en Heer mag spreken, zich vrijmoedig mag onderhouden met God, en dat zonder schuldgevoelens!

22. Maar willen we weerstand bieden aan de machten van het kwaad,
dan moet het bidden vergezeld gaan van boete:
Jezus spreekt in één adem van vasten en bidden.
Hecht geloof aan zijn woorden, dan zul je alles te boven komen.
23. Het gebed is immers een machtige beschutting.
Wie bidt, hoeft niets te vrezen.
De duivel gaat voor hem op de vlucht.
Talloze verhalen over duiveluitdrijvingen bevestigen dat.
24. De duivel heeft vaak door bezetenen gezegd:
ik word razend, raak in brand en mijn pijnen verdubbelen,
als iemand tot God begint te bidden en zich vernedert;
hij doet een vuur in me ontbranden, mijn pijn is niet te beschrijven.
25. Samenvattend, er zijn redenen te over om vurig te bidden,
want God en ons hoogste geluk zijn ermee gemoeid.
Laten we Jezus en Maria navolgen.
Door echt te bidden groeien we uit tot gave mensen.
26. Allicht stel je nu de vraag: Hóe moet ik bidden?
Een vraag van belang!
Bidden is immers een riskante aangelegenheid:
als we het niet op de juiste manier doen, loopt het faliekant af.
27. Vooreerst moeten we onderscheid maken tussen inwendig gebed
en gebed waarin mond en hart samen betrokken zijn.
Beoefen blijmoedig beide methoden, want ze zijn allebei zeer goed.
En moet je kiezen, beschouw dan je voorkeur als een godsgeschenk.
28. De meditatie is alleszins een veilige weg;
de contemplatie echter is hoger verheven.
Maar pas op, dat je op hoge gebedsvormen gaat jagen;
hoogmoed komt voor de val.

29. De zuiverheid van het gebed is af te lezen aan de manier van leven.
Als bidden en werken niet accorderen, is er huichelarij in het spel.
Een helder gebed en een voorbeeldig leven horen bij elkaar zoals theorie en praktijk.
30. Welke gevaren moet je vermijden tijdens het bidden?
Kort en bondig stip ik het volgende aan:
om aan je verlangen tegemoet te komen
moet je geen hogere vormen van beschouwing na-apen;
dat soort klatergoud heeft menigeen in het verderf gestort.
31. Mediteer dus heel eenvoudig, zonder spitsvondige gekunsteldheid;
maar doe het trouw en wees tevreden met het simpele geloofslicht.
Wees niet uit op buitengewone emoties;
velen die op hun gevoelens dreven, zijn maar al te vaak in het slop geraakt.
32. Leg je vooral toe op een gebed van geduldig volhouden.
Volhard ten einde toe ondanks gevoelens van onmacht,
ondanks lichamelijke of geestelijke vermoeidheid, ondanks de duivel.
Blijf vastberaden in het gezelschap van Jezus Christus gedurende zijn doodstrijd.
33. En als je werkelijk het heil wilt vinden,
bid dan trouw het Onzevader en het Weesgegroet.
Bid het rozenhoedje, ja zelfs de hele rozenkrans.
Dat is een voortreffelijke methode voor iemand die naar volmaaktheid streeft.
34. Wie wil dat God hem verhoort, moet zorgen dat hij in staat van genade is,
want God luistert niet naar een verstokte zondaar.
Laten we daarom, als we ons van zonde bewust zijn,
vragen om een berouwvol hart en om barmhartigheid.
35. Bid altijd om wat je zalig is, om God alleen en om de eer van zijn Naam;
dat is het enig noodzakelijke.
Vraag niet alleen om tijdelijke dingen; dat zou van weinig eerbied getuigen.
Houd rekening met wat God met je voorheeft.

36. Wees nederig en verstandig in je gebed; ga stap voor stap te werk:
begeef je op weg naar Jezus via een vurige verering van Maria;
en stijg dan met Jezus op naar de Vader.
Dan word je zeker niet afgewezen en ga je een veilige weg.
37. Let ook op je uiterlijke houding bij het bidden.
Je moet van echt religieuze eerbied en ingetogenheid blijk geven.
De volmaakte aanbidding gaat uit van de hele mens.
Zit niet te draaien, te hangen, gezichten te trekken, te kletsen of rond te kijken.
Laat je houding van bereidwilligheid getuigen.
38. Een gebed waar je hart niet bij is, is waardeloos.
God wordt er niet door geëerd; op die manier hang je de schijnheilige uit.
Ga daarom je binnenkamer in en sluit de deuren.
Bid de Vader in het verborgene. Zo'n gebed bezit kracht.
39. Om de volmaaktheid te bereiken moet je het mondgebed niet verwaarlozen.
Dat is een vals voorwendsel, een subtiele maar ook fatale vergissing!
Doe zoals de Heer deed.
Wie daarvan afwijkt, is een bedrieger, al heeft hij nog zoveel extases.
40. Doe al het mogelijke om in het verborgene te kunnen bidden
en ga er mee door als je weer onder de mensen komt.
Bid overal, zonder menselijk opzicht, alleen om God te behagen.
Bid altijd, overal waar je bent. Dat is pas echt bidden!
41. En voeg daarbij de liefde voor de evenmens: bid voor zijn zielenheil.
Denk eens aan de velen die dreigen verloren te gaan,
aan zoveel ongelovigen, heidenen en afgescheidenen.
Bid voor zoveel ongelukkige christenen en slechte katholieken.
42. Bid met aandacht en pas op voor verstrooide gedachten.
Doe het met toewijding, want daarzonder is geen echt gebed mogelijk.
En vergeet niet dat het voortdurend verjagen van verstrooiingen
geenszins in strijd is met een volmaakt gebed.

43. Bid met een sterk geloof en met groot vertrouwen.
Zeg dikwijls: “Mijn God, ik geloof dat U hier bij mij aanwezig bent”.
En als je in diepe nederigheid jezelf onwaardig acht zijn hulp te ontvangen,
zal God je daartoe waardig maken.
44. En hoop tegen alle hoop in.
God geeft zijn genade slechts aan wie er met volharding om vraagt.
Trek je niets aan van je zelfzucht, die tegenstribbelt en moeilijk doet;
weersta de wereld en alle machten van het kwaad. Dan zul je leven!!!

Gebed

45. Vader van het licht, alle goede gaven komen van U.
Alleen van U heb ik alles te verwachten, Vader van wie alle vaderschap afkomstig is.
En omdat ik U om het allernoodzakelijkste moet bidden,
hoop ik dat U de gepaste gratie in mijn hart legt.
46. Vader, laat uw heilige Geest in mij neerdalen
en een waarachtig gebedsvuur in mij verwekken,
de onuitsprekelijke verzuchtingen en het liefdevol gestamel
van hen die werkelijk uw kinderen zijn.
47. Mijn geest is verblind en voortdurend vergis ik me.
Mijn hart is verhard, neigt naar het kwade en is zwak.
Dat heb ik enkel aan mezelf te wijten, omdat ik niet echt bid.
Heer, vermeerder mijn geloof om terdege te leren bidden.
48. Gij die de raaf het voedsel geeft waar hij om roept,
verhoor mij, ik ben immers uw kind dat erom vraagt.
Omwille van uw hart, boordevol goedheid,
omwille van Jezus en van Maria, zijn moeder,
wijs mij niet af; op U stel ik heel mijn vertrouwen.

Cantiek 18 De schreeuw van de armen

1. Jullie die het goed gaat, wordt wakker door onze roep om medelijden;
kom ons te hulp, want wij zitten in de miserie.
We zijn toch allemaal christenen en broers.
Help ons met wat jullie hebben; verhoor onze gebeden.
2. God heeft jullie welgedaan opdat jullie voor ons als vaders zijn.
God heeft jullie rijk gemaakt om ons in onze miserie te helpen.
Maar jullie vermaken je liever in jullie overvloed,
en laten ons altijd achter in onze nooddrift.
3. Jullie gaan goed gekleed en slapen op een bed van veren;
wij gaan bijna ongekleed en de honger verteert ons.
Iedereen is jullie dankbaar, eert en prijst jullie,
terwijl wij door iedereen worden uitgescholden, slecht behandeld en veracht.
4. Men schenkt ons niets en wijst ons af;
men denkt goed te doen, als men ons vervolgt.
Men jaagt ons op, neemt ons gevangen en slaat ons in de boeien;
ja, men verbiedt ons zelfs dat we ons lijden tonen.
5. De rijke zegt tegen ons: ik heb geen zilver en geen kleingeld.
De mensen van stand verwensen ons en behandelen ons als uitschot.
“Pure nietsnutten van het slechtste soort” noemen de gegoede burgers ons.
6. Grote God, kom ons te hulp in de toestand waarin wij verkeren.
U zult ons toch niet vergeten zoals zoveel mensen doen?
Zie naar ons vanuit de hemel, U bent toch onze Vader.
Wees zo goed om te zien hoezeer wij in het stof liggen.
7. GOD:
Dierbare armen van hart, Ik hoor jullie terechte klachten;
Ik voel jullie verdriet en wordt er evenzeer door geraakt.
Heb geduld en kijk naar mijn woede.
Ik ben groot, Ik ben God, maar ook jullie Vader.

8. Jullie zijn mijn eerstgeborenen, mijn waarachtige vrienden,
mijn dierbare uitverkorenen, mijn aangename tempels.
Alle kwaad dat men jullie aandoet, doet men Mij aan.
Wanneer men jullie een plezier doet, laat men zien dat men Mij bemint.
9. DE ARMEN:
Rijken, jullie hebben geluk dat je ons een aalmoes kunt geven;
voor een hoekje in jullie huis ontvangen jullie een plaats in de hemel,
voor een paar oude kleren een rijke kroon,
en voor een beetje water heel het paradijs.
10. Geef ons iets, wees niet karig.
Dat is de weg om echt rijk te worden.
De Heer heeft het honderdvoudige beloofd aan hen
die zich gedragen als vrienden van een arme die in de miserie zit.
11. Wie een aalmoes geeft, wint God, stemt Hem gunstig
en dooft het vuur van zijn gerechtigheid.
Dat wekt bij een zondaar de gerechtvaardigde hoop
dat hij van zijn Verlosser de hemelse glorie zal ontvangen.

Cantiek 19 De triomf van het kruis

1. Het kruis is op aarde een zeer diep mysterie.
Zonder veel licht is het niet te kennen.
Om het te begrijpen is een verheven geest nodig.
Zonder er inzicht in te hebben kan men niet worden gered.
2. Van nature schrikken we daarvan en de rede wil er niets van weten;
de intellectueel wijst het kruis af en de demon wil het stukslaan.
Vaak is er ook in het hart van de vrome geen plaats voor;
menigeen die zegt dat hij het liefheeft, is een leugenaar.

3. Het kruis is noodzakelijk. Zonder te lijden
of Calvarië op te gaan gaat men voorgoed verloren.
Augustinus schrijft dat je een verworpen bent,
als God je niet kastijdt en beproeft.
4. De weg naar het vaderland gaat via kruisen.
Zo loopt de levensweg, de Koninklijke weg.
Elke steen van die weg is zo gehouwen
dat hij precies past in het Heilige Sion.
5. Waartoe dient de overwinning op de grootste tegenstander,
als die glorie niet gepaard gaat met lijden,
als de dood van Jezus aan het kruis er niet het model van is,
als we als de ongelovigen dat hout verwerpen?
6. Jezus Christus heeft de hel ermee in de boeien geslagen,
de rebel gevloerd en het universum veroverd.
Hij heeft het als wapen gegeven aan zijn goede dienaren.
Hij bekoort en ontwapent ermee zowel de handen als het hart.
7. In dit teken zul je overwinnen, zegt hij tegen Constantijn.
Elke buitengewone overwinning komt voort uit die schoot.
Lees in de geschiedenis maar de opmerkelijke effecten van het kruis,
zijn bijzondere overwinningen op aarde en in de hemel.
8. Wat zintuigen en natuur, politiek en rede ook zeggen,
de waarheid onderstreept dat het kruis een grote gave is.
Die prinses geeft je pas echt genade, wijsheid en godgelijkheid.
9. Christus heeft zich niet kunnen terugtrekken achter zijn zeldzame schoonheid.
Het kruis heeft hem doen neerdalen in ons menszijn.
Bij zijn komst in de wereld zegt hij: “Ja ik wil het, Heer.
Goed kruis, ik vestig je midden in mijn hart”.

10. Hij vond het zo mooi, dat hij er een eer in stelde
het voor eeuwig als metgezel te kiezen, als de bruid van zijn hart.
Vanaf zijn vroegste jeugd verlangde zijn hart
naar de presentie van het beminnelijke kruis.
11. Met grote schreden is hij er vanaf zijn jeugd naar op zoek gegaan.
Hij stierf, terwijl hij het met tedere liefde in zijn armen hield.
Ik wil gedoopt worden, riep hij op zekere dag,
met mijn lieve en dierbare kruis, het voorwerp van mijn liefde.
12. Hij noemde Petrus een ergerniswekkende satan,
toen die op aarde zijn ogen ervan wilde afhouden.
Zijn kruis is aanbiddelijk, zijn moeder niet.
Wat een onuitsprekelijke grootheid; hier op aarde hebben we er geen notie hebben!
13. Dat kruis dat op aarde op zoveel plaatsen is verspreid,
zal verrijzen en naar de hemel overgebracht worden.
Komend op een wolk, bezet met aantrekkelijke briljanten,
zal het de doden en de levenden oordelen.
14. Het zal wraak roepen tegen zijn vijanden,
vreugde en vergiffenis schenken aan zijn goede vrienden.
Het zal glorie verlenen aan alle gelukzaligen
en de overwinning bezingen in de hemel en op aarde.
15. Tijdens hun leven zochten de heiligen slechts het kruis.
Het was hun grote begeerte, alles wat zij verlangden.
Niet tevreden met wat de hemel hen schenkt,
zoekt ieder van hen nieuwe kruisen.
16. Zij achten Petrus in zijn boeien hoger
dan toen hij op aarde de plaatsvervanger van de Heer was.
O goed kruis, riep Andreas vol geloof,
om mijn leven te behouden zoek ik jouw gezelschap.

17. Kijk, Paulus vergeet zijn grote extase
en zoekt zijn glorie alleen maar in het kruis.
Hij is eerbiedwaardiger in zijn weerzinwekkende gevangenschappen
dan toen de wonderbaarlijke extase hem naar de hemelen voerde.
18. Zonder kruis slepen we ons moeizaam voort, krachteloos, slap en harteloos.
Het kruis maakt ons vurig en sterk.
We zijn onwetenden als we het lijden niet kennen,
maar worden wijs vanaf het moment dat we het leren kennen.
19. Een ziel die niet beproefd is, stelt niets voor.
Hij is als een klein kind dat nog niets heeft geleerd.
Maar wie de beproeving kent, wordt op soevereine wijze zachtmoedig,
als hij in zijn lijden tenminste niet naar verlichting snakt.
20. Via het kruis ontvangen we de zegen,
vergeeft God ons, schenkt Hij ons genade.
Hij wil dat alles wordt gemarkeerd met dit zegel.
Niets is in zijn ogen mooi zonder dat zegel.
21. Nadat het met het kruis is getekend,
is het profane geheiligd, is alle vuil ervan verwijderd en heeft God gezegevierd.
Hij wil dat het kruis op ons voorhoofd en op ons hart staat,
als we aan de slag gaan om het te laten overwinnen.
22. Het is onze verzekering en onze bescherming,
onze enige hoop en onze volmaaktheid.
Het is zo kostbaar dat een ziel in de hemel
graag zou willen terugkeren om hier te lijden.
23. Dit teken heeft zoveel charmes dat de priester aan het altaar
niets anders neemt om naar de hemel te reiken.
Hij tekent de hostie meermaals met het teken van het kruis;
via deze levenstekens geeft hij aan de hostie zijn bestemming.

24. Door dit aanbiddelijk teken geeft hij er een aangename geur aan;
niets is met dat parfum te vergelijken.
Met wierook omgeeft hij de hostie na de consecratie;
met die krans wil hij haar omgeven.
25. De Eeuwige Wijsheid zoekt vandaag nog steeds
een hart dat dit geschenk waardig is.
Zij zoekt een echt wijze mens die wil lijden
en moedig het kruis wil dragen tot stervens toe.

Gebed

26. O kruis, ik moet zwijgen, want ik verneder je door mijn gepraat.
Ik ben te vrijmoedig, te vrijpostig,
want ik heb je ontvangen met een boos hart.
Ik ken je nog niet echt; vergeef me mijn zonde!
27. Dierbaar kruis, omdat ik je echt wil leren kennen,
moet je je intrek in mij nemen en me laten leven naar jouw wetten.
Mijn prinses, vervul me met je kuise liefde
en laat me je meest geheime binnenkamers kennen.
28. Als ik zie hoe mooi je bent, wil ik je graag bezitten.
Maar mijn ontrouw hart maakt onbekwaam daartoe.
Mijn meesteres, als jij mijn loomheid bezielt
en mijn zwakheid ondersteunt, geef ik je mijn hart.
29. Ik kies jou als mijn leven, mijn vreugde en mijn eer.
Jij bent mijn enige vriendin en mijn enig geluk.
Druk je, alsjeblieft, tegen mijn hart en in mijn armen,
op mijn voorhoofd en mijn gezicht. Ik zal er niet rood van aanlopen.
30. Ik neem jouw rijke armoede als mijn rijkdom.
Mijn voorkeur gaat uit naar jouw zachte gestrengheid.
Laat je wijze dwaasheid en je heilige schande

de glorie en de grootheid van heel mijn leven worden.

31. Ik beschouw het als mijn zege,
als jij me door jouw deugd overwint.
Maar ik verdien het niet te sterven onder jouw slagen
noch om voor allen een teken van tegenspraak te zijn.

Cantiek 20 De schatten van de armoede

1. Zie hier de kostbare parel, de verborgen schat
en de rijke deugd die ik al zo lang heb gezocht.
Hij is echter niet gemakkelijk te verkrijgen; wie hem wil bezitten
moet al wat hij heeft, weggeven en verkopen, zonder te marchanderen.
2. Ik bedoel de vrijwillige armoede of de armoede van geest,
de grote evangelische raad die Jezus Christus ons heeft gegeven.
Een wijze mens laat alle bezit en het verlangen ernaar achter zich
om in haar voetstappen te gaan en een echte christen te worden.
3. Jezus Christus heeft op haar zijn kerk en zijn religie gebouwd;
hierop moet de gelovige zijn volmaaktheid funderen.
Hiermee moet men beginnen, als men heilig wil worden.
Anders gaat het niet, anders ontstaat er enkel lauwheid en onstandvastigheid.
4. God biedt geen weerstand tegen de schoonheden van de armoede.
Hij houdt zozeer van haar, dat hij zo arm als een mens is geworden.
In zijn persoon verrijkt hij haar met de schatten van zijn waarheid
en zet haar de kroon van zijn goddelijkheid op.
5. Luister naar de stal en de kribbe waarin de beminnelijke Verlosser is geboren;
zij tonen en verkondigen ons de heilige armoede van hart.
Ga van de kribbe naar Calvarië, waar hij arm en naakt sterft aan het kruis.
Hij maakt van het kruis een preekstoel vanwaar hij met luide stem preekt.

6. Gedurende heel zijn leven is hij arm, zijn vader is een arme timmerman; zijn moeder Maria is zeer arm, zelf heeft hij geen stuiver om de belasting te betalen. Terwijl de dieren een plek hebben om te rusten, heeft hij naar eigen zeggen geen bed om zich op neer te leggen.
7. Dertig jaar lang bereidt hij zich voor om vanuit zijn hart te spreken. Dat grote woord moet een zeer bijzonder woord van de Verlosser zijn. Het betreft de eerste zaligspreking, die luidt als volgt en veel nadenken vereist: “Zalig de armen van geest!
8. Want aan hun armoede behoort het rijk van mijn glorie. Geloof me, de arme is er meester van heel mijn geluk”. Merk op dat Jezus naar voren brengt dat de arme van nu af aan meester is van het hemels koninkrijk. Zo groot, rijk en machtig is hij.
9. Hij zegt dat de geest van zijn Vader hem heeft gezonden omwille van hun heil, om hen zijn licht te schenken. Dat is zijn voornaamste doel als hij belangrijke woorden spreekt, de grond van zijn hart ontvouwt, grote wonderen doet. Hij doet het voor hen, omwille van hen.
10. Terwijl hij de grote en rijke heren afwijst en hoont, fundeert hij de heilige kerk op twaalf arme vissers. Om heel de wereld te veroveren verlaten ze alles en gaan ze zonder enig bezit, om de onreine geest te overwinnen geven ze hun kleren weg en gaan ze zonder iets.
11. Hij zegt: als iemand een troon wil of volmaakt wil zijn. moet hij zijn bezit verkopen en het weggeven als een aalmoes. Dat is mijn geheim. Men kan mij niet volgen, als men niet alles wil achterlaten. Ik heb alles verlaten; volg mij na; anders wijs je mij af.
12. In het begin van de kerk waren de christenen vol vuur. Ze verlieten alles zonder uitstel, zonder te zeuren, uit het diepst van het hart. Tegenwoordig echter kleven er aan de heiligheid duizenden zwakheden. Helaas, men bemint de rijkdom en ontvlucht de armoede.

13. Eén van hart en één van geest, met slechts één beurs, alles gemeenschappelijk,
brandde in hen een zuivere vlam en werden ze heilige christenen.
Zonder nog langer te spreken van mijn en dijn
werden ze samen verrijkt met volheid van genade.
14. Hun heel goddelijke armoede was de oorzaak van hun geluk.
Daarentegen is onze gierigheid de oorsprong van bijna al ons kwaad.
Zij hadden de duivel overwonnen, omdat ze volkomen naakt de strijd aangingen.
Als we de overwinning en de glorie niet halen, komt dat omdat wij rijk gekleed gaan.
15. Kijk naar de heiligen en naar onze vaders, die modellen van heiligheid
aan wie de Vader van de lichten de waarheid heeft onthuld.
Zij verlieten al hun rijkdommen en waren tevreden met bijna niets.
Aldus omhelsden ze met tederheid de heilige armoede van God.
16. Sint Franciscus heeft die charmante armoede overal gepreekt,
dat heel levendige beeld van een God, arm gestorven op het kruis.
Nadat hij het omhelsd had, overlaadde God hem met schatten
en werd zijn ziel in brand gezet door onuitsprekelijke extases.
17. Ondanks de zintuigen en de natuur moeten we geloven dat de arme gelukkig is.
Dat is echt zo, God verzekert het, aan deze waarheid valt niet te twijfelen.
Zij zijn authentieke beelden van Jezus Christus, die arm werd voor ons.
Zij zijn de broers die helemaal op hem lijken, waard dat allen hen vereren.
18. Door moedig alles te verlaten en de ijdelheid te verachten
winnen zij alles zonder iets op te eisen in de tijd en in de eeuwigheid.
In de tijd ontvangen ze overvloedige genade en leeft het koninkrijk in hun hart,
in de eeuwigheid krijgen ze onmetelijke genade en delen ze de glorie van de Heiland.
19. Als navolgers van de apostelen ontvangen zij van hun Verlosser
meer hemelse glorie dan de anderen, meer schatten, meer grootheid;
omdat zij hem hebben willen volgen en willen geloven in zijn meest nobele acties.
zullen zij zitten op de tronen der glorie en over de volkeren oordelen.

20. Het hoogste geluk van de vrienden van de armoede bestaat hierin, dat zij van God zelf honderd keer meer ontvangen dan zij hebben achtergelaten. Voor een vader ontvangen ze honderd vaders en voor een vriend honderd vrienden. Het honderdvoudige op allerlei wijzen, zoals God hen heeft beloofd.
21. Zelfs in dit leven krijgen ze het honderdvoud in tijdelijke goederen en later in het hemels vaderland het honderdvoud in eeuwige goederen. De echte arme is de heer van de wereld, hij heeft alles zonder uitzondering: de hemel, de aarde en de zee; niets kan hem dit afnemen.
22. Deze armoede creëert wijzen, grote heiligen en kostbare mensen; zij is de deugd van de grootmoedige, niet van de laaghartige, de bron van de wijsheid – dat geeft zelfs de rede toe, getuige de Griekse wijzen die met verachting alles achterlieten.
23. Terwijl de rijken kreunen te midden van duizend tegenslagen, verheugen de goede armen zich te midden van duizend geneugten. Vrede, vreugde en overvloed vallen toe aan de arme die met alles tevreden is, maar verveling, onrust en nooddrift aan de rijke die altijd ontevreden is.
24. Omdat God het me zegt en verzekert, geloof ik dat de rijken ongelukkig zijn en dat het echt funest is, als je rijk wordt op hun manier. Want de zogenaamde rijkdommen zijn de god van de kwaadaardigheid, de subtiele, maar o zo wrede pest die alle heiligheid doodt.
25. Die zeer subtiele en verborgen valstrikken van de duivels zijn onmiskenbaar de oorzaken van de grootste zonden, de enige echte boosaardigheid waardoor zoveel rijken ten onder gaan en die de grote muil opent van de hel die hen allemaal opslokt.
26. De pikante doornen van de rijkdom veroorzaken in het hart duizend smarten en zijn de funeste oorsprong van de grootste ongelukken. Hun pompeuze verschijning doet denken aan een lachende beul, maar is feitelijk een verleidelijke ijdelheid die alles bevuilt en doet vergaan.

27. Er zit geen enkele duur in hun boosaardige schittering,
maar toch bedriegt hun verguld gelaat de harten en charmeert de ogen.
Zij vormen de grote machine die heel het universum in beweging houdt
met steeds verfijndere boosaardigheid die leidt tot zonde en tot de hel.
28. Mijn God, er is veel wijsheid nodig om het bedrog van de wereld te ontdekken;
zelfs de wijze neigt ertoe naar haar te streven, tot zijn grote ongeluk.
Werkelijk, er zijn op de aarde oneindig veel dwaze mensen
die pijn lijden en oorlog voeren omwille van goederen die naar de ondergang leiden.
29. Ze hollen maar voort over straten en lanen,
enkel gedreven door de zucht naar geld, terwijl men alleen maar aan zichzelf denkt:
de inhalige beambte aan de balie, de werkman in zijn winkel,
de rappe soldaat in het leger, de boer op de markt.
30. Ik zeg niets over de uitbuiters die elke dag het bloed van anderen opzuigen,
de eersterangs dieven met hun doortrapte streken.
Maar, grote God, wat zie ik in de kerk? Wat een monsterlijke ongerechtigheid!
Ik weet van verbazing niet wat ik moet zeggen; dat kan toch niet waar zijn!
31. Doktoren, commissarissen, notarissen, advocaten, deurwaarders, politieagenten,
kooplui, handelaren .., allen beginnen te hollen en te vliegen als ze van geld horen.
De storm houdt hen niet tegen, ze werken zich dood
alleen maar om een beest te vinden dat hen alleen maar kwaad doet.
32. Terwijl de rijke zijn tijd, zijn rust, zijn gezondheid en het eeuwig geluk
opoffert voor dat metaal van boosaardigheid,
rust de vrijwillige arme van geest als een heilige aan de borst van God
en wint er moeiteloos de aarde en het firmament.
33. Oh, hoezeer leeft de rijke op zijn gemak met zijn geld en zijn bezit!
Alles lacht hem toe, niets drukt hem neer! Wijze mens, geloof er niets van.
Zijn arme ziel kwijnt helemaal weg door onnodige zorgen en problemen.
In zijn ziel stormt het als op zee, hij vindt maar geen rust.

34. Hoe rijker je bent, des te groter wordt je verlangen. Je bezit wakkert het aan en daardoor wordt je verlangen een marteling; het bezorgt geen geluk. Het is een in-treurige honger die nooit zegt: “Het is genoeg”. Een niet te verzadigen hels vuur zegt: “Verzamel meer, stapel het op”.
35. God zegt dat niets in de wereld treuriger is dan het hart van een rijke. Als een varken schreeuwt en knort hij te midden van zijn geluk. Zijn ziel is volkomen corrupt, hij verkoopt hem voor een paar centen; zijn dwaasheid is meer dan beestachtig, hij is de grootste gek van de gekken.
36. Hij verruilt God, zijn soeverein, voor afgoderij en gedraagt zich als een barbaar tegenover de arme en de naaste. Spreek met hem over geld, dan begint hij te ijlen; het is zijn idool, zijn god. Maar zeg je iets over God, dan komt hij niet in beweging.
37. Verliest hij zijn rijkdommen door een of andere tegenslag, dan is hij een en al treurnis, angst en tandenknarsen. Sterft hij, dan braakt hij alles uit waar zijn hart vol van is; zijn buik scheurt open, hij begint te klagen, terwijl de hemel lacht over zijn pech.
38. Rijkdom is een soort kleefstof, het hart plakt er gemakkelijk aan vast; hij heeft aantrekkelijke kleuren die sterk fascineren. Hem bezitten zonder aan hem vast te plakken is erg moeilijk; volgens mij zit niets de heiligheid zozeer in de weg.
39. Geld is besmet met allerlei ondeugden; ze gaan van hand tot hand. Het is doortrokken van allerlei kwaad en bevriend met een kwade geest. Alleen heiligen – die zeldzaam zijn – kunnen tegen zijn vergif. Het glinstert, sluipt stiekem binnen en maakt zich meester van hart en verstand.
40. Dat stukje opgedirkte aarde lijkt in de ogen van een dwaas heel goed, maar is slechts van schijnwaarde; in de ogen van de wijze stelt het niets voor. Zoals Proteus met zijn valse beloften heeft het duizend verschillende gezichten en wint het daardoor menig gevecht.

41. Het is voor een rijke moeilijker in de hemel te komen
dan voor een kameel door het oog van de naald te gaan.
Hij is zo fundamenteel door God met kwalen bedreigd dat hij kermend en huilend
om medelijden en genade moet schreeuwen, omdat God hem niet acht.
42. Armen, spring op van blijdschap, wees content en leef in vrede,
want jullie verzamelen rijkdommen die men je nooit kan afnemen.
Rechts van jullie vallen tienduizenden rijken in het vuur,
Ga blootsvoets de smalle weg waarover je opstijgt naar de hemel.
43. Maar vergis je niet, broeders, want heel wat armen zijn veroordeeld.
Alleen zij die voor de armoede kiezen, zijn echt voor de hemel bestemd.
Velen die per ongeluk arm zijn, klagen over hun situatie;
Omdat ze enkel aan de buitenkant arm zijn, heten ze de armen van de duivel.
44. Geld speelt een grote rol in hun leven, niet in hun handen, maar in hun hart,
want ze zijn er altijd mee bezig en beminnen het vurig.
Vaak is een arme sloeber gieriger
dan een rijke met aanzien en macht.
45. Jezus verlangt niet naar arme volgelingen die lui zijn;
een luierik verdient slechts te worden vastgebonden en in het vuur geworpen.
God geeft zelfs niet te eten aan iemand die slechts op bed wil liggen
of met zijn vreemde handicap enkel de bedelaar uithangt.
46. Vaak zijn de armen niet vroom en blijven ze ver van de sacramenten,
liegen en vloeken ze zonder dat er een reden voor is.
Door dat soort gedrag zijn ze dubbel ongelukkig in hun armoede
en worden ze voor eeuwig gestraft in de hel.
47. Getrouwe armen, blijf ver van het geld waarnaar de dwazen zoeken,
en van de onbenulligheden die jullie onwaardig zijn.
Breng een totaaloffer, hecht je hart aan helemaal niets,
want dat zou onrecht doen aan het hoogste goed.

48. Wees dapper en zet je voeten op het goud en zilver van je vrienden;
word daar geen slaaf van, beschouw hen als vijanden.
Hup, stijg naar het Empyreum via de armoede van de Verlosser,
waar overvloed te wachten staat voor hen die echt van harte arm zijn.
49. Tracht de heilige geest van armoede in praktijk te brengen.
Anders blijft het een hersenschim vol ijdelheid;
wanneer je het noodzakelijke mist, lijd dan in blijdschap
en zeg niets dat haaks staat op de echte en volmaakte onthechting.
50. Dierbare armoede van mijn God, wat heb ik weinig besef gehad van uw genade!
Maar nu omhels ik u met een hart vol vuur,
want ik verkies uw kleren, uw lompen, uw bleke kleuren
boven ijdele verguldsels die ogen en harten misleiden.
51. Och, ijdele schepsels, jullie zijn mij onwaardig;
duizend maal vervloek ik jullie die mij de wet hebben voorgeschreven.
De Heer heeft mij geleerd hoe ik zonder jullie gelukkig kan zijn.
Wel, ik kan jullie niet terugnemen zonder bij de dwazen te gaan horen.
52. Zeker, de wereld beschouwt me als een scrupulant, een armoedzaaier, een dwaas.
Maar juist zo bekritiseer ik haar en ga ik tegen haar in.
Hoe meer ze zegt dat ik me sier met valse veren, des te meer trek ik ze uit.
Hoe meer ze wil inspireren met haar praktijken, des te meer neem ik er afstand van.
53. Ja, ik zal juist doen wat haaks staat op haar inspiratie.
Dat zal gewoonlijk de regel zijn die me nooit misleidt.
Zij loopt ijdel te pronken, terwijl ik de waarheid bezit.
Zij loopt met haar dwaas vertoon te koop, terwijl ik de armoede bezit.
54. Zij loopt rond in pompeuze kleren, terwijl ik slechts oude lompen draag.
Zij heeft talloze volgelingen, terwijl ik alleen ga.
Met haar geld kraait zij victorie, terwijl ik zing en alsmaar armer word.
Met haar geld wordt zij alom geëerd, terwijl het mij een eer is ervan af te zien.

Leur de la conscience
Le châtiment d'un péché
dont nul n'aurait connaissance
et qu'on croioit très caché
enfin toutes creatures
nous dit qu'iquien se taisant
Dieu me vaudra Dieu m'aidera
Dieu chez moi toujours present
cette sagesse étendue
d'un bout jusqu'à l'autre bout
d'un clin d'œil d'un point de vue
connoit tout et regle tout

4
le témoignage
de la consi-
ence.

5.
le châtiment
même des
péchés cachés

6.
toute creature
dans laquelle
D. est present

2 point
son étendue
universelle

55. Ik vind in mijn arme huisje meer schoonheden dan in haar paleizen:
ik heb geen kelder en geen keuken, toch is mijn tafel rijker.
Haar bezit kwelt haar, bang als ze is dat ze het kwijtraakt.
Ik zaai niet en plant niet, maar oogst meer dan zij.

Gebed

56. Zij zoekt, steelt, praat en schreeuwt om haar bezit te vergroten,
terwijl ik werk en bid om armer te worden.
Zij laat zich rondrijden in een koets; ze loopt rond met het hoofd in de nek,
terwijl ik lach over die ijdele kolos en te voet ga als een bedelaar.
57. Haar rijkdom bestaat in de goederen der aarde, terwijl ik arm ben en rijk bij God.
Zij is enkel bezig met rechtsgedingen en oorlogen, terwijl ik alom in vrede leef.
Onophoudelijk schreeuwt zij: “Meer, meer!”, terwijl ik nergens naar verlang.
Zij is zeer gehecht aan rijkdom en bezit, terwijl mijn arme hart nergens aan hecht.
58. Door mijn zonden verdien ik het hier op aarde rijk te zijn.
O, wraak der wraken, Heer, veroordeel mij daar niet toe.
Kalmeer uw terechte toorn dankzij de armoede van Jezus;
Ik neem haar tot mijn dierbare moeder en als mijn enig bezit.
59. Arme Jezus, ik wil u volgen: als een arme die een arme volgt, tot in de dood.
Vergeef me, de armoede maakt me dronken en brengt me tot heilige vervoering.
Moge ik op u gelijken in mijn leven of neem het leven vandaag nog van me af;
verleen mij die grote gunst door uw hart en door Maria.
60. Uit angst dat het zogenaamde gewone gedrag me verwijdert van de waarheid,
wil ik mijn geluk zoeken in de rijkdommen van uw armoede.
Maak mijn geluk zo groot, dat ik zo arm word als U;
laat al mijn rijkdom de lucht in vliegen. Dan zal ik rijker zijn dan wie ook.

Cantiek 21 De vlammen van de ijver

1. Laten we samen zingen om ontvlamd te worden met geestdrift voor de zielen,
met vuur dat ontspringt uit de liefde van God;
die liefde verdraagt niet dat God, onze soeverein,
en onze naaste beledigd worden.
Laat ons dus de aard van ons vuur onderzoeken.
2. Gewapend met vuur, heeft Michaël de rebelse Lucifer verslagen,
hem uit de hemel doen neerploffen in de hel.
Om deel te krijgen aan zijn fraaie zege moeten we zijn grote ijver bezitten
en met hem in de hemel de glorie van God bezingen.
3. Het doet God onze Vader genoegen, als we ijverig
met Hem mee werken voor het heil van de arme zondaar!
Dan winnen we voor Hem een ziel die Hij liefheeft en eren we Hem volmaakt.
Hij bemint alle zondaars oneindig, gedreven door de liefde.
4. De engelen vieren telkens feest, als hun geestdrift zegeviert.
Onze zachtmoedige Verlosser is vol vreugde
als hij ziet hoe zijn bloed vrucht draagt,
als hij het verloren kind terugvindt waarvoor hij zijn bloed heeft vergoten.
Zozeer wordt hem eer gegeven, als het terugkeert!
5. Soms heeft één geestdriftig woord de deur geopend
en een versteend hart geraakt.
Getroffen door die mysterieuze aanraking, bekeert het zich op slag.
De Heilige Geest treedt onmiddellijk binnen en voorgoed komt de vrede tot leven.
6. De geestdrift is evenredig aan het wonder dat de naaste is.
Wie immers kan zijn waardigheid kennen?
God alleen kent de onschatbare prijs die ervoor betaald is:
het bloed van Jezus Christus, waarachtig Gods eigen kind.
7. Wat een zonde, als zo'n edele, grote, prachtige en onsterfelijke ziel verloren gaat!

Het beeld van God zelf wordt vertrapt en men haalt de schouders op.
Niemand trekt zich er iets van aan, zo blind is men!
Wat een verschrikkelijke ellende!

8. Hoeveel arme broeders van ons komen niet om
bij gebrek aan licht of door eigen slapheid!
Het vergt heel veel geestdrift om hen de waarheid te laten zien
en hen door onze charité te verlossen uit hun deplorabele toestand.
9. Hoeveel zondaars gaan door hun zonden niet verloren,
als ze niet krachtig worden geholpen!
Als de vreselijke ketting waaraan zij zijn vastgeketend, niet wordt verbroken,
zullen ze voorgoed veroordeeld worden. Laten we hen te hulp schieten!
10. Trekken wij hen uit die slavernij door een verstandige en wijze ijver
en helpen we hen door onze charité.
We moeten hen de meest goddelijke aalmoes geven en hen uit die hel trekken.
Zo moeten we hen laten triomferen en hen een zetel in de hemel geven.
11. Die zo noodzakelijke geestdrift is ook heilzaam voor hen in wie hij echt leeft.
Want de harten in wie deze ijver woont, zullen genade in overvloed ontvangen,
de grootste schatten van de Verlosser, de grootste vuren van de hartstocht,
de grootste gaven van de eenvoud.
12. Waarachtige ijver voor de naaste overtreft de rijkste aalmoes,
het vurigste gebed en de grootste strengheid.
Niets is zo groot, zo goddelijk als het bekeren van de naaste.
Daartoe komen we slechts door zuivere liefde.
13. De geestdrift bedekt met zijn zuivere welwillendheid ongetwijfeld onze zonden.
De charité groeit voort in wie liefheeft.
God kan slechts bron van liefde en zachtmoedigheid zijn
in een hart dat vol ijver en vuur is. Zo beloont hij het dubbel.

14. Er is geen mooiere dood dan die van een ijverige mens.
Hij sterft namelijk tevreden en blijmoedig.
Door zijn charité ziet zijn zaak er uitstekend uit.
De zondaar die hij tot inkeer heeft gebracht,
kiest bij het oordeel partij voor hem,
betaalt zijn rekening en zet hem een kroon op het hoofd.
15. Zijn geluk is met niets te vergelijken, zijn kroon zonder weerga.
De glorie van deze predikanten is bijzonder groot!
Zij schitteren als sterren aan het firmament, als heldere zonnen,
tot in alle eeuwigheid, met een verrukkelijke luister.
16. Mozes vraagt dat zijn naam uit het boek des levens wordt gewist
ten gunste van de arme zondaars.
De grote Paulus wenst vervloekt te worden,
als zijn broers naar het vlees daardoor worden gevrijwaard van de hel.
Wat een geestdrift en een extreme liefde!
17. Valse ijver is altijd een blamage,
Om zuiver en waarachtig te zijn moet hij bovennatuurlijk zijn,
d.w.z. gevormd naar het model van de grote ijver van Jezus Christus
en doordrongen van zijn goddelijke Geest. Anders is de ijver vals.
18. Hij moet vrij van bitterheid zijn, voortkomen uit een hart dat vol liefde is,
niet rigide zijn, heel vaderlijk.
Zoals de ijver van God onze goede vader.
zoals die van Onze Heer die de zondaar bekeerde
zonder enige bitterheid en woede.
19. Laten we dat zeldzame voorbeeld navolgen:
de zeer goede Meester vergelijkt zichzelf met een kloek
die haar kuikens dag en nacht verbergt onder haar vleugels,
hen zacht roept en zorgzaam voedt,
zonder het meest rebelse kuiken af te stoten.

20. Na de terugkeer van een kind dat zijn genade heeft verkwanseld,
omhelst Hij het met de meest goddelijke hartstocht.
En als een weggelopen schaap uitgeput terugkomt,
neemt Hij het zonder wrok weer op in de schaapskooi en verzorgt het.
21. De ware ijver is heel zorgzaam gericht op heil en goddelijke liefde.
Hij is altijd alles voor allen, zonder uitzondering;
de zondaars en de kleinen zijn voor Hem zeer kostbaar en van zeer grote waarde.
22. De ware ijver is vol wijsheid, bescheidenheid en vreugde;
zo wil hij het hart van de naaste winnen.
Hij zoekt niet zijn eigen voordeel;
God is het volmaakte motief in wat Hij zegt en doet.
Dieu seul, Dieu seul, niets anders.
23. De ware ijver stelt heel zijn hoop op de goddelijke Voorzienigheid,
op de zorgen van een liefdevolle Vader,
en gaat niet uit van eigen kracht en kunnen.
Hij berust niet op menselijk vernuft, maar steunt helemaal op God;
daar vindt hij zijn wijsheid.
24. Niets gaat boven een ijver die altijd tevreden en stabiel is;
door niets wordt zijn vuur gedoofd.
Hij is een rivier die alles wat op haar pad komt omvergooit en breekt.
Hij spreekt en overwint altijd zonder dat ooit iets hem tegenhoudt.
25. De hel noch de aarde kan hem in de strijd overwinnen.
De ijver is sterker dan de dood.
Hij is niet bang voor de kracht van de mens.
Hij vreest enkel God en de zonde.
Voor de rest staat hij rechtop voor zijn God; niets anders telt voor hem.
26. Bij elke onderneming laat hij zich leiden door de gehoorzaamheid.
Zij maakt hem actief en sterk.

Wat er ook gebeurt, hij zegeviert en glorieert.
Al bekeert niemand zich, al staat hij helemaal alleen:
als hij gehoorzaamt, is hij de overwinnaar.

Cantiek 22 Besluiten en gebeden van een echte missionaris

1. Ik trek door de wereld met het humeur van een bedelaar
om mijn naaste te redden.
Mijn hart keert zich om, als ik zie
dat de ziel van mijn dierbare broer door de zonde verloren gaat.
Nee, nee, Heer, zijn ziel is te kostbaar.
2. Ik kan het niet aanzien dat zijn ziel voorgoed naar de hel gaat,
terwijl niemand zich om hem bekommert.
Het bloed van de liefdevolle God kan toch niet vergeefs vergoten zijn;
het losgeld is toch niet voor niets betaald!
Ik zou liever zelf veroordeeld zijn.
3. Heer, iedereen beledigt U in de mens die Uw beeld draagt.
Ik kan er niet in stilte onder lijden.
Als uw vijanden zich meester maken van uw glorie,
wil ik niet lafhartig zijn door hun kant te kiezen.
Laat mij liever sterven. Heer, ik zal zegevieren!
4. Grote God, geef mij uw wapens opdat ik zegevier
over de wereld met haar charmes en over alles wat zich verzet tegen uw wet.
Om de zielen te bekeren moet u uw heiligheid in mijn ziel leggen,
uw waarheid in mijn geest en uw zuivere vlammen in mijn hart.
5. Geef me de gave van de wijsheid en het vuur van de charité,
opdat ik een goddelijke mens word.
Grote God, maak van mijn mond een donderslag die het kwaad verdrijft
en die uw wil laat geschieden in de hemel en op aarde.

6. Wat ik doe, is gericht op u, Heer; u bent voor mij het enige dat telt.
Ik laat mijn hoofd niet langer hangen naar mensen
en zet mijn voeten op de wereld met al haar allures.
Als mijn ijver u welgevallig is, ben ik gelukkig,
ook als ik daarvoor een straatveger moet worden.
7. Velen stropen land en zee af en sloven zich uit voor een beetje winst.
Moet ik omwille van God niet veel meer doen?
Moet ik niet hemel en aarde verzetten opdat Gods bloed niet verloren gaat,
wat de ongelovige ook zegt?
8. Als een paard onder zijn last valt, wordt het onmiddellijk geholpen;
maar als een ziel door de zonde verloren gaat,
aalt men de schouders op en zegt men:
“Rot op, arme ziel, sterf in zonde, val in de afgrond”.
9. Overal vindt de duivelse verleider een overvloedige oogst
Helaas, er zijn maar weinig werkers in Gods wijngaard.
Bidden we dat de huisvader de trotse demon verslaat
en werkers stuurt om de oogst van het Evangelie binnen te halen.
10. Als de soldaat op de trom slaat, wapent iedereen zich onmiddellijk
en gaat in het gelid staan.
Maar ter verdediging van God die wordt beledigd,
brengt men geen leger op de been en vormt men geen heilig regiment.
Nee, niemand denkt eraan.
11. Valse vrome, vleselijke ziel, rust naast de ongelovige;
slaap in vrede, je bent immers niet gewond,
niet geblesseerd, en bent er zonder schade vanaf gekomen.
Maar zorg voor een ander heb je niet.
Als hij wordt veroordeeld, heeft hij pech gehad. Bittere rust! Bittere smaad!

12. Ik kan niet rusten of voorgoed achterover leunen, terwijl Jezus wordt beledigd.
Helaas, overal gaat men tegen hem in,
heerst de zonde en vallen de zielen in het vuur.
Ik wil grommen als de donder.
13. O mijn God, voor uw Evangelie wil ik in elke stad
duizend beledigingen, tienduizend tegenslagen ondergaan.
Als ik door mijn levenswijze en met het bloed van mijn aderen
slechts één zonde uitwis of slechts één hart raak,
betaalt u al meer dan genoeg voor mijn moeite.
14. Al red ik niemand, toch zal ik de kroon niet verliezen
die klaar ligt voor al mijn ondernemingen.
Want niet de vrucht wordt beloond, maar het zaad dat men uitwerpt.
De beloning komt overeen met de gedane inspanning.
15. Mijn God, hoezeer ik u ook bemin, ik ben bang voor mezelf;
ondersteun mijn zwakheid.
Al ben ik zo heilig als de apostelen en al win ik heel het universum,
toch kan ik naar de verdoemenis gaan, ook al wil ik de ziel van anderen redden.
16. Als ik zo ijverig mogelijk tracht te zijn, laat me altijd trouw zijn
aan de verplichtingen van de heiligheid;
laat mijn bron dag en nacht water blijven geven en niet opdrogen;
dat mijn preken anderen bekeren, en ook mezelf raken.
17. Voorkom dat mijn strengheid verkeert in wreedheid en woede,
zogenaamd omwille van de charité.
Dat ik me niet laat meeslepen door mijn retoriek:
een beetje azijn en olie is voldoende om geesten en harten te winnen
en de grootste zondaars te bekeren, blijkt in het Evangelie.
18. O mijn God, uw genade alleen is genoeg om mij te helpen,
zodat ik boven alles uw wil doe.

Ondanks de hel, het vlees en de mens wil ik dat u bemind wordt, Heer.
En als ik sterf ter ere van u, ben ik tevreden als men me doodslaat.

19. Dat ik steeds bescheiden mag zijn en een hemelse ijver aan de dag leg,
zonder opsmuk, ijdelheid en gevele;
dat ik naar allen toe open en zachtmoedig ben
en niemand afstoot, ook de meest goddeloze niet.
20. Ik wil van harte gehoorzaam zijn; dat is de enige echte garantie
om met een gerust gemoed te preken.
Ik weet uit ervaring: vurige ijver kan doorslaan,
als hij niet gepaard gaat met nederigheid en voorzichtigheid
conform de wetenschap van de heiligen.
21. Ik distantieer me van geldbeluste pastoors met een grote handelsgeest,
die preken omwille van hun eigen belang.
Ik wil een arme Gods zijn, zonder geld,
zonder angst voor een deurwaarder, zonder met iemand in de clinch te liggen.
22. Al plant en zaai ik niet, toch ben ik rijker dan jullie, rijken;
want mijn voorzichtigheid is echt van kwaliteit;
jullie zijn mijn pachters; wat ik nodig heb krijg ik van jullie;
jullie beheren mijn kelder en mijn keuken.
23. Denk niet dat ik jullie veracht, als je je niet laat leiden
door de stelregel van volmaakte en totale onthechting.
Maar weet wel dat je door je gierigheid weinig overhoudt van je werk.
In feite berokken je je veel schade en handel je vaak onrechtvaardig.
24. Veel priesters werken tevergeefs.
Ondanks al hun talenten zijn ze toch steriel, omdat ze deze onthechting niet kennen;
hun welsprekendheid raakt niemand, ook al wekken ze bewondering.
25. Er zijn onder ons geen betrouwbare, echte apostelen van vroeger meer.
Niemand kiest vrijwillig de armoede.

De een wil een mooi huis, de ander vraagt geld voor wat hij doet.

26. Dat geld is een rivier vol slijk
die een edelmoedige ziel vervuult en over de grond doet kruipen;
het staat de ware ijver in de weg, zodat zijn vlammen geen warmte geven.
27. Geld is een zware last die je gevangen houdt;
hoe meer je ervan hebt, des te kruiperiger word je;
het maakt je traag als een kameel.
Terwijl je zonder geld als een vogel naar het licht vliegt.

Gebed

28. Jezus, ik wil wijs worden en alleen met u mijn leven delen.
God, ik zoek enkel U en het heil van mensen, ook al krijg ik er niets voor terug.
Die roeping is mijn rijkdom en uw vuur maakt mijn hart rijk.
29. Geef me, Heer, een openhartige ijver.
Laat me zien wat waar en betrouwbaar is.
Ontsteek in mij opnieuw de vlam,
leer me het geheim kennen om volmaakt, omzichtig en trouw te worden.
30. Voorkom dat ik in de afgrond van scrupules val,
van de hang naar altijd wat nieuws.
Wees de ziel van mijn geloof, mijn ijver en mijn gedrag.
Bescherm me tegen illusies en valse devotie en doe mij u volgen.
31. Jezus, mijn Meester, ik wil overal preken vanuit uw deugd.
Maak mij een missionaris in uw geest.
Al oogst ik slechts beledigingen en weezin,
ik ben tevreden, dierbaar voorbeeld.
32. Maria, goede Moeder, kom mij met al uw legerscharen te hulp.
Haast u, ik word aangevallen.
Maak mijn woord sterk zodat het vrucht draagt;

roei mijn zondigheid uit en doe mij groeien in heiligheid.
Ter ere Gods.

Cantiek 24 Leven in tegenwoordigheid van God

1. Willen we gelukkig zijn, de onschuld bewaren
en midden door het vuur gaan zonder te verbranden?
God is overal present met zijn wezen en zijn macht.
refrein: Laten we in Zijn tegenwoordigheid leven.
2. Door dit grote geheim nodigt God ons uit heilig te worden
en Hem allerwegen voor ogen te houden.
Dat komt ons meer ten goede dan wanneer we naar de hemel staren.
3. Het besef dat God hier naar me omziet, voorkomt dat ik zondig, houdt me bij de les.
Mijn ziel bloeit op. Wat een machtige gedachte!
4. In de nabijheid van zijn kapitein vecht een soldaat dapperder, met dubbele inzet.
Hij zal zeker overwinnen en nooit verslagen worden.
5. Een kind met een goede relatie tot zijn vader
doet alles wat hij graag heeft met een blij hart.
Het kan hem niet mishagen, want het kijkt naar hem op.
6. Voel je je chagrijnig en erg slap?
Bedenk dat God tegenwoordig is
en je zult vreugde en blijdschap, steun en hulp in Hem vinden.
7. Die heilige tegenwoordigheid is de zon van je ziel;
zij vernietigt je zonden, jaagt dieven weg, geeft verlichting
en ontsteekt het meest zachte vuur in je.
8. Als we God vergeten, vervallen we in zonde,

van de ene in de andere, tot in goddeloosheid,
tot op de bodem van de afgrond, voor eeuwig en altijd.

9. Door het vergeten van de Heer is de aarde wreed getroffen.
Zij is vol dwazen en het kwaad weegt zwaar op haar;
haast allen zijn in oorlog met hun rechter die voor hen zit.
10. Abraham hoorde God op een dag zeggen:
“Om volmaakt te worden moet je wandelen in mijn tegenwoordigheid”.
Omwille van ons openbaarde God dat geheim.
11. Gods tegenwoordigheid is de inhoud van het eeuwig leven,
de glorie en het voedsel van de gelukzalige geesten.
Zij vinden in haar alles wat hen gelukkig maakt.
12. Alle heiligen legden zich voortdurend daarop toe.
Overal en altijd zochten ze God en niets anders.
Aan God behagen was hun lust en hun leven.
13. Profeten en heiligen riepen alsmaar:
“Leve God die mij ziet en die mijn steun is.
In leven en in sterven ben ik dankzij Hem nergens bang voor”.
14. De tegenwoordigheid van God maakte hun zielen sterk
en vervulde hen van vreugde in al hun doen en laten.
zelfs te midden van de ergste vlammen.
15. De tegenwoordigheid van God ontvouwt zich op honderden manieren:
dichtbij ons, in de hemel, om ons heen, in het hart
en via het licht dat de Heer schenkt.
16. We kunnen de persoon van Jezus Christus zien en ons voor ogen stellen.
Dat is een goede gewoonte, mits we eenvoudig te werk gaan.
17. We kunnen hem in de hemel op de glorietroon zien zitten,
terwijl zijn ogen voortdurend op ons gericht zijn,

met het oog op onze glorie of terwijl hij onze zonden telt.

18. We kunnen hem zien als een machtig toevluchtsoord
waarin de zondaar geen enkel gevaar loopt;
of als een rechtvaardige rechter, klaar om over ons te oordelen.
19. Buiten zijn tegenwoordigheid zijn we de oriëntatie kwijt,
zoals een vis buiten het water, buiten zijn enig element;
als hij er niet snel in terugkeert, sterft hij binnen de kortste keren.
20. Op de meest sublieme manier kunnen we ons God voorstellen
als een oceaan van pure heiligheid waarin wij neerduiken,
in de onpeilbare diepte van zijn oneindigheid.
21. Overal kunnen jullie die hoogste Monarch zien,
hoger dan de hoogste hemelen, dieper dan de helleoorden;
hij overtreft zelfs dit uitgestrekte universum.
22. We kunnen God zien in elk schepsel;
in het ene voedt hij ons, in het andere onderwijst hij ons,
in het ene beschut hij ons, in het andere leidt hij ons.
23. God woont in ons, meer dan waar ook;
in onze harten moeten we zijn majesteit zoeken.
Daar ontvouwt hij zich in heel zijn helderheid.
24. God heeft onze harten gekozen als zijn troon en domein;
daar trekt hij ons naar zich toe en doet ons dag en nacht
zijn soevereine schoonheid en zijn goddelijke liefde proeven.

TOT DE ZONDAARS

25. Zondaar, God hoort je en ziet je.
Hij ziet wat je doet, de stappen die je zet.
Jij neemt er echter geen notie van en denkt er niet aan.

26. Maar je kunt niet aan zijn ogen of aan zijn woede ontsnappen.
Hij is zowel de rechter over wat je doet en zegt, als de getuige ervan:
zowel wanneer je spreekt als wanneer je de stilte in acht neemt.
27. Dwaas, als ik je hoor spreken, verbaas je me:
je doet alsof God niet bestaat, maar hij ziet je, nu en altijd.
28. In deze geheime verborgenheid, deze donkere ruimte,
in de verborgenheid van deze stille woestijn
heeft deze Rechter, deze Koning van de glorie heel je zondigheid gezien.
29. Zondaar, je dreigt te vallen. Herinner je echter de tegenwoordigheid van God.
Dan word je sterk en zul je de overwinning op de hel en de dood bezingen
30. Christen, als je een echte heilige wil zijn,
tracht God dan altijd voor de geest te hebben.
Wat een onuitsprekelijk geheim van de Heilige Geest!

Gebed

31. Heer, zoekt u onder de mensen een wijze die leeft in uw tegenwoordigheid?
Helaas, we zijn allemaal zo dwaas dat we geen acht slaan op uw nabijheid.
32. Grote God, ik geloof dat niets voor u verborgen blijft,
want u vervult de aarde en de hemelen.
Wij kunnen ons onmogelijk voor u verbergen.
33. Ik aanbid u, Vader van mijn vaderen,
almachtige Heer – vergeleken met u stelt alles niets voor.
Vader van de Lichten, van wie alle goeds komt.
34. U geeft me brood dankzij uw Voorzienigheid.
U doorgrondt mijn geest en peilt mijn hart.
Er is niets waarvan u geen weet hebt, Heer.
35. Dankzij u bestaat alles, de beweeglijkheid, het leven.

U omvat alles met uw onmetelijkheid;
de aarde is vervuld van uw majesteit.

36. Hoe kunnen wij dan uw aanwezigheid beledigen
en zo onverstandig zijn om niet naar u te luisteren?
Wat een gruwelijke onvoorzichtigheid. Ik zou liever sterven.
37. Heer, grif in mij uw goddelijk aanschijn
opdat ik u overal moeiteloos bij me draag,
en u niet kwijtraak door wat dan ook, zelfs door de dood niet.
38. Mijn ziel, ga binnen in je hart, verlies je niet in onnozelheden.
Laat anderen zich maar bezighouden met uiterlijkheden.
God spreekt tot je in je hart; heel je bezit is bij hem.
39. Keren we allen in onszelf, in het geheim, in de stilte
om er Gods aanwezigheid te zien, meer dan waar ook.
Om onze zuiverheid te bewaren of haar enigszins te verwerven
moeten we allen in Gods tegenwoordigheid leven.

Cantiek 26 Het handwerk van de erkentelijkheid

1. Altijd en overal zing ik en blijf ik zingen
over de weldaden van mijn God – zonder iemand naar de ogen te zien.
Hij luistert hier en nu. Mijn tong, zing luider. Uitverkoren ziel, zing samen met mij.
Laten we zingen en ons geloof verlevendigen. De liefde zet ons in beweging.
2. Neem afstand, smeed ik je, van alle ondankbare zondaars.
Mijd hun gezelschap; het zijn vette varkens.
Ze eten volop van de tafel van onze meester, maar met een verhard hart,
zonder hem te danken, zonder hem te erkennen.
3. Welke dankbaarheid moeten we aan de Heer geven?
Alles ligt in zijn macht, alles komt aan zijn grootheid toe.

Al zijn wij mensen nietige wezens, toch wil hij een offer van ons.
Het enige dat hij vraagt is dat we zijn weldaden erkennen.

4. Hij weet van onze zwakheid, ons onvermogen,
van onze kleinheid en onze armoede;
Hij wil voor zijn gaven niets bijzonders,
enkel dat wij Hem zegenen en erkennen: laten we dat doen.
5. Het is billijk en recht dat wij aan onze God en weldoener
vanuit een erkentelijk hart dit volmaakte offer brengen.
We moeten de Allerhoogste de zuiverste lof toezingen
en zoals de engelen God aanbidden op passende wijze.
6. Jezus heeft deze zorg trouw volbracht.
Hij is het grootste model van wat wij kunnen doen.
Hij bracht God zijn Vader dag en nacht dank
door de woorden die hij sprak en door de wonderen die hij deed.
7. Hoe meer een ziel uitverkoren is, hoe meer past hem dank.
Dat zien we bij Maria, die vol liefde is.
Dag en nacht was zij dankbaar en zegende zij haar Heer.
Zij maakte zijn zachtheid en immense macht bekend.
8. Deze trouwe Maagd riep iedereen op
om met haar hun aller weldoener te loven:
Deo gratias was haar gebruikelijke leus; veel heiligen deden hetzelfde
en zeiden dikwijls dat heilzame woord: Deo gratias.
9. De kerk hier op aarde zingt samen met de gelukzaligen
of met de zegevierende kerk op blijde toon:
God zij dank, Hij moet worden aanbeden en gezegend.
Lof aan onze schepper en aan onze verlosser. Wat een heilige gewoonte!
20. Zeggen we dank en glorie aan God voor zijn weldaden;
houden we ze in gedachten, overwegen we ze in vrede

Eren we overal zijn vaderlijke goedheden,
niet met trots en ijdelheid, maar met de eenvoud van zijn getrouwe kinderen.

Cantiek 28 De overgave aan de Voorzienigheid

1. Laat ons de Voorzienigheid bewonderen die alles tot zijn bestemming leidt:
dat verheven beleid dat soeverein alles met kracht en met zachtheid
kent, regelt en beschikt tot in het kleinste detail, zonder dat er iets misloopt.
2. Het universum laat het altijd en overal zien: heel de aarde is vervuld
van haar wonderlijke orde: de seizoenen die op elkaar volgen,
de hemelen die altijd bewegen, alle wezens die elkaar helpen en bijstaan.
3. Het geweten en de bestraffing van een onbekende en zeer verborgen zonde,
kortom elk schepsel zegt ons, hoe stilzwijgend ook:
God leidt me, God steunt me, God is steeds bij me.
4. Die wijsheid strekt zich uit van het ene einde naar het andere,
ze kent en regelt alles in een oogopslag, in een flits.
Alles schikt, arrangeert en ordent ze prachtig,
van de eerste aartsengel tot de dunste worm.
5. Ze waakt over elk ding, zonder dat de dwazen dat beseffen:
zonder haar valt er geen blad van de boom.
Ze regelt de donder, de wind en de wolken, het stof op aarde en de storm op zee.
6. God kent onze ellende en weet wat we nodig hebben.
Als onze vader kent Hij onze duizenden zorgen
en paart een immense macht aan zijn goede wil.
Laten we dus onze hoop stellen op zijn verheven goedheid.
7. Ja, stel alle hoop op zijn vaderlijke liefde: het tijdelijke goed,
alle goederen van de natuur die we iedere dag weer gebruiken,
kleding en voedsel en alle andere hulpmiddelen.

8. Trachten we vooral te begrijpen dit grote geheim
dat de Verlosser ons leert als een buitengewone gunst: hoop op Gods trouw,
rust in de schoot van zijn vaderlijke goedheid, zonder aan morgen te denken.
9. Mijd de onrust en de verwarring van de heidenen, die ten eerste bezorgd zijn
over de aardse dingen en daarnaar verlangen. Zonder geloof en vertrouwen,
vragen ze alleen: wat zullen we drinken en eten en hoe zullen we ons kleden?
10. Alsjeblieft, wees niet zo bezig met je lichaam, want jullie ziel is meer waard.
Ik heb haar gevuld met mijn oneindige schatten.
Zou ik dan niet denken aan voedsel en kleding?
11. Zie de talloze vogels die voor hun levensonderhoud reserves noch schuren hebben.
Jullie liefderijke Vader zorgt dat ze niets missen.
Zal het jullie, die toch waardevoller zijn, aan iets ontbreken?
12. Denken jullie op eigen kracht te kunnen groeien in goedheid en deugd,
terwijl je geen strobreed aan je lengte kunt toevoegen? Ik zorg er ongemerkt voor.
Alles hangt af van mijn macht, ik houd alles in mijn handen.
13. Zie de rijkdom van de lelies en hun bloemen. Salomo met al zijn macht
ging niet zo gekleed. Als dat alles hen ten deel valt
zonder werken en zonder spinnen, zal ik jullie die meer waard zijn, niet kleden?
14. Verlangen jullie overvloed, een overdaad van het tijdelijke?
Zoek eerst het eeuwige, de Heer en zijn gerechtigheid, zijn koninkrijk en zijn liefde.
Verdien door dit offer je dagelijks brood.
15. Begin eerst te geloven en je vertrouwen op God te stellen,
zoek zijn zuivere glorie en bemin niets dan Hem.
Dan zal hij zich jullie zorgen aantrekken
en jullie alles geven wat je nodig hebt en wat je belijft.
16. Wat zijn er veel ellendige mensen omdat zij anders denken!
En ongelukkige schuldigen die terecht door God worden gestraft!

Ze denken slechts aan de aarde, maar God vermaledijdt hun werken;
vanwege hun zonden bindt Hij de strijd met hen aan en overlaadt hen met kwalen.

17. Volgen we het aanbiddelijk voorbeeld van oprechte overgave
van de Verlosser en zijn bewonderenswaardige Moeder.
Volgen we de heilige apostelen, die toonbeelden van deugd,
en al de anderen die loon noch inkomen hadden.
18. Op de Voorzienigheid gooiden de heiligen hun zorgen
en de Almachtige zorgde voor hen. Ze leefden van dag tot dag als dappere soldaten
en hun hoofd werd gekroond op het einde van hun strijd.
19. Zij dronken aan de borst van die moeder van liefde de melk van een trouwe ziel
en zij gaf hen hun dagelijks brood, vlees en kleding
en de soevereine zachtheid van een volmaakte onthechting.
20. De mens is een breekbaar riet dat uit zichzelf omvalt,
een lemen vat dat niet lang heel blijft.
Vervloekt wie daarop vertrouwen, zegt de Heilige Geest.
Maar zalig die alleen op God vertrouwen door Jezus Christus!
21. Jullie godsvertrouwen moet op tijd en stond samengaan met voorzichtigheid.
Ook als God iets doet waarvan we niets begrijpen,
moeten we blijven vertrouwen en zelfs meewerken.
22. We moeten volledig vertrouwen op God onze Vader en zijn oneindige vrijgevigheid,
in het algemeen, wat betreft de genade en het licht van binnen en van buiten,
en voor alles wat de ziel en het lichaam nodig hebben.
23. Wees kalm en rustig, als van je plannen niets terecht komt,
want onrust kan schadelijk zijn. Vertrouw op God, dat is genoeg.
Bemin God die van je houdt en je niet in de steek laat.
Werp je last op hem, blijf kalm en raak niet in verwarring.
24. Verneder jezelf constant onder de hand van de Almachtige, erken zijn tederheid

Grand Dieu donne nous du secours ^{1. point}
arme nous de votre tonnerre Les malheurs
Le monde nous fait tous les jours Du monde
par tout une cruele guerre
c'est l'ennemy le plus malin priere a
parce qu'il est le plus humain Dieu

amis de Dieu braves soldats
unissons nous prenons les armes exhortation
ne nous laissons pas mettre a bas au
combattons le monde et ses charmes prepris du
monde
puisque Dieu même est avec nous
nous le vaincrons combattons tous.

en de compassie van zijn hart. Prijs in geest en waarheid zijn Voorzienigheid, vervuld van erkentelijkheid, vrede en nederigheid.

25. Wel mijn ziel, laten we wijs zijn, deze bedrieglijke wereld ontvluchten, want haar hart gaat alleen uit naar voordeel en eigenbelang. Niemand maakt zich zorgen over wat de goede God interesseert. Ja, men vergeet Hem of denkt zeer weinig aan Hem.
26. De interesse in grondbezit ofwel de hebzucht ontsteekt overal oorlog en onrecht. Met alle fatale gevolgen daarvan, want hebzucht verhardt het hart, maakt de ziel oneerlijk en stort haar in alle soorten van kwaad.
27. Dat duivels eigenbelang is alom verbreid, zeer vaak tot in de clerus. Het bergt duizenden doorns in zich die het hart verminken en die de vervloekte wortels zijn van de grootste zonden.
28. Hoe komt het dat zoveel ambten en functies zo slecht worden vervuld? Waarom zijn zoveel geestelijke ambten zo miserabel bediend? Helaas, een koopman is er met een gouden sleutel binnengedrongen om zich er tegoeed te doen en schatrijk te worden.
29. De kerk heeft geen dak meer, de altaren zijn stuk, in de muren zitten scheuren, de decoraties liggen aan gruzelementen. Alles ziet er zo armetierig en vies uit, dat het hart ervan breekt. Hoe anders is het gesteld met de woning van de rector of van de eerwaarde heer!
30. Hoe groot is niet de onwetendheid en het verval van de arme boeren! Hoe erg zijn niet de zonden van onrechtvaardigheid van de kleinen en de groten! God, men doet van alles omwille van het tijdelijke, maar heeft geen oog voor het eeuwig heil.
31. Vanwaar al die chaos in het leven? (Sorry, eerwaarde heren, als ik dit zeg zonder jullie verlof). Eigenbelang en geld zijn de motieven voor jullie gedrag. Jullie missen ruggengraat, koersen op eigenbelang en komen uiteindelijk in de hel uit.
32. Vrienden van God, aarzelen we niet ons aan God over te geven en niet

in de strikken van de duivel te vallen. Maken we ons vrij van het kwade om volgens Jezus Christus de Heilige Geest, het rijk Gods en de gerechtigheid te ontvangen.

33. Verjagen we de natuurlijke opwellingen, dan zal de genade in ons neerdalen. Minachten we de schepping en de Heer zal in ons komen. Zoeken we niet onze eigen glorie noch een gesetteld bestaan, maar de glorie en de overwinning van God alleen.
34. Vlucht weg van de gewoonte om alleen aan het tijdelijke te denken. Het hoogste geluk is de gehele overgave aan God. Ga niet mee met de nonsens waarmee de dwazen bezig zijn, noch met dromen die het hart van velen hebben misleid.
35. Stel nooit je hoop op je vrienden of je ouders noch op machtigen en grote heren. Richt je alleen op God, op zijn genade en zijn heil. Wat men ook zegt of doet, God moet ons enige doel zijn.
36. Voorzienigheid, ik werp me aan uw liefdevolle borst. Als de wereld me afwijst, en ik des te gelukkiger. Hoe meer ik zie dat men me verwerpt, des te meer hoop ik op de zegen van boven. Als niemand om me geeft, bent U mijn enige steun.
37. Verleidelijke schepselen, trek je van mij terug; jullie bedrieglijke hoop heeft me reeds al te lang in de greep gehad. De Heer is mijn goede Vader, Jezus mijn dierbare Verlosser, Maria mijn goede Moeder. Is er ergens meer geluk te vinden?
38. De Heer is mijn enige rijkdom, mijn goed en mijn inkomen. Ik leef op kosten van zijn beurs en denk, zoals een vogel op een tak, niet aan morgen. Hoe het economisch ook gaat, iedere dag krijg ik mijn brood.
39. Ik bezit alles in overvloed en ben rijker dan een koning. Heel de wereld is mijn bezit, want haar Meester is bij me. Zeker, de rijken protesteren, want zij worden mijn pachters en ik mag uit hun geldla alles nemen wat ik nodig heb.
40. Clerici en leken, als jullie klagen over mijn levenswijze, dan beklaag ik die van jullie

want jullie zijn ten dode opgeschreven. Och, als jullie mijn geluk en jullie ongeluk konden begrijpen, zouden jullie harten onverwijd afstand nemen van je bezittingen.

41. O geheim van de Voorzienigheid, o heilige overgave aan God! Men behandelt u als onwijs, maar kent u nauwelijks. Al jaren ben ik op zoek naar mensen die zich aan u hebben toegewijd, maar ik vind er nauwelijks.
42. Priesters, we moeten een God volgen die arm is en aan het kruis gestorven. Hij vraagt ons om het oor te lenen aan zijn stem, slechts te denken aan wat Hem bezig houdt, zijn standaard te volgen en uit vrije wil arm te zijn. Dat is het beste deel.
43. Mijn ziel, laten we ons in God verliezen, zonder reserve en voorgoed. Van Hem verwachten wat we nodig hebben, al spreekt men er schande van. Hechten we ons niet aan de wereld, maar vliegen we - arm tot in het graf - als een vogel met vrede in het hart.
44. Als we onthecht zijn, kunnen we wonderen doen! In een handomdraai kunnen we de zonde vernietigen, apostelen worden, prachtmensen die als echte leermeesters anderen de weg naar de hemel wijzen.

Cantiek 29 De ellende van de wereld

1. Grote God, kom ons te hulp en wapen u met uw donder, want de wereld voert altijd en overal oorlog met ons. Zij is de meest kwaadaardige vijand, omdat zij zich zo menselijk voordoet.
2. Vrienden van God, dappere soldaten, verenigen we ons en nemen we de wapens op; laten we ons niet terneerslaan, maar bestrijden we de wereld en haar charmes; want God zelf is met ons; we zullen haar overwinnen; laten we de strijd aangaan.
3. Wapenen we ons met de waarheid tegen de vrienden van de leugen. Laten we door charité zien dat al haar goederen slechts een leugen zijn. Laten we ons wapenen met een levend geloof en haar overwinnen.

4. Om werkelijk te zegevieren en echt te winnen
moeten we onze geest en ons hart zuiveren van valse en kinderlijke vooroordelen.
We moeten dat wrede venijn uitspuwen, anders vechten we voor niets.
5. Wat is de wereld bedrieglijk! Ze is een verzameling van zondaars
die een verschrikkelijke en wrede oorlog voeren tegen de Verlosser.
Soms heel openlijk, meestal in het geniep.
6. De Heilige Geest noemt haar de kansel van de pest,
de brede weg naar de ondergang zonder dat men het opmerkt,
de synagoge van de Satan en het rijk van de tirannie.
7. Zij is de kerk van de booswichten, het grote en infame Babylon
waar demonen als sluwe heersers op de troon zitten,
waar voor het goede geen plaats is en enkel zonden worden onderwezen.
8. De duivel loopt er rond als een travestiet en doet zich mooi voor.
In de ogen van zijn leger en zijn gunstelingen is hij een formidabele prins;
ze monsteren heel de kosmos aan om hem te volgen naar de hel.
9. God, hele volksstammen nemen dienst in die diabolische meute!
Duizend kleinen, tienduizend groten, halve vromen, geleerden,
boeren en politici, losbollen en bon-vivants.
10. Hun novicemeester, de duivel, vuurt hen aan en sleurt hen mee;
ze beledigen God in zijn naam, al denken ze hem te slim af te zijn.
Hij heerst over hen als een prins en een koning, zonder dat ze het beseffen.
11. De wereld viel Jezus-Christus aan in de dagen dat hij op aarde leefde.
Ze is nog steeds de Antichrist die constant oorlog met Hem voert
en zowel tegen zijn daden als tegen zijn woorden ingaat.
12. Ze vernietigt en verdraait zijn gevoelens en zijn uitgangspunten.
Om haar misdaden te rechtvaardigen, keert ze zich tegen wat God doet,
verdraait zijn sacramenten en zijn goddelijke geboden.

13. De dienaren van de Heer worden belaagd door de Satan met zijn boosaardigheid.
Hij valt hen aan, maakt hen bang en misleidt hen, al doet hij alsof hij hen wil helpen;
met duizend argumenten probeert hij hen zijn gif te laten drinken.
14. Hij maakt hun vroomheid belachelijk,
noemt haar een illusie of kwezelarij;
hij keurt hun daden af en zegt dat hun intenties verkeerd zijn.
15. Om hun heiligheid te vernietigen bedient hij zich van duizend listen;
om hen aan zijn kant te krijgen vindt hij duizend trucjes uit.
Goede God, al te velen zijn al gevallen door zijn boze valstrikken!
16. Heel geraffineerd bedekt hij de zonde met de deugd zelf;
om listig plaats voor haar te maken doet hij zich aangenaam voor,
zegt dat hij van hen houdt, lacht hen toe en steekt intussen een dolk in hun hart.
17. De wereld is de grote brandstichter en het grote instrument
waarmee de duivel overal de meest afgrijpselijke wandaden goedpraat.
De wereldlingen noemen iedereen scrupuleus die zich anders gedraagt dan zij.
18. De wereld zaait bij de hoge lui trots, verwijfd gedrag en eigendunk,
op het platteland onwetendheid, drankzucht en roddel;
jaloezie en verdeeldheid in religieuze gemeenschappen.
19. Onrechtvaardigheid in de paleizen, schandalen op openbare plaatsen,
de allervuilste zedeloosheid in bed en op geheime plaatsen;
en in kerken en op heilige plaatsen laatdunkend gedrag van vrijzinnigen.
20. Verwijfdheid, gelanterfanter en ijdeluiterij bij de dames,
geklets en ijdelheid onder bijna alle vrouwen,
gierigheid bij kooplui en trots onder geleerden.
21. Soldaten vloeken, lasteren God en plegen geweld;
men is losbandig en arrogant en verliest zich in kansspelen en danspartijen.
Overal kom je deze zonden tegen, zelfs de wijze maakt zich er schuldig aan.

22. Ik spreek helaas te vergoelijkend. Mannen en jongens, meisjes en vrouwen, ze zijn bijna allemaal opgehitst door schandelijke begeerlijkheid. Hoog en laag, overal is ijdelheid troef en bijna overal onzedelijkheid.
23. De wereld gaat ten onder. Er heerst slechts misdaad en onrecht. Het gebeurde nog nooit zo spitsvondig, nog nooit zo doortrapt van kwaad: wie in het geniep zondigt, wordt gezien als zeer discreet.
24. De wereld is verblind, al waant ze zich wijs; ze lijdt aan verharding: wie er iets van zegt, wordt grof beledigd. Helaas, ze ziet het niet en luistert niet; dat maakt het alleen maar erger.
25. De wereld praat goed wat kwaad is en verklaart schadelijk wat nuttig is, gelukkig wat niets voorstelt, vals wat authentiek is. Door ontelbare dwalingen is ze blind geworden en door vele zonden ontregeld.
26. Zij ziet over het hoofd hoe ijdel alles is wat zij voorstelt. Zij loochent de wreedheid van de boze geest die haar verleidt. Omdat zij alleen met de zintuigen ziet, ziet zij het goede over het hoofd.
27. Ze is bang voor spoken; maar als God dreigt, haalt ze de schouders op. Op zijn heilige Majesteit reageert ze zonder wet, zonder geloof, zonder vrees. Ze trekt zich niets aan van zijn oordelen en zijn schrikwekkende kastijdingen.
28. Gods oordelen worden verdraaid; men gelooft dat dwazen wijs zijn. dat wijzen hun verstand hebben verloren en kwezels en gekken zijn geworden; men is er zo zeker van, dat men onverschrokken met zijn oordeel te koop loopt.
29. Die blinde wereld is trots en vrijpostig, ze wil niet dat men haar tegenspreekt, ook al denkt ze zelf niet na. Wie haar terechtwijst, doet vergeefse moeite. Ze is, zo staat geschreven, doof voor de Heilige Geest.
30. Het is verbazingwekkend, ze kan geen enkel licht ontvangen. Zoals de duivel - haar vader - blijft ze tot aan de dood godvergeten, trots, aanstootgevend, blind, hard en ongelukkig.

31. Wee de wereld, heeft God gezegd, want ze zorgt alleen maar voor ellende en spuwt onophoudelijk en overal tegen iedereen haar helse razernij uit. Iedereen wordt erdoor tot zonde aangezet, zowel de wijze als de dwaas.
32. In handel en werkgelegenheid gaat het alleen om hogere winsten, waarvan meestal vooral de armsten de dupe worden!
Dat schandaal zit zo fijn in elkaar dat ook de heiligen erin trappen.
33. In het voer zit een vishaak die ongemerkt de ziel ruïneert;
in de wijn het gif van de begeerlijkheid
en onder wat met een glimlach wordt gezegd, een vreselijk venijn.
34. De onzuiverheid wordt bedekt met geraffineerde schertsen,
de luxe met een laagje ijdelheid, correctheid en bescheidenheid,
de gierigheid en trotsheid van hart met keurige en hoogverheven zuinigheid.
35. De zondaars richten hun pijlen tegen onschuldige zielen
om hun ogen en hun harten op duizend verschillende manieren te breken.
Het zijn allemaal boze valstrikken voor hun ogen, hun mond en hun handen.
36. Dat bedrog gebeurt zo subtiel en fijntjes
dat men zich er nauwelijks aan kan onttrekken of zich ertegen kan verdedigen.
Gelukkig wie erin slaagt te vluchten naar een verafgelegen woestijn.
37. De wereld belooft aan de leden van haar sekte eer en plezier,
maar eigenlijk zijn het allemaal bederfelijke goederen die enkel ellende veroorzaken.
Ijdelheid der ijdelheden! Dat is hun grootste waarheid.
38. Wat stellen goud en zilver en alle andere rijkdommen uiteindelijk voor?
Een stukje vergankelijke aarde dat er van buitenaf mooi uit ziet,
maar niet meer is dan vergulde grond en opgepoetst metaal.
39. Geld is slechts van voorbijgaande waarde en wil steeds van meester veranderen.
Als men het niet kan inwisselen, wordt het een gruwelijke verrader;
als het lang wordt bewaard, is het gif dat men in reserve houdt.

40. Afgedankte dierenhuiden, modder en pleisterkalk,
in stukken gezaagd hout, witte en vergeelde grond...
dat is het hoogste goed van dwazen; het neemt hen bijna allemaal mee naar de hel.
41. Men raakt het kwijt door duizend ongelukken, een dief steelt het of eet het op,
roest doet het wegslijten. Er gebeurt van alles mee.
Het is slechts kort van waarde en gaat weldra voorgoed verloren.
42. Kijk maar naar de rijke Cresus. Door zijn geld stond hij in aanzien.
Maar spoedig verloor hij zijn daalders en stierf hij in diepe ellende.
Wat nam hij mee van zijn bezittingen? Slechts een doodskleed. Verder niets.
43. Al die goederen hebben – wat zal ik zeggen? – iets verderfelijks en funests.
Ze bergen in zich een vergif dat ons bezoedelt en doet stinken.
Aldus leert ons het geloof; alleen een wijze begrijpt dat.
44. Die goederen gaan van hand tot hand en verdoemen de goddeloze en de vrek.
Ze bevatten zoveel gif dat een wijze er nauwelijks afblijft.
De waarheid noemt hen: de god van de ongerechtigheid.
45. Zo vlug men ze wil verwerven en er naar hengelt, is men schuldig.
Zodra men zich wil verrijken, zit men in de val van de duivel.
Het is niet goed, als men er naar verlangt, en zeker niet als men ze bezit.
46. Die goederen zijn als pek en vogellijm die zielen binden en ten onder doen gaan.
Hun macht om zielen in de hel te storten is haast absoluut.
Nauwelijks raakt men ze aan, of men plakt eraan vast en zondigt.
47. Het is bij mijn weten buitengewoon moeilijk
heilig te worden, wanneer je hen bezit.
Dat vergt een wonderbaarlijke inspanning en is echt een wonder.
48. Wie welvarend is, prettig leeft en alles heeft wat het hart begeert,
zegt vaarwel aan het geloof, aan charité, berouw en hoop.
Dat zie je overal, maar men begrijpt niet hoe het komt.

49. Tegenwoordig gaan talloze mensen slecht om met hun bezit.
Ze beheren het goed van anderen zonder voor hun verlies in te staan.
Die handige en geslepen dieven worden door de wereld heilig verklaard!
50. Ik heb het niet over de woekeraars die je overal ter wereld tegenkomt;
ook niet over de piraten en de vette boeren die stelen op land en zee.
Ze zijn zo verzot op hun gestolen goed dat ze geen oog hebben voor wat ik zeg.
51. Zelfs wat men rechtmatig heeft verworven, heeft zoveel scherpe doornen
dat ook de onschuldigste zielen er ongemerkt de dupe van worden.
Het is erg lastig om die doornen te vinden en je er tegen te weren.
52. Geld is de godheid waaraan de wereld haar tijd, haar rust, haar gezondheid
en de rijkdom van het hiernamaals offert,
zonder dat ze zich zorgen maakt over de naaste en zelfs over God.
53. Heb je het met de rijken over geld, dan veren ze op en nemen ze risico's;
het doet hen van alles beloven, maar God interesseert hen niet en kennen ze niet.
Hun hart zit vast aan hun goud; dat is hun god en hun schat.
54. Hoe groter iemands inkomen is, des te meer wordt hij door de duivels behekt.
Des te meer prikken en pijnigen hem overbodige zorgen;
zijn bezit is een wrede tiran, wreder nog dan de Satan.
55. Als men het kwijtraakt, doet dat pijn en raakt de ziel van een rijke in zak en as.
En als hij sterft, is hij woedend en wordt zijn ziel verscheurd.
Wat een wanhoop en een strijd kent een ongelukkige rijke niet bij zijn dood!
56. Wat een verschrikkelijke oordelen velt God over hun slecht rentmeesterschap!
Wat voor kastijdingen, wanhoop en woede treffen hen niet in de hel!
Maar ze veroordelen zichzelf, omdat ze dwaas zijn omgegaan met die goederen.
57. Kijk, dat is de ijdelheid van de goederen die de wereld aanbiedt,
die ze met begeerte zoekt zonder dat iets haar ooit tevreden stelt.
Haar genoegens zijn vals en berokkenen haar alleen maar kwaad.

58. De grootste genoegens van de rijkdom zijn bedrieglijk; het zijn schijnogenoegens die hun hart nooit vrede geven, maar het juist uithongeren.
Uiteindelijk voelen ze enkel wroeging, verveling en chagrijn.
59. De wereld kent slechts vleselijk plezier van stinkende kadavers
waardoor mensen crimineel worden en hun zielen boosaardig;
dat plezier streelt enkel de zintuigen aan de buitenkant en bezoedelt ziel en lichaam.
60. De wereldse zondaar danst en lacht op het randje van de afgrond,
terwijl God hem vervloekt en zich wapent met gerechtigheid;
hij bespot Jezus op het kruis en veracht zijn heilige wetten.
61. Tot haar eigen ongeluk vindt de wereld talloze genoegens van allerlei soort uit:
tabak, welriekende poeders en allerlei prettige geurtjes;
ze is alleen bezig zich te hoeden voor wat haar misnoegt.
62. Ze denkt slechts aan wat het lichaam behaagt:
drinken en eten, lachen en dansen zijn haar enig vertier;
maar terwijl ze haar lijf vetmest, plonst haar ziel de hel in.
63. De wereld is altijd trots, ook als ze zich nederig voordoet;
voor andermans ogen pronkt ze met haar bescheidenheid en haar vaardigheden;
ze is in haar nopjes als ze haar talenten, rijkdom en kunsten kan tonen.
64. Ze bedekt en verbergt haar fouten en laat alleen haar glorie zien;
ze kleineert al haar gelijken om zelf des te geloofwaardiger over te komen;
ze wil slechts omgaan met de groten der aarde, want ze veracht de arme lui.
65. De trots van de man of vrouw van de wereld is te herkennen aan hun ijdeluiterij,
hun verbeelding, hun gedoe, hun kleren, het gedraai met hun achterwerk;
als ze lopen en zich bewegen, zie je enkel grandeur, trots, luister en arrogantie.
66. Ze gehoorzamen en buigen slechts voor hun lijf.
Ze willen slechts bevelen geven, denken daarvoor wijs genoeg te zijn
en doen alsof ze in alles de beste zijn, zelfs in de nederigheid.

67. Maar al die eer is slechts een droom, een schim,
rook, damp, wind, lichte schuim,
een verblindende en pompeuze brand die de harten en de ogen bedriegt.
68. De eerezucht is de scherpste angel die de demon kan uitgooien,
het meest subtiele gif dat hij aan bijna iedereen aanreikt.
De Satan is gevallen door zijn trots en smijt nu de wereld op dezelfde klif.
69. God verbergt zijn geheimen voor de wereld, weerstaat haar in zijn wijsheid
en bereidt voor haar voor eeuwig de meest wrekende vlam.
Hoe hoger de wereld zich heeft verheven, des te meer zal ze worden gestraft.
70. Hoezeer misleidt die vervloekte wereld zichzelf!
Ze verdoet al haar levensdagen en is enkel bezig met onbenulligheden.
Als ze niet aan het lanterfant en is, doet ze louter kwaad.
71. Ze besteedt haar tijd aan uiterlijkheden en denkt niet aan God;
ze is altijd bezig met het lichaam en laat de arme ziel aan haar lot over.
Ze veracht het ware geluk en houdt zich bezig met bedrieglijke zaken.
72. Wat een verblinding! Wat een bedrog! In plaats van de hemel kiest ze de aarde,
in plaats van Schepper de creatuur, in plaats van de vrede van God de oorlog,
in plaats van de waarheid de leugen, in plaats van de eeuwigheid de tijd.
73. In de krant en in andere media praat de wereld alleen maar
over het leger, over het hof en duizend andere pietluttigheden,
over geld, eten, sieraden, spelen, kleren en vertier.
74. Ze heeft slechts aandacht en hartstocht voor tijdelijke zaken,
maar loopt niet warm voor wat eeuwigheidswaarde heeft.
Voor spelletjes is het nooit te laat, voor gebeden krijgt men niemand wakker.
75. Men leeft en gebruikt de tijd niet voor het enig noodzakelijke,
maar voor ijdel amusement, voor kwaad doen of niets doen,
en kijkt maar wat om zich heen, babbelt, legt bezoeken af en koopt kleren.

76. De wereld heeft een versteend hart, maar ze merkt dat crimineel gedrag niet op; ze ruikt niet hoezeer ze stinkt en voelt niet hoe zwaar ze onder schminck gebukt gaat. Ze gelooft niet dat de duivel in haar huist als vader en als heerser.
77. Ze vreest de hel noch het oordeel, God noch de duivel noch de wraak; die vervloekte wereld zondigt er maar op los, terwijl ze er brutaal bij lacht. Terwijl ze zondigt, zingt ze haar verzen en onder het moorden maakt ze muziek.
78. De wereld zegt dat haar gemoed te sterk is om te zuchten, om tranen te huilen, om de hel en de dood te vrezen en om de alarmbel te horen; ze zegt dat God een goedgezind is die bij de dood alle zonden vergeeft.
79. Zonder enig besef van de waarheden die goede zielen doen trillen en beven wegens de opeenhoping van ijdelheden en zonden, sterft de wereld zonder angst en gaat ze naar de verdoemenis.
80. Ze haalt de schouders op, als ze de miserie van de naaste ziet en spreekt met verachting over de arme. Als ze een aalmoes geeft, is ze kwaad; ze geeft haar brood liever aan haar hond dan aan haar broer.
81. Ze is keihard voor de zielen in het vagevuur: op hun kosten eet, lacht en drinkt ze dat het een lieve lust is; meer dan een De profundis heeft ze niet over voor haar ouders.
82. Ze vindt hun legaten buitensporig, verlaagt ze of schort ze op, hetzij op eigen houtje of via een proces; ze gaat tegen vader en moeder in beroep. Och, arme overleden ouders, jullie kinderen laten jullie in de steek!
83. De wereld beleeft lol aan de zonde. Dat men God beledigt en kwetst, daarvan is haar hart niet ondersteboven, behalve als ze er zelf last van heeft. Haar eigenbelang gaat haar ter harte, niet dat van de Heer.
84. Hoewel de Verlosser de wereld heeft vervloekt en veroordeeld, vermaakt ze zich zichtbaar midden in haar vervloekte staat. Zozeer is haar geest verblind en haar hart van slag.

85. Het is de demon die haar in het geheim wegvoert en meesleept,
die haar onzichtbaar bindt en haar gevangen houdt aan de ketting,
opdat ze het kwade doet zoals hij het wil.
86. “Vrede, vrede”roept hij tot iedereen, maar hij is voor geen cent te vertrouwen
en heeft er heimelijk veel wroeging van. Zijn grootste vreugde is dat hij verwarring
sticht, zoals een storm die de zee zo opzwiept dat ze nooit meer kalm wordt.
87. Wat hij ook doet om zijn gewetenswroeging te bedaren,
het lukt hem nooit, hij wordt nooit meer kalm.
Aan de buitenkant mag hij vrolijk lijken, van binnen is hij ongelukkig.
88. Wat die bedrieger ook doet om volmaakte vrede voor te wenden,
zijn zonden blijven hem angst aanjagen en de toekomst vervult hem met onrust.
Geen moment lang kan hij echt gelukkig en tevreden zijn.
89. Tijdens zijn leven kan hij hooguit in schijn plezier hebben,
maar bij de dood is hij één en al wanhoop, woede en verscheurdheid.
Wat een ellende, wat een kwellingen en – na de dood - wat een kastijdingen!
90. Voor zijn pleziertjes, de eer die men hem betuigt, zijn rijkdommen
wachten hem duizenden ziekten, narigheden en wraakpijnen.
Op één moment van ijdelheid volgt een eeuwig onheil.
91. Zo is de wereld en haar onheil. Kan men vanwege al haar miserie van haar houden?
Kan men haar vele lakeien volgen in hun betreuenswaardig onheil?
Laten we allemaal roepen: “Wat een ramp, wat een ellende die wereld van bedrog!”
92. Zie, dit zijn de ontelbare kwalijke hinderlagen waarin zij stiekem de zielen lokt,
hen voor haar doeleinden spant en hen onder laat gaan in de vlammen.
Om ons te wapenen tegen haar pijlen moeten we haar slinkse streken onderkennen.

Cantiek 40 De oneindige schatten van het Hart van Jezus Christus

1. Zie hier het grootste wonder dat ik in mijn verzen heb beschreven.
Uitverkorene, leen me je oor en voeg jouw zangen bij de mijne.
2. Ik rijds boven mezelf uit en stijg op naar de gelukzaligen,
tot bij de hoogste monarch die verheven is boven alle hemelen.
3. Wat zie ik? Heel de hemel is in bewondering en vol verbazing.
Wat ik zie, is niet in woorden te vatten. Uitverkorene, kom het beschouwen.
4. Engelen, ik bid jullie, zeg me: wat is die mooie brandhaard van vuur?
Het is het Hart van de Zoon van Maria, van de enige Zoon van God.
5. Sterveling, aanbid met de engelen dit aanbiddelijke Hart.
Bezing openlijk de lof van dit Hart dat door de liefde is beproefd.
6. O groot en glorievol mysterie, dat men hier op aarde niet begrijpt!
Om het te kunnen smaken moet men namelijk echt geloven.
7. Ertoe naderend, merken we dat dit Hart God zijn Schepper in de hoogte steekt,
Zijn barmhartigheid verheft en Hem volmaakte eer geeft.
8. Wonderlijk is het: hij vernedert zich voor zijn Vader, op elk moment;
Hij prijst, aanbidt, smeekt Hem en is voor ons een machtige voorspreker.
9. Een onuitsprekelijk wonder! Dat hart vol goddelijkheid!
Dat Hart dat oneindig aanbiddenswaardig is in de zeer heilige Drie-eenheid!
10. De vlammen van dit Hart stijgen dag en nacht op naar zijn Vader!
En met een zuivere en vurige liefde bemint hij zijn medemens!
11. O groot Hart, brandende vuurgloed en zeer miraculeuze brandhaard!
Het ontsteekt een overvloedig vuur om de aarde en de hemel in brand te steken!
12. Sinds dit Hart er is, bemint het ons zonder er ooit mee te stoppen;
het houdt evenveel van ons als van zichzelf, d.w.z. bovenmate en oneindig.
13. Het is het Hart van de sublieme harten, het Hart van de ware uitverkorenen,
het grootste van alle slachtoffers wier zonden zijn vergeven.

14. In dit Hart hebben de grootste heiligen en de grootste vrienden van de Heer hun zuiverste vlammen ontstoken en hun meest onuitsprekelijk vuur.
15. Het is de waarachtige schatkamer van de genade van Jezus Christus, de bewonderenswaardige fontein waaruit alle gaven van de H. Geest voortkomen.
16. Het is de levensbron waaruit alle heiligen hebben geput, het schone vuur waarvan het hart in brand is geraakt.
17. In dit Hart vind je alle wapens, het is er het grote arsenaal van; je vindt er de meest heilige charmes die het kwaad overwinnen.
18. Wie zich hierin terugtrekt, vermijdt elke zonde en de meest onvolmaakte ziel wordt er op een goedkope manier zeer heilig.
19. Het is het toevluchtsoord waaruit nooit iemand wordt weggestuurd, de ware ark van de zonvloed waarin niemand ten ondergaat.
20. Dit grote en doorboorde Hart raakt en ontwapent een wrekende God; die wonde is de goddelijke mond die het doet pleiten en overwinnen.
21. In dit Hart heeft God de Vader nooit de arme zondaar geslagen. Dit hart kalmeert zijn toorn en verkrijgt zijn genade en zijn gunst.
22. Hier is de gewijde toegang tot het heilig bruidsvertrek, waar de zuivere ziel in vervoering is gebracht door de allerzachtste wijn van de liefde.
23. In dit Hart wordt de ziel gebalsemd met de geur van de zachtste parfums; daarin wordt ze ontvlamd door buitengewoon vuur.
24. Dit Hart is onze levende ark die heel de wet bevat: de geheimen van de onschuldige ziel en de mysteries van het geloof.
25. In dit Hart vormt onze Meester al zijn liefdesgeheimen, voordat Hij ze doet kennen en aan het daglicht brengt.
26. Zijn Hart heeft zijn orakels gevormd, voordat hij ze naar voren bracht; zijn hart heeft zijn mirakels gevormd, voordat hij ze heeft gedaan.
27. In deze bron van alle licht hebben de favorieten van Jezus Christus de hoogste mysteries geput en de grootste gaven van de Heilige Geest.

28. In deze schatkamer van onschuld zijn alle heiligen gevormd,
in haar zijn ze geboren en hebben ze al hun plannen volbracht.
29. Dit Hart is de rotskloof waar men de vredelievende zachtmoedigheid vindt,
het aards paradijs waar de volmaakte mensen verblijven.
30. Het is het rustbed voor de grootste vrienden van Jezus;
in dit Hart bekleden zij zich met de meest sublieme deugden.
31. O groot Hart, o diepe afgrond van diepe nederigheid!
O groot Hart, sublieme troon van de volmaakte charité!
32. O groot Hart, wonderlijke wereld die alles in waarheid bevat,
hemel, aarde en zee, heel de heilige Drie-eenheid.
33. Door dit aanbiddelijk Hart te loven loof ik met proportie ook
het Hart van zijn bewonderenswaardige Moeder; zo groot is hun eenheid.
34. Alleen u aanbid ik, Hart van mijn God, glorieus Hart.
Maar terwijl ik u aanbid, eer ik het Hart van de Koningin der hemelen.
35. Christen, door het hart van Maria beminnen we het Hart van Jezus,
omdat Jezus het leven heeft genomen in haar Hart en in haar deugden.
36. Uit het bloed van haar ontvlamde Hart is het Hart van Jezus geformeerd.
Zij hebben slechts één hart en één ziel; beiden moeten worden bemind.
37. Ziel, verlies je helemaal in die twee miraculeuze harten.
Het ene en het andere vraagt, dat je in hen beiden slechts één ziet.
38. Dierbare ziel, stijg in stilte via dat tedere hart op naar het allerhoogste Hart.
Je zult weldra volmaakt zijn door dat Hart naar behoren te beminnen.

Cantiek 41 De liefdevolle overvloed van Jezus' hart

1. Gaan we tot vooraan in de tempel en treden we binnen in het wonderlijke Hart,
om er de overvloed van liefde te ontdekken en het als voorbeeld te kiezen.
2. Laten we in de schoot van Maria zien naar dit kleine hart dat één en al vuur is,
en dat, vol van de Heilige Geest, alsmar roept: "liefde, liefde, liefde van God".

3. Mijn hart is gereed, mijn God en Vader, om uw wil te doen.
Hier in de schoot van mijn Moeder onderwerp ik me zonder meer aan U.
4. Ik aanbid u en bemin u; beschik over mij;
ik plaats uw kruis en uw wet midden in mijzelf.
5. U laat me vandaag zien hoe ik het kruis moet omhelzen
en zelfs hoe ik moet sterven; ja, God, dat is werkelijk mijn keuze.
6. Gaan de mensen het leven verliezen? Mijn liefde kan het niet verdragen.
Ik wil sterven, sterven om te voorkomen dat ze ten onder gaan.
7. Mijn moeder, je bent me zeer dierbaar; ik overlaad je met mijn gunsten,
opdat je voor mij de moeder en de toevlucht der zondaars wordt.
8. Jezus' hart heeft vanuit de liefde die erin woont, Johannes de Voorloper geraakt
en zijn hart vervuld met blijdschap, genade en zachtmoedigheid.
9. Vanaf zijn jeugd toont Jezus ons zijn buitengewone charité,
zijn overvloedige smart en zijn grote armoede.
10. In zijn geboortestad verkondigt alles dat zijn Hart bovenmate liefdevol is;
de armoede van zijn kribbe is zo groot, dat hij er ongelukkig van lijkt te zijn.
11. De liefde doet dit Hart steunen en zuchten; het stelt er zelfs de dood voor uit.
Het haast zich om besneden te worden, zijn bloed te geven en te lijden.
12. In de tempel is hij het offer dat Gods woede kalmeert;
Hij geeft overvloedig eer aan God en offert zich helemaal voor ons.
13. Door charité wordt het op de vlucht gejaagd, op zoek naar ons;
in de zwakheid van het kind gaat de hartstocht om ons te redden verborgen.
14. Hoe zacht en meegaand is dit Hart! Het praat met kinderen.
Vriendelijk en liefdevol, zijn charmes winnen hen voor zich!
15. Om voor ons de overwinning te behalen onderwerpt hij zich aan zijn ouders;
om ons te laten schitteren in de overwinning verbergt hij zich dertig jaar lang.
16. Dit Hart gaat waarheen de liefde het wijst, alleen om ons te vinden.
Het is zwak, buiten adem en vermoeid onderweg.

17. Het gaat zitten bij een bron, niet om uit te rusten
maar om de Samaritaanse te redden en haar te winnen.
18. Hoe trefzeker en wijs wil dit allerzachtste Hart
de zondares winnen; het is een wonder van charité.
19. De soevereine zachtmoedigheid van zijn teder Hart
bekeert Maria Magdalena en verdedigt haar tegenover ons.
20. Let eens op de zachte manier waarmee hij zonder hardvochtigheid
de overspelige vrouw redt uit de handen van haar aanklagers.
21. Zie hoe hij zich vernedert aan de voeten van de ongelukkige Judas;
zijn Hart zegt en schreeuwt tot hem: “Vriend, verdoem jezelf niet”.
22. Hij zucht en weent, want Judas laat zich niet bewegen.
O teder Hart, o hart vol charmes, je wordt echt niet gekend.
23. De liefde die hem zijn leven doet geven, schenkt hem leven na de dood.
Hij leeft voort in de Eucharistie. O Hart, wat is je liefde sterk!
24. In de hof huilt en klaagt hij, vecht hij met zichzelf omwille van ons.
Hij raakt in doodstrijd en wordt getroffen door onze slagen.
25. Hij huilt niet over zichzelf, ook al stroomt het bloed uit hem weg.
Omdat dit heilig Hart ons liefheeft, kan het onze slechte daden niet verdragen.
26. In die verschrikkelijke strijd overstijgt zijn Hart alles dankzij een grote inspanning.
Hij ondergaat alles alleen voor ons. Hij staat op en gaat de dood tegemoet.
27. Men sleept hem naar de slachtbank, maar hij blaast niet als een lam;
men behandelt hem barbaars, maar hij klaagt niet en zwijgt.
28. Men grijpt hem vast, legt hem neer, slaat hem onophoudelijk,
spijkt hem vast, kruisigt hem en toch blijft hij zachtmoedig.
29. Hij telt zijn smarten niet noch de klappen die hij krijgt.
Vol immense liefde zegt zijn hart: “Sla, sla maar door.
30. Ik stem ermee in dat men me doodt, dat mijn bloed wordt vergoten.
Als de mens maar vergeving krijgt en niet verloren gaat”.

31. Zie hoe dit Hart op en neer gaat, hoe de kracht en het leven uit hem wegvloeien.
Dat alles gebeurt slechts om genade te verwerven voor zijn beulen en de zondaar.
32. Meer nog dan zijn mond zegt dit hart: “Vader, vergeef hen;
naargelang hun kwaad mij raakt, vermindert u mijn smart”.
33. Uiteindelijk begeeft zijn Hart het, maar het breekt niet,
want ook na de dood verlangt het nog steeds om te lijden.
34. Zijn Vader verhoort zijn gebed. Men doorsteekt zijn zijde
waaruit een rivier van water, bloed en charité stroomt.
35. Uiteindelijk staat de vuurhaard volop in brand, gaat dit grote Hart open.
Uiteindelijk is helder en klaar waarom Jezus zozeer heeft geleden.
36. Als zijn Hart doorboord wordt, gaat het helemaal open en wordt het een en al vuur.
De lans maakt er een opening in, zodat het naar de zondaar kan gaan.
37. Zijn bloedende mond zegt al zeventienhonderd jaar,
met een stervende én levende stem, woorden die ik nauwelijks begrijp.

Cantiek 42 Wat Jezus Christus zegt over de H. Hartdevotie

1. Kom, zondaars, begeven we ons naar het Hart van Jezus Christus,
waar hij tot ons spreekt en in ons een vermorzeld hart scheidt.
2. In mijn hart brandt een vurige dorst die zegt: “Ik heb een niet te stoppen dorst”.
Dierbare berouwvolle ziel, hij wil bij jou worden gelaafd.
3. Meng mijn bloed met mijn tranen, als je echt weent over je zonden;
wees niet bang, ik strek mijn armen naar je uit, omdat jouw hart zozeer is bewogen.
4. Om je boetvaardigheid te verdubbelen moet je binnengaan in mijn boetvaardig Hart;
om me intens te beminnen, moet je binnengaan in mijn Hart dat je zo bemint.
5. Je bent mijn zoetste verovering door zozeer bedroefd te zijn;
de hemel en mijn Hart maken er een feest van, want jouw tranen bevallen me echt.
6. Hoewel ik je bemin en je vergeef, moet je blijven weeklagen,

La necessite de la penitence

9e Cantique sur l'air

benissez le seigneur supreme

Voici l'illustre penitence

donc le nom semble rigoureux
quoiqu'il soit grand et glorieux
et plus doux qu'on ne pense.

Son renom
et

elle rend a Dieu toute gloire
elle devrait tout le peché
elle fait qu'un cœur bien touché
pleure et chante victoire

La description

on la nomme la lieutenante
de la justice du seigneur
la planche qui sauve un pecheur

Espoir

want pas op het einde kroon ik je en niet aan het begin.

7. Mijn heilig Hart is de borst waaraan je je kunt laven
zodat je sterk en trouw wordt en onophoudelijk blijft klagen.
8. Waarheen vlucht je, zondaar vol misdaden? Waarom ga je van mij weg?
Je zult in de afgrond vallen. Mijn Hart roept je; komt dichterbij.
9. Hoezo? wil je mij beledigen omdat ik zo goed ben?
Mijn Hart stelt de wraak uit om je vergeving te schenken.
10. Roep tot je God: “Barmhartigheid!” Hoor je me? Ik ben je Verlosser.
Slechts via mij schenkt God je genade en vindt een zondaar goedgunstigheid.
11. Mijn Hart spreekt van vergeving; buiten mijn Hart om wordt niets vergeven.
in mijn Hart leeft hoop; zonder die hoop is de zondaar veroordeeld.
12. Als mijn Hart ondanks zijn zachtvaardige vlam jouw hart toch niet kan winnen,
- wat een gruwel – dan ruk je de ziel uit me en doorboort jouw hart het mijne.
13. Dan roept mijn Hart tegen zijn natuur in voorgoed wraak
tegen jou, vuil schepsel dat mijn vrede niet heeft gewild.
14. Wegens jouw overmaat aan boetvaardigheid en mijn overdaad van charité
zal ik gedurende heel de eeuwigheid een overmaat aan wraak ontwikkelen.
15. Aan het einde der tijden open ik voor de zondaars mijn Hart dat vol vuur is,
maar voor hen die er niet op reageren, zal het ijskoud blijven.
16. Men vertrap al mijn smarten, mijn bloed, mijn Hart, mijn charité;
ondanks het bloed van mijn aderen overlaadt men me met boosaardigheid.
17. Kom bij mijn Hart, trouwe ziel, of wil jij me ook verlaten?
Kom drinken aan de eeuwige bron die wordt geweigerd door een verhard hart?
18. Ziel, heb je licht nodig? Mijn Hart is een goddelijke zon,
waar de grofste ziel even helder zal zien als een cherubijn.
19. Alleen mijn Hart is zo sterk en heeft zoveel kracht.
Alleen mijn Hart geeft vrede en is het centrum van de vrede.

20. Kom snel naar mijn Hart, ver weg van alle tumult; het is het huis van de volmaakten.
Daar zijn geen zonden en geen beledigingen; de wereld kent die geheimen niet.
21. Kom tot rust, dierbare ziel, rust uit in mijn Hart waarin als in een bed van bloemen
alle goeds te vinden is; vlucht nergens anders heen.
22. Is je ziel lauw en traag? Is je hart heel erg lui?
Mijn Hart maakt er een ijverige ziel van, en van een dwerg een reus.
23. Is het in je hart droevig gesteld onder invloed van een boze geest?
Mijn Hart is slechts gevuld met opgewektheid, het bant alle chagrijn uit de harten.
24. Heb je heel veel dorst? Kom in de bron van de Verlosser
een likeur vol glorie drinken, vol vlammen en ijver.
25. Verlang je dat de goddelijke wijsheid je wijs maakt in de ogen van God?
Zie je uit naar die goddelijke vervoering? Mijn Hart is de zetel van dat vuur.
26. Wil je snel in brand raken? Werp je in mijn Hart,
dat is een vuur, een haard of liever de liefde die overwint.
27. Wil je Maria beminnen met een bijna oneindige liefde, doe het dan via mijn Hart.
Dat smee ik je, want mijn Hart is met dat van haar verenigd.
28. Mijn Hart en dat van haar vormden slechts één offer tijdens ons aardse leven.
Door een intieme band hebben beide slechts één liefde in de hemel.
29. Laat elke ziel mijn Hart beminnen en aanbidden in goddelijke vervoering.
Aan deze vromen heb ik beloofd en beloof ik nog steeds al mijn schatten.
30. Als jullie, prinsen van Frankrijk, mijn zegevierend hart beminnen,
zullen overwinningen in overvloed overal je deel zijn.
31. In mijn Hart worden al jullie en mijn vijanden verslagen,
In mijn Hart vind je heel mijn glorie, al mijn schatten en al mijn bezittingen.
32. Open je hart, zeer zuivere ziel, en treed binnen in het mijne.
Laat de wereld achter je en bezit in mijn Hart alle goed.
33. Ik heb duizenden beledigingen ondergaan om er hier en nu voor jou te zijn.
Doe daarvoor genoegdoening door je huldeblijken; mijn Hart smeekt je er vurig om.

Cantiek 45 Van de angst genezen

1. Ik zie in dat ik niets goeds doe, zolang ik scrupuleus ben.
Dan blijft alles bij het oude en stapelen mijn fouten zich op.
Ik ken geen vrede en mijn ellende neemt alsmaar toe.
Ik verlies de geest en mijn geloof gaat teloor.
refrein: Weg met die onzalige angsten.
Ik gehoorzaam en bemin God. Ik gehoorzaam en bemin.
2. Als ik vooruit wil gaan, val ik meteen terug.
Ik ga heen en weer als de slinger van een klok.
3. Maar nu ben ik voor anderen gelukkig niet meer onverdraaglijk en scrupuleus.
Ik ben een liefdevolle Magdalena geworden en heb de scrupules afgelegd.
Ik gehoorzaam God en heb Hem lief.
4. Mijn oude chagrijn en mijn zuur gezicht joegen wolven angst aan;
een scheet van een vlieg maakte me al ongerust.
5. Maar nu ligt er een lach op mijn gezicht en is het duistere chagrijn verdwenen.
Ik leef in vrede en ben altijd content.
6. Als ik iets fouts of iets doms deed onder invloed van een kwade macht,
raakte ik van mijn stuk en dacht dat ik verloren was.
7. Maar nu vraag ik om vergeving, als ik ben gevallen.
Ik verneder me en word weer overeind geholpen.
8. Ik gehoorzaamde slechts aan wat mijn hoofd zei, en had altijd gelijk.
Och, wat was ik toen een zondig wezen.
9. Maar nu wil ik geen onvoorzichtige stap meer zetten
en hoop ik uit te gaan van wat de Vader zegt.
10. Als ik slechte gedachten had die me van streek maakten,
zat ik in zak en as en beschouwde ik me als een verdoemde.
11. Nu heb ik geen last meer van die gedachten;
ze maken me niet langer ongelukkig scrupuleus, en ik schaam me niet meer.

12. De boze geest draaide me zijn kant op, zoals hij het wilde,
en ik was een lastpost voor iedereen.
13. Nu ben ik zo rustig als een baby aan moeders borst,
en gehoorzaam ik simpelweg, zonder iets te verbergen of rebels te zijn.
14. Een kleinigheid kon me dwarszitten; ik maakte van een mug een olifant.
Ook als ik iets goeds deed, had ik er geen goed gevoel bij.
15. Maar nu loop ik vol vertrouwen rond en ga eenvoudig mijn gang.
Ik ben rustig en zeker.
16. Ik zag God als een strenge rechter, altijd klaar om te slaan,
met de bliksem in de hand en altijd woedend.
17. Maar nu heb ik God lief als een vader die ik niet graag beledig.
Hij is immers mijn Vader en Maria is mijn moeder.
18. Vroeger handelde ik slechts uit vrees, bijna zonder enige liefde,
met schaamte en spanning in het hart.
19. Maar nu domineert dag en nacht de liefde in me;
ze maakt me zuiver, vrij en van God vervuld.
20. De liefde doet me gehoorzamen en de armoede zoeken;
ze houdt me weg van goedkoop plezier en doet me tegenslagen dulden.
21. Vervuld van liefde en geluk loop ik door het land,
snijd ik (als een vogel zo vrij) door de lucht en steek ik bergen over.
22. Denk niet dat een scrupuleuze ziel eer geeft aan God;
integendeel, hij mist daarvoor sterkte en moed.
23. Bij een beetje tegenwind valt hij om, het kleinste stootje doet hem pijn.
Laten wij God liefhebben met een groot hart en moedig zijn.
24. Wie de afgrond van scrupules wil achterlaten, moet de eigenwilligheid opgeven;
die is de bron van scrupules en van verkeerd gedrag.
25. Wie God gehoorzaamt, zal de overwinning behalen
en er zeker van zijn dat hij de gloriekroon ontvangt.

26. Ik loop liever achter de ploeg en men liever de ossen dan dat ik een eigenzinnige vrouw leid.
27. Als ik haar zeg: “Ik wil dat je me gehoorzaamt”, zegt zij: “Mon père, ik kan dat niet, ik ken mezelf, ik zit niet goed in elkaar”.
28. Scrupulositeit, droefgeestigheid en somberheid zijn kinderen van de boze; linksom of rechtsom zegevieren ze gemakkelijk.
29. Laten we niet vrezen met een slaafse vrees, maar als een kind; laten we de liefde zoeken; dan gaan we gemakkelijker leven.
30. Jezus, mijn lief, ik houd van je uit het diepst van mijn hart, boven al het andere heb ik jou lief.
31. Maagd Maria, breek mijn hart open uit liefde voor de Heer en behoed me levenslang voor de ellendige scrupules.

Cantiek 50 De volmaakheden van God

1. Aanbidden we steeds opnieuw de Heer in zijn weldaden.
Zegenen we zijn clementie, maken we zijn zachtheid bekend.
refrein: Aanbidden we zijn grootheid, prijzen we zijn macht.
Aanbidden we altijd weer de Heer en zijn wijze van zijn.
2. Hij is goed uiteraard, zacht en niet streng,
hij is mooi en niet gemeen, hij is uitermate groot.
3. Niets is er dat op hem lijkt: als hij vergeeft of straft,
als hij vormt of vernietigt, altijd is hij beminzenswaardig.
4. Hij is heilig in zichzelf, rechtvaardig in zijn kastijdingen,
goedaardig in zijn gaven, zacht voor wie hij bemint.
5. Door zijn macht is hij alom present;
hemel en aarde zijn vol van zijn heerlijkheid.

6. Zijn woede is buitengewoon, als hij geïrriteerd is;
maar hij is vanuit zichzelf slechts goedheid en liefde.
7. Zijn wezen is subliemer dan alle hemelen,
ruimer en dieper dan de zee en de afgrond.
8. Wat is zijn glorie immens! De hoogste serafijnen,
alle hemelen en heiligen beven als hij verschijnt.
9. Wat is hij verrukkelijk en onafhankelijk!
Wat is hij heilig en groot, op een onuitsprekelijke wijze!
10. Wat is hij een grote Meester! Hij is er altijd al
vanaf alle eeuwigheid, en zal er altijd zijn.

Cantiek 64 Kerstmis voor geestelijke zielen (vertaling Jo van Osch)

1. Om de mensen te verlossen heeft God een wonderlijk middel bedacht:
Hij wordt wat wij zijn, en doet ons worden wat Hijzelf is.
2. Deze allerhoogste Heer vernedert zich om ons hemelhoog te verheffen.
Hij treedt ons alledaags bestaan binnen om ons te doen delen in zijn heerlijkheid.
3. Zelf brengt Hij zich in een staat van machteloosheid en ons maakt Hij alvermogend.
Hij wordt een mensenkind om ons eeuwig leven geven.
4. Om ons te overstelpen met rijkdommen heeft Zijn grootheid zich verarmd;
en omdat Hij ons Zijn tederheid wilde betonen, werd Hij arm en klein.
5. Zelf liet Hij zich in doeken wikkelen om onze ketens te verbreken;
beladen met onze lasten, gaf Hij ons deel aan Zijn vreugde en goedheid.
6. Vanuit Zijn oneindige liefde werd God onze gelijke.
Het is daarom billijk en redelijk, dat we Hem navolgen en naar zijn voorbeeld leven.
7. Laten wij Hem kronen met een sierlijke diadeem,
want Hij heeft de Zijne afgestaan om er ons mee te kronen.

8. Of liever: laten we Hem onze harten aanbieden,
want dat is in Zijn ogen het mooiste sieraad.
Laten we ons innerlijk overleveren aan Zijn liefde; daar wil Hij zijn verblijf vestigen.
9. Kom, begeven we ons in gedachten naar de stal en kussen we Jezus' voeten.
Laten we Hem zeggen: "Beminnelijk kind, heers over ons".
10. "Goede Heer Jezus, neem in dit uur bezit van onze harten,
neem er uw intrek, U bent immers de allerliefste veroveraar".
11. Maria, wees gezegend, want U bent een zegen voor ons;
U geeft ons het leven door ons Jezus te geven, onze beminnelijke Heiland".

Cantiek 74 O.L.Vrouw van Smarten aan de voet van het Kruis

1. Aanschouw de zwaar lijdende Maria onder het kruis van de Verlosser.
Zie haar heilige ziel die doorboord is door het mes van doorleefde smart.
2. Zij steunt en zucht, bewogen als zij is door liefdevolle pijscheuten;
zij ondergaat een zeer grote marteling, zonder dat wij het opmerken.
3. De stervende Jezus is haar smart, haar liefde is haar grootste pijn;
haar hart is haar grote offer. God, wat is haar kwelling groot!
4. Als zij ziet dat het voorwerp van al haar verlangens aan een schandelijke galg hangt,
lijdt haar ziel meer dan ooit alle martelaren samen hebben gedaan.
5. Zij wordt evenzeer geraakt als haar zeer dierbare Zoon in zijn stervensuur.
Zij is de unieke echo van zijn klachten en het ware evenbeeld van zijn smart.
6. Haar tranen vloeien overvloedig, zij trilt, zij verbleekt.
Haar lichaam dreigt flauw te vallen, maar haar grote liefde houdt haar overeind.
7. Zondaars, onze misdaden maken van Jezus en Maria
twee zeer onschuldige slachtoffers. Och, och, laten we nooit meer zondigen.
8. Goddelijke Meesteres, wij lijden allen met u mee.
Wees onze voorspraak bij uw geliefde Zoon door uw hart, zo vol tederheid.

9. Doorboor ons hart met een pijl van liefde uit uw hart,
raak ons en doe ons deelnemen aan uw verdriet.
10. Maak ons deelgenoot aan uw smarten, Moeder van de schone liefde,
opdat onze beledigingen worden uitgeoefend en wij u iets teruggeven. Amen.

Cantiek 75 De innerlijke vrome

1. Al grommen de wereld en de hel, alom zij glorie aan de Koningin der Hemelen.
Snel, snel, bidden we allemaal tot haar om God te kalmeren in zijn terechte toorn.
2. Laten we de schoonheid en de charité van Maria overal bekend maken.
3. Geloof het, zij is mijn vurige bedevaart, waar ik brand voor God.
4. Zij is mijn moeder, mijn licht, degene die mij voedt, verlicht en leidt.
5. Wat is zij mooi! Wat is zij trouw! Zij is de ruimte waarin ik verblijf en tot rust kom.
6. Zij is mijn glorie en mijn overwinning. Door haar heilige naam verdrijf ik de demon.
7. Onder haar vleugels en haar bescherming vrees ik niets, vind ik slechts het goede.
8. Via haar doe ik een beroep op de goedheid van de geïrriteerde God.
9. Alles doen via haar, niets zonder haar,
dat is voor mij het geheim om volmaakt te worden.
10. Zij is mijn vlam, mijn dierbare ziel, mijn eer, mijn alles, mijn hart.
11. Ja, ik heb haar beeld in mij gegrift opdat zij mij de Koning toont.
12. Goede vrouwen, trouwe zielen, uitverkorenen, jullie geloven me vast en zeker.
13. O Maria, ten volle vervuld van heiligheid, genade en schoonheid.
14. Beminnelijke Maagd, bewonderenswaardige Moeder,
uw charme is met geen pen te beschrijven.
15. O alvermogenende Dienstvaagd, om iets te kunnen hoeft u het slechts te willen.
16. Laat alom weerklinken en overal horen: Maria's plaats is het dichtst bij God.

17. God heeft haar aangesteld als enige meesteres over al zijn goederen,
zonder uitzondering.
18. Haar omzichtigheid geeft en verdeelt al zijn schatten, wat de vrijdenkers ook zeggen.
19. Zij is onbevlekt geboren, heeft nooit gezondigd, nooit haar schoonheid beklad.
20. Het verbaast me dat men daaraan twijfelt;
God die alles kan, heeft er zeker voor gezorgd.
21. Zij is de Koningin en heerst over het universum van hemel en hel.
22. Haar woord is niet frivool; wat zij zegt, is zonder meer zoals het is.
23. Het onmogelijke wordt mogelijk, alles wordt gemakkelijk als Maria heeft gesproken.
24. Zij is rijk, maar zonder gierigheid. Gelukkig wie haar mag dienen.
25. Door de genade is zij verheven boven de gelukzaligen van de aarde en de hemelen.
26. Haar charmes ontwapenen iedereen, bekeren zondaars en verdelen de demonen.
27. Wie haar navolgt en met haar meegaat, al haar vrienden zijn vrienden van de Zoon.
28. Niemand is barmhartig als hij haar niet volgt, niet tot haar bidt en haar niet prijst.
29. Geen kwaad woord, geen schipbreuk, geen ongeluk voor haar goede dienaren.
30. Ver van mij wie haar niet bemint,
vervloekt die voor haar de schouders ophalen.
31. Maagd en Moeder, ik heb eerbied voor u, ik prijs u met uw geliefde Zoon.
32. Ik bemin u meer dan mezelf, meer dan mijn hart, op God mijn Redder na.
Snel, snel, bid voor ons en kalmeer God in zijn terechte toorn.

Cantiek 77 De vrome slaaf van Maria

1. Ter ere van mijn Verlosser wil mijn ziel zingend
Maria's grote weldaden jegens haar arme dienaar bekend maken.
2. Hopelijk is mijn stem krachtig genoeg om overal te zingen
dat degenen die haar het meest zijn toegedaan, het meest gelukkig zijn op aarde.

3. Christenen, spits je oren; luister naar mij, uitverkorenen,
want ik vertel de wonderen van haar uit wie jullie zijn geboren.
4. Maria is mijn grote rijkdom en mijn alles bij Jezus,
mijn eer, mijn tederheid en de schatkamer van mijn deugden.
5. Zij is de ark van het verbond waarin ik de heiligheid vind,
het kleed van onschuld dat mijn armoedigheid bedekt.
6. Zij is mijn goddelijk bedehuis waar ik altijd weer Jezus vind.
Daar bid ik met veel glorie zonder vrees te worden afgewezen.
7. Zij is mijn toevluchtsoord waar ik niet word buitengegoot,
mijn ark waarin ik tijdens de zondvloed niet ten onder ga.
8. Ik ben geheel afhankelijk van haar
om nog meer afhankelijk te zijn van mijn Verlosser;
ik laat alles over aan zijn Voorzienigheid: mijn lichaam, mijn ziel, mijn geluk.
9. Als ik me uit de diepte van mijn zondigheid tot mijn God en Vader wend,
doe ik dat op de vleugels van mijn Moeder, gesteund door haar goedheid.
10. Als ik de toorn van Jezus wil kalmeren, gaat dat gemakkelijk met Maria.
Als ik hem zeg: Ziedaar uw moeder, wordt hij aanstonds rustig.
11. Die goede Moeder en Meesteres schiet me overal machtig te hulp,
en als ik in mijn zwakte val, helpt ze me ogenblikkelijk overeind.
12. Als mijn ziel in verwarring is door mijn dagelijkse zonden,
zeg ik: “Maria, kom mij te hulp!” en vind ik echt vrede.
13. Als ik het moeilijk heb, zegt zij mij:
Moed, mijn kind, moed; ik laat je niet in de steek.
14. Zoals een baby aan de borst, zo koestert zij mij in haar schoot;
deze zuivere en getrouwe Maagd voedt mij met echt goddelijke melk.
15. Het is nauwelijks te bevatten: al is het in het duister van het geloof, ik draag
haar in het hart van mijn bestaan; zij is er met de trekken van de eeuwige glorie.
16. Zij maakt me zuiver en vruchtbaar door haar pure rijkdom,

sterk en volgzzaam door haar diepe nederigheid.

17. Maria is de heldere bron waarin ik mijn gebreken bedek,
me zonder gêne verheug en mijn hartstocht bedaar.
18. Ik ga via Jezus naar zijn Vader en word niet afgewezen.
Ik ga via zijn Moeder naar Jezus en word niet verstoten.
19. Wat ik doe, doe ik in haar en door haar; dat is het geheim van heiligheid,
van trouw aan God en van het verlangen om in alles zijn wil te doen.
20. Christenen, ik smeeek jullie: vul mijn grote ontrouw aan;
bemin Jezus, bemin Maria in tijd en eeuwigheid.

Cantiek 79 De zondaar, bekeerd door Maria's tussenkomst

1. Luister, arme zondaars, naar de goedheid van Maria;
zij heeft me met zegeningen overladen;
dankzij haar leef ik, leef ik, leef ik.
2. Mijn zonden verdienen slechts een eeuwige dood;
de hel ben ik schuldig; ik zou allang verloren zijn
zonder haar, zonder haar, zonder haar.
3. God stond gereed om me te veroordelen,
maar deze zeer tedere moeder heeft zozeer gebeden, Hem zozeer geprest
dat Hij zich verplicht voelde te wachten, te wachten, te wachten.
4. Wie begrijpt hoe goed zij voor mij is?
wie zal haar goedheid en haar vrijgevigheid bekend maken?
Niemand, niemand, niemand.
5. Maria is mijn enige steun in mijn grote ellende.
In alle zorgen die mij terneerdrukken roep ik haar als een kind:
mijn moeder, mijn moeder, mijn moeder.

6. Als de duivel me bedreigt met heel zijn gevolg, roep ik haar constant aan.
In de naam van Maria slaat hij
op de vlucht, op de vlucht, op de vlucht.
7. Zij is de gids die me naar het eeuwig leven leidt;
als ik gevaar loop, wend ik mijn ogen onmiddellijk
naar haar, naar haar, naar haar.
8. Als zij ziet dat ik veel schulden heb en niet echt geloof,
betaalt zij in mijn plaats en is zij mijn onderpand
door haar geloof, haar geloof, haar geloof.
9. Als me iets overkomt, helpt en steunt zij me.
Als ik in de afgrond dreig te vallen, komt zij me
bedaren, bedaren, bedaren.
10. Als de duivel me bekoort en ik val of ben gevallen,
komt zij met mildheid naar me toe en biedt me
haar machtige hand, haar machtige hand, haar machtige hand.
11. Bovenal blaast ze een zeer diepe vrede in me,
liefde voor haar dierbare Zoon, huiver en minachting voor
de wereld, de wereld, de wereld.
12. Wat drijft die grote Prinses tot zulke zorg voor de zondaar?
Enkel en alleen de liefde van haar hart doet haar naar hem toe
neigen, neigen, neigen.
13. Zondaars, wie van jullie wil de ketenen verbreken
en voorkomen dat hij vergaat? Kom dan en dien haar,
kom, kom, kom.
14. Als mijn zeer zware zonden en mijn miserie
haar goedheid niet in de weg staan, laat de zondaar dan met vertrouwen hopen
op hetzelfde, hetzelfde, hetzelfde.

15. Wie haar moederlijke zachtheid wil ondervinden,
moet haar vastberaden navolgen en op haar vertrouwen,
altijd, altijd, altijd.

Cantiek 85 Magnificat

1. Mijn ziel geeft alle ruimte aan mijn soeverein en schepper,
en mijn God vervult haar met genade en zachtmoedigheid.
Want na een hele tijd van klagen en verwachten, heeft
zijn soevereine majesteit neergezien op de nederigheid in het hart van zijn dienaress.
2. Later zullen de mensen in een schitterende eensluidendheid
mij zalig prijzen in de hemel en op aarde.
Want de machtige Heer heeft in mij een verbazingwekkend wonder verricht.
Zijn naam is heilig en machtig! Laten we Hem aanbidden en liefhebben!
3. Hij laat zijn clementie zien aan ieder die Hem vreest.
Hij is voor hem een verdedigingsmuur en een veilige haven.
Maar wie zal niet bang worden, als zijn macht is geïrriteerd?
Zijn rechtvaardige en vervaarlijke arm gooit hooghartigen en trotsen omver.
4. Als bij donderslag heeft die rechtvaardige, wrekende God
vorsten en keizers van de troon gestoten.
Kleine mensen heeft hij hoog in zijn glorie geplaatst,
armen en onschuldigen rijk gemaakt en onbeschaamde rijken laten verarmen.
God, wat een overwinning!
5. Zoals Hij deed met onze voorvaders,
zo heeft God zich de miserie van heel zijn volk aangetrokken.
Wat hij had beloofd, heeft hij aan ons waargemaakt:
hij is heel vaderlijk bezorgd voor zijn dienaar Israël.
Wat een mededogen!

6. Laten we onze enige en ware God aanbidden en zegenen!
Laat overal weerklinken en alom zingen:
Glorie aan de eeuwige Vader, aan de aanbiddelijke Zoon!
En aan de H. Geest die hen door zijn liefde verbindt met een onuitsprekelijke band.

Cantiek 89 De triomf van het Ave

1. Op verheven toon moet iedereen de grootheden van het Ave
bezingen en bekendmaken, ter ere van Maria.
refrein: Door het Ave Maria wordt de zonde vernietigd
en gaat de Grote Jezus heersen.
2. O goddelijk gebed, als men u zou kennen,
zou iedereen op aarde het dag en nacht zeggen:
3. Nooit heeft een afvallige of een verdoemde
de engelachtige zachtheid ervan echt ervaren.
4. Uitverkoren ziel, jij moet gaan zingen,
dat verborgen manna gaan proeven.
5. Net zoals de heiligen in de hemel moeten de mensen op aarde,
de demonen in de hel en de zielen in het vagevuur zeggen:
6. God heeft de wereld teruggewonnen door het Ave Maria.
Hij wil de aarde en de zee ermee vernieuwen.
7. Het Ave bracht Maria in vervoering en deed haar ermee instemmen.
Nog steeds raakt zij in vervoering, als ze het hoort bidden.
8. De genade ervan kan alles op aarde vruchtbaar maken.
Maar helaas, men beseft niet dat het verheven is boven elke andere genade.
9. De aarde was lange tijd onvruchtbaar, maar door dit ene woord van de engel
begon ze vrucht te dragen en rijk te worden.
10. Luister: door het Ave worden de zondaars bekeerd,

- de demonen verslagen en de wegen naar de hel opgebroken.
11. Het Ave is zo mooi dat alles voor de charmes ervan buigt;
de grootste vijanden leggen de wapens ervoor neer.
  12. Gods toorn verdwijnt erdoor als sneeuw voor de zon.
Als Hij het hoort bidden, wordt de rechter een vader.
  13. Het is een machtig wapen tegen de bekoring,
en op droevige momenten een charmante balsem.
  14. Wie het Ave devoot reciteert,
verslaat de demon en jaagt de hel op de vlucht.
  15. Tot vreugde van de engelen, van de Moeder en van de Zoon
zet heel het Paradijs lofzangen in.
  16. De zondaar die het Ave bidt, krijgt vergeving en genade;
het geloof wordt in hem een kracht die hem doet volharden in gerechtigheid.
  17. Het Ave verlicht, ontvlamt, beschermt en voedt;
het geeft rust, geneest en stort genade in de ziel.
  18. Niets blijft onbewogen, als je het Ave vaak en met devotie bidt.
Kil ijs verandert dan in een weldadig vuur.
  19. Het meest rebelse hart geeft zich gewonnen,
en de hardnekkige afvallige wordt een gelovige.
  20. Daarvoor hoef je niet rijk en geleerd te zijn.
Dat gebeurt ook als je ongeletterd bent of analfabeet!
  21. Wat men ook beweert, om God te behagen
bid ik het Ave overal, thuis en in de kerk.
  22. Bij het opstaan en slapengaan, thuis en onderweg,
heb ik het op de lippen.
  23. Ik ben onoverwinnelijk, als ik mijn Ave heb gezegd;
dan zit ik vol leven en ben ik niet langer bang voor de duivel.
  24. De duivel en de wereld hebben vaak geprobeerd 't Ave in me te doen verstommen,

- maar ik blijf het zeggen; laat hen maar grommen.
25. Wat een heilzame raad! Wat een excellent geheim!
Bid om volmaakt te worden elke dag een rozenkrans.
26. Wie dat trouw doet, zal snel voortgang maken, volmaakt gaan leven,
rustig sterven en ongetwijfeld gaan delen in het eeuwig leven.

Cantiek 91 De goede missionaris

1. Ik loop door de wereld als een arme
die nergens om vraagt en toch wordt uitgescholden;
ik bezit niets en heb geen inkomen –
toch heb ik alles, zolang ik gehoorzaam ben.
2. Ik jaag achter mensen aan omwille van Jezus, mijn redder.
Al bestaat mijn loon uit minachting en spot, toch bezit ik alles;
het enige dat telt, is dat ik me laat leiden door het Evangelie.
3. Jullie, rijken van het land, zijn in mijn ogen slechts schatbewaarders.
- 4 Onbezorgd trek ik van de ene plaats naar de andere,
alleen maar met de zorgen van een apostel.
5. Ik benijd niemand zijn bezit en zijn geluk
en ambieer slechts de armoede van geest.
6. Omdat God, mijn goede vader, oneindig voor mij zorgt,
laat ik hem volledig zijn gang gaan, terwijl ik me zijn zorgen aantrek.
7. Het belang van God gaat me echt ter harte.
Ik wil niets te maken hebben met iemand die zich aan Hem ergert.
8. Ik ben uiterst bedachtzaam, want ik heb alles en ben nergens aan gehecht,
noch aan de wijnkelder noch aan de keuken, noch aan onderkomen of huis.
9. Ik leef zo vrij als een vogeltje; hoe minder geld ik meezeul, des te hoger vlieg ik.

10. Ik ga te voet, mijn stok in de hand, verder niets, maar zonder chagrijn.
11. Ik preek en zeg wat ik te zeggen heb: eenvoudig en ongeunsteld;
ik ben niet bezig met 'hoe zal ik het zeggen?'
12. Ik ben niet onder de indruk van een grote heer of mevrouw.
Ik heb alleen oog voor God en de ziel en spreek zo goed als ik kan.
13. Als de wereld het niet eens is met wat ik zeg of doe,
dan zeg ik: "Hup, broeder ezel, weg wezen....".
14. Als een dorp of een stad niet naar me wil luisteren
maak ik daar geen drama van en ga ik elders preken.
15. In een wereld vol ongerechtigheid is er werk genoeg;
overal gaat mijn hart open van medelijden.
16. Of ik leef of sterf, het doet er niet toe; als ik maar arm blijf en rijk bij God.
17. Rijk zijn op aarde ..., Heer, ik zou liever dood zijn.
Op U alleen verlaat ik me, mijn leven ligt in uw handen.
18. Een kostbare parel is de goddelijke armoede.
Een ziel is pas gelukkig, als zij U bemint!
19. Als ik zo leef, wordt heel de wereld mijn bezit.
Maar om de armoede waarachtig te kennen moet ik alles verlaten.
20. Ik volg de levenswijze van de bedelaars.
Bij hen voel ik me thuis en ik deel alles met hen.
21. Je zou kunnen zeggen dat ik woeker,
want ik leg één cent in en win er honderd;
door één schepsel te redden win ik de levende God.
22. Mijn weg naar de glorie gaat via de weduwe en de wees;
ik zegevier door mijn solidariteit met hen.
23. Ik plant en zaai met nauwelijks iets in de hand;
mijn oogst bestaat uit God zelf en het paradijs.
24. De lompen van de armen laten me

- hun paleizen en hun hemelrijk zien.
25. De groten van de aarde acht ik het aankijken niet waard,
maar ik zie met eerbied naar armen en noodlijdenden.
  26. Ik steun niet op verstand of redeneerkunst en volg niet mijn eigen wil;
alleen bij de heilige gehoorzaamheid voel ik me veilig.
  27. Als ik een bevel krijg, vraag ik als een klein kind niet waarom en hoe.
  28. Ik zeg tegen God: Ik sterf nog liever
en ga liever naar de hel dan ongehoorzaam te zijn.
  29. Ik eerbiedig en respecteer elke overste; nooit is iemand te streng voor mij;
ik verdien niet anders vanwege mijn zonden.
  30. In Parijs en in Rome, in elke wetgever zie ik niet een mens,
maar God alleen, mijn Heer.
  31. Als men kwaad van me spreekt, zeg ik: God zij gezegend!
Als iemand me beledigt, zeg ik: Hartelijk bedankt.
  32. Het kruis is mijn rijkdom en mijn voldoening,
het is mijn meesteres, tot in lijden en dood.
  33. Overal roep ik: 'leve Jezus, leve Maria'. Dat is genoeg.
Zonder iets te hebben bezit ik alles,
want ik bemin Jezus en Maria; al het andere is waardeloos.

Cantiek 98 De bekering van de zondaar

God de Vader

1. Ik doe mijn beklag als welwillende vader.
Al lang ben ik op zoek naar een van mijn kinderen.
Tot nu toe heb ik mijn toorn bedaard; moet ik overgaan tot straffen?
2. Waarom, mijn kind, beledig je mij? Wat in mij stoort je zo?
Kom naar huis, kom als een boetvaardige; hopelijk raak je in beweging.

De vriend

3. Kom naar huis, zondaar, God roept je; kom snel; schik je onder zijn wet.
Je bent al veel te lang rebels geweest, kom naar hem terug, hij komt al naar jou toe.
4. Op je dwaalwegen laat zijn stem zich horen, onvermoeibaar is hij naar je op zoek.
Verloren zoon, deze goede en liefhebbende vader wil je in zijn armen sluiten.

De rouwmoedige zondaar

5. Zie hier, mijn God, het rebelse kind waarnaar U alsmaar op zoek bent.
Och liefde, vaderlijke liefde, ik kom zonder dralen terug, ik ben al onderweg.
6. Ik erken mijn dwaas gedrag: tegen u alleen, Vader, heb ik gezondigd.
Keer uw ogen en uw hoofd af, let alleen op mijn ontroerd hart.

Jezus

7. Ik ben die mij zo dierbare ziel kwijtgeraakt; mijn schaap is weggelopen.
Ik lijd eronder, mijn heilig hart krimpt ineen,
mijn schaap is in de handen gevallen van mijn grootste vijanden.
8. Ik had er alles voor over, tot en met mijn eigen leven,
om je te winnen en solidair met jou te zijn.
En jij – wat wreed! – je bent weggelopen en bent me vergeten,
en op de terugweg wapen je je tegen mij.

De vriend

9. Kom naar huis, zondaar, God roept je;
kom zo snel mogelijk en schik je onder zijn wet.
Je bent al veel te lang een rebel geweest,
kom naar hem terug, hij komt al naar jou toe.
10. Op je dwaalwegen laat zijn stem zich horen,
onvermoeibaar is hij naar je op zoek.
Hij is een Redder, de meest tedere vader;

Les Joies du Paradis
Sur l'air ou s'annoncent les guais bergers

000
Lorsque ie leve les yeux
Jusques dans ma patrie
ie me trouve malheureux
D'être dans cette vie.

Otez moi de ce caillasseux
mon Dieu ie vous en prie

†
XXI

vos beautés o Paradis
Sont toutes ravissantes

verloren zoon, hij wil je in zijn armen sluiten.

De rouwmoedige zondaar

11. Jezus, mijn beminnelijke meester,
jij alleen bent in staat me te ontroeren.
Wat heb ik je lange tijd miskend!
Wat heb ik je lange tijd niet bemind!
12. Ik erken mijn wrede onrechtvaardigheid;
vergeef me deze lange ontsporing.
Ik vind het heel erg, het doet me werkelijk pijn;
reden genoeg voor bittere tranen.

De Heilige Geest

13. Zand erover, lieve ziel die ik bemin;
Wil je niet langer mijn bruidegom zijn?
Wil je de beloften van je doopsel met voeten treden?
Engelen, huil...! Hemelen, sta versteld!
14. Als ik goed ben, waarom beledig je me dan?
Jouw slecht hart voert elke dag de boventoon.
Meer strengheid zou je weerstand breken;
je zou me liefhebben, als ik minder om je zou geven.

De vriend

15. De Heilige Geest smeekt en spoort ons aan
opdat ons hart naar Hem terugkeert.
Hij wil in ons komen en klopt aan onze deur.
Waarom zijn we altijd met iets anders bezig?
16. Terwijl wij dwalen, laat Zijn stem zich horen.
Hij is onophoudelijk naar ons op zoek.
Hij is een bruidegom, en wel de meest tedere.

Laten we hem binnenkomen en beledigen we hem niet langer.

De berouwvolle en nederige zondaar

17. Ik heb gezondigd tegen God zelf en mijn Schepper veracht.
Het spijt me, hoogste goedheid, het spijt me uit de grond van mijn hart.
18. Ik heb u verlaten, goede vader, en al uw weldaden met voeten getreden,
Kalmeer, kalmeer uw woede; huilend vraag ik om vrede.
19. Vergeld niet slag met slag; zie mijn nederig en berouwvol hart.
Ik vrees uw donder niet, want ik ben bedekt met het bloed van Jezus Christus.
20. Heiland, leg uw wapens neer; ik ben de prijs van uw bloed.
Sorry, sorry, let meer op mijn tranen dan op mijn zonden.
21. Kom, Heilige Geest, God in vuur en vlam,
wees opnieuw mijn bruidegom.
Het spijt me, God van mijn ziel,
laat me weer in vrede met u leven!
22. Bid voor mij, goddelijke Moeder,
trouwe toevlucht van de zondaar!
Het spijt me, uw gebed vermag alles bij mijn Verlosser.
23. ONEINDIGE BARMHARTIGHEID, U kunt me niet verstoten;
lieve Jezus, lieve Moeder, u kunt mij niet afwijzen.
Jezus triomfeert
24. Wegens je vreugdevolle thuiskomst besluit ik, de roemrijke Redder,
dat het vandaag feest is in de hemel.
Zing, engelen, bezing mijn zachtmoedige verovering,
vier de kracht van mijn kostbaar bloed.

De engelen

25. Bezingen we, engelen, zijn zachtmoedige verovering.

Vieren we de kracht van zijn kostbaar bloed.

De echo van het paradijs

26. Laat overal in de hemel vreugde zijn.
De zondaar heeft zich geschaard bij de heiligen;
Goddelijke Redder, we zegenen u voor het meesterwerk dat u hebt volbracht.
Moge elke mens, elke engel het honderd keer herhalen:
de zondaar heeft zich geschikt onder uw wetten (bis),
aan U alleen zij glorie en lof (bis)!

Cantiek 103 De verlangens van de Goddelijke Wijsheid

1. Pardon, goddelijke Wijsheid, vanwege mijn onstuimigheid,
want u bent van ganser harte mijn meesteres.
Kom mij te hulp, neig uw oor naar mijn woorden.
2. Zoon van God, hoogste schoonheid, kom bij mij.
want zonder u is het leven niets waard, kom bij mij,
Samen met u zal ik een koning zijn, zij het onderworpen aan uw wet.
3. O Woord, gelijk aan de Vader, kom bij mij.
Licht van het licht, kom bij mij.
Samen met u zal ik helder zien en vechten tegen heel de hel.
4. Jezus, ongeschapen Wijsheid, kom bij mij.
Jezus, mensgeworden Wijsheid, kom bij mij.
Samen met u zijn, niets is zo zacht. Maar zonder u te zijn is een hel!
5. O Wijsheid, God mensgeworden, kom bij mij.
Ik ken u, ik roep u, kom bij mij.
Samen met u en met uw kruis ben ik meer tevreden dan de koningen.
6. O, mijn machtige prinses! Kom bij mij.

- O, mijn charmante meesteres, kom bij mij.
Met u heb ik meer voldoening dan mijn hart wensen heeft.
7. O, mijn onsterfelijke echtgenote, kom bij mij.
O mijn schone, mijn trouwe, kom bij mij.
Met u zijn we sterker dan de hel en de dood samen.
8. Men verlaat u, mijn vriendin, kom bij mij.
Men behandelt u voor zot, kom bij mij.
Ik zal wijs zijn met u, maar zonder u ben ik als een stel gekken.
- 8a. Wijsheid, men vervolgt u, kom bij mij;
men verwerpt u en wijst u af, kom bij mij.
Met u wil ik, zoals beloofd, leven tot aan de dood.
9. O, mijn grootste rijkdom, kom bij mij.
O, mijn zachte tederheid, kom bij mij.
Met u zijn wij opgewekt, rijk en gelukkig!
10. Uw ogen doen de aarde trillen, kom bij mij.
Uw handen doen de donder rollen, kom bij mij.
Met u zijn we niet bang voor een dodelijke klap of voor welk ongeluk ook.
11. In mij brandt uw vlam, kom bij mij.
Uw troon is in mijn ziel, kom bij mij.
Met u en met uw liefde ben ik dag en nacht gelukkig.
12. Duizend keer verlang ik naar u, kom bij mij.
Zonder u lijd ik als een martelaar, kom bij mij.
Met u heb ik alle goeds en ben ik niet bang dat me iets mankeert.
13. Uw dwaasheid is wijsheid, kom bij mij.
Uw schaarste is rijkdom, kom bij mij.
Met u ben ik rijk in mijn ziel en in mijn lichaam!
14. Uw eisen zijn zoetigheden, kom bij mij.

- Uw smarten zijn offers, kom bij mij.
Met u zijn wij gelukkig op aarde en in de hemel.
15. Uw verachtingen zijn vol glorie, kom bij mij.
Maar men wil u niet geloven, kom bij mij.
Met u heeft men meer grandeur dan met alle keizers samen.
16. U woont nergens anders dan op Calvarië, kom bij mij.
Het kruis alleen is uw zetel, kom bij mij.
Met u zal ik het lijden dragen en daarna zal ik heersen.
17. De kruisen zijn uw beloningen, kom bij mij.
U houdt slechts van smarten, kom bij mij.
Met u is het een zacht genoegen om alles te ondergaan en te sterven!
18. Uw vrienden vergieten tranen, kom bij mij.
De kruisen zijn hun enige wapens, kom bij mij.
Maar vergeef me mijn zonden en sla, snijd en wees streng.
19. U zoekt een onderkomen, kom bij mij.
Zonder dralen, onmiddellijk, kom bij mij.
Met u gaat alles goed. Laat mijn hart uw woning zijn.
20. Duizend keer zeg ik onbevreesd, kom bij mij.
Mijn ziel zal er heilig van worden, kom bij mij.
Met u komen alle deugden en grootheden van de Goede Jezus mee!
21. Alle deugden volgen u, kom bij mij.
Met u komen ze bij mij, kom bij mij.
Met u komt de charité, de zuiverheid, de nederigheid.
22. U bent onvergelijklijk, kom bij mij.
Voor u is goud slechts zand, kom bij mij.
Met u, zonder enig geld, ben ik zeer rijk en zeer tevreden.
23. O, mijn leven en mijn licht, kom bij mij.

- O, mijn echtgenote en mijn Moeder, kom bij mij.
Met u zal ik altijd in vrede leven, in genade en glorie voor altijd.
24. Wijsheid, onbekend in de wereld, kom bij mij.
Wat men ook zegt en hoe men ook gromt, kom bij mij.
Met u zullen alle verachtingen stukjes beloning zijn.
25. Adieu, sterfelijke schoonheden, kom bij mij.
Uw schoonheden zijn eeuwig, kom bij mij.
Met u zal ik ongetwijfeld leven in eeuwigheid.
26. Ik wil u winnen, Wijsheid, kom bij mij.
Weg met alle geld, ik hoef het niet meer, kom bij mij.
Met u wil ik op weg gaan om alles te verliezen en alles te vinden.
27. Wij zullen de overwinning bezingen, kom bij mij.
U alleen komt de eer toe, kom bij mij.
Met u zal ik spreken en sprekend zal ik overwinnen.
28. Ik zal in uw voetsporen gaan, kom bij mij.
Dat is de hoogste genade, kom bij mij.
Met u zal ik vrolijk verder gaan tot aan het kruis en tot in de hemel.
29. Jezus, kind van Maria, kom bij mij.
Zij vraagt het u, kom bij mij.
Met u zal in deze ballingschap alles van mij zijn. Amen.

Cantiek 105 Jezus Christus roept de zondaar op te profiteren van de Missie

1. Ongetwijfeld zal de Heer je hier goedgunstig zijn:
maak er echt gebruik van, verharde zondaar.
God die jou zozeer bemint, spant zich toch niet vergeefs in?
God die jou zozeer bemint, verdoet zijn tijd toch niet?

2. Op dit kleine eiland is God naar je op zoek.
Wees dan nederig, leergierig en echt berouwvol.
3. Als zijn buitengewone liefde je vandaag raakt,
antwoord dan dat je Hem bemint en keer direct naar Hem terug.
4. Hij is een zeer zachtaardige Vader en een goede geneesheer.
Zondaar, keer naar Hem terug en loop niet voorgoed verloren.
5. Verhard je hart niet tegenover de stem die je roept.
Gedraag je niet als een rebel tegenover deze machtige Heer.
6. Maak echt een keuze, smee ik je;
neem het goede of het kwade, de dood of het leven. God wil alles of niets!
7. Wat kies je: de vrede of de oorlog, de donderbliksem of het kruis,
de hemel of de aarde? God stelt je voor de keus.
8. Welke wraak zal volgen op zulke weldaden,
als je niet vergevingsgezind wordt en geen vrede sticht!
9. Ween tranen met tuiten en kreun uit het diepst van je hart;
dan zal God zijn wapens neerleggen en jij zult de winnaar zijn.
10. In deze gunstige tijd moet je je voordeel doen met de missie.
God schenkt vergeving, hoe schuldig je ook bent.
Zal Hij die je zo liefheeft, vergeefse moeite doen?
Zal Hij die je zo bemint, zijn bloed vergeefs vergieten?

Antwoord:

God die me zozeer bemint, zal zich niet vergeefs inspannen.
God die me zo liefheeft, zal zijn bloed niet zomaar vergieten.

Cantiek 106 Het oordeel over de wereld – een dialoog

Jezus

1. Christenen, jullie moeten naar mij luisteren of naar de wereld.
Kies één van beide. Luister je naar mij? Iedereen moet antwoorden;
Ik, ik leer om je goed te doen, de wereld wil je slechts kwaad doen.
2. Christenen, je moet mij of de wereld geloven. Eén van beiden.
Geloof je mij? Iedereen moet antwoorden;
ik bedrieg je niet, de wereld doet dat wel.
3. Christenen, je moet mij volgen ofwel de wereld. Eén van beiden.
Volg je mij? Iedereen moet antwoorden;
Ik verander nooit, de wereld doet dat wel.
4. Christenen, je moet mij dienen ofwel de wereld. Eén van beiden.
Dien je mij? Iedereen moet antwoorden;
Ik ga nooit voorbij, de wereld wel.
5. Als je de afschuwelijke wereld volgt, dan zweer ik hier en nu,
dat ik jullie voorgoed miserabel zal maken.
Kies je voor de wereld of voor mij? Iedereen moet kiezen.

Reactie

6. Ik wil naar u horen, u geloven en u volgen, wis en waarachtig.

Menigte

7. Eenstemmig zeggen wij tegen de huidige wereld: wees vervloekt!
Wij geloven u, hoogste Waarheid!
Men moet u zonder meer volgen.
8. Wij dienen u, hoogste Monarch; men moet naar u luisteren.
9. U alleen bent de Waarheid, het Leven en onze goede Herder.
Spreek dus tot ons, zo bidt ieder u. Ieder luistert rustig naar u.

10. Goede Meester, spreek tot ons hart.
Spreek tot ons, Goede Meester.

Jezus

11. Heb echt oog voor het kruis dat u roept.
De wereld is een bedrieger. Zij verdraait mijn eeuwig woord en tast het stiekem aan.

De wereld

12. Vrienden, laten we drinken, zingen en van het leven genieten.
Het is nergens voor nodig om moeilijk te doen;
onze jeugd en nog veel andere dingen nodigen ons uit om te leven.

Engel

13. Dat is de stem van de wereld, en van niets anders.

Menigte

14. Zwijg, zwijg, bedrieglijke wereld.
Wij geloven allen in de Heer.
Ongelukkig wie op jou vertrouwen!
Gelukkig degenen die leven vanuit het geloof!
Wij veroordelen de wetten van jouw imperium en verafschuwen wat jij zegt.

Jezus

15. Je moet jezelf steeds geweld aandoen.
Als je mijn vriend wilt zijn, moet je boete doen.
Anders ga je verloren.

Engel

16. God zelf spreekt zo tot ons.

Een christen

17. Ik geloof u, Jezus, mijn Meester, en omarm uw wet.
De wereld is een kwaadaardige verrader; waak over mij en versterk mijn geloof.

Menigte

18. Wij allen geloven u, Goede Meester, en omarmen uw wet.
De wereld is een kwaadaardige bedrieger; help ons dus en versterk ons geloof.

Wereld

19. We moeten dansen, zingen, eten en drinken; God verbiedt dat niet.
Scrupuleus volk, geloven dient nergens toe.

Engel

Dat is de stem van de wereld, en van niets anders.

Menigte

20. Verraderlijke wereld, zwijg en hou je mond!
Wij allen geloven onze Meester.

Jezus

21. Wie zegt dat hij mij eert en liefheeft,
moet in mijn voetsporen treden, zijn kruis dragen en zichzelf verloochenen.

Engel

God spreekt zo tot ons, God zelf.

Een christen

Ik geloof u, mijn Meester; wij omarmen uw wet.

Menigte

Wij allen geloven u, goede Meester; wij omarmen uw wet.

Wereld

22. Om aan het einde van het leven gered te worden volstaat een kort Confiteor.
Laten we niet al te somber worden.

Engel

Dat is de stem van de wereld.

Menigte

Wij allen geloven u, goede Meester; wij omarmen uw wet.

Jezus

23. Wacht niet met penitentie doen;
anders sterven jullie als vervloekten en koester je ijdele hoop.

Engel

Het is God die zo tot ons spreekt, God zelf.

Een christen

Ik geloof u, mijn Meester; wij omarmen uw wet.

Menigte

Wij allen geloven u, goede Meester; wij omarmen uw wet.

Wereld

24. Wees niet bang, maak plezier, broeder!
De Heer is zo goed! Hij zal ons een volle aflat geven.

Jezus

25. Wil men mij beledigen, omdat ik goed ben?
Wat een kromme redenering!
Ik wacht tot de dag der wrake.

Engel

Het is God die zo tot ons spreekt, God zelf.

Een christen

Ik geloof u, mijn Meester; wij omarmen uw wet.

Menigte

Wij allen geloven u, goede Meester;
wij omarmen uw wet.

Wereld

26. We moeten proberen rijk te worden, uit het stof opstaan,
kapitaal vergaren en het er goed van nemen.

Jezus

27. Zoek de hemel, bewaar je onschuld.
Dat is het belangrijkste; al het andere zal je in overvloed worden gegeven.

Wereld

28. Altijd hogerop willen, zich onmisbaar maken: dat is een teken van geestkracht.
Alleen een grote dwaas ziet daarvan af.

Jezus

29. Wees nederig, als je wilt delen in mijn glorie.
Ik verhef de geringe en ontmasker wie zichzelf wil verheffen.

Wereld

30. Wil je fortuin maken, zoek het gezelschap van de groten en je zult worden als zij.
Wie dat niet doet, zit zichzelf in de weg.

Jezus

31. Als je naar echte vrienden verlangt en in de hemel wilt komen,

win dan het hart van de armen en de treurenden.

Wereld

32. Ga goed gekleed, volg steeds de mode, smuk jezelf op;
anders bereik je niets.

Jezus

33. Bewaar altijd de christelijke eenvoud; zij is een mooi sieraad.
Maar houd de mondaine mode ver van je.

Wereld

34. Vroom zijn en de kwezel uitgangen, dat is hetzelfde.
Mijd die reputatie, als je wilt dat de wereld van je houdt.

Jezus

35. Een echte vrome is mij steeds aangenaam.
Verdien die naam door zachtmoedig, nederig en liefdevol te leven.

Wereld

36. Hoezo? Wil je niet bij dicct fraaie gezelschap horen?
Wat zal men van je zeggen? Men lacht om je kwezelachtig gedrag.

Jezus

37. Dierbare gelovige, blijf op afstand van die wolven en mijd hen.
Luister alleen naar mij en spreek met mij op een stille plaats.

Wereld

38. Waarom zo wereldvreemd en zo ouderwets?
Dat komt door je devotie. Verlaat die melancholische melodie.

Jezus

39. Wees godvruchtig en huichel niet.

Bid veel en wees blijmoedig, maar op een gepaste manier.

Wereld

40. Hoezo? Doet het uitschot jullie pijn?
Ga er onmiddellijk tegen in; anders word je het slachtoffer van hen.

Jezus

41. Draag elke last, doe niemand kwaad.
Dat is mijn gebod. En vergeef zoals ik jullie vergeef.

Wereld

42. Pas op! Gedraag je niet en laat je niet behandelen als een kind.
Een wijs iemand kan daarover alleen maar lachen.

Jezus

43. Wie mij wil navolgen en wil overwinnen, moet gehoorzaam zijn.
Alleen kinderen kunnen met mij zijn in mijn glorie.

Wereld

44. Je bent te veel bezig met onbenulligheden, als je je aan die regels houdt.
Dat soort dingen is totaal onbelangrijk.

Jezus

45. De kleinste voorschriften zijn in mijn ogen zeer belangrijk.
Zorg dus dat je ze helemaal onderhoudt.

Wereld

46. God zegt niet, dat je je gaven en je talenten in de grond moet stoppen.
Laat zien hoe groot je know-how is.

Jezus

47. Beoefen mijn diepe nederigheid en leid een verborgen leven.

Ontvlucht het klatergoud en de eerbewijzen van deze wereld.

Wereld

48. Maak je attractief en wees welsprekend; houd je stand hoog.
Je bent toch geen onnozele dienstmeid.

Menigte

49. Zwijg, zwijg bedrieglijke wereld.
Wij geloven allen in de Heer.
Ongelukkig zijn degenen die op jou vertrouwen!
Gelukkig degenen die leven vanuit het geloof!
50. Wij veroordelen de wetten van jouw imperium
en verfoeien alles wat je zegt.
Wee de wereld met haar goddeloosheid!
Lof en eer aan de God van de waarheid! Amen.

Cantiek 109 Het Onzevader en het Weesgegroet

35. Onze Vader die in de hemel regeert, in het licht,
regeer ook hier beneden, opdat alles u eerbiedigt;
zoals in de hemel, wees zo ook gehoorzaamd hier op aarde.
Geef ons vandaag het brood dat we nodig hebben.
36. Zoals wij van harte vergeven, vergeef ons insgelijks.
Behoed ons ervoor dat wij uw goedheid beledigen, Heer,
en overweldigd worden door de verleiding van de duivel.
Wees zo vriendelijk ons overal te helpen met machtige genade.
37. Onze Vader, die in de hemel heerst met macht en glorie,
laat ons u beminnen en zegenen.
Geef ons, zoals aan uw vrienden, deel aan uw heilig paradijs, en wees ons genadig.

Heers in deze wereld over ons, opdat we samen heersen in de wereld die komt.
Moge uw wil hier beneden worden gedaan als in de hemel.

38. Zoals een goede Vader voor zijn kind, geef ons vandaag het broodnodige.
Heer, vergeef ons, zoals wij vergeven onze vijand, als een goedhartige God.
Sta niet toe dat de duivel ons in de bekoring de baas wordt;
behoed ons liever voor het kwaad, zoals een goede beschermer doet.
39. Ik groet u, Maria, spiegel van zuiverheid,
maagd helemaal vol gratie en schoonheid.
De Heer is in u te midden van alle vrouwen,
uw naam is heilig en gezegend,
net zoals die van Jezus, uw zoon.
Hij alleen heerst in onze zielen.
40. U bent onze moeder, waardige Moeder van God.
Help ons overal en altijd in onze miserie.
Bid voor ons zondaars, verberg ons onder uw vleugel,
wees hier onze toeverlaat en geef ons een goede dood en eeuwige glorie.

Cantiek 112 Het verlangen tijdens de Communie

1. Telkens weer hunkert mijn hart naar jou, Jezus.
Hoe lang duurt het, voordat je komt?
Zonder jou is het leven een kwelling. Kom dus, lieve bruidegom!
2. Zonder jou, Liefde, voel ik me erg zwak en kwijn ik dag en nacht weg.
Wil je niet dat ik je liefheb? Kom dus en ontsteek in mij de liefde.
3. Ik ben het verdwaalde schaap, goede Herder, bescherm me tegen de wolven.
Zonder jou word ik verscheurd; kom dus en geef me onderdak.
4. Naar jou, brood van leven, verlang ik vandaag; ik kan niet wachten tot morgen.

Ik wil ervan eten, ik sterf van verlangen;
ik heb grote honger, geef me van dat brood.

5. Helemaal buiten adem kom ik naar je toe om dronken te worden van dit nieuwe gastmaal, van het water van de Samaritaanse;
ik heb grote dorst, geef me van dat water.
6. Ik voel hoe koud mijn arm hart is; vuur uit de hemel, daal hier neer.
Zet mijn hart in vuur en vlam; ik heb het zo koud, geef me van dat vuur.
7. Ik ben een blinde die roept: Heer Jezus, heb medelijden met mij!
Zoon van David, zoon van Maria, doe me zien, vermeerder mijn geloof.
8. Ik ben ongeneeslijk ziek, maar met één woord kun je mij genezen.
Zonder jou, liefderijke geneesheer, is het met me gedaan en ga ik dood.
9. Heer, ik klop op je deur, ik ben in grote nood en sterf van armoede;
Ik zeg met een tedere en dringende stem: geef me een blijk van liefde.
10. Heer, ik ben het niet waard te communie te gaan;
spreek een woord en ik word waardig; kom binnen in mij.
11. Kom, waarachtige vriend, dierbare schat, mijn enig geluk!
Zonder jou ben ik doodongelukkig! Kom dus, kom binnen in mijn hart.
12. Mijn ziel staat in vuur en vlam, want mijn Redder is in mijn hart.
Dank, dank, dank voor de liefde die vandaag triomfen viert in mijn.

Cantiek 114 De moeilijkheden van dit leven en het vertrouwen op God

1. God, als ik aan mijn zwakheid denk, het aantal van mijn vijanden,
hun kracht en hun sluwheid, dan begin ik te trillen en te beven.
2. Ik zwalk als het ware rond over een furieuze zee met duizend dodelijke klippen;
de storm is zo hevig en furieus dat bijna niemand de haven haalt.
3. De zee is vol verraderlijke rotspunten, valse vrienden en zeeschuimers
die me hun diensten aanbieden, met de bedoeling me te laten stranden.

4. Terwijl de duivel zijn razernij verbergt, biedt hij me tijdelijke geneugten aan, met als enig doel dat ik zijn slaaf word en daardoor in het eeuwige vuur terechtkom.
5. Met haar modieus gedrag, trots en deftig voorkomen kiest de wereld mijn kant, lacht me toe en maakt zich op om me in het verderf te slepen.
6. Met een glimlach op het gezicht zegt ze: “Ik sta in jouw dienst”; ze doet zich voor als mijn pleitbezorger, maar steekt een dolk in mijn hart.
7. Ik voel dat de dood me stil benadert en me vermomd opwacht; hij sluipt dichterbij om me plotseling te verrassen.
8. Ik ben totaal weerloos tegen zijn aanvallen en weet niet waar ik me kan verbergen; de paleiswacht van het Louvre kan er zelfs koningen niet tegen beschermen.
9. Stap voor stap komt de eeuwigheid naderbij.
Ik weet niet wat me te wachten staat: een kokend vuur of een rivier van vrede?
10. De vijand die overal met me meegaat ben ikzelf:
ik, zondaar, afschuwelijke zondaar, ik vecht ten einde toe met mezelf.
11. In mijn ziel leeft enkel onwetendheid, onmacht en boosaardigheid, in mijn hart slechts begeerlijkheid, ziekte of armtierigheid.
12. Ik voel dat mijn opstandige aard dag in dag uit strijd met me voert; mijn povere ziel wordt hevig overvraagd en dreigt onder de bekoringen te bezwijken.
13. Wat wordt er van deze arme worm die uit zichzelf slechts misdadig en onnuttig is, als ik het in de harde strijd moet doen zonder uw almachtige arm, Jezus?
14. Ik zou allang schipbreuk hebben geleden, was u niet mijn loods en mijn stuurman geweest in de stormen die me elke dag teisteren.
15. Na Jezus vind ik mijn sterkte en steun in u, heilige maagd Maria.
Ja, ik verkondig het overal: zonder Maria zou ik allang ten onder zijn gegaan.
16. Mijn hulp en mijn troost, op u heb ik al mijn hoop gevestigd.
Onder uw vleugels weet ik me veilig tegen mezelf, tegen de wereld en de duivel.
17. Vechtend in deze kwade ballingschap, hoop ik dankzij u beiden trouw te zijn

en de eeuwige kroon te ontvangen die slechts aan moedige soldaten wordt gegeven.
Amen.

Cantiek 115 De missie is open

1. De missie is begonnen! Voor haar moeten we alles opzij zetten.
Wie deze kans voorbij laat gaan, kan het nooit meer goedmaken.
refrein: Profiteren we van deze heilige tijd, want hij gaat snel voorbij.
2. Mannen en vrouwen, wees wijs! Vergeet even, omwille van je eeuwig heil,
je tijdelijke beslommeringen: je familie en je huis.
Genade, genade, genade: van ganser harte wil ik haar een plaats geven in mijn leven.
Dankzij Jezus, mijn Zaligmaker.
3. Je wordt er niet arm van, zweer ik; voor één cent krijg je er honderd terug,
voor iets onbeduidends ontvang je de genade van de levende God.
4. God spreekt ons toe vanaf de kansel door een mens zoals wij.
We moeten doen wat hij ons zegt; anders gaan we allemaal verloren.
Jezus, onze Zaligmaker, spreekt tot ons hart.
5. Laten we luisteren, trouwe vrienden,
en in ons hart het eeuwig woord bewaren dat ons gelukkig zal maken.
6. Mijd de kritische geest die van naastenliefde niet wil weten,
en de ketters die de waarheid bestrijden.
7. We moeten boete doen en vragen dat ons hart wordt geraakt.
Onderzoeken we ons geweten en belijden we al onze zonden.
8. Vrees serieus de vermaledijde doodzonde.
Ja, zelfs het begin van de kleinste dagelijkse zonde.
9. Laten we God, onze vader, aanbidden en volmaakt beminnen.
Bid 's morgens en 's avonds met hartstocht tot Hem.
10. Kalmeren we zijn toorn door vasten en gebed.

Otez moi de ce carrefour
mon Dieu ie vous en prie

†
XXI

vos beautés o Paradis
Sont toutes ravissantes
vos plaisirs Sont sans ennui
vos douceurs innocentes
vos beaux jours neuvront jamais de nu
vos ~~plaisirs~~ ^{plaisirs} sont charmantes.

†
XXI

Où ny resser plus de maux
de nuës ni de tristesse
ou d'ennui de tristesse

Verkrijgen we de gave van het licht door de preken bij te wonen.

11. Veracht de godslastering en zweer niet bij van alles en nog wat.
Zeg nooit meer 'potdorie', 'bij God' of iets dergelijks.
12. Kom naar de mis; dans en gok niet meer.
Biecht vaak en bid tot God zonder ophouden.
13. De rozenkrans is een wonderlijke hulp voor iedereen;
hij geneest de zieke ziel. Bid hem elke dag.
14. Slechts één ding is noodzakelijk: God dienen en je ziel redden.
Dat is het enige wat we moeten doen.
15. Minacht alles wat slecht is voor ons hart.
Zoek de genade; zij alleen kan ons genezen.
16. Stijg boven de natuur uit en leef altijd vanuit het geloof.
Dan vervullen we heel de Wet.

Cantiek 123 De schatten van het Kruis

De leerling

1. Jezus, verheven meester, toon mij de weg naar de hemel,
toon me wat meer waard is: rijk zijn of juist armzalig, heersen of dienen,
gemakzuchtig leven of moeilijkheden niet uit de weg gaan.

Jezus

2. Luister, trouwe ziel, ik die verheven ben en God ben,
heb de verachting zeer bemind, en het kruis gezien als iets heel moois.
Om me ermee te tooien ben ik uit de hemel gedaald en mensgeworden.
3. Ik vind op grond van mijn wijsheid schatten in de armoede,
schittering in de nederigheid en grote dingen in het heel gewone!
Ik zie met minachting neer op wat de wereld goed, prachtig en eervol vindt.

4. Ik heb gehoorzaam geleefd en me kleingemaakt om te kunnen dienen;
ik heb ervoor gekozen te worden geboren en te sterven in schaarste en pijn.
Wil je regeren met mij? Laat mijn voorbeeld dan jouw wet zijn.

De leerling

5. Och, Heer, mijn lieve voorbeeld, de wereld zoekt wat groots is,
plezier, bezit en eerbewijzen, maar u doet juist het tegenovergestelde.
Overheersen ... dat doet haar plezier, ze weet niet wat gehoorzamen inhoudt.

Jezus

6. Leer datgene te waarderen waarvoor de wereld op de vlucht slaat.
Ongelukkig is wie haar volgt, want zij leidt recht naar de afgrond.
Ik vervloek wie haar gelukkig acht, en zegen wie volgens haar ongelukkig is.
7. Ik zie met instemming wie lijdent, arm en veracht zijn,
wie zonder reden lijden, maar heel geduldig zijn.
Mijn gunsten gaan naar hen uit;
ik bereid in de hemel duizend heerlijkheden voor hen.
8. Wil je God, mijn Vader, op grote en volmaakte wijze eren?
Vrees de pijn niet, loop er niet voor weg; laat het kruis je zeer dierbaar zijn.
Wees de dienaar of dienaars van allen, en mijn geest zal op je rusten.
9. Voor de kruisen die ik je stuur, wees mij dankbaar
als voor zeer grote geschenken, want het kruis brengt vreugde,
deugd, genade en vrede en in de hemel geluk voor altijd.
10. Speelt je leven zich af in 't verborgene, trekt men zich niets van je aan?
Is je positie gering en laag? Troost je, mijn lieve mens,
je positie is gelijk aan de mijne en een teken dat ik je zeer liefheb.
11. Spreekt men kwaad over je, lijd je lichamelijk,
van binnen en van buiten; is men jaloers op je:
het gaat goed met je, het verheugt me. Zo behandel ik mijn goede vrienden.

De leerling

12. Maria, Moeder van smarten, geef me deel aan uw verdriet,
deel met mij uw tranen, laat mijn ziel erin gewassen worden.
Geen kruis zonder u, zonder Jezus; zonder u beiden is het kruis enkel bitter.

Maria

13. Het kruis is mijn levensboom, ik ben de moeder van de levenden,
ik geef ervan aan al mijn goede kinderen. Bent u er niet jaloers op?
Ik heb zeer kostbare kruisen, maar die zijn enkel voor mijn favorieten.

De leerling

14. Van ganser harte, Moeder van smarten, zal ik deelnemen aan uw pijn,
mits mijn kruisen gekonfijt en gecombineerd zijn met uw zoetheden!
Geen kruis zonder u en Jezus, zonder u beiden is het Kruis alleen maar bitter.
15. Jezus, duizendmaal dank voor uw goddelijk onderricht!
Ik vraag u vergiffenis, omdat ik zo weinig uw sporen ben gevolgd.
Toch is het mijn grootste geluk gelijkvormig te worden aan mijn Verlosser.
16. Als uw zachte Voorzienigheid me deel geeft aan een kruis,
is dat te veel eer voor me. Maar ondersteun mijn zwakheid,
daal neer, zet door en klop aan: ik ben tevreden, als u me sterkt.

Cantiek 128 Zondag van Sacramentsdag

1. Ik ben buiten mezelf, als ik zie
hoe diep de Hoogste Grootheid neerdaalt in het Heilig Sacrament.
Ik zie onze waarachtige God, de Koning der Glorie, verborgen in duisternis,
zonder schittering en zonder majesteit – wie kan dit geloven?
2. Dat zachtmoedig Lam begeeft zich in die staat
om bij zijn Vader onze advocaat te zijn.

Hij is dag en nacht bezig om diens arm tegen te houden,
die de zondaar wil straffen die hem irriteert en beledigt.

3. Hij maakt zich tot een hostie om diens toorn te kalmeren
en Hem onophoudelijk te smeken mededogen met ons te hebben.
Daar brengt hij God alle eer en hulde
door aan te vullen wat ons ontbreekt, en ons oneindig te beminnen.
Wat zou hij meer kunnen doen?
4. Hij is in de nabijheid van zijn Vader en aanbidt Hem,
vervuld van eerbied en liefde voor zijn Naam.
Daar verlangt zijn Heilig Hart dat God altijd en overal wordt verheerlijkt
en dat alles waarachtig onderworpen wordt aan zijn heerschappij.
5. Door hem zingen de engelen en de gelukzaligen
in de hemelen duizende lofzangen voor God.
Wat zij doen in de hemel, kunnen wij ook, want Jezus is hier met ons
om alles voor allen te worden, ons ten voorbeeld.
6. Omdat Jezus die lage positie kiest vanuit een overmaat van liefde,
brengt zijn charité ons ertoe zo snel mogelijk naar hem toe te gaan.
Bezoeken we hem vaak in dit grote mysterie
en beamen we al wat hij dag en nacht zegt en doet om zijn Vader te eren.
7. O zeer beminnelijke Jezus, wij geven ons aan u.
Dat is niet meer dan redelijk, want u geeft zich helemaal aan ons.
Kom, heers in ons als in uw tempel, opdat wij de Vader intens aanbidden
en volmaakt liefhebben, met u als voorbeeld.
8. Geef aan de Onsterfelijke volmaakte lof,
zoals u dat voor ons doet op het altaar.
Heilig Hart, zet de onuitsprekelijke cantiek in, die Gij alleen kunt zingen.
Als de hemel hem hoort, barst hij uit in een wonderlijke vreugde.

Cantiek 129 Maandag na Sacramentsdag

1. Hij die met zijn schoonheid alle heiligen in de glorie verrukt,
is dag en nacht op onze altaren aanwezig, verborgen in een ciborie.
De Almachtige, die in zijn hoogheid gelijk is aan God zijn Vader,
is in dit grote mysterie aanwezig om onze harten te verrukken.
2. Jezus bezit in de Eucharistie waarachtig
de volheid van charité en van leven.
Hij is de oneindige schat van de Wijsheid,
die zijn schittering niet verliest als hij zich omwille van ons verlaagt.
3. Hij ontziet zich niet en levert zich helemaal uit, alles voor allen:
tot op het punt dat méér niet mogelijk is.
Hij geeft zich aan allen zonder er minder van te worden, en zondert niemand uit.
Zijn grootste vreugde bestaat erin zich te geven; dan is hij helemaal tevreden.
4. Wie kan ons de eeuwige zachtheden uiteenzetten
die deze echtgenoot te proeven geeft aan wie hem geloven en liefhebben?
Hij is een heerlijke wijn zonder zijns gelijke,
een kostbaar parfum, een aangename nectar.
5. Hij maakt zich daar tot alles voor allen, zo vol Charité is hij.
Hij is daar onze lieve echtgenoot, onze waarachtige God,
onze zachte meester en geneesheer, onze vriend, onze broeder,
onze weg en ons pad, ons zachte licht.
6. Al zijn schatten zijn in zijn hart; daar is hun tabernakel.
Van daaruit schenkt hij met zachtheid, mits we hem niets in de weg leggen.
Dat heilig hart verlangt vurig zich te geven, te schenken.
Hij spreekt ons onophoudelijk aan, maar wie wil luisteren?
7. “Kom, dierbare vrienden; kom allemaal”, zegt ons deze zeer goede meester.
“Kom zien hoe zacht het is mij te beminnen en te kennen.
Ik geef jullie mijn vlees als voedsel. Eet, want ik bemin jullie.

Drink mijn bloed met volle teugen, word er dronken van”.

8. Jezus houdt van ons; beminnen wij hem op onze beurt. Is dat niet redelijk?
Naderen we tot hem zonder vrees, want hij is liefderijk.
Om hem vurig te beminnen zoals in het Vaderland,
moeten we naar het Allerheiligste Sacrament gaan, waar hij in brand staat.
9. Goddelijke Jezus, schenk genade in onze ziel,
want wij kunnen niet meer weerstaan aan uw zachte vlam.
Maak onze ziel door uw charité sterk en moedig
en werp een liefdevolle blik op onze armzaligheid.

Cantiek 130 Dinsdag na Sacramentsdag

1. Het Heilig Sacrament is een goede leerschool
om in korte tijd, zonder gekunsteldheid en omhaal van woorden,
de wetenschap van de deugden en de goddelijke wijsheid te leren kennen.
De zeer zachtmoedige Jezus geeft er onderricht en preekt er onophoudelijk.
2. Hij is een meester zonder gelijke, hij verlicht onze ziel;
als een goddelijke zon verwarmt hij hem en zet hem in vlam.
In dit mysterie maakt hij zich ons heilig voorbeeld
door dag en nacht in praktijk te brengen wat hij onderwijst.
3. Als hij neerdaalt op het altaar, is dat uit gehoorzaamheid.
De stem van een sterfelijke mens legt hem daar zonder op weerstand te stoten.
Daar brandt zijn Heilig Hart met een zeer grote gedrevenheid.
Hij komt er om de zondaar te redden, hem aan te vuren, hem te roepen.
4. De liefde tot de nederigheid trekt hem weg van de glorie
en doet hem zijn majesteit verbergen in een arme ciborie.
Daar leert hij ons zijn gebruikelijke les:
leer van mij dat ik nederig en eenvoudig ben, een zachtmoedig lam.

5. Hoe vaak de zondaar Christus' grootheid in de Eucharistie ook beledigt door zijn onbeschaamdheid,
zijn geduld blijft onbegrijpelijk;
zijn Heilig Hart ondergaat alles zonder op wraak uit te zijn.
6. Voorgoed gestorven aan de zaken van de wereld.
wordt hij niet meer meegesleept door zijn zintuigen; hij heeft echte vrede gevonden.
Met zijn hart helpt hij vol zachtheid de zondaars, zonder wraakgevoelens,
zachtmoedigheid is zijn geliefde deugd.
7. Dit mysterie is één en al liefde; beter gezegd de liefde zelf.
Jezus blijft er dag en nacht tonen dat hij ons bemint
als een zeer trouwe vriend die ons onophoudelijk vraagt
hem te beminnen en in hem het waarachtige leven te zoeken.
8. Zijn liefde voor de Vader is oneindig;
want hij bemint hem daar zoveel als passend is.
Het hart van de beminnelijke Jezus is de unieke bron van alle deugden.
Alleen op die manier deelt hij ze mee.
9. Lieve vrienden, laten we allemaal deze verheven Monarch bezoeken,
want hij wil daar bij ons blijven om ons te tonen dat hij ons bemint.
Wij zullen er leren hoe we de overwinning behalen,
hoe we volmaakt worden en de glorie verwerven.
10. Jezus, oneindig licht, verlicht ons!
Slechts in u vinden wij woorden van eeuwig leven.
Jezus, vorm in ons uw deugden en maak ons tot uw levend beeld.
Ons hart zal niet langer weerstand bieden aan dit goddelijke werk.

Cantiek 131 Woensdag na Sacramentsdag

1. Mijn tong moet overal en levenslang
de grootheden van het H. Sacrament bekend maken.
Kom er de Verlosser van onze zielen en zijn heilig Hart zien
dat brandt van goddelijke hartstocht.
Het is een en al vuur en vlam.
2. Op ieder moment staat dat hart open
om onze woning en onze vast toevluchtsoord te worden
Het is voor allen een onneembare vesting waar de vijand niet binnen komt.
Het is het koninkrijk van de vrede waar men voor niemand bang is.
3. In dat hart wordt God de Vader nooit meegesleept door zijn terechte toorn
als hij er een zondaar ontmoet.
Dat heilig hart verbergt hem onder zijn vleugel en opent het voor zijn Charité
om de toorn van zijn Vader te kalmeren. Wat een vaderlijke charité!
4. Christenen, kom hierheen, ver van de wereld,
naar het hart waarin het goede in overvloed aanwezig is,
naar dit Heilig Sacrament.
In dit getrouwe hart zul je meer zachtmoedigheid en zaligheid proeven
dan je hart verlangens kent.
Wees niet bang, hij roept jullie.
5. Kom, zondaar, en vind in de Eucharistie het ware leven in overvloed.
Kom, verberg je en vind geborgenheid midden in mijn Heilig Hart;
je zult er de smart aantreffen die je zonden hebben veroorzaakt,
maar ook rijkelijke vergeving.
6. Wat aarzelen jullie, vurige zielen, om te proeven van zijn charmante zachtheden,
waarmee mijn hart is vervuld?
Rust er om in stilte de taal van de Heilige Liefde te leren,
om er op jullie beurt te spreken met liefde en eerbied.

7. Mijn heilig hart wordt alles voor elke ziel die er rust zoekt
en deelt mee zonder er arm van te worden.
Het verrijkt, helpt en bemoedigt, behoedt zonder ophouden en maakt het wijs;
het is alles voor allen, niemand en niets uitgezonderd.
8. Te midden van het grootste tumult, van verachtingen en beledigingen
moeten jullie hierheen komen om te worden getroost.
Als jullie vijanden je bedreigen, laat mijn hart dan je toevlucht zijn.
Met een glimlach op je gezicht zul je hen verslagen achterlaten.
9. Zuivere ziel, kom bij mij op bezoek en laat het schepsel achter je;
Ik wacht op je in het Heilig Sacrament.
Treed in mijn hart, leef er een verborgen leven, vrees niets, voel je er thuis.
Proef er voor eens en altijd mijn goedheid, geliefde ziel.
10. Jezus, ik moet me aan u overgeven, want uw liefde is te sterk en te teder.
Laat me wonen in uw hart om er te zegevieren over mezelf en over mijn vijanden.
Moge het mijn Paradijs zijn, waarin mijn hart u voorgoed bemint.

Cantiek 132 Donderdag na Sacramentsdag

1. Werkelijk, de goede Jezus lijkt me zichzelf helemaal weg te cijferen door zijn charité.
Hij vond het niet genoeg om 33 jaar te werken en te zwoegen.
Vanuit een buitengewone liefde wil hij bij ons blijven en alles voor allen worden.
Geprezen zij het Heilig Sacrament! Het moet worden aanbeden en bemind.
2. De goede Jezus bemint ons tot het uiterste.
Om ons toegang te geven tot zijn heilige presentie verbergt hij zijn goddelijkheid,
zijn schittering en zijn majesteit in een onaanzienlijke gedaante.
Hij lijkt zijn grootheden opzij te zetten om ons hart te verrukken.

monner avec plaisir
sans tarder, amon ame c'effligée

†
LXI

Augasse

quelle en nôtre demeure
fugez dites moi
si i' irai par l'heure
l'amour me fait la loi
faut il passer les mers
faut il courir la terre
faut il fendre les aies
c'est bien peu, ie suis prêt de tout faire

†
LXI

Cantiek 134 Zaterdag na Sacramentsdag

1. Jezus kan Maria niet alleen achterlaten; hun liefdesband is te sterk.
Daarom stelt hij kort vóór zijn dood de eucharistie in
om haar hier beneden na zijn hemelvaart te troosten.
2. Na met veel vreugde negen maanden in haar zuivere schoot te hebben geleefd,
wil hij opnieuw regelmatig rusten in die stilte
en zich op het altaar van haar hart offeren aan de Eeuwige Vader.
3. Verbannen uit het hart van de goddeloze mens
ontvangt Jezus in dat Heilig Hart volmaakte eer,
want het looft en verheerlijkt hem met een lied
dat als enige zacht en verheven genoeg is om zijn lof naar behoren te zingen.
4. Hij rust aangenaam in het bed van haar zuiverheid
en ondervindt een onuitsprekelijke vreugde in haar charité;
vooral haar nederigheid trekt hem aan en verheugt zijn majesteit.
5. Vol erkentelijkheid geeft Jezus haar deel aan al zijn schatten,
voedt hij haar met zijn lichaam dat zij heeft gevoed tijdens zijn jeugd.
Uit dank voor de melk van haar zuivere borst geeft Hij haar zijn goddelijk bloed.
6. Welke vreugden en strelingen ontvangt zij niet op dat zachte moment
waarop Haar Zoon, haar beminde, het enige voorwerp van haar tederheden is!
Haar Heilig Hart springt dan van blijdschap op in Jezus, haar verlosser.
7. Haar heilig Hart is een vuur, een brandend braambos
dat slechts in haar God haar thuis, haar voedsel en haar leven vindt.
Het brandt zonder verteerd te worden, want het kan nooit genoeg beminnen.
8. In dat grote mysterie vormt de liefde van hun harten één hart.
Tussen hen wordt alles gemeenzaam, want de Zoon is helemaal in zijn Moeder
en in de Moeder is nog slechts haar Zoon te zien, haar enige liefde: Jezus.
9. Daar verkrijgt haar gebed van haar Verlosser vergeving voor de arme zondaar.

Hij is haar Zoon, zij zijn Moeder.

Dankzij haar heilig Hart en haar kuise inborst vallen de wapens uit zijn hand.

10. Christen, als de getrouwe Maagd ter communie gaat,
geeft zij ons het heilig voorbeeld.
Laten we dit volmaakte model navolgen
en het Allerheiligste Sacrament alle eer geven die het verdient.
11. Van u, Maagd Maria, komt het lichaam en het bloed van hem
die ons tot zo'n grote hoogte leidt dat de engelen jaloers worden.
Wees alom gezegend, want u hebt die kostbare gave voor ons bereid.
12. Bewonderenswaardige Moeder, leg al uw deugden in ons hart,
opdat de zachtmoedige Jezus er een aangenaam verblijf vindt.
Leg uw liefde in ons, opdat wij uw dierbare Zoon beminnen via u.
13. Jezus, uw Heilige Moeder vult volmaakt alles aan wat ons ontbreekt.
Kom zo snel mogelijk in ons om ons te verenigen met uw Vader.
Kom spoedig in haar Hart dat onze gebrekkige toewijding aanvult.

Cantiek 140 De bekeerde zondaar

1. Ik ben God kwijtgeraakt door mijn zonde. Och, wat is mijn hart erdoor geraakt!
En ook Hij is erdoor geraakt. Ja, Hij is er kwaad over.
2. Mijn koning verraden door ondankbaarheid, mijn eigen advocaat aanvallen,
God beledigen ... wat een vergrijp! Engelen, huil over mijn toestand.
3. Ik zou mijn hart 100 keer moeten omdraaien en 'n bron van tranen moeten aanboren
om al mijn slechte daden te bewenen. Helaas, ik ben verstijfd als een dode!
4. Grote God, de hel noch de duivel doen me om vergiffenis roepen.
Alleen u kunt dat doen, want u bent goed.
5. Ik verafschuw uit de grond van mijn hart en ziel elke oorzaak van uw ongenoegen.
Wees genadig voor een vermorzeld hart dat is bedekt met het bloed van Jezus.

6. Nooit in der eeuwen is gezien of gehoord
dat in de nabijheid van dat bloed een berouwvol hart verloren is gegaan.
7. Zie, grote God, zie, grote Koning: uw Zoon staat tussen U en mij.
Als zijn bloed u niet raakt, raak ik de hoop en het geloof kwijt.
8. Waarachtig, ik heb voor eeuwig de hel verdiend.
Maar ik weet dat uw goedheid mijn boosaardigheid ver overtreft.
9. Vergeef me dus, Heer, ik ben een miezerige zondaar.
Vergeef me door de Moeder van de Verlosser, door haar bloed en haar hart.
10. Mijn hart is vol spijtgevoelens. Heer, ik smeeek u om genade.
Ik verklaar en beloof dat ik u nooit meer zal beledigen.

Cantiek 141 Aanroeping van de Heilige Geest

1. Kom, Vader van de Lichten; kom, God van Charité,
vorm in me mijn gebeden en toon me de waarheid.
Doe in mijn ziel neerdalen een kooltje dat gloeit van uw vuur,
zet me in vlam en vervul me van God.
2. Kom, Heilige Geest, die van mensen martelaars maakt,
belijders, apostelen, profeten, grote helden, grote harten.
Onder uw leiding is mijn Redder zijn weg gegaan;
daarin moet ik hem volgen; leid me zoals u Hem hebt geleid.
3. U die wonderen doet via onmachtige stervelingen
en uw wijsheid bekend maakt via arme en onwetende mensen,
maak mijn zwakheid sterk door de kracht van uw genade,
doe het ijs in me smelten en spreek in het diepst van mijn hart.
4. Maak mij vrij van modieus gedrag,
van die vaak begane weg die zo gemakkelijk en boosaardig is.
Leer me de weg die nauwelijks iemand kent,
terwijl hij toch rechtstreeks naar de hemel voert en naar U.

5. Wees zo goedgunstig en open mijn oren voor de woorden van het geloof,
opdat ik de wonderen van het goddelijk geloof ga volbrengen.
Laat God zelf tot me spreken via de predikant
opdat ik de banvloek uitspreek over de bedrieglijke wereld.
6. Spreek, ik speur dag en nacht naar woorden van U.
Spreek, verbrijzel de idolen die strijd leveren tegen uw liefde.
Spreek, opdat ik bezing hoe ik over al mijn vijanden zegevier.
Spreek en verwerf de glorie dat u hen in ons hebt onderworpen.
7. Spreek, Heilige Geest, en laat in mijn hart een bron ontspringen
met zuiver en heilzaam water dat de grootste zondaar redt,
de meest ongeneeslijke geneest en zijn ogen opent,
de meest schuldige vergeeft en doet opgaan naar de hemel.
8. Meer dan Magdalena, dan Lazarus in het graf
en dan de Samaritaanse vraag ik u om dat water.
Ik wil ervan drinken, ik dorst ernaar en weet hoe kostbaar die gave is;
hoe groter die gunst is, des te meer zult u worden verheerlijkt.
9. Ondersteun mijn onmacht, want ik ben een levend riet.
Houd me in mijn wankel wezen overeind, want ik ben veranderlijker dan de wind.
Verdrijf mijn onwetendheid, want ik ben een blindgeborene;
kalmeer mijn begeerlijkheid, anders ben ik verdoemd.
10. Zonder u is mijn ziel een woestijn, leeg van alle goeds.
Zonder u loop ik verloren en val ik zomaar om.
Ik kan geen enkele goede daad voor God bedenken, verwoorden of doen,
als U me niet helpt om hem tot stand te brengen.
11. Geef me uw wijsheid, die smaak voor de waarheid,
de charité die aandringt zonder de wil te forceren,
de zo vruchtbare genade met haar meeslepende aantrekkingskracht,
de heilige en diepe vrede en de almachtige hulp.

12. Als U wilt dat ik ween en dat mijn hart geraakt wordt,
laat me dan hier en nu de afschuwelijkheid van mijn zonde zien.
Laat me u waarachtig kennen en ik zal U liefhebben;
bekeer mij, grote Meester, en ik zal mij naar u keren.
13. U wilt mijn slechte wil niet dwingen;
daarom heb ik alles te vrezen van mijn vrije wil.
Al te vaak heb ik me verzet tegen de aantrekkingskracht van uw genade;
ik geef me over, neem de leiding over met heel uw autoriteit.
14. Grote God, maak U meester van heel mijn hart opdat ik liefheb,
van mijn geest opdat ik tot inzicht kom, van mijn tong opdat ik mensen boei,
van mijn zintuigen en al mijn actieve en passieve vermogens,
van mijn bezittingen en mijn smarten om u volkomen te dienen.
15. Maak van mijn hart een tempel en van mijn tong een instrument
om tot allen voorbeeldig te spreken met grote eloquentie.
Heers met macht in mij door Jezus en Maria,
opdat ik God alleen verheerlijk in eeuwigheid.
16. Heilige en trouwe Maagd, bruid van de Heilige Geest,
bekeer mijn rebelse hart en maak het nederig en boetvaardig.
Geef me een hart dat Hem volgt en luistert naar zijn stem,
opdat ik leef naar het Evangelie met al zijn goede raad en aanwijzingen.

Cantiek 144 De arme van geest

1. Met mijn stok in de hand,
blootvoets, niet gepakt en gezakt, maar ook zonder chagrijn,
loop ik door het land zoals een koning door zijn tuin.
En ik zing dag in, dag uit: leve de heilige liefde!

2. Vrekken van de aarde, jullie bezit is eigenlijk van mij.
Ik moet jullie teleurstellen, want zonder mij iets toe te eigenen,
zonder ruzie of proces heb ik het beste deel gekozen:
heel de wereld staat mij ter beschikking.
3. Ik loop door de wereld zo speels als een kind,
met het humeur van een vagebond.
Alles heb ik verkocht.
Vrekken, ik verras jullie, want ik heb het beste deel verkozen.
4. Ja, ik heb rijke winst gemaakt,
want ik heb toegangsbewijzen voor heel het paradijs.
5. Broeders, verzamel de drek van hier beneden,
wikkel de zaken voor mij af en laat me met rust
6. Bewerk mijn landerijen, want ik wil winst maken!
Regel al mijn zaken, opdat ik er geen last van krijg.
7. Jullie hebben er goed aan gedaan ons als dwazen te behandelen.
Want we hebben – ondanks jullie – alles wat nodig is.
8. Bij wie ik ook kom en zonder omwegen te maken
krijg ik elke dag mijn brood zoals de apostelen.
9. Mijn provisiekast ziet er goed uit, ik mis helemaal niets.
Zonder keuken of kelder heb ik goed te eten en te drinken.
10. Zonder iets te huren en zonder belastingaanslagen,
zonder schulden en deurwaarders.
11. In God weet ik me meester van heel het universum;
als je wilt weten hoe ik me voel, moet je achterlaten wat je bezit.
12. Genadevol heeft God me de ziel en het hart van een koning gegeven.
ik vertrap wat vergankelijk is; mijn ziel is meer waard.
13. Ik krijg alles zonder iets te bezitten, zonder zorgen voor morgen.
De weldaden van de Voorzienigheid vallen me zomaar toe.

14. Ik spring van de ene tak op de andere als een klein vogeltje.
Mijn hart is nooit zwaarmoedig en gaat niet gebukt onder lasten.
15. Mijn schat is hoogverheven. Ben je niet jaloers?
16. Mijn bezittingen springen met me omhoog; ik heb alles in mijn ransel.
17. Uit de grond van mijn hart minacht ik de valse schittering van een rijke dwaas,
die als een gevangene aan de ketting ligt, als ongedierte in het hol.
18. Ik heb honderd vaders en honderd moeders dankzij wat ik heb verlaten;
en honderd zusters en honderd broers die overlopen van charité.
19. Zonder geweld en zonder iemand lastig te vallen
leef ik van wat men me wil geven.
20. Mijn gevolg en mijn glorie bestaan uit arme bedelaars;
met hen deel ik mijn eten en mijn drinken.
21. Wie me wil volgen, is welkom, mits hij vrij van have en goed wil leven.
Volg mij zonder pompa! Laten we blijmoedig zingen... Leve de Armoede!

Cantiek 145 Ter ere van Onze Lieve Vrouw van alle geduld

1. Kom mij te hulp, zachtmoedige en van God vervulde Maria, kom mij te hulp!
Ik lijd en steun alle dagen.
Geef aandacht aan mijn kwalen, verlos me ervan, smee ik.
Kom mij te hulp!
2. Help me, u bent vol clementie, help me!
U hebt het voor het zeggen.
Sta me dus bij en geef me op zijn minst geduld! Help me!
3. Spreek, spreek, u kunt alles, machtige Koningin, spreek, spreek!
Ik word genezen, als u het wilt.
Eén woord van u is genoeg om mijn ketens te breken;
neem mijn ellende weg.

4. Uit charité, verlicht mijn miserie.
uit charité, geef me geduld of levenslust.
Op u alleen stel ik mijn vertrouwen, toon dat u mijn moeder bent.
Uit charité!
5. Geneest u niet langer de ongeneeslijken?
Doet u niet langer de lammen opnieuw lopen?
Bent u niet meer de grote toevlucht van de schuldigen,
de unieke steun van wie in de put zit?
Bent u dat niet meer?
6. Sla toe, de vijand zit me achterna en vervolgt me;
sla toe, vermorzel met uw hiel de kop van die slang;
de hel komt in paniek, als u uw machtige hand toont.
Sla toe, sla toe!
7. Ik zal toch niet onder uw ogen sterven van ellende?
Ik zal toch niet verloren gaan, koningin van de hemel, terwijl u me ziet?
Nee, ik stel mijn hoop op u, op uw naam zo vol van overvloed.
Ik zal toch niet ... onder uw ogen...

Cantiek 148 De charité

1. Ik moet God liefhebben die verborgen is in mijn naaste
en verborgen in mezelf.
Beiden zijn verborgen in mijn schoot.
Ik bemin hen, maar wil niets te maken hebben
met een hart dat niet vervuld is van beiden.
refrein: Ik moet liefhebben, liefhebben God verborgen in mijn naaste.
2. Wie liefheeft kan van alles doen; zonder liefde gedijt het leven niet.
Liefde is het enig noodzakelijke, de samenvatting van al het goede,
het goddelijk kenmerk bij uitstek, het wezen van de christen.

3. Als deze liefde recht uit de grond van het hart komt,
is zij het onfeilbaar teken dat de liefde van de Schepper in iemand woont.
Het een kan niet zonder het ander;
wie iets anders beweert, is een leugenaar.
4. Je moet niet verbaasd zijn, als ik mijn naaste zozeer bemin.
Alles is groot in zijn persoon; hem verlossen is volkomen goddelijk.
God is zijn kroon, zijn begin en zijn einde.
5. Mijn naaste heeft God als Vader en draagt al zijn karaktertrekken.
Hij heeft Jezus Christus als broer en is zo charmant als hij.
Dat is de vrucht van zijn Calvarie en het kenmerk van zijn weldaden.
6. Al beledigt mijn naaste me en speelt hij een spel met me,
al ga ik hem niet ter harte en dankt hij me nooit,
toch bemin ik hem met geduld en verdubbel ik mijn liefde.
7. Of hij heilig is dan wel schuldig, een arme of een koning,
hard dan wel vriendelijk, vóór of tegen mij,
hij is er niet minder beminnelijk om, als ik hem zie met de ogen van het geloof.
8. Heb ik iemand lief vanuit natuurlijke aandrift, dan bemin ik hem als een hond.
Houd ik van hem vanuit verstand en natuur, dan bemin ik hem als een heiden.
Bemin ik hem vanuit het geloof, dan doe ik 't als een christen, ook al beledigt hij me.
9. Als ik omwille van God iemand bemin die de hel verdient,
die me overal achtervolgt en me van Parijs tot Rome belaagt en wil doden,
dan gedraag ik me als een kind van God.
10. De charité zet me aan om alles voor allen te zijn.
Als we liefhebben, is niets moeilijk en is het meest pijnlijke uiterst zacht.
Glorievol zijn dan de ketenen en aangenaam de slagen.
11. Zonder dralen gehoorzaam ik de bevelen van deze koningin.
Of het om iets kleins of iets groots gaat, ik gehoorzaam als een kind.
Wie een superman wil zijn, moet zich schikken onder haar zegevierende charme.

ecoutons les anges chanter, ^{2 m}
et chantons pour les imiter. ^{les anges chantent}
ils sont anges par leurs loüanges ^{3 m}
en chantant nous deviendront anges.

Jour, et nuit brulants d'un feu ^{en chantant mon}
ils chantent les grandeurs de Dieu ^{leur ressemblance}
Dieu même y prie les oreilles
chantons donc comme eux des merveilles.

en chantant ils brulent d'amour ^{4 m}
chantons, brulons a notre tour ^{le chant allume}
en chantant ils soufflent leurs flammes ^{le feu de l'âme}
chantons pour enflammer nos âmes.

Leurs aïrs font retentir les cieux ^{5 m}
faisent un echo merveilleux ^{la terre doit}
que tout chante et se rejouisse ^{syndre au ciel}
et que la terre au ciel finisse.

chantons, mais chantons comme il faut
pour chanter dans les cieux plus haut
chantons, âme prédestinée; ^{6 m}
chantons pour être couronnée. ^{le paradis par}
^{des anges et des}
^{chanteurs de bons}
^{cantiques}

mon cantique, est désapprouvé,
du mondain, et du réprouvé.
tant mieux, puis qu'il ne peut pas croire
sur lui le chantant vertueux.

Vive donc que les bons finissent ^{7 m}

12. Een koopman is het hele jaar onderweg in stad en land
en een werkmán zet zich elke dag in voor een karig loon,
maar hun ziel ligt er haveloos bij - en dat doet me pijn.
13. De edele, onsterfelijke ziel waarvoor God zich zoveel moeite heeft getroost,
dat wondermooie licht gaat verloren als hij de liefde niet heeft.
Hij gaat teloor, terwijl ik het kan verhinderen.
14. Ik wil duizend pijnen lijden, duizend wreedheden verdragen,
duizend kettingen meeslepen, duizend harten en al het bloed in mijn aderen
offeren om één enkele zondaar te redden.
15. We moeten onze broeders beminnen naar het voorbeeld van de Verlosser,
ondanks al hun miserie en hun slecht humeur.
Trachten we door onze gebeden hun hart voor God te winnen.
16. Laten we hen die in ellende verkeren bijstaan,
de wezen beschermen, de schuldigen bekeren,
de kwaadwilligen intomen, de ongeneeslijk zieken troosten
en een hand uitsteken naar iedereen, zonder uitzondering.
17. Laten we vooral hen helpen die in de hel dreigen te vallen,
hun vlammen doven en hun boeien breken,
ondanks alles waarvoor ze afkeuring verdienen.
18. Luister naar de hartekreet van Jezus: “steek de armen een riem onder het hart”.
19. Grote God, wie kan doof blijven voor de wetten van de charité
die U deed neerdalen in onze mensheid?
Inderdaad, ik schik mij in uw zachtmoedige autoriteit.

Cantiek 149 Voor de Dochters der Wijsheid

1. Dochters der Wijsheid, help de armen en gehandicapten,
hen die onder verdriet gebukt gaan, de hulpbehoevenden.

Degenen waar de wereld omheen loopt, moeten jullie het meest raken.

refrein: Ik moet God liefhebben die verborgen gaat in mijn naaste.

2. Baseer je op de Voorzienigheid en denk niet aan morgen.
Veracht de voorzichtigheid die berust op wankelende zekerheden,
en stel je hoop niet op wat iemand je in de hand stopt.
3. Hoe verstandig is de Heer! Wat hij doet, berust niet op iets dat je kunt vastpakken.
Dochter, denk dus niet dat je met een sleutel van goud of zilver
het klooster kunt binnengaan. Het Evangelie ontkent dat.
4. Is de arme jonge vrouw leergierig en arm van geest?
Laat de rijke en hoog gewaardeerde jongedame niet binnen,
als ze niet nadrukkelijk alleen om Jezus Christus vraagt.
5. Wees de dienaressen van allen, geef alles zonder iemand uit te sluiten.
Dat is jullie onuitputtelijk kapitaal en je inkomen.
Als dat je paspoort is, kan niemand je weigeren.
6. Bemin met een immense liefde en stel er geen grenzen aan.
Laat jullie charité berusten op je gehoorzaamheid.
Anders verbleekt haar schoonheid door je onbezonnenheid.
7. Om echt te zegevieren en te schitteren als de zon
moeten jullie je door God laten leiden, zowel in wat je denkt als in wat je ziet.
Zoek vóór alles raad bij hem en volg terdege zijn adviezen.

Cantiek 157 De afzondering

1. Trekken we ons terug in deze kluis, ver van de wereld, om God van dienst te zijn.
Is er een plek waar de genade dichterbij is?
Laten we ons ver van de wereld, in deze kluis, verbergen om God te vinden.
2. Deze verlaten plaats bereik je via bospaden en dichtbegroeide plekken,

- met rotsen die je het uitzicht benemen.
3. Drie wegen leiden naar deze stille plek: de grote weg voor de karren,
'n pad midden door het bos, en 'n ander langs verborgen stroompjes.
  4. In een kluis, een diepe grot met uitzicht naar het noorden,
kunnen hert en hinde zich terugtrekken.
  5. In de zomer is het hier heerlijk koel; de grote hitte wordt er getemperd.
In de winter is het hierboven aangenaam dankzij wind uit het Zuiden.
  6. Vanhier zie je een vlakte met kerken en kastelen, weilanden en beken:
een verrukkelijk uitzicht dat de moeite loont.
  7. Helemaal beneden stroomt een riviertje vol vis, schitterend om te zien.
  8. Het spreidt zijn kristalhelder water uit over de weilanden
en stroomt rijkelijk tussen de heuvels door.
  9. Aan de randen stroomt uit drie klare bronnen
onophoudelijk water van boven naar beneden door de vlakten.
  10. Daar groeit alles in overvloed, zonder dat er een werkman aan te pas komt.
Dankzij de hand van de Heer is de aarde er maagdelijk vruchtbaar.
  11. Je hebt in het zachte struikgewas geen last van vechtende burens
met wereldse praatjes over veldslagen en schipbreuken.
  12. Hier weerklinkt slechts de zoete harmonie van vogels en de roep van dieren;
geen geschreeuw van godvergeten mensen.
  13. De welsprekende stilte van rotsen en bossen
verkondigt vrede en ademt onschuld.
  14. De drukte van de stad, het lawaai van onrecht en frivole melodieën...
daarvan is hier niets te horen. Hier is alles zuiver en rustig.
  15. Hier, ver van alles weg, vervullen de bossen en de rotsen
de rol van heilige en wijze leermeesters.
  16. De rotsen preken standvastigheid, de bossen vruchtbaarheid, de bronnen zuiverheid.
Alles spreekt hier van liefde en gehoorzaamheid.

17. Als je omhoog kijkt, zie je vogels rondvliegen naargelang de seizoenen,
aan je voeten zwemmen allerlei soort vissen en om je heen lopen allerlei dieren.
18. De machtige hand die het universum heeft geformeerd,
is zichtbaar op deze afgelegen plaats midden in de ongerepte natuur.
19. De heerlijkheid van de natuur is louter vrucht van Gods handelen;
nog nooit heeft een zondaar met zijn criminele handen hier iets aangeraakt.
20. Als de natuur al zo mooi is, de genade overtreft haar;
ze vormt een paradijs in een ziel die zuiver en trouw leeft.
21. Wat een geluk ervaart een ingetogen ziel hier al tijdens dit leven!
Wat een wonderlijke extase!
22. Om deze zuivere verrukking te genieten moet je de christelijke wijsheid bezitten;
een dwaas begrijpt er niets van; hij ervaart de eenzaamheid als een straf.
23. Ja, in deze geestelijke afzondering vind je Jezus Christus en het enige echte geluk.
24. Zij is het wijze boek waarin de heiligen lazen
en waaruit ze de diepste levensgeheimen hebben geput.
25. In deze teruggetrokken leerschool zijn de heiligen gevormd,
is hun hart ontvlamd en hebben zij de gave van het woord ontvangen.
26. Als in een windstille haven vind je hier ongestoorde rust
en een aangename verblijfplaats; elke dag is het hier feest.
27. Wat een geluk als de Geest ons naar de woestijn voert!
Er loopt wel eens iemand verloren,
maar elders komen duizenden om in de vlammen.
28. Ik, zegt God, leid een zondaar naar deze afzondering
om er te spreken tot zijn hart en hem de regels van mijn rijk te leren.
29. Vluchten we dus, zoals Pachomius, Paulus en Hilarion
weg van de vele verleidingen waaraan we blootstaan midden onder de mensen.
30. Zoeken we op deze eenzame plaats ons heil;

- dat moet ons enige doel zijn, het enig noodzakelijke.
31. Ver van de onrust van de wereld moeten we op deze stille plaats onophoudelijk bidden en proeven wat diepe vrede is.
  32. Martha, trek je met Magdalena terug in de stilte.
Dat is het beste deel; je bent hier vrij van verwarring en onrust.
  33. Jullie actieven, Jezus roept je hierheen om tot rust te komen en vervuld te worden van God en van zijn levend Woord.
  34. Laat de zorgen voor de aarde over aan die ontelbare dwazen.
Kiezen we de hemel door te vluchten in de rotsholen.
  35. Trotseren we alles, verzamelen we moed, omhelzen we de eeuwigheid, ook al zijn we arm en tieren onze vijanden.
  36. Gestorven aan alles, verborgen in onszelf, zonder afgeleid te worden, genieten we hier het ware welzijn en vinden we de hoogste schoonheid.
  37. Lieve ziel, kuise tortel,
laat ons in deze woestijn hunkeren naar de God van eeuwig leven.
Trekken we ons uit de wereld terug om in deze kluis God te vinden.

Cantiek 158 Het allerheiligste Sacrament

1. De Allerhoogste, de Onbegrijpelijke, is hier samengevat in één punt.
Christenen, vraag niet: is dit mogelijk?
Zwijg, zintuigen; zwijg, ketter.
Je vergist je, je dwaalt; God heeft het gezegd; hier past geen tegenspraak.
God heeft het gezegd; dat is genoeg.
Laten we het geloven, ook al krijgen we geen uitleg.
2. Wat een machtig wonder!
Brood en wijn zijn er niet meer, de accidenten missen hun substantie.
Het lichaam en het bloed van een God vol leven en glorie,
zonder verandering overal en altijd,

op aarde en in de hemel, overal even glorieus.
Waarheid van God die we moeten geloven.

3. Wat een wonderlijke gehoorzaamheid!
Met de stem van een sterfelijke mens is God op het altaar neergedaald,
zonder weerstand te ondervinden.
Hij is gestorven en leeft, onderdanig en ontzagwekkend,
als een klein kind en toch triomferend.
Onderwerpen we ons, laten we alles voor allen zijn.
Onderwerpen we ons, zelfs aan de voeten van allen.
Want God maakt zich zo gewillig.
4. Zie de glorie die niets is geworden,
de zon van de waarheid verborgen in de duisternis van deze hostie;
Hij verbergt Zijn licht onder deze zwakke uiterlijke vorm.
Hij laat Zijn macht noch Zijn schoonheid zien,
niet Zijn heiligheid, niet zijn luisterchoonheid, niet Zijn majesteit.
Buig je neer in as en stof.
5. We zien hoezeer God ons bemint,
hoe hartstochtelijk Hij ons bemint in dit goddelijk sacrament.
Dit gaat alles te buiten.
Terwijl Hij ons alles geeft, zegt Hij in onze taal:
neem mij, eet mij, Ik ben er voor jou in mijn extase.
Neem al mijn schatten in mijn extase, mijn lichaam en mijn ziel.
Kan Hij ons nog meer beminnen?
9. Als we te communie gaan, worden we een andere Jezus Christus
en raken we vervuld van zijn geest en zijn leven.
Eten we dit levende brood en drinken we deze wijn van de engelen,
veelvuldig en zeer devoot.
Laten we eten, drinken en verzadigd worden.
Laten we eten, drinken, dronken worden en de lof van God zingen.

10. Ik smacht naar liefde, ik zucht naar U, mijn beminnelijke Verlosser.
Dring binnen in mijn hart, anders besterf ik het.
Eén moment zonder u is een zeer ruwe hel.
Machtige koning, heers in mij;
kuise Bruidegom, ik luister alleen naar u.
dierbare bruidegom, kom, haast u en wees mijn gelukzaligheid.

Cantiëk 160 Alle volken, looft de Heer

1. Christenen, heidenen en barbaren, looft de Heer, looft Hem allen;
bezing in verschillende talen zijn mededogen met u.
Hij zegt ons zijn tederheid toe en overlaadt ons met weldaden,
want Hij is trouw aan zijn beloften en zijn waarheid regeert in eeuwigheid.
2. Glorie aan Jezus Christus door zijn Moeder, op aarde en in de hemel.
Hij leeft aan de rechterhand van God zijn Vader en in het Heilig Sacrament.
Eer, liefde, glorie en lof aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest
door alle heiligen en engelen, eens en voor altijd door Jezus Christus.

Cantiëk 163 Oproep om met ijver deel te nemen aan de missie

1. Beste familie en burens, staan we allemaal vroeg in de morgen op;
God roept ons tot zijn feestmaal. Laten we de genade zoeken!
Al sneeuwt of vriest het, zoeken we de genade en God die van ons houdt.
2. Ondanks de hitte en het warme weer, de kou en de winter,
ondanks de klachten van ons lijf: Laten we de genade zoeken!
Al stormt het en is het glad, zoeken we de genade, wat de hel ook wil!
3. Iedereen in huis protesteert, de duivel schreeuwt en het lijf zegt:
“Blijf bij de kachel, blijf in bed”. Maar laten wij de genade zoeken!
Of het nu ijskoud en glad is, zoeken wij de genade van Jezus Christus.

4. Laat Maria maar bezig zijn met haar gedoe en de tere zielen zich in bed omdraaien.
Wij moeten gaan; de hemel telt onze voetstappen. Laten we de genade zoeken!
Al miezert het of vriest het, wij trouwe soldaten moeten de genade zoeken.
5. Staak de arbeid, werkman; stop het proces, pleiter;
zondig niet langer, zondaar. Zoek mijn genade!
Al miezert het of vriest het, “zoek mijn genade”, zegt de Heer.
6. Vraag, zegt God, en je zult krijgen. Zoek en je zult vinden.
Klop en er wordt open gedaan. Zoek mijn genade!
Of het nu sneeuwt of vriest, zoeken we en jullie zullen haar vinden!
7. Laat het hout even liggen, timmerman. Laat het ijzer even rusten, smid.
Laat je werk rusten, handwerkman. Laten we de genade zoeken!
Al dondert en vriest het, zoeken we de genade, zonder pardon!
8. Kom op, laten we gaan, groot en klein, zonder te verslappen.
Wij zijn op zoek naar oneindige weldaden. Laten we de genade zoeken!
Al regent of sneeuwt het, laten we de genade en het Paradijs zoeken.
9. We moeten voor de hemel gaan. Daar moeten we aanmeren,
daar moeten we om vragen. Zoek de genade!
Of het nu vriest en glad is, zoeken we de genade zonder uitstel!
10. Om die haven te bereiken moeten we de goede strijd strijden en hard werken;
varen we gestaag verder en roeien we hard. Laten we de genade zoeken!
Of het nu waait of vriest, laten we de genade zoeken zolang we leven.
11. Kom in beweging, luiwammes, ook al is de kerk ver weg.
Zoeken we de genade zoveel als het kan. Laten we de genade zoeken!
Of het nu sneeuwt of vriest, laten we de genade zoeken en de hemel verkrijgen!
12. Wordt wakker, slaapkoppen. Zoeken we, onze vijanden ten spijt,
vergeving voor onze zonden. Laten we de genade zoeken!
Al miezert het of vriest het, laat ons de genade zoeken, dierbare vrienden.

13. Laten we gaan luisteren naar de Verlosser die spreekt via een predikant,
opdat we geraakt worden in ons hart. Laten we de genade zoeken!
Bij spreken en zwijgen, laat ons de genade zoeken.
14. Laten we naar de missie gaan om vergeving te krijgen,
ondanks de wereld en de duivel. Laten we de genade zoeken.
Bij spreken en zwijgen, laten we de genade zoeken en naar de preek gaan.
15. Als het lastig is om erheen te gaan, het Paradijs is het echt waard;
laten we elkaar inspireren. Zoeken we de genade!
Bij spreken en zwijgen, laten we de genade zoeken, God zal ons belonen.
16. Zoeken we dus krachtig de Hemel, zoeken we niets anders dan zijn glorie
door naar de hemel te gaan, naar het uitspanseel, naar de Kroon.
Of het nu waait of dondert, kom en ga naar de eeuwige Kroon!

Cantiek 164 De Calvaire van Pontchâteau

1. Helaas, nog steeds bezetten de Turken
het heilige Calvarië waar Jezus Christus is gestorven.
Christenen, laten we hier een Calvaire oprichten.
refrein: Laten we hier een Calvaire bouwen, laten we een Calvaire bouwen.
2. We moeten zowel in ons hart als hier in het land
die heilige berg oprichten en ons door God laten vervoeren.
3. De vorsten van de aarde hebben gevochten om het Heilig Land.
Laten wij hier werken zonder kruistochten en zonder oorlog.
4. Zullen wij onze Heer en God die gestorven is uit liefde voor ons,
hier eerloos en alleen laten?
5. Zullen we Jezus in het stof laten liggen?
Nee, vurige christenen, laten we alles doen om hem in het licht te stellen.

6. Hij wordt bespot door Joden en ketters, door Turken en heidenen en vooral door slechte katholieken.
7. .... (verloren gegaan)
8. Laat ons de Heilige Plaatsen veroveren, niet met geweld, maar door ze hier na te bouwen met inzet van tijd en moeite, wat het ook kost.
9. Wonderen zal men op deze plek zien, bekeringen en weldaden zonder weerga.
10. Hier zullen mensen naar toe komen, alleen of in processies, om Jezus te zien en hem eer te bewijzen.
11. Laat ons Hem aan het kruis hangen en zijn lijden en dood in herinnering houden; omwille van ons en ter ere van zijn grote glorie.
12. Op dat kruis zal hij zijn Vader kalmeren, de duivel overwinnen en onze geloften en gebeden ontvangen.
13. Laten we het kruis planten, zijn trouwe geliefde, de troon van de Koning der koningen en van de eeuwige Wijsheid.
14. Voor heidenen is het een dwaasheid en voor joden een schande, maar voor christenen wijsheid en leven.
15. Dit mysterie is ons enige voorbeeld, het geneesmiddel tegen alle kwaad en de schatkamer van hemel en aarde.
16. Mijn Jezus, reeds lang wil ik u in de hoogte steken en het hart van allen naar u toe trekken.
17. Jezus op het kruis, laat uw rijk komen. Het is hoogtijd dat heel de aarde u aanbidt en u volgt.
18. Bestijg het kruis, verhef u zelf; wij kunnen dat niet doen; wij zullen uw hoogste macht bezingen.

Jezus

19. Ja, dat is wat ik wil. Vanaf de hoogte van het kruis
zal ik hier mijn glorie tonen en mijn overwinning bezingen.
20. Ik zal de meest rebelse harten tot me trekken, allen zullen mijn wet gehoorzamen;
ik zal de meest dodelijke wonden genezen.
21. Werk allemaal; mijn macht is immens.

Ik werk met jullie mee en zal vol erkentelijkheid zijn.

Allen

22. Laten we samen dit goddelijke werk ter hand nemen.
God zal ons allen zegenen,
groten en kleinen, mannen en vrouwen van alle leeftijden.
Laten we een Calvaire bouwen voor God.

de mon plus grand bonheur
sera d'être conforme à mon Sauveur.

à votre douce providence.
ne donne par ta quelque croix
sans d'honneur pour moi mille fois
ais. soutenez mon impuissance
baissez, tranchez et sciez.
Je suis content si vous me soutenez.

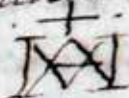
Dieu Seul.

Desir de la sagesse.
à l'air humblement à genoux.
mez, le pauvre. vous ~~en prie~~
sang de mon Dieu Jesus
entrailles de Marie
ne serons point confondus. bis

ne prolongez vous si long temps mon
martire.

de vous chercher sans vous
Je ne jette en esprit aux pieds de votre trône
si vous ne voulez pas de moi
au moins donnez moi quelque aumône
pour les pauvres remplis de foi. bis

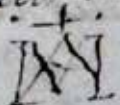
sagesse qui évite certains qu'un malheur ne me
c'est de te lâcher et ne glissent
c'est de manquer d'une foi vive
pour nous aimer. Credo unum. bis

signe mere de Dieu, vierge pure et fidèle
communiquiez moi votre foi
J'aurai la sagesse par elle
et tous les biens viendront en moi. bis

sagesse. venez donc par la foi de man
vous n'aurez pu lui résister
elle vous a donné la vie
elle vous a fait incarner. bis

ne hésitez rien ne mettez imp

Deel II

Commentaren en beschouwingen

Eerst sta ik stil bij Montforts uitgangspunt: de deugd van God (**C 4**). Hij werkt dat uit aan de hand van de theologale deugden: liefde, geloof en hoop (**CC 5-7**). Daarna bekijk ik een aantal scharnierpunten en wegen die hij in de cantieken ter sprake brengt. Om te eindigen met een korte epiloog.

1. De deugd van God in het midden (C 4)

Dieu seul! God alleen! Dat motto komt herhaaldelijk terug aan het einde van de Cantieken en elders in de geschriften van Montfort. In onze tijd is dat volgens velen een loze kreet. Ze weten niet meer, wat ze daarbij moeten voelen, denken en doen. Is God niet dood? Heeft Hij zijn vanzelfsprekendheid niet verloren? Is religie ofwel verbondenheid met een alomvattende en absolute werkelijkheidsdimensie niet de oorzaak van de meest gruwelijke conflicten? Zou Montfort in onze dagen niet met hetzelfde schouderophalen worden tegemoet getreden als de man die volgens Nietzsche met een brandende lamp op het marktplein roept dat de dood van God een ramp voor ons is, omdat dan alle absoluutheid en waarheid in gruzelementen valt?

Montfort had niet een oppervlakkig en goedkoop godsgeloof. In de traditie van de Franse School van spiritualiteit trachtte hij te doorgronden wat onze woorden over God inhouden en betekenen. Hij hanteerde geen dogmatische taal met allerlei geleerde termen, maar sprak en schreef zo dat ook gewone mensen hem konden begrijpen en zocht aansluiting bij hun beleving. In manuscript 1 stelt hij de deugden centraal, d.w.z. levenswijzen, houdingen en gedragingen die aan het leven kracht en juiste verhoudingen geven. Dat is niet nieuw. Plato en Aristoteles, Cicero en Seneca schreven er al over. De Bijbel heeft weliswaar geen woord voor “deugd”, maar noemt wel allerlei houdingen en gedragingen die in de latere christelijke traditie zo worden genoemd. Dat is met name bij Paulus het geval. In de Middeleeuwen wordt onderscheid gemaakt tussen theologale deugden, kardinale deugden (voorzichtigheid, rechtvaardigheid, kracht, matiging) en morele deugden (naastenliefde, kuisheid, oprechtheid, geduld, dankbaarheid etc). Al die deugden zijn gericht op geestelijke

en zedelijke groei en op ethische verplichtingen en gedragingen. Hoewel Montfort niet over de kardinale deugden spreekt, raakt hij via de Bijbelse Wijsheidsliteratuur vergelijkbare aspecten aan. Hij begint resoluut bij de deugd van God (**C 4**) en borduurt daarop voort aan de hand van de theologale deugden (**CC 5-7**), waarbij heel opmerkelijk de charité vooropstaat. In de daarop volgende zangen over andere deugden is de Bijbel zijn belangrijkste bron; dat geldt met name de zaligsprekingen en andere passages uit de Bergrede (Mt 5-7). Voortdurend ziet hij om naar Jezus, Maria en heiligen als Franciscus van Assisi.

Basis en uitgangspunt is “de deugd van God”. In de wereld en op een bijzondere manier in mensen is volgens Montfort een uitnodigende en inspirerende kracht aanwezig die ons doet roepen “God, God, God” en die in LEW 99 “de Eeuwige Wijsheid” wordt genoemd. Om uit te drukken waarover het bij God gaat, gebruikt Gen 1,1 het Hebreeuwse werkwoord *bara*: in onze chaotische wereld is een goddelijke bron van creativiteit gaande die in het leven vrede, orde en harmonie wil scheppen. De mens wordt uitgenodigd om beeld en gelijkenis van die goddelijke creativiteit te worden. Het is dus niet zo dat de deugd bij de mens begint. Ze gaat uit van het mysterie dat we aanroepen als God, de Eerste en de Laatste. Montfort spreekt in **C 15,45**; **C 20,15**; **C 141,1** van de Vader van de lichten, zoals God wordt genoemd in Jak 1,17. Dankzij de uitnodiging om aan dat goddelijk mysterie van creativiteit deel te nemen worden we als mensen in het leven geroepen, als aardse, lichamelijke en psychische wezens met vrijheid en met besef van onze verantwoordelijkheid. Dat is de ruimte waarin Montfort zijn deugdenleer en zijn visie op de mens ontvouwt. In de lijn van de Franse School van spiritualiteit (Bérulle e.a.) komt hij telkens terug op Gods creativiteit die zich wil incarneren en engageren in het hart en de ziel van de mens. Als hij spreekt over de deugd van God, staat die horizon hem voor ogen. Het is belangrijk dit uitgangspunt en die grondslag van zijn deugdenleer voor ogen te houden. Alleen in dat licht krijgen we zijns inziens oog voor wat er in het leven van Jezus, Maria en de heiligen gebeurt; alleen door naar hen te kijken daagt onze roeping, onze bestemming en ons wie en wat.

Deze visie wordt vooral ontwikkeld in het eerste manuscript, door Frehen (86) *Corpus Canticorum Missionum* genoemd, de verzameling van zijn missieliederen.¹ Constant is er de vraag aan de orde, op grond waarvan en hoe we in de voetstappen van Jezus, Maria en de heiligen kunnen gaan. Er komen lijnen naar voren die ruggengraat geven aan het leven of die deugd doen. In zijn missies wil Montfort de deelnemers daarop wijzen en daarbij helpen. Dit uitgangspunt is in de dagen van Montfort al niet meer vanzelfsprekend. Toch begint hij daar. Maar hij redeneert niet als een apologeet. Hij wil met de Bijbel in de hand de grondbeweging van het Evangelie zo zuiver mogelijk naar voren brengen. Hij vraagt zich af, hoe en waartoe de Geest van God het leven in vuur en vlam zet. Of wat Jezus bedoelt, als hij zegt dat het rijk Gods nabij is. Hij vertrekt niet op een of ander neutraal terrein, maar vanuit het hart van het Evangelie. Dat betekent niet dat hij ergens ver weg in de hemel leeft. Zijns inziens komt God volgens de Schrift eerst echt ter sprake, als hij midden in het leven met goddelijke openheid luistert naar andermans zorgen en verzuchtingen (*C 141,16*). Met het elan dat aldus in hem ontstaat ofwel dankzij de Geest die in Schrift en Traditie leeft, kiest hij positie midden in de noden en zorgen, de kansen en uitdagingen van zijn tijd en wijst hij aan hoe we met elkaar kunnen en moeten omgaan en elkaars lasten en vreugden kunnen en moeten delen.

Trouw aan Montfort vraagt, dat we zijn inzet of benadering op een creatieve manier confronteren met de vragen en intuïties van onze dagen. In West Europa hebben die tegenwoordig nadrukkelijk te maken met het wat en wie van God. Waarover hebben we het, als we God ter sprake brengen? Hoe kunnen we in de geest van Montfort daarop inspelen? Daartoe moeten we luisteren naar wat hem – in en tussen de letters door – beweegt en speuren naar de evangelische leefstijl die volgens hem daaruit resulteert. Zoals de *Divina Commedia* van Dante uiteindelijk draait om “bewogen worden door de liefde die de zon en de sterren beweegt”, zo is het focus van Montfort dat wij geraakt worden door de charité, het geloof en de hoop van God. Hij vraagt zich af, wat dat inhoudt en betekent voor hem zelf, voor de deel-

---

¹ H. Frehen, *Études sur les Cantiques du Père de Montfort. Leur “Sitz im Leben”, leur développement et leur fixation écrite*, Reykjavik 1968vv.

nemers aan de missie in de parochies, voor hen die hij persoonlijk begeleidt en voor hen die zich aansluiten bij zijn congregaties. Hij confronteert hun leven en dat van zichzelf met wat God beoogt ofwel met de deugd van God zoals die naar voren komt in het leven van wijzen en profeten, vooral van Jezus en Maria. Via hen wil God zijns inziens in ons doordringen en ter sprake worden gebracht.

C 4 begint niet met de vraag of God bestaat of welke eigenschappen God uiteraard moet hebben. Nee, het uitgangspunt is de wijze waarop God volgens aartsvaders en profeten en volgens Jezus en Maria op ons inwerkt en in ons iets teweeg brengt. Hij start niet vanuit een filosofische theologie die criteria formuleert waaraan God moet voldoen, zoals oneindigheid, almacht, absolute heiligheid en dergelijke. Hij is blijkbaar bang dat daardoor de God van Israël, de Vader van Jezus Christus meteen al niet meer in zijn verrassende eigenheid ter sprake kan komen.

Montfort heeft iets gezien “in de Heer” (**C 4,1**) op momenten dat hij zich inliet met de Schrift, zich terugtrok om te bidden en te mediteren, sacramenten vierde, werkte onder en met mensen van allerlei slag. Hij is geraakt door de wijsheid en het geloof (**C 4,22**) die meekomen met “de goddelijke adem van Gods eeuwige glorie” (**C 4,2**). Dat is in de lijn van Bérulle die ooit zei: “We moeten beginnen met naar God te kijken en niet naar onszelf, niet uitgaan van onszelf of onszelf onderzoeken, maar puur en alleen naar God zien” (DSM 438), d.w.z. naar de wijze waarop God zich openbaart, zich incarneert, doorbreekt, Naam krijgt in Oude en Nieuwe Testament en ons voor keuzen stelt. De vraag is dan, hoe God daar ter sprake komt. Bijvoorbeeld in Ex 34,6: “God liefdevol en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft”. Of in de wijze waarop Jezus de vader van de verloren zoon tekent (Lc 15). Daar komt volgens Montfort de ultieme horizon van het leven aan het licht, de goddelijke ruimte die ons bestaan draagt en omgeeft, de Geest die wil doordringen in alle vezels van het bestaan.²

---

² *Als God zich doet horen, zien en voelen, gaan we het leven ervaren conform de Pinkstersequentie. Die bezingt wat er met ons gebeurt, als de Geest van God in en onder ons doorbreekt. In plaats van hard, verhit, dor en onbuigzaam worden we mild, verkwikkend, verfrissend en soepel. Op die momenten worden wij geboren als Gods beeld en*

De deugd van God bestaat volgens **C 4,17** in *charité*, bekommernis om mensen, opdat ze in vrijheid en respect met elkaar omgaan en elkaar niet de dood aandoen. In die bekommernis bespeurt Montfort God en ont-dekt hij God. Hij denkt en schrijft niet afstandelijk of zogenaamd objectief over God, maar vanuit de geraaktheid van zijn ziel. Daarbij is meteen ook zijn eigen leven in het geding met alle vragen, twijfels en verwachtingen die in hem leven. Hij wordt getroffen, geraakt, aangesproken.

Hij wil anderen opmerkzaam maken op de deugd van God, d.w.z. op liefde, mededogen, barmhartigheid, zachtmoedigheid e.d. Dat is verrassend, omdat we bij God vaak onmiddellijk denken aan grootse majesteit, almachtige kracht, in het verlengde van de pompeuze wijze waarop de groten der aarde zich manifesteren. De wijze waarop we over God denken en dromen, is vaak nogal fantastisch en staat haaks op de manier waarop aartsvaders en profeten, Jezus en de apostelen God ter sprake brengen. Die Bijbelse figuren laten zich gezeggen door een God die anders is dan goden van Egypte. Anders ook dan gesuggereerd wordt door de levensstijl en levensvisie aan het hof van de Zonnekoning in Parijs, waar men ver van het gepeupel leeft, de schouders ophaalt tegenover de armen en neerkijkt op hen die zich laten gezeggen door de arme Jezus. Dan blijft de Bijbel een gesloten boek en krijgt de God van Israël en van Jezus geen ruimte.

Montfort brengt God ter sprake in het spoor van mensen die geraakt zijn door het Evangelie ofwel door Jezus, Maria, de apostelen, heiligen en martelaren. Zijn vertrekpunt is niet een afstandelijk scepticisme dat alles in twijfel trekt, niet een cultuur die objectiviteit, distantie en twijfel aan van alles en nog wat als grondhouding heeft. Hij weigert eerst zogenaamd objectief, neutraal of “filosofisch” naar God te vragen. Die afstandelijkheid ontzegt God de kans zich te openbaren. De volmaaktheden van God bestaan volgens **C 50** in deugden als clementie, zachtmoedigheid, goedaardigheid en liefde. Op grond daarvan moeten we nadenken over wat de tegenwoordigheid, aanbiddelijkheid en glorie van God inhouden. Niet andersom.

---

gelijkenis, zonder dat we God worden. Dit gaat samen met een aparte beleving van schoonheid, waarheid en goedheid. En tegelijkertijd met feeling voor wat scheef, krom en slecht is in het leven. Buiten dat we op die wijze het leven ervaren, is God niet te verkrijgen.

Als Montfort over de deugd van God spreekt, doet hij dat niet op de manier van Cicero en Aristoteles. Cicero ziet de deugd als echte mannelijkheid, d.i. alles wat de man zijns inziens siert en aanzien geeft: degelijkheid, voortreffelijkheid, moed, kracht, talenten, verdiensten. Kortom, moet je mij eens zien! Eerder al had Aristoteles de Atheense burger geschetst als moedig, gematigd, vrijgevig, royaal, groots, zachtmoedig, oprecht, geestig, vriendelijk, rechtvaardig, verstandig en wijs.³ Hoe verheven dat ook klinkt, het is “een ethiek van de zelfverwerkelijking: de deugdzame mens is degene die geslaagd is, gelukt en in die zin gelukkig. Zorg voor de ander buiten de kring van de (eigen) gemeenschap, gerichtheid op de ander als ander, afzien van eigen succes vanwege de ander – dat past niet binnen het aristotelisch kader. Maar juist een dergelijke levenswijze is wezenlijk voor de christelijke moraal”.⁴ En – zo voeg ik eraan toe – voor de wijze waarop Montfort God ter sprake brengt. In woorden van Schillebeeckx: als de belangeloze die oprecht goed doet.

In het licht van wat de Schrift ont-dekt en van wat in sacramenten wordt gevierd, blijkt dat belangeloos liefhebben de inhoud is van leven naar Gods beeld en gelijkenis. Het eerste waaraan Montfort bij God denkt, is: “Dag en nacht klopt God aan ons hart om ons naar zijn liefde te leiden” (**C 4,5**). Op grond daarvan spreekt hij zijn toehoorders en lezers aan. God is voor hem niet de verklaringsgrond voor alles wat we niet begrijpen. Zijn godsbesef komt voort uit het besef van een Aanwezigheid die ons wil sterken met Haar eigen deugd of kracht. In de titels van **CC 4, 103, 112 en 124** is telkens sprake van verlangen: het verlangen van God en het verlangen van mensen. Te midden van de vele verlangens die in ons leven, richt Montfort de aandacht op het verlangen van God, zoals dat in de Schrift naar voren komt. Hij stelt ons voor de vraag, of die God strookt met wat we spontaan denken als het over God gaat. Als iemand vraagt: “geloof je in God?”, zou de eerste reactie van Montfort zijn: “Wat bedoel je? waar denk je aan?”.

Zijn uitgangspunt is dus niet het natuurlijke verlangen naar van alles en nog wat, maar de gezindheid die God volgens de Schrift in ons wil wekken. “Wij zijn geschapen naar de Deugd (van God) toe”, zegt **C 4,10**. In die deugd vindt ons leven zijn zin en bestemming.

---

3 A. Kinneging & T. Slootweg (red.), *Deugdethiek, levensbeschouwing en religie*, Houten-Antwerpen 2015, 32-33.

4 *Idem* 55.

Niet dat alles dan direct en onmiddellijk inzichtelijk en gemakkelijk wordt. Integendeel, we worden voor de opgave gesteld om zo volmaakt goed als God te zijn, d.w.z. betrokken op de ander, vooral op de arme, zonder ons de wet te laten voorschrijven door ons eigen ik of door de poeha van de zogenaamde groten der aarde. Het betekent evenmin dat we dan meteen al weten in welke richting ons eigen diepste verlangen gaat. Door te lezen in de Schrift en door het viëren van de sacramenten ontdekken we die richting met vallen en opstaan. Dat geldt ook voor Montfort. Het is ook voor hem vaak een heel gevecht om open te gaan en te blijven voor de deugd van God. “We komen slechts tot waarachtige deugd, nadat we een gevecht hebben geleverd”, zegt **C 4,20** in een verwijzing naar het gevecht van Jacob aan de Jabbok (Gen 32,23vv). God heet in **C 4,2** de Schepper, waarbij we moeten denken aan de veelzijdige creatieve nabijheid die in de Hebreeuwse Bijbel met het werkwoord *bara* wordt weergegeven. Als Montfort oog krijgt voor deze deugd of deze creativiteit die ons “God” doet roepen, tracht hij daar met heel zijn ziel ruimte aan te geven. Daardoor krijgt zijn leven een kritische, maar ook hoopvolle grondtoon. Als de deugd van God oplicht, blijkt dat zijn diepste bestemming gelegen is in de deelname aan de menslievende wijze waarop God in de Bijbel zich ofwel zijn deugd openbaart. Wat dat inhoudt en behelst, is zijns inziens te zien in het leven van Jezus (**C 4,4**) en Maria (**C 4,22**). **C 4** eindigt met de smeekbede dat (de deugd van) God in ons mag gaan wonen, in ons die bloot staan aan allerlei bedrieglijkheden.

C 4 is als een commentaar op Jezus’ gesprek met Maria en Marta in Lc 10,38vv (slechts één ding is noodzakelijk) en op Mt 5,48 (wees volmaakt op de wijze waarop jullie hemelse Vader volmaakt is). De deugd van God wijst op de manier waarop God oog heeft voor onze noden (**C 4,5**) en op de wijze waarop we daarbij worden betrokken. De kern van die deugd gaat samen met wijsheid daaromtrent (**C 4,22**). Bijna ongemerkt komt in **C 4,17** de *charité* ter sprake; dat wordt in **C 5** toegelicht en uitgewerkt. Charité staat volgens **C 4,23** haaks op het gedrag van hen die met hun deftig voorkomen anderen verleiden tot verkeerde wegen.

Alles bij elkaar onderstreept **C 4** hoezeer het Bijbelse godsgeloof te maken heeft met de wijze waarop we ons leven vorm en gestalte geven. De deugd of het engagement van God is voor Montfort het vertrekpunt, de horizon en de grond van zijn levensoriëntatie. Als hij over God spreekt, staat dit oneindige, onuitputtelijke engagement hem voor ogen. Op dezelfde manier spreekt hij in LEW over het verlangen van de Wijsheid om zich aan ons te geven. In

la planche qui sauve un pecheur
De superste evidente

Dieu par deux fois l'ordonne
O pecheurs convertissez vous
mais convertissez vous tous
ie ne accepte personne

Se vous ne faites penitence
tous ensemble vous perirez
de même sorte vous mourrez
O terrible sentence

pour nous enseigner a la faire
il la faite tous le premier
faisons la donc sans differer
C'est notre exemplaire

1 point
Sanescepte

1 motif
Dieu la
commande

2 m.
Jesus C.
L'ordonne

3 m.
J.C. nous en
doit
L'exemple

het licht van die deugd en die wijsheid ontwikkelt hij zijn visie op het leven, op wat er in en om hem heen gebeurt en op de zin en het doel van het menselijke bestaan. Het leven staat in een mysterieuze horizon die uitdaagt en bemoedigt tot respectvol en toegewijd leven met elkaar. Die horizon reikt verder dan materiële welvaart en bestaat op de eerste plaats in eerbied en bekommernis voor anderen: “Jij mag er zijn – en ik zal je helpen, al ben ik maar een mens”. Daartoe zijn wij door God geschapen en geroepen. Op grond van een nooit helemaal begrijpelijke bezorgdheid, betrokkenheid en genegenheid die ons doet roepen: “God, God, God”. Dat is iets anders dan in onze schulp wegkruipen als een slak in haar huisje.

In allerlei omstandigheden en situaties hebben we het over God. Vaak in de zin van: het meest verhevene, de eerste en de laatste beslissende factor. Die stellen we ons gemakkelijk voor zoals de keizer van China of Japan, wonend in een verboden stad, ontoegankelijk voor haast iedereen, op wie je slechts mag toegaan met gebogen hoofd en gesloten ogen. Soms wordt zo ook in de Bijbel over God gesproken, maar met herhaaldelijk de toevoeging dat dit eigenlijk al te menselijk is. Daarom moeten we onze woorden meteen ook weer doorstrepen en aan God de eer geven (doxologie), in de hoop dat aldus in de stilte van ons hart de deugd van God krachtig tot leven komt.⁵

1.1. De theologale deugden

De deugd van God wordt in **CC 5-7** geconcretiseerd als liefde, geloof en hoop. Deze deugden duiden op de levenswijze die naar voren komt, als we in het licht van de Schrift van God spreken. Ze zijn fundamenteel in Gods relatie tot ons en in onze relatie tot God en tot elkaar. Geraakt door Gods doorbraak in het leven, laat Montfort zich inspireren door de Bijbelse traditie dat God ons liefdevol, gelovig en hoopvol nabij wil zijn. Hij spreekt er niet over op grond van wat we spontaan bij die woorden denken en verlangen, maar op basis van de wijze

---

⁵ In dit verband wijst Montfort op het belang van stil worden (**C 23**), alle woorden achter je laten, je terugtrekken in de woestijn of in de eenzaamheid van het gebergte (cf. **C 157**). Daar wacht ons een gevecht tegen de duivel en zijn bekoringen. Al duurt dat gevecht levenslang (**CC 45 en 114**), toch worden we soms geraakt door wat heet een “woord van God”. Dan gaan we oprecht stotteren en stamelen. Niet om God in de greep te krijgen, maar om ons erkentelijk te tonen. Dat vraagt een nederige levenswijze die voorkomt dat onze woorden verkeerd begrepen worden.

waarop charité, geloof en hoop oplichten in de Schrift en in het bijzonder in het leven, sterven en verrijzen van Jezus Christus.

Liefhebben, geloven en hopen... dat is niet de bekende volgorde: geloof, hoop en liefde. Montfort laat zich leiden door de uitspraak van Paulus: “Ons resten geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde” (1 Kor 13,13), De liefde is van fundamenteel belang. Zonder besef van de liefde van God verwilderen geloof en hoop. Enkel als we uitgaan van Gods charité, komt aan het licht waardoor het leven wordt gedragen en hoe het zich in ons wil ontvouwen. Slechts in het spoor van de op liefde gebaseerde bestaanswijze van God kunnen we gelovig in het leven staan en de toekomst hoopvol tegemoet zien. Zonder besef van de wijze waarop God om mensen geeft, ontwikkelen we een verkeerde instelling tot geloof en hoop. Hoezeer de goddelijke deugden bij elkaar horen, wordt onderstreept in het feit dat **CC 5-7** dezelfde melodie hebben. Die melodie drukt uit, dat de goddelijke diepte van de werkelijkheid smeekt om verbondenheid op verschillende niveaus en met verschillende intensiteit. Die diepte is te vinden in allerlei gestalten en gebeurtenissen zonder dat ze objectief aanwijsbaar is. Die smeekbede ontkent strijd en conflict niet, maar wil voorkomen dat ze uitlopen op geweld en onverdraagzaamheid. De goddelijke tendens naar vrede, harmonie en mededogen daagt ons uit om in positieve verbondenheid met elkaar te leven.

Montfort is in **CC 5-7** niet bezig met speculatieve en historische vraagstukken. Hij wil de kern of het hart van de christelijke levensbeschouwing doen oplichten. Daartoe brengt hij thema's en aspecten naar voren die in de christelijke spiritualiteit centraal staan. Hij legt dat niet uit aan sceptische vrijdenkers, maar aan degenen die naar hem willen luisteren terwijl hij van parochie naar parochie gaat: mensen zonder veel educatie, met hun vreugden en twijfels, hun zorgen en verwachtingen. Over wat er in het leven allemaal aan de hand is, spreekt hij niet op basis van sociologische en psychologische analyses. Zeker, hij weet wat er in mensen omgaat, op grond van gesprekken in en buiten de biechtstoel en uit persoonlijke ervaring. Maar hij is geen wetenschapper die aan de hand van duidelijke regels en methoden allerlei aspecten van het leven onderzoekt. Hij is zielzorger, pastor, catecheet, predikant. Met de Bijbel en de (geheimen van de) rozenkrans ofwel het leven van Jezus in de hand verkondigt hij Gods betrokkenheid op natuur en geschiedenis en appelleert hij aan wat er leeft in het hoofd en het hart van mensen. Terwijl de metafysische traditie zegt dat God aan een aan-

tal eigenschappen moet voldoen om echt God te zijn, gaat Montfort uit van de Openbaring en neemt hij op de aanduidende manier van de poëet elementen uit de metafysische traditie op. Hij concentreert zich op de wijze waarop God in de Schrift naar voren komt van Abraham tot Jezus en in hen die deze oervaders volgen. In dat licht kijkt hij kritisch naar de wijze waarop de eigenschappen van God in de metafysische traditie zijn ontwikkeld. Conform de middeleeuwse exegese en catechese spreekt hij mensen aan als geestelijk-lichamelijke wezens met een ethische verantwoordelijkheid voor hun eigen leven en dat van anderen, terwijl ze hoopvol - en soms ook wanhopig - in het leven staan en de toekomst tegemoet gaan. Daarbij gaat zijn aandacht primair uit naar het wel en wee van de armen in steden en dorpen, naar bedelaars en landlopers en naar de wijze waarop de clerus in zijn dagen daarmee omgaat.

De kern van Montforts theologie berust op een besef dat van kindsbeen af in hem leeft: het leven, hoe kaduuk soms ook, ligt ingebed in een groot mysterie van liefde en liefhebben, op elkaar betrokken zijn, onszelf en anderen niet zien als nummers, weten dat liefhebben in eerbied en respect onze bestemming is. Dat alles komt mee, als hij van God hoort spreken. Dat hier sprake is van God, drukt uit dat liefde niet is te herleiden tot wat ik doe of jij doet, geen optelsom is van wat wij doen, maar iets dat oorspronkelijker, fundamenteeler, oneindiger en absolueter is. Deze laatste woorden duiden op iets dat voortkomt uit de geraaktheid van het hart; het gaat niet om haarscherpe cognitieve begrippen. Montfort tracht het nauwelijks zegbare weer te geven in woorden die zingen en doen zingen.

Omdat het wezenlijke en het echt ontroerende van ons leven aan het licht komt op momenten of in situaties waarin we met elkaar verkeren van persoon tot persoon, spreken we over God in persoonstermen. Dat zegt iets over de intimiteit en het relationele karakter van het godsbeleven. **C 4** legt nadruk op God als inspirerende werkelijkheid die zich openbaart in allerlei dimensies van het bestaan. Het goddelijk mysterie dat ons creatief draagt en aanspreekt, mag niet onnadenkend worden voorgesteld als een uitvergrote mens noch als een vaag mysterie zonder concrete trekken en contouren. Maar zegt de religieuze traditie, we mogen de naam van God niet zomaar uitspreken en van God geen beeld maken. In de Bijbel wordt vermeden God als een handelend subject à la de mens te zien. De voorkeur gaat uit naar het zogenaamde theologisch passief: niet een antropomorfe God doet iets, maar er wordt op een verrassende en scheppende manier iets gedaan of gezegd, op grond waarvan

we van God gaan spreken. Als Montfort God ter sprake brengt, wijst hij erop dat de geheimvolle Aanwezigheid die we “God” noemen deugd doet, iets bewerkstelligt, iets onder de aandacht brengt. Wat er dan met hemzelf gebeurt, drukt hij uit in “*la charité me presse*”. Daarbij passen volgens hem eerder verhaalvormen, metaforen, gelijkenissen en gezangen die iets in ons teweegbrengen dan de begripsmatige taal die aan Sorbonne in zwang was. Dat hij er na twee jaar niet langer colleges volgde ging, maar een eigen leerroute koos in Saint-Sulpice, is dan ook niet verwonderlijk.

1.1.1. Liefhebben

C 5,1 is van fundamentele betekenis in de levensvisie van Montfort. Hij schrijft:

Ik ben een koninklijke deugde en goddelijk van aard;
de eerste theologale deugd; men noemt me *la charité*.
Ik alleen doe je God boven alles en heel zuiver liefhebben
en de naaste als jezelf, puur en alleen uit *amour* tot God.

Alleen wie notie heeft van de *charité* van God en haar toelaat in het leven, kan God waarachtig liefhebben. Alleen dan krijgen we oog voor de menslievende wijze waarop God met ons omgaat en compassie met ons heeft. Terwijl we als animale wezens ertoe neigen alles naar ons toe te halen, worden we geroepen boven dat egocentrisme uit te stijgen en er voor elkaar te zijn, voor de minsten in het bijzonder. God liefhebben vraagt om deelname aan zijn bekommernis voor ons, ingewikkelde mensen. Zonder over elkaar te willen heersen (**C 6**: geloven), maar door de hoop te koesteren dat we in zorg en aandacht voor anderen gaan leven (**C 7**). Alleen als we gelovig en hoopvol in het leven staan, wordt onze liefde voor God en voor onze medemensen zuiver en puur.

God is niet de geduchte hemelkoning (**C 5,4**) die ons met straffende hand tracht te raken. Veeleer is Hij de liefdevolle prikkel (7) die ons ertoe wil brengen deel te nemen aan zijn menslievendheid en aan zijn creatieve trouw jaan de aarde en haar mensen. Daartoe moeten we afstand nemen van de eigenliefde (20) die met haar geniepig venijn het vuur van de goddelijke liefde (20 en 30) wil doven. Ons hart moet nederig en trouw worden (34), zodat zelfs onze vijanden ons ter harte gaan (33). Daartoe moeten we in de leer gaan bij Maria en Jezus (44-45).

In de Bijbel komt de God van Israël, de Vader van Jezus, de Vader van de Lichten naar voren als charité, met bezorgde en bekommerde hartstocht voor ons, wisselvallige mensen in een uithoek van het heelal, tot leven gewekt op het moment dat de schepping een sprong maakt en een sterfelijk wezen ontstaat dat hopelijk in vrijheid en respect en met verantwoordelijkheidsbesef omgaat met het leven of de schepping om zich heen. Terwijl we vaak blijven steken in nogal animale emoties en hartstochten, worden we aangesproken door een Stem die ons hoofd en hart wil openbreken. Soms worden we er intens door geraakt, vaak voelen we ons overvraagd. Het belangrijkste van die Stem is, dat ze ons met mededogen en betrokkenheid aanspreekt en indringend uitnodigt om in vrede en geduld met en voor elkaar te leven. Opdat we uitstijgen boven de ogenschijnlijk onvermijdelijke sfeer van twist, strijd en oorlog en banden smeden van nabijheid en solidariteit. Leven op grond van die Stem met haar oneindige, niet door eigenbelang en deelbelangen beheerste hartstocht is volgens Montfort het hart van het christendom. Elders zegt hij dat charité “onzelfzuchtig en wel-doende is” (BB 21). De Bijbel herinnert aan momenten waarop die levenswijze in mensen is doorgebroken, met name in Jezus Christus, maar ook aan momenten waarop dat schrikbaarend is mislukt – met alles wat daar tussenin zit.

Montfort noemt charité de eerste theologale deugd (1), de koningin van de hemelen en van alle andere deugden (5-7), de brandhaard van alle andere deugden (11). Als hij aan God denkt, komt als eerste bij hem op: “Dieu” (WG 215; CdN 72). Zoals in 1 Joh 4,16: “God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God, en God blijft in hem”. Dat God liefde is, is de meest fundamentele en belangrijke trilling in zijn leven. Als Montfort zich in Gods tegenwoordigheid stelt (**C 24**) en bedenkt wat in het leven in principe en ten diepste de doorslag geeft, ontstaat in hem het verlangen dat alles en iedereen wordt omgeven door een genegenheid die vrij is van vijandschap, distantie en superioriteit. Andere deugden zijn slechts authentiek, als charité er het fundament, het hart en de horizon van is. CdN 51 zegt: “God is het centrum van ons hart, ons hart is het centrum van God”. Waaraan CdN 63 toevoegt: “God bemint ons eeuwig, als eerste, gratis en zonder eigenbelang, zonder ons nodig te hebben, volkomen vrij, hartstochtelijk en onweerstaanbaar”.

“God is liefde” houdt in dat we ons, sprekend over God, meteen moeten afvragen hoe het staat met onze liefde, zorg en verantwoordelijkheid ten opzichte van anderen. Zien we hen en gaan we met hen om in het licht van God die hen bemint? Zijn we leerlingen van de

Zoon die de charité jegens anderen zonder reserve in zich toelaat, als superieur erkent (Joh 14,28: de Vader is groter dan ik) en zich radicaal aan haar toewijdt (Lc 23,46: in uw handen beveel ik mijn geest)? Jezus zegt in **C 58,7**: “Ik had geboren kunnen worden als een machtige koning in een rijk en gerieflijk paleis. Maar ik koos ervoor de nederigheid in zwang te doen komen en de armoede te tooien met heiligheid”, d.w.z. met de geest, de scheppingskracht en de menslievendheid van God.

Hoe hard de charité ook aan onze deur klopt en vraagt om de ziel van onze ziel en het hart van ons hart te mogen zijn, het is nooit zo dat wij God worden. Naarmate de heiligen God in zich toelieten, hebben ze onderstreept dat zij mensen zijn en blijven. Klassiek gezegd, zij hebben op de transcendentie van God gewezen. Ze zagen God als Kracht die hen omringt en wil begeistere. God is niet de optelsom van alle positieve menselijke energie; de liefde van mensen komt volgens Montfort uit God voort of wordt door God gewekt. God is de maatstaf. Alleen God kan de hoogste vorm van de liefde geven. Wij moeten om haar blijven bidden. Naarmate we deel aan haar krijgen, gaat zij ons meer te boven. “God is liefde” wil ook zeggen dat we achter die liefde niet nog een andere, verborgen kant van God mogen zoeken.

We kunnen niet met God verbonden zijn, als we de liefde niet toelaten in hart, verstand, gedachten, handen etc. God vraagt ons in het leven te staan zonder onszelf de grootste en de belangrijkste te vinden en zonder absoluut en exclusief gehecht te zijn aan iets aanwijsbaars. Onmiddellijk volgt uit de charité, dat we de naaste moeten liefhebben met de liefde die God hem of haar toedraagt. Volgens **C 148,16-17** maakt God ons begaan met wie ongelukkig, eenzaam en ongeneeslijk ziek zijn en onder schuldgevoelens gebukt gaan, en vooral met hen van wie de ziel een hel is. God liefhebben vraagt dat we in de geest van God alles en iedereen liefhebben. Zonder iemand uit te sluiten, als tweederangs te behandelen, ons superieur te wanen, iemand de indruk te geven dat hij/zij niets voorstelt.

De goddelijke manier van leven conform het mysterie van de mensgeworden en gekruisigde Zoon doet ons de wapens neerleggen (**C 5,9**). Zonder charité gaat het mis in ons doen en laten (12). Dankzij haar geraken we in de hoogste hemelen (13). God wil dat we Hem en zijn menslievendheid liefhebben (14), onze liefde door Hem laten vormen (15) en haar resoluut tot uitgangspunt nemen (16). Alleen dan wordt wat we doen groot (17), hoe weinig het ook lijkt voor te stellen. Zonder besef van Gods manier van liefhebben kunnen we

niet in het Evangelie geloven (18). Al wat is roept om God te mogen liefhebben (19). *Dieu seul* moet het uitgangspunt zijn. Anders blijven we zielig en kleingeestig, al genieten we het applaus van velen. We moeten bij anderen het verlangen wekken om met God verenigd te worden.

Eigenbelang mag niet het uitgangspunt zijn (20). Alleen charité maakt echt actief (21) en sterk als de dood (22), ook bij het bitterste kruis (23). Niets is zo aantrekkelijk (24). Zij heeft eeuwigheidswaarde (25). Ze geeft deel aan de oneindigheid van God (26), zodat de ander niet mijn grens is, maar me uitnodigt om in vrijheid en respect door het leven te gaan. Deze liefhebbende wijze van bestaan is puur als goud (27) en vervult heel de wet (28). Zij verklaart de oorlog aan onze kleinzieligheden (29) en aan het venijn dat in ons zit (30) en dat moet sterven (31), tot en met de kleinste zonde (32). In het licht van God die Liefde is, wordt duidelijk hoe al te menselijk we vaak zijn. Wie aan God denkt zonder bereid te zijn zich te bekeren en zelfkritisch te zijn, heeft een verkeerde bril op.

De volmaakte vorm van de charité komt aan het licht in de Eucharistie (33), waar Christus zichzelf volledig verloochent en opengaat voor God en de naaste. Zijn wijze van leven moet de ziel van ons gebed worden (35), vooropstaan in een retraite (36) en de houding tegenover vijanden bepalen (37). De Mariaverering is daarop gericht (38). Dit is het vertrekpunt om over God te spreken (39). Het godsbesef is niet authentiek, als we niet in de voetstappen van Jezus en Maria gaan. Het valt ons niet zomaar in de schoot. Zonder vereniging met Christus in de eucharistie en zonder authentieke Mariaverering gebruiken we de naam van God zonder inzicht en eerbied. In **CC 40-47** smeekt Montfort dat God hem niet ontziet, ook al is hij maar een zwakke mens, en dat Jezus' liefde hem voor zich mag winnen. Het is een ramp als dit specifieke godsbesef uit het leven verdwijnt. Gods liefde voor ons en voor de anderen wekt in ons ware levenskunst. Dit is de kern van Montforts theologische visie op de mens en van zijn deugdenleer.

“God is liefde” slaat niet op *amor concupiscentiae* (liefde die wil bezitten), maar op *amor amicitiae* (liefdevolle becommernis omwille van de ander). Ze heeft een innerlijke band met geloof en hoop. Tegen de achtergrond van de liefde van God en tot God ofwel het eerste gebod (**C 5**) bezingt **C 14** het tweede gebod: de naaste liefhebben. Als Gods beeld en gelijkenis moeten we zijn begaan met anderen. Wie serieus met God omgaat, moet in zijn leven de charité ten opzichte van elke mens doorslaggevend laten zijn. In de ogen van Montfort gaat

dit godsbesef verloren, als we de naaste niet concreet liefhebben; zoals van de andere kant de naastenliefde teloor gaat als zij niet verworteld is in God. Daarbij komt, zegt de geloofsbelijdenis, dat alle mensen geroepen worden om beeld en gelijkenis van God te zijn, ook al zijn ze zondaars. Ik mag hen dus niet enkel beschouwen als van een ander ras, cultuur of religie. Voorop moet staan dat elke mens bestemd is om beeld van de God van charité te zijn en als zodanig geëerbiedigd moet worden. Zo moeten we elkaar zonder uitzondering zien en behandelen.

C 24 over de heilige praktijk van Gods tegenwoordigheid heeft als refrein “koesteren we de tegenwoordigheid van God”. Strofe 3 zegt: “God ziet me hier en nu”. Dit houdt in, dat we moeten leven in het besef dat God ons aanspreekt en aanziet. Niet vanuit onze ogen zien we God. Nee, God is op ons betrokken en wij worden door Hem aangesproken om deel te geven aan zijn charité. Ons daartoe uitnodigend en roepend, is God overal en altijd aanwezig (12), “op honderd manieren” (15). “God heeft onze harten gekozen als zijn troon en domein; hij nodigt ons uit om daar dag en nacht zijn soevereine grootheid en zijn goddelijke liefde te proeven” (24). Montfort ziet God niet als een realiteit die we objectief, neutraal en, afstandelijk voor ogen kunnen halen vooraleer naar Hem te luisteren (27). God is volgens hem present door op allerlei wijzen charité, geloof en hoop te wekken. In die ruimte vindt Montfort “zijn centrum” (19). De zondaar ziet God zoals een mens die je tegenkomt: iemand die je kunt vastpakken en aftasten om pas daarna naar hem te luisteren en hem aandacht te geven. Dat is een fataal misverstand. “Als ik je zo hoor praten, sta ik versteld. Je zegt: niemand ziet me, er is niemand te zien. Maar dan benader je God alsof Hij een menselijke persoon is. Het omgekeerde is het geval: God kijkt jou aan” (27). God is “aan je geest tegenwoordig” (30) of door je hart aan te spreken. “God roept je in je hart” (38). Daar is de vindplaats van God.

1.1.2. Geloven

Na te hebben gesproken over de liefde van God, gaat **C 6** over op geloven. Wiens geloven? Van God. Dat klinkt verrassend. Kan God geloven? Staat dat niet haaks op een lange traditie die zegt dat wij in God moeten geloven? Betekent geloven niet: iets aannemen op gezag van een ander die je vertrouwt, terwijl jezelf in het duister tast? Kunnen we dat van God zeggen? Of is dat een fundamenteel verkeerde en fatale inzet?

C 6 is beïnvloed door de apologetiek die in de 17^e eeuw ontstond naar aanleiding van polemieken tussen katholieken en protestanten over de aard van het christendom en over gezag binnen de kerk. Montfort wijst nadrukkelijk op de autoriteit van kerk en traditie. Geloven is dan instemmen met wat in de kerk wordt geleerd. Maar door in **C 5** de charité van God voorop te stellen en in het licht van de concentratie op God in de Franse School, bevat **C 6** aanzetten om geloven ten eerste te benaderen als wezenskenmerk van God die ons uitnodigt om aan zijn geloof deel te nemen en zelf gelovig te worden. Bij Montfort neemt dat de vorm aan van meegaan met de levenshouding van wijzen en profeten, van Jezus, Maria en de apostelen.

Dat geloven een deugd van God is, heeft Bijbelse gronden.⁶ In Jesaja 7 duidt geloven op meegaan met de gezindheid waarmee God het leven benadert: niet volgens de houding en instelling van koning Achaz, maar op de wijze waarop de jonge vrouw met haar kind in het leven staat. Terwijl Achaz als een bezetene denkt in categorieën van macht en sterkte, is de jongevrouw juist niet gericht op heersen over anderen. Integendeel, zij koestert oprechte bekommernis voor het kwetsbare leven. Die levenshouding is niet vanzelfsprekend. En evenmin dat God daardoor is bepaald, van daaruit leeft ofwel “gelooft”. Dat is eerst duidelijk geworden in de wegen die Israël, Jezus, Maria en de apostelen zijn gegaan. Daar komen twee heel verschillende manieren naar voren om met de werkelijkheid om te gaan: met eerbied, bewondering, genegenheid, respect en toewijding dan wel door je ergens aan vast te klampen vanuit het verlangen naar fundamentalistische zekerheid. Montfort heeft het over de eerste manier. Hij noemt haar “het licht van het geloof”. Dat licht ontstaat als iemand zich

---

6 *De gedachte die hier wordt ontvouwd, berust op wat ik schreef in Maria, een uitdaging (Averbode 1995, 39-62) en in Contouren van God (Averbode 2004, 32-48). Is dit een aanduiding dat ik Montfort inpas in standpunten en ideeën die buiten hem om zijn ontwikkeld? Spreken over het geloof van God of een gelovige God klinkt wellicht even vreemd in de oren als toen Gerhard Ebeling in 1958 sprak van het geloof van Jezus met verwijzing naar Gal 3,23-26 en Hebr 12,2. Hier speelt ook mee hoe Martin Buber in zijn omstreken “Zwei Glaubensweisen” (1950) de joodse en de christelijke wijze van geloven tegenover elkaar stelde. Zoals we in WordPerfect onder water kunnen kijken. zo zoek ik naar wat Montfort eigenlijk wil zeggen en herlees ik zijn teksten “in het licht van de tekenen van onze tijd” (Vaticanum II). En conform het gezegde van Schleiermacher dat we vanuit onze eigen situatie iemand soms beter begrijpen dan hij zichzelf heeft begrepen.*

laat leiden door de God van de liefde. Zo gezien, gaat cantiek 6 over de kwetsbare manier van leven die meekomt met de liefde van God.

Geloven is een typisch facet van de deugd van God: in het voetspoor treden van de on-macht waarmee Jezus, Maria en de apostelen zich gedragen. In hen daagt een verrassend besef van het wie en wat van God én van de mens. Dat besef ligt niet zomaar voor het oprapen; het komt eerst tot leven langs de weg van bidden en smeken, van luisteren in eenvoud en ontvankelijkheid. Dat deze waarheid over het leven niet direct voor het oprapen ligt, weet Montfort uit eigen ervaring. Die waarheid komt tot stand via discussie en strijd, in de ziel en het hart van iedereen en in debat met elkaar. Geloof is een theologale deugd, d.w.z. een levenshouding die tot stand komt dankzij de God van de charité en voor diens aangezicht. Het berust niet op prietpraat en oppervlakkigheid noch op dikdoenerij en branie. Montfort leeft niet als een kip zonder kop. Hij denkt na en gaat in tegen hen die weigeren deel te nemen aan de hartstocht waarmee God, Jezus en Maria betrokken zijn op de mensen die zij ontmoeten. Urenlang bidt hij voor het Heilig Sacrament, schriftelijk en mondeling zoekt hij contact met biechtvaders en raadslui, hij heeft eerbied voor een eenvoudige man als broeder Mathurin, staat open voor de noodkreet van armen, zieken en gehandicapten. Aldus wordt hij iemand die gelovig in het leven staat.

C 6 beschrijft allerlei elementen van dit geloven. Het is van belang dat we niet met een of andere frase op de loop gaan, maar letten op de beweging in deze cantiek. Dat hij eindigt met een gebed, is een aanduiding dat Montfort - na alles wat hij heeft gezegd - nog steeds bezig is met het zoeken van de juiste houding tegenover God en de naaste. Zo komt hij tot zijn standpunt in de wirwar van opvattingen in zijn tijd: het rationalisme van de verlichtingsfilosofen, het jansenistisch rigorisme, het protestantse individualisme, het antiromeinse sentiment van gallicanen, het laxisme van quiëtisten.

Een en ander maakt duidelijk, wat de goddelijke deugd van geloof bij Montfort behelst. Hij heeft het vooral over wat de traditie noemt *fides qua*, de houding waarmee je in het leven staat. Dat staat niet los van allerlei inhoudelijke gegevens uit de Bijbel en de traditie. Het gaat echter niet om objectieve feiten in de moderne zin van het woord, maar om momenten waarop iets verrassends naar voren komt dat te denken en te doen geeft. In de joodse en joods-christelijke traditie heeft dat te maken met specifieke namen, verhalen, gebeden en gezangen. Als Montfort spreekt over de deugd van geloof, onderstreept hij dergelijke momenten en hun impact.

C 50 (over de volmaaktheden van God) noemt een aantal kenmerken van God die in de Bijbel naar voren komen en waardoor het leven van christenen wordt gestuwd, gedragen en georiënteerd. Het zijn eerder erkenningen en lofprijzingen dan dat we daarmee God kunnen grijpen en vasthouden. **C 109** over “de belangrijkste mysteries van het geloof” gaat nadrukkelijk niet over waarheden, maar over mysteries. Mysteries gaan over een wereld die je met schroom en dankbaarheid betreedt, waardoor het leven vrij wordt van hardheid en fanatisme en een aparte vorm van zachtmoedigheid krijgt. Niet de gezindheid van Elia op de dag dat hij de priesters van Baal laat vermoorden, maar zijn houding op de dag dat hij in de stilte van de woestijn ontdekt hoe zachtmoedig de God van Israël met mensen omgaat. God is dus de eerste gelovige, de eerste die in het leven staat met de houding van de jongevrouw en haar kind uit Jes 7. We hebben het moeilijk met de wijze waarop God gelooft of leeft: niet gefascineerd door macht en spierballentaal, maar door nederigheid, kwetsbaarheid, zachtmoedigheid, geduld, tederheid, dankbaarheid, bescheidenheid – stuk voor stuk deugden die Montfort in de CC 8vv naar voren brengt. Deugden ook die kenmerkend zijn voor de christelijke toekomstverwachting.

1.1.3. Hopen

Hopen (**C 7**) is een kracht van Godswege die ons met passie in het leven doet staan, ervan overtuigd dat echt leven ontstaat vanuit charité en geloof. Hopen houdt de verwachting in, dat de liefde zal overwinnen; zij is een levenshouding die toekomst in zich heeft; ze is niet destructief. De hoop berust op de creatieve kracht waarmee God zijn belofte van nabijheid aan de zwakke mens ontvouwt. Met die belofte voor ogen moet de christen het leven benaderen. Niet kleingeestig berekenend om het eigen ik veilig te stellen, maar meegaand met wat God beoogt en nastreeft. Daarbij gaat God ons voor als een vuurzuil in de nacht. Hij is het vaste baken voor ons die soms zo zwak zijn (32). We vertrouwen niet op eigen kracht, maar op de kracht die God uitstraalt. Dat houdt concreet in, dat we zonder angst meegaan met de charité van God en met het geloof van God dat de kwetsbare opstelling sterker is dan alle gepoeh en gedoe. Zonder bang te zijn voor de dood. Niet door op de eerste plaats te hopen dat God mij zal redden, maar dat Hij de wereld en de ander wil redden. De op God gebaseerde hoop maakt ons sterk als een toren of een rots (13). Zelfs als we daar slecht in slagen, mogen we op God vertrouwen (32), op de menslievendheid die van Hem uitgaat (37). Hoe we ons

door de hoop van God kunnen laten leiden, heeft Maria laten zien (31 en 34).

Strofe 26 noemt die kracht de Voorzienigheid van God die ons als een vader de hand reikt (29 en 31). Dat is het thema van **C 28**. Er is in het leven een roepstem aanwezig die alles ten goede wil leiden en vrede wil stichten in het soms zo chaotische bestaan. Daarvan getuigen het universum en de aarde: het ene zijnde helpt het andere. Van de hoogste aartsengel tot de kleinste worm wordt alles aan- en toegesproken door Wijsheid opdat we zorgzaam worden voor elkaar. Daarop moeten we onze hoop stellen en ons niet laten overweldigen door aardse zorgen. Centraal moet staan het vertrouwen in de liefderijke Vader, le *Père charitable* (11). Jezus, Maria, de apostelen en de heiligen dronken aan de borst van God, de moeder van de liefde; ze gingen niet uit van zichzelf, maar van de Geest en van Jezus. Het vertrouwen op God moet gepaard gaan met omzichtige aandacht voor de omstandigheden van plaats en tijd. God onze Vader is “oneindig liberaal” (22) en zoekt het vrije antwoord van de mens die zich niet moet laten leiden door “de bedrieglijke wereld”. De verlokkingen van de wereld zijn oorzaak van veel ellende. Haar diabolische interesse is ook doorgedrongen in de kerk met haar baantjes en beneficies, met priesters die in luxe villa’s wonen en die het tijdelijke laten prevaleren boven het eeuwige. Vrienden van God kiezen een ander koninkrijk, laten zich gezeggen door Jezus, Maria en de heiligen en niet door de dwaasheden van de wereld. Niet op de gekte van de wereld stellen ze hun hoop, maar op de wegen die God baant. Ze laten zich leiden door God en vertrouwen, zoals de vogels in de lucht, op het brood dat God dagelijks geeft. “Voorzienigheid, ik gooi me in uw liefdevolle schoot”. Dat is niet gemakkelijk. Montfort roept met name priesters op om vrijwillig arm te leven en uit te gaan van God alleen. Met Paulus zegt hij: “We zijn niet zoals veel anderen die aan het woord van God willen verdienen” (2 Kor 2,17). Eerst dan gaan we “in de voetsporen van de arme apostelen” - een geliefde uitdrukking van Montfort - en zijn we in staat anderen te onderwijzen en naar God toe te leiden.

Het perspectief van de Voorzienigheid licht volgens **C 8,15** op in de heilsgeschiedenis: “zoek en lees in de geschiedenis”. Daar komt Gods bekommernis om alles naar voren. **C 28** gaat heen en weer tussen Voorzienigheid en Wijsheid, tussen de liefde van God en de levenswijze van Jezus, Maria en de apostelen; ze weerspiegelen elkaar. Ook in **C 114** komt naar voren dat het vertrouwen op de Voorzienigheid gebaseerd is op de levenswijze van Jezus (13-14) en Maria (15-16). Zij wijzen de weg te midden van veel moeilijkheden en zwakhe-

den. “Met u beiden hoop ik trouw te zijn in de strijd die ik moet leveren in deze onzalige ballingschap, en eens de eeuwige kroon te behalen die ligt te wachten voor moedige soldaten” (17). Dit vertrouwen steunt op “de weldaden van mijn God” (**C 26**,1.3.5.8.11.13.20), wat niet betekent dat we met de handen over elkaar kunnen gaan zitten.

Vertrouwen op de Voorzienigheid houdt in, dat we het perspectief op de levenswijze van God niet verliezen. Het lukt ons in deze wereldtijd weliswaar niet om dat perspectief altijd vast houden, maar op bepaalde momenten lukt het soms even; van die momenten gaat bemoediging uit. In **C 141** blijkt hoezeer de godsrelatie Montfort in vuur en vlam zet (strofe 1) en inspireert tot charité (strofe 1 en 11). Tegelijkertijd vreest hij, dat het godsgeloof en de geestdrift in de parochies na de missie na enige tijd weer inzakt (**C 161**). De regel van de Dochters der Wijsheid zegt, dat ze elke morgen met hun leerlingen moeten zingen: “Heilige Geest, schenk ons uw licht; kom in ons en omhels ons allen. Leid ons en vorm onze gebeden, want zonder u kunnen we niet goed doen” (nr. 291). Zoals de Bijbel nietszeggend wordt als hij achteloos wordt gelezen, zo wordt de geloofstraditie een loden last als ze niet samengaat met waarachtig leven. Dan ontspringt in het hart geen “bron met zuiver en heilzaam water” (7) en ontvouwt de traditie geen “meeslepende aantrekkingskracht” (11). God moet worden ontvangen als bron van charité, geloof en hoop. Anders wordt God een grootheid zonder creativiteit, wordt God niet verheerlijkt (15) en leven wij niet “naar het Evangelie met al zijn goede raad en aanwijzingen” (16).

C 109,1-2 zegt: “Ik geloof in één God, Vader zeer zachtmoedig, oneindig van wezen, overal aanwezig, de almachtige Schepper van hemel en aarde. Ik geloof dat er in God drie personen zijn: Vader, Zoon, H. Geest. Drie oneindig goed, geloof ik; God heeft het gezegd. Deze Drie vormen samen één God, want ze hebben slechts één essentie. De Vader is God, de Zoon is God, en de H. Geest is God. Allen gelijk in substantie”. De volgorde van deze zinnen is belangrijk. Montfort gebruikt klassieke theologische termen om op het belang van Gods zachtmoedigheid en goedheid te wijzen. God is niet de God van majesteitelijke hoogheid en verhevenheid in de zin van de Zonnekoning. Montfort spreekt vaak over God via de metaforen Vader, Zoon en Geest. De ruimte die in de Schrift door deze metaforen wordt opgeroepen, is kenmerkend voor zijn godsgeloof. Hij ontwikkelt geen speculatieve triniteitstheologie, maar volgt het parcours van de Bijbel, zoals de heiligen hebben gedaan. Dat waren vaak niet de grootste figuren op aarde, maar arme en eenvoudige mensen.

2. De moeilijkheden van dit leven en het vertrouwen op God

Dat is de titel van **C 114**. Montfort bezingt er zijn situatie. Van de ene kant worstelt hij met het leven en met zichzelf, van de andere kant vertrouwt hij op God. Midden in de miseries van het leven wil hij zich laten leiden door God, met Jezus en Maria voor ogen. Zij bemoedigen hem om zich niet over te geven aan neerslachtigheid en gemakzucht, maar zich te laten leiden door het goddelijk elan. Hij vergelijkt het bestaan met een schip dat door hoge golven naar de haven vaart, maar op de klippen dreigt te lopen. Dat doet denken aan de storm op het meer (Mc 4,35-41) en aan Marialiederen over “het scheepje onzer ziel dat in gevaar is te vergaan”. Zonder vertrouwen op God weten we ons vaak geen raad. Als dat vertrouwen taant, scheef wordt getrokken of in vergetelheid raakt, zijn de gevolgen ernstig. De zeer lange **C 29** beschrijft allerlei soorten ellende waarin de enkeling en de samenleving dan terechtkomen. Er gebeurt in en om ons heen van alles waardoor we de moed dreigen te verliezen en het hoofd buigen. Vaak zonder het direct te beseffen. Wie geen oog heeft voor de deugd van God, raakt haast ongemerkt in de ondeugd verzeild. Om daaruit los te komen of zich te bekeren, is een scherp besef nodig van de wijze waarop Deugd van God allerlei dimensies en momenten van het mensenleven wil doordringen. In heel wat cantieken bespreekt Montfort hoe de Deugd van God zich in ons wil ontvouwen, maar ook hoe het leven onderuitzakt en ondeugdelijk wordt als daaraan geen aandacht wordt gegeven. Terwijl het volgen van het Evangelie ons ook soms in moeilijke parketten brengt. In **C 11** over het geduld gaat het over het uithouden van zulke momenten, die er kruisen worden genoemd.⁷

Dat het leven vaak een lastige en pijnlijke aangelegenheid is, niet in het minst als we het in de goede richting willen trekken, heeft Montfort zelf ook ervaren. In **C 48** is iemand aan het woord die het zwaar heeft, omdat de duivel hem via het ene oor van zijn apropos wil brengen, terwijl een vriend van God hem via het andere oor moed inspreekt. Misschien is die mens-in-moeilijkheden Montfort zelf, terwijl hij ziek is of met ernstige tegenwerking te maken heeft. Hierbij denkt hij meteen aan het lijden en sterven van Jezus en aan diens geduld op momenten van tegenslagen, beledigingen, verraad (**C 11**). In **C 145** bidt hij tot O.L. Vrouw van alle Geduld om nieuwe levensmoed.

---

⁷ Hierover schreef ik al in mijn boek *“In de voetsporen van de Gekruisigde”*.

Op allerlei manieren werkt Montfort de moeilijkheden van het leven en het vertrouwen op God uit. Daarbij laat hij zich o.a. leiden door wat de Bergrede zegt over nederigheid (C 8), zachtmoedigheid (C 9), geduld (C 11), dankbaarheid (C 26) en armoede (CC 17, 18, 20). Aan het einde van het eerste manuscript doet hij dat opnieuw in het licht van wat er leeft in het Hart van Jezus (CC 40-44). In het derde en vierde manuscript vestigt hij de aandacht op Kerstmis (CC 57-66), de Goede Week (CC 67-73), het Kruis (CC 19, 102, 113, 123, 164) en het H. Sacrament (CC 128-134). Meer dan eens staat hij stil bij Maria; met haar naam en haar leven voor ogen wil hij mensen helpen zich te bekeren en de geest van het christendom te vernieuwen. Jezus en Maria zijn in zijn ogen dynamische gestalten die naar allerlei kanten van het leven toe hun gedrevenheid en hun deugden ontvouwen. Om hun dynamiek onder de aandacht te brengen sticht hij congregaties die midden in die wereld het evangelisch vuur moeten doen ontbranden (CC 21, 22, 91, 149). Maar hij spreekt ook over de ondeugden van de wereld en uit daarbij regelmatig scherpe maatschappij- en kerkkritiek (CC 29-39, 106-107). Het is een hele opgave om de kant van God, van de deugd of van Christus en Maria te kiezen. CC 79, 98, 105, 140, 163 gaan over het bekeringsproces tijdens de missies in de parochies, maar ook tijdens bedevaarten en processies die hij organiseert. Uit eigen ervaring weet hij hoe heilzaam het is af en toe in retraite te gaan in een klooster of in een grot ergens in een bos (CC 103, 157).

Als ik nu stilsta bij een aantal aspecten van dit alles, is dat niet om de cantieken samen te vatten, maar om te wijzen op lijnen die op de een of andere manier te maken hebben met “de moeilijkheden van het leven en het vertrouwen op God”. Eerder om even bij een gedachte stil te staan dan om een systematisch vertoog op te zetten. Montfort redeneert niet met een onverbiddelijke logica. Hij kijkt van verschillende kanten naar iets of iemand, vanuit wisselende invalshoeken. Hij doet dat als een in beeldtaal sprekende predikant en biechtvader, niet als een dogmaticus of jurist. Daaruit spreekt zijn eerbied voor de mens en nog meer zijn eerbied voor God. Wellicht daarom had hij iets met de Bijbelse wijsheidsliteratuur en was dat ook de reden waarom velen vertrouwen in hem stelden.

2.1. Nederigheid

C 8 bezingt dat iemand die gehoor aan God wil geven, eigendunk en trots achter zich moet laten. Daar hebben wij moeite mee. We doen ons graag groots en belangrijk voor en vinden

het dwaas en onbegrijpelijk dat God in Jezus een nederige dienaar is geworden. Om de weg van Jezus niet te vergeten, moeten we zijn kruis voortdurend voor ogen hebben.

Strofe 6 brengt naar voren, dat ook God iets met nederigheid heeft. Dat blijkt niet in het minst in een woord dat in de strofen 5, 11 en 13 opduikt: *s'abaisser* ofwel kiezen voor nederigheid en dienstbaarheid (zie ook **C 128,6**).⁸ Montfort gebruikt dit woord om de levenswijze en het sterven van Jezus te typeren en om te verhelderen in welke sfeer en gezindheid Jezus aanwezig is in de eucharistie. *S'abaisser* heeft dezelfde strekking als “zich ontledigen” in Fil 2. Terwijl **C 8,14** oppert dat het gebrek aan nederigheid ermee samenhangt dat we ons lichaam met allerlei middelen trachten op te poetsen en te verfraaien, blijkt elders dat dit gebrek nog meer samenhangt met onze geest, onze wil en ons verstand. Die verleiden ons om ons boven anderen verheven te achten en wekken het verlangen om over hen te heersen. Zoals Lucifer nastreefde, een engel, pure geest! Als we daar niet in slagen, voelen we ons mislukkelingen en verliezers. En toch, als God de mens in het leven roept, beoogt Hij een wezen dat in vrijheid anderen wil helpen en steunen. Helaas zijn we vaak bezig anderen aan ons te onderwerpen en zelf de majesteit uit te hangen. Dat God ons deel wil geven aan de goddelijke natuur (2 Petr 1,4), betekent juist dat we ons niet boven anderen moeten verheffen. “Er is geen andere verhevenheid dan de nederigheid. Onze armoede maakt heel onze overvloed uit. We bereiken onze glorie slechts door dienaars te worden. Door daaraan te gehoorzamen bezingen we onze overwinning. De hoogste levenskunst bereiken we via het Kruis. We worden slechts koningen via Calvarië” (**C 162,17-19**). Gehoorzamen en door de knieën gaan liggen in elkaars verlengde (cf. **C 10,43**): ons niet in het middelpunt plaatsen, maar ons laten bepalen door de noodschreeuw van anderen.

Herhaaldelijk brengt Montfort nederigheid in verband met de menswording van God. God vereenzelvigd zich zo intens met de *condition humaine*, dat het lijkt alsof Hij zijn goddelijkheid aflegt. Dat is een misverstand; de menswording openbaart juist het meest wezenlijke van God: er zijn voor een ander ten koste van alles. Tot de komst van Jezus had men geen

---

⁸ Deze term van Bérulle komt in de cantieken herhaaldelijk terug: 8,5.8.13; 10,43; 29,63; 33,108; 60,13; 52,4; 64,2-4; 65,10-11; 67,12; 100,25-26.30; 106,29; 128,1.6; 129,2; 139,71; 143,25; 158,13.

oog voor deze deugd (**C 8,8**).⁹ De nederige Jezus verlost ons van ijdelheid en grootheidswaan en leert ons elkaar te helpen en bij te staan. Strofe 11 doet denken aan de voetwassing. We kunnen slechts ten hemel stijgen en gelukkig worden, als we afzien van geraffineerde trots (26). Montfort onderstreept het belang van de nederigheid in het leven van Maria (12). Zij laat zien dat nederigheid twee kanten heeft: zich niet laten verleiden door duivel en hybris, en instemmen met de weg van God die ons nabij wil zijn door zelf een kwetsbare mens te worden en aan het kruis voor anderen te sterven.

Als in de evolutie van het leven de mens geboren wordt, begint een bestaansmogelijkheid die berust op vrijheid en keuze. Het gaat, zoals Harry Kuitert ooit zei, om een “transcendentie-uitbraak in onze chaotische wereld”: een uitbraak van vrijheid en bewustzijn waardoor we over anderen kunnen heersen, maar hen ook kunnen helpen en hun voeten kunnen wassen. Dit laatste wekt de indruk, dat we dan het onderspit delven. Maar Montfort kwalificeert dit als de goddelijke weg. Nederigheid ofwel leven vanuit de charité en het geloof van God gaat samen met het vertrouwen dat deze weg tot vrede en welzijn leidt, glans aan het leven geeft en moeilijkheden doet overwinnen.

2.2. De zachtmoedigheid en de toorn van God

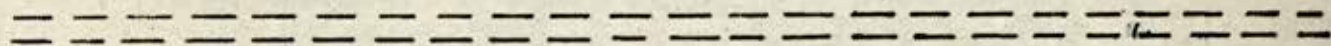
Montfort spreekt herhaaldelijk over *douceur*, zachtheid, zachtmoedigheid. In de lijn van Mt 5,5: “Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten”. Het woord heeft te maken met clementie en bescheidenheid, en staat tegenover hoogmoed, ijdelheid, kwaadheid en woestheid, opgefokte agressie. In **C 9** worden Jezus (3-11), Maria (12 en 29), de apostelen (13) en de heiligen (14) beschreven als toonbeelden van zachtmoedigheid.

Zachtmoedigheid geeft kleur aan nederigheid (**C 8**) en is verwant aan de wijze waarop **C 20** over armoede spreekt: de wereld anders beleven dan stoere binken doen. Op dezelfde manier wordt in **C 10** gehoorzaamheid gelieerd aan (19) en gezien als een vorm van *s’abaisser*

---

⁹ *Vaticanum II heeft op dit punt de bakens verzet en gewezen op “het gemeenschappelijk geestelijk erfgoed van christenen en joden” (Nostra Aetate 4). Tegenwoordig wordt benadrukt hoezeer Jezus en zijn Evangelie zijn ingebed in het Jodendom van zijn dagen. Ook de geloofsbeleving van Montfort is meer gekleurd door allerlei momenten uit het Oude Testament dan in 8,8 naar voren komt.*

mon antique, est désapprouvé,
du mondein, et du reproché.
tant mieux, puis qu'il ne peut pas croire
Sur lui ie chanterai victoire.

Grand Dieu donne nous du secours 1. point
armez nous de vôtre tonnerre Les malheureux
Le monde nous fait tous les jours du monde
par tout une cruele guerre
c'est l'ennemy le plus malin
le plus humain
priez a.
Dieu

(43). Wat zachtmoedigheid inhoudt, blijkt in het commentaar van Montfort op Wijs 8,1 (de Wijsheid reikt met haar kracht van het ene uiteinde naar het andere, en alles ordent zij met *douceur*): “Niets is zo *doux* als de Wijsheid. Zij is *douce* in zichzelf, zonder enige bitterheid, *douce* voor hen die haar beminnen, zonder hen enige afkeer in te boezemen; *douce* in haar gedrag, zonder enig geweld te gebruiken. Dikwijls zou je zeggen dat zij helemaal niet aanwezig is in de gebeurtenissen en veranderingen die ons overkomen, zo bescheiden en *douce* is zij. Maar door haar onoverwinnelijke kracht leidt zij onmerkbaar en sterk alles tot een goed einde langs wegen die voor mensen onbekend zijn” (LEW 53).

Maar Montfort heeft het ook over de toorn van God. Hoe gaan zachtmoedigheid en toorn in God samen? Staat een toornige God niet haaks op de God van charité? Het feit dat Montfort een hele cantiek wijdt aan de zachtmoedigheid en niet aan de toorn, duidt aan wat het belangrijkste is. Toch neemt hij serieus, dat ons gedrag vaak niet overeenkomt met wat God wil en hoe God is. Met als gevolg dat we God ook ervaren als een strenge rechter (**C 127,34**). Maar dat wordt weer verzacht door een andere passage: “God, de vloed van mijn zondigheid heeft uw goedheid en vrijgevigheid niet ingeperkt. U hebt vaak voorkomen dat ik in de zonde val waartoe ik neigde. En als ik toch viel, hebt U mij opgericht, me bij de hand genomen en voorkomen dat ik struikelde” (**C 27,13-15**)? En toch is er de woede van God (**C 18,7**), het vuur van Gods gerechtigheid (**C 18,10**), zijn terechte toorn (**C 75,1**) en zijn kwaadheid (**C 140,1**). Hoezeer God ook een vader voor ons is, Hij is niet zonder toorn. Maar op een bijzondere manier: “God geselt ons als vader, niet als een geïrriteerde rechter; niet door toornig te worden, maar door pure goedheid” (**C 46,29**).

Om dit enigszins begrijpelijk te maken wijs ik op het onderscheid dat Pieper maakt tussen tuchteloze en gerichte toorn. Anders dan wij wordt God niet beheerst door zijn toorn en zijn woede. De energie die in de woede vrijkomt, brengt Hem tot nieuwe creativiteit en nieuw engagement. De toorn leidt God dus niet tot minder genegenheid en bezorgdheid, maar juist tot meer. Hij laat zich niet door de toorn meeslepen. De toorn leidt niet tot “drift, verbittering en wrokkende wraakzucht, de drie grondvormen van tuchteloze toorn. Drift verblindt de blik van de geest nog voordat hij de situatie heeft kunnen vatten en beoordelen; verbittering en wrok pantsen zich met grimmig plezier in het nee-zeggen tegen het woord van de waarheid en de liefde; als een naar binnen zwerende wonde vergiftigen ze het

gemoed”.¹⁰ Dit alles is bij God niet het geval. Zijn zachtmoedigheid verdwijnt niet. De toorn maakt God juist zachtmoediger. Zo wil Hij zondaars winnen voor charité en zachtmoedigheid. Het besef daarvan leidt de zondaar volgens **C 13** tot boetvaardigheid, “de luitenant van de rechtvaardigheid van de Heer” (3). Want de verloren zoon (40) moet ernstig nemen dat hij tegen de vader is ingegaan. Boete en penitentie berusten niet op vrees voor kastijding (62). Dat zou echt onvolmaakt berouw zijn. Wie zich bekeert, moet juist uit dankbaarheid voor Gods vaderlijke vergeving uit eigener beweging penitentie doen. “Om de kwade daad te vernietigen en de idee van een geïrriteerde rechter te veranderen in die van een beminlijke vader” (64) zegt de zondaar: “Barmhartigheid en penitentie, ik omhels jullie beiden; slechts dan kan ik blijmoedig leven en sterven, helemaal vervuld van hoop” (90).

In **C 98** zegt God: «ik heb mijn toorn gekalmeerd» (1), d.w.z. omgeven met zachtmoedigheid en barmhartigheid. De toorn over de zonde van de mens (2) is niet de laatste beweging in het hart van God. God zelf roept de zondaar om terug te keren (3). Zo kalmeert God zijn toorn, buigt hem om en geeft aan zijn menslievendheid een nog intensere vorm en richting. De strofen 4-6 herinneren aan de Vader van de verloren zoon. In de strofen 7-16 maakt Jezus zich tot woordvoerder van de Vader dankzij de Geest die hem vervult. De zondaar moet niet denken dat God de zonde van de mens niet erg vindt. In 18 bidt de zondaar: “Kalmeer, kalmeer uw toorn: in tranen vraag ik om vrede”. Daarna zegt strofe 19 dat het bloed van Jezus de donder van God heeft bedekt. Montfort maakt van God noch een tiran noch een goedgezind. De toorn van God is een realiteit, maar is niet het laatste woord. Maar wie niet wil boeten voor zijn zonde en anderen niet vergeeft, heeft van dit alles niets begrepen (**C 100,8**). Iemand bij wie de angst voor Gods toorn de doorslag geeft en die niet “enkel en alleen uit liefde voor God” (**C 13,62**) leeft, heeft de zachtmoedigheid van God nog niet begrepen.

Zachtmoedigheid en toorn staan dus niet los van elkaar. Montfort probeert hun saamhorigheid te begrijpen. In de hoop dat hij meer begrip kweekt voor de barmhartigheid van God dan voor diens toorn, zonder dat het besef van de toorn van God verdwijnt. In zijn toorn laat God zich niet leiden door bitterheid en woede, maar gedraagt Hij zich “als een

---

10 J. Pieper, *Tucht en maat*, Hilversum 1960, 68.

kloek die haar kuikens zonder wrok onder haar vleugels neemt” (**C 21,18-20**). De toorn van God duidt wel op teleurstelling, verdriet, onbehagen en verontwaardiging, maar God laat zich daardoor niet meeslepen. Hij “oordeelt u zachtmoedig en regeert u ons op milde wijze” (Wijsh 12,18). Steeds weer geeft de parabel over de vader van de verloren zoon de doorslag. De verstokte zondaar kan God niet anders zien dan als vertoornd en zegt in **C 118,7**: “Voor mij is God niet langer een vader, maar een geïrriteerde rechter, die mijn zonde straft met heel zijn toorn”. In zijn beleving duurt de hel eeuwig (17). Maar voor iemand die zich daarentegen echt bekeert, Jezus volgt en Maria als moeder neemt, wordt God de barmhartige vader wiens toorn de vorm aanneemt van vergeving en verzoening.

In dit verband spreekt Montfort ook over Maria. “Heb je bij Maria enig teken van verbittering gezien? De moeder van het leven wekt enkel zachtheid. Haar zachte en vriendelijke aard verjaagt elke triestheid” (**C 9,12**). Zij laat zien hoe zachtmoedigheid en toorn samengaan. Volgens **C 104** heeft zij God gekalmeerd (2 en 16). Ik zou zeggen: als christenen het over God hebben, spreken ze weliswaar serieus over zijn toorn, maar zonder te twijfelen aan Gods zachtmoedigheid. In Maria, de koningin van de deugden (8), is zo meegegaan met de beweging van God en is Jezus daarin zozeer gevolgd, dat zij Gods heiligheid, rechtvaardigheid en strengheid niet stelt tegenover zijn menslievendheid, barmhartigheid en goedheid. Noch zijn zachtmoedigheid tegenover zijn toorn. Maar voor ons is het lastig om evenwichtig te spreken over de wijze waarop in God zachtmoedigheid en toorn samengaan.¹¹

2.3. Leven als een arme

Dat wij zijn aangewezen op de goedgeefsheid van anderen, is een precaire aangelegenheid. Spontaan verlangen we naar rijkdom, omringen we ons met van alles en nog wat en hopen daardoor zo onafhankelijk mogelijk van anderen te worden. Dat staat haaks op 2 Kor 8,9: “Tenslotte kennen jullie de liefde die onze Heer Jezus Christus heeft gegeven: hij was rijk, maar is omwille van jullie arm geworden opdat jullie door zijn armoede rijk zouden worden”. Montfort leert van Jezus dat volwaardig leven iets anders is dan rijkdom verzamelen en de

---

¹¹ *Hoe protestantse kerken hiermee worstelen, beschrijft H. Berkhof, Christelijk geloof, Nijkerk 1975 (4^e druk), 132-137.*

rijke uithangen. En dat eenvoudig en sober leven niet minderwaardig is. God wil ons helpen niet in de valkuil van de rijkdom te vallen, maar “de goederen van de wereld te bezitten als bezaten we ze niet (2 Kor 6,10), zonder druk in de weer te zijn om steeds meer te verwerven, zonder in onrust te leven om ze te houden, zonder te klagen of ongeduldig te worden als we ze verliezen” (LEW 197). Hij wil “voor armen de levenschenkende geur van Jezus Christus zijn, maar voor rijken een onaangename geur die hen aan de dood doet denken”, zegt hij in een brief aan de inwoners van Montbernage (OC 812). Hij is het niet eens met degenen die zich op grond van hun bezit boven anderen verheven achten. Hij wil de armen een hart onder de riem steken en rijken tot een christelijke levenswijze brengen, d.w.z. tot bekommernis om anderen. Hij keert zich in WG 56 met 2 Kor 2,14-17 vooral tegen clerici die aan het woord van God willen verdienen.

C 17,1 zegt dat een rijke tegenover een arme goedgeefs moet zijn op grond van charité en compassie. De rijke moet de arme niet uit de weg gaan, ook niet als hij zweren heeft (3). De arme is immers zijn broeder (5) en “het levend beeld en de plaatsbekleder van Jezus Christus, het mooiste dat hij heeft nagelaten. Beter gezegd, Jezus Christus zelf” (14). Hij verdient evenveel eerbied als Jezus (*C 20,17*) en is evenzeer een beminde van de Vader. Het moment waarop Montfort met een arme voor de deur staat en zegt: “Doe open voor Jezus Christus”, beeldt een grondsituatie van het leven uit: we moeten elkaar in onze nooddrift helpen met de arme en solidaire Jezus voor ogen. Aan een pas bekeerde vrouw schrijft Montfort: “De Armoede, de meest diepe nederigheid, de Armoede in al haar gestrengheid, de meest vruchtbare charité: zie daar heel uw bezit in deze wereld: de Armoede” (*C 143,24*). Een vrek “zonder charité, zonder geloof, zonder hoop” (*C 17,35*) mist dat fundamentele inzicht.

Wie rijk is, moet de goedgeefsheid van God ofwel van Jezus voor ogen houden en zoals Maria zijn bezit beleven (*C 17,9-10*). Alleen omdat hij zelf vrijwillig als een arme leeft te midden van bedelaars en noodlijdenden, durft Montfort te zeggen hoe de armen moeten leven. Een rijke die anderen niet helpt, heeft niets te zeggen (cf. *C 4,12*). Montfort zet zich herhaaldelijk in om de situatie van de allerarmsten te verbeteren. Hij sticht de Dochters der Wijsheid die scholen moeten beginnen voor arme kinderen in La Rochelle en elders. Hij nodigt armen aan tafel en schrijft in de regel van zijn volgelingen: “Na de godsdienstles brengt de missionaris de armen die de les hebben bijgewoond, twee aan twee naar de eetzaal die

‘de Voorzienigheid’ heet, en laat hen daar een maaltijd gebruiken in stilte en ingetogenheid. Onder het eten laat hij hun iets voorlezen of stelt vragen over de godsdienstleer. Want hij is de armen meer verschuldigd dan de rijken” (RM 89).

CC 20, 108 en 144 maken onderscheid tussen een arme die mokt omdat hij schuldig of onschuldig aan de bedelstaf is geraakt, en een arme die vrijwillig kiest voor een sobere levenswijze. Montfort verheerlijkt materiële nooddrift niet, maar weet uit ervaring dat een arme vaak meer dan een rijke uitgroeit tot een mens van charité. Toch is niet iedere rijke een schurk; sommigen van hen zetten zich hartstochtelijk in voor armen en zieken. Het punt is steeds, hoe iemand omgaat met anderen. Is hij een mens van *charité*, geloof en hoop? Rijkdom staat dat vaak in de weg, maar een arme is niet automatisch deugdzaam. We moeten uit vrije wil de *condition humaine* aanvaarden, een mens voor anderen worden, openstaan voor het Woord van God, één worden met de arme Jezus. Wie daarvoor kiest, raakt vaak vervreemd van familie en vrienden. Het is van fundamenteel belang te beseffen dat we het leven gratis hebben gekregen; niet om ermee te pronken, maar om het te delen met anderen en in te zien dat elke mens door God geroepen wordt om in vrijheid met en voor anderen te leven. Wie het leven beschouwt als zijn bezit in absolute zin, ziet anderen niet als broers en zussen, maar als concurrenten en tegenstanders. Dan overheerst de angst dat hen iets wordt afgenomen en dat hen op zekere dag zelfs het broodnodige ontbreekt.

C 20 onderscheidt vier soorten mensen: zij die van rijkdom bezeten zijn, zij die hun rijkdom gebruiken om goed te doen, de vrijwillig armen in navolging van Jezus, zij die totaal geobsedeerd worden door hun rammellende maag. Montfort laat zich gezeggen door het feit dat God zich heeft ontledigd, mens is geworden en vrijwillig arm heeft geleefd. Zoals later Franciscus deed. Montfort probeert de situatie van een verbitterde arme te veranderen opdat hij arm van geest wordt, terwijl hij rijken aanspoort om met armen te delen. De weg van Jezus vormt de diepste grondslag van zijn armoedetheologie. Hij zit niet aan rijkdom vast, maar gebruikt zijn mogelijkheden om ruimte te maken voor anderen en hen de weg te leren van *s'abaisser* en *anéantir*: hoogmoed afleggen, niet proberen om een hoge piet te worden. Dat is een voorwaarde om op de juiste manier met de rijkdom van de aarde om te gaan, sober te leven en het leven te delen.

Montfort keurt overdreven rijkdom af en zegt dat een welgestelde zijn rijkdom moet gebruiken om de samenleving rechtvaardiger te maken en behoeftigen te hulp te schieten.

Dat lukt alleen, als de rijke zijn levensgeluk niet baseert op zijn bezit, maar op dankbaarheid. Die zorgt voor een wonderlijke ommekeer. Die levenskunst vraagt dat we ons niet boven anderen verheven achten, niet te koop lopen met onze capaciteiten, anderen niet kleineren en geen misbruik maken van wat we hebben gekregen. Positief gezegd, tevreden zijn met kleine dingen, met simpele aandacht, met het licht van de zon en met bloemen op het veld.

Zeker, armoede kan opstandig maken, tot diefstal aanzetten, bitter en cynisch maken, doen vloeken en tieren. Van de andere kant zijn er rijken die hun deur openen voor de armen, die van hun kasteel een hulppost maken, hun geld zo beheren dat anderen er langdurig mee geholpen worden. Zulke rijken kwam Montfort tegen in de markies en markiezin De Magnanne en in de graaf en gravin de La Garaye.

Zoals Jezus kiest Montfort vrijwillig een sobere levensstijl te midden van de armen; hij wordt één van hen. Hij wil op geen enkele manier de indruk wekken dat zij minderwaardig zijn. Integendeel, ze zijn evenzeer als de rijken geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Als God zo met hen omgaat, mag Montfort niet achterblijven. Het besef dat God elke mens met genegenheid en mededogen nabij is, beschouwt hij als een uitdaging om hetzelfde te doen.

Bij wat **CC 17-19** zeggen over de armoede, sluiten de cantieken over leven in Gods tegenwoordigheid (**C 24**), bescheidenheid (**C 25**), erkentelijkheid (**C 26**) en dankbaarheid (**C 27**) aan. **C 26** onderstreept dat we moeten zingen uit dankbaarheid. Wie dankbaar is, gaat niet prat op zijn rijkdom. Hij beseft dat we leven van gekregen goed; gekregen goed verliest zijn diepste betekenis als we vergeten te danken en te delen. Dan wordt rijkdom een obstakel voor charité. Zulke verkeerde omgang met rijkdom staat volgens **C 156** gelijk met ijdelheid of leegte. Het hart is dan namelijk niet vervuld met het soevereine goed, d.i. met de charité van God. **C 157** zegt dat waarachtige rijkdom ontstaat door leven in teruggetrokkenheid, innerlijke armoede en charité. **C 16** voegt daar het belang van versterving aan toe, d.w.z. niet steeds grijpen naar wat voor de hand ligt.

Er is een nauw verband tussen charité en het leven als een arme. God kan zich helemaal geven omwille van een ander: in kenosis of zelfontlediging en nederigheid, zonder iets achter te houden. Onszelf verliezen omwille van een ander jaagt ons schrik aan. Het is te gek, te dwaas! Het is dan ook de vraag, of wij vanuit onze ideeën over liefde kunnen begrijpen wat de *charité* van God is en inhoudt. We moeten uitgaan van de wijze waarop Jezus heeft geleefd. Hij heeft zich in zijn leven en sterven volledig tot Zoon van God gemaakt ofwel zich

vereenzelvigd met God (Joh 19,7). Zijn tegenstanders vatten dit zo op, dat hij het zoonschap beschouwt als een bezit. Dat is een fataal misverstand. Zoon-zijn is een geschenk dat hij met anderen moet en wil delen, zelfs als dat hem de dood kost. Stervend voor anderen wordt hij volkomen de Zoon van de Vader. Van de Vader die ook geen bezitter is, want alles wat Hij is en heeft deelt hij uit opdat anderen leven. Van de gedachte dat de Vader een bezitter is, heeft Jezus zich helemaal losgemaakt. De Vader is schepper, in alle opzichten schenker. Zoals ook Jezus doet, de Zoon. En wij zijn geschapen om ook zo te zijn en hetzelfde te doen. Zoals vooral heel wat armen “weten”, al is het voor hen ook niet altijd gemakkelijk. Dat besef moet ook de rijken bezielen. Dan breekt het rijk Gods door.

2.4. De wereld ofwel het leven in kreukels

Meer dan eens keert Montfort zich tegen jansenistische clerici en gegoede burgers die niets moeten hebben van zijn levenswijze. Jansenisten vinden hem niet ascetisch genoeg, in de ogen van de burgers is hij te streng en te somber. Dat moet worden bedacht bij het lezen van **C 39**, waarin hij de wereld kritiseert op grond van een scherpe waarneming van de wijze waarop er wordt geleefd. In zijn maatschappij- en kerkkritiek neemt Montfort eerder bepaalde groepen en individuen op de korrel dan dat hij bezig is met politieke theorieën en maatschappelijke structuren. De wereld wordt gekenmerkt door het onvermogen of de onwil om te vertrouwen op Gods voorzienigheid (**C 28**). Zij veronachtzaamt de wegen die in de heilsgeschiedenis naar voren komen. Montfort zegt niet, dat alles in de wereld verkeerd is. Hij verheugt zich over veel zaken, maar heeft ook heel wat kritiek in de lijn van de Bijbelse profeten en van Jezus. Hij kijkt om zich heen met slachtoffers van de geschiedenis voor ogen. Op de eerste plaats heeft hij kritiek op zichzelf. Hij vindt geen doekjes om zijn tekorten. Zonder een pessimist te worden, want hij is ervan overtuigd dat onze wijze van leven godzijdank kan veranderen en verbeteren. Mits we scherpzinnig naar onszelf en om ons heen durven te kijken, ook naar toestanden in de kerk.

Waartegen hij zich keert, heet nu eens de duivel, dan weer de wereld of de zondaar. Aan de tegenstelling tussen kwaad en goed, duister en licht, heil en onheil zijn nogal wat cantieken gewijd (**CC 29-39; 106-107; 156**). In het kader van allerlei thema's komt hij er regelmatig op terug. Toch drijft hij de tegenstelling nooit zo hoog op, dat het leven totaal van God vergeten en reddeloos verloren is. Het is en blijft schepping van God, d.w.z. leven waar

God bekommerd om is, ook als Zijn zorg wordt geloochend of miskend. Montfort herkent de tegenstelling ook in zichzelf; hij is zondaar en gerechtvaardigde tegelijk. *C 106* maakt er een heel theaterstuk van.

De wereld loopt over van arrogantie, ijdelheid, gebrek aan zelfkennis. Het meest frappant is de afwezigheid van stilte en de verachting van de arme. Men keert de rug toe naar geloven, liefhebben, berouw en hoop (*C 29,48*) en “haalt de schouders op tegenover de miserie van de naaste en spreekt met verachting over de arme. Als een aalmoes wordt gevraagd, wordt men kwaad; men geeft zijn brood liever aan zijn hond dan aan zijn broer” (80). Tegenover de arme heeft men een hart van steen. Als hij iets vraagt, is het antwoord: “donder op, deugniet, ga werken, val me niet lastig. Ik heb geen kleren voor je en ook geen geld” (*C 107,6*). Over die mentaliteit zegt *C 107,10*: “Jouw geld is je koning, de duivel is je vader, je plezier is je wet en je eigenliefde is je moeder. Ben je daardoor iets wijzer geworden? Nee, ik zie alleen maar ijdelheid, vijandigheid en crimineel gedrag. Zij die daarin uitblinken, staan bij jou hoog in aanzien”. Volgens *C 156* kan een dergelijke levenswijze het onsterfelijke hart van de mens niet vervullen. De roeping en bestemming van de mens reikt verder dan het strategisch vernuft van Alexander de Grote, de spierkracht van Samson, de rijkdom van Cresus, het politiek talent van Salomo. Hun streven naar alsmaar meer bezit en meer macht maakt henzelf en anderen niet gelukkig.

Voor echt geluk is een andere levensbenadering nodig. Om de leegte waarvan *C 156* spreekt, te boven te komen trekt Montfort zich regelmatig terug in de eenzaamheid, waar zeer indringende dingen gebeuren. In *C 157* beschrijft hij zijn gods- of genade-ervaring in analogie met de wijze waarop het leven zich in de natuur ontplooft. Blijkbaar verlevendigen de voettochten door het land zijn ervaring van schepping en verlossing, van God en genade steeds opnieuw. Net zoals zijn ervaringen met lijdende en falende mensen, met het leven in Parijs, in een armenhuis etc. Zijn spiritualiteit is niet wereldvreemd, maar berust op een specifieke waarneming en beleving van wat er in zijn omgeving gebeurt. Wat Goedegeburen van Gezelle zegt, geldt ook van Montfort: “Het is niet moeilijk in te zien dat hij zich hier soepel voegt in de traditionele, ook door een christelijke heilige als Franciscus gedeelde overtuiging die in de natuur de manifestatie van de goddelijke aanwezigheid in de wereld ervaart,

en die de natuur daarom beschouwt als een boek dat het pendant vormt van de Bijbel”.¹² Noch bij Franciscus noch bij Montfort leidt dit tot sentimentele romantiek. Daarvoor staan ze te dicht bij de armen en bij het onheil in de wereld. Ze beleven het leven niet los van de noodroep van de armen die – wonderwel – vaak de moed en de hoop niet opgeven.

2.5. Het hart van Jezus

De aandacht voor het hart van Jezus en Maria, maar ook voor het hart van de mens in de 17^e en 18e eeuw is een reactie op de eenzijdige nadruk op rede en verstand. Het heeft te maken met een meer verinnerlijkte, “mystieke” benadering van de christelijke existentie. In Frankrijk hadden Franciscus van Sales (1567-1622) en Jean Eudes (1601-1680) hierop de aandacht gevestigd. Te denken is ook aan Bérulle (1575-1629) en Maria-Margaretha Alacoque (1647-1690). Montfort staat in die traditie. Zonder die achtergrond is zijn visie op het christendom niet goed te begrijpen. Maar hij acht de Heilig-Hart-devotie eerst authentiek, als we met de Schrift in de hand de mysteries van het leven van Jezus en Maria overwegen. Het hart duidt op de bezieling en de spiritualiteit waaruit hun woorden en daden voortkomen. Die benadering berust niet op een historisch-kritische reconstructie van het leven van Jezus en Maria met als maatstaf de gelijkaardigheid van alles wat er gebeurt, maar op het peilen naar wat hen volgens de Bijbel dreef en bewoog.

Dat Jezus zich laat leiden door de Vader, betekent volgens **C 40** dat hij zich de representant weet van diens barmhartigheid en zoals de Vader een en al hart voor anderen is. Dat maakt hem tot een bewonderenswaardige fontein waaruit de dynamiek van de Geest naar buiten treedt. Uit zijn eenheid met de Vader en zijn ontvankelijkheid voor de Geest komen zijn woorden en daden voort. **C 41** beschrijft hoe zijn hart reageert vanaf zijn geboorte tot en met zijn sterven, d.w.z. zijn leven lang, telkens weer. Ja, “de liefde die hem zijn leven doet geven, doet hem na zijn dood voortleven, met name in de eucharistie. O Hart, wat is je liefde sterk!” (23). “De lans maakt een opening zodat zijn hart direct naar de zondaar kan gaan. Zijn bloedende mond zegt al 1700 jaar, met een stervende én levende stem, woorden die ik nauwelijks begrijp” (36-37). Bij dit laatste is te denken aan wat Jezus in **C 42** zegt tot

---

12 J. Goedegebuure, *Poëzie en mystiek in de Nederlandse literatuur van 1890 tot nu*, Nijmegen 2015, 100.

de zondaar: “Open je hart, zeer zuivere ziel; meer nog, treed binnen in het mijne; laat het schepsel achter je en neem helemaal bezit van mijn Hart” (32). **C 43** beschrijft hoe het hart van Jezus wordt beledigd, tot in de kerk toe, ook door priesters (29). **C 44** zegt dat we ons moeten verenigen met het hart van Jezus. **C 46** en **CC 100-101** beschrijven hoe iemand in de put zit en heen en weer wordt geslingerd tussen de stem van de duivel en die van God. Het refrein gaat over het “zalig kruis van Calvarië” (cf. **CC 19 en 102**). Volgens de duivel maken sommige biechtvaders de vrees voor God en de treurigheid over het leven alleen maar groter (**C 46,32**). **C 47** is een schuldbelijdenis en een aanklacht o.a. tegen arrogante priesters (9). Montfort bidt tot Jezus: “Vorm door uw macht nieuwe predikanten die uw immense liefde verkondigen en uw grootheid bekend maken” (26; cf. de Brandende Bede, het gebed van Montfort om volgelingen). “Tenslotte, mijn gebed is stoutmoedig: verjaag de zondaar uit mijn hart, zodat ik in dit leven geen ander hart heb dan het uwe” (30). **C 48** wijst op het beminnelijke hart van Jezus en het kruis van Calvarië (2-3); het hart van het Lam (6) is vol charité (14). Daarop volgt in **C 49** een gebed waarin Montfort zich via Maria toewijdt aan Jezus en via hem aan de Vader.¹³ Wie zich aan hen toewijdt, krijgt deel aan de deugden of aan de energieën van God, zonder zelf God te worden. Ongetwijfeld heeft de uitstraling van God volgens Montfort effect op ons, maar we worden nooit gelijk aan God. We blijven sukelaars en zondaars, zonder de blijmoedigheid te verliezen.

2.6. Wat er verandert als iemand zich bekeert

C 45 gaat over een scrupuleuze mens met neerslachtige gedachten en sombere spookbeelden over de gestrengheid van God in zijn hoofd en in zijn hart. Hij denkt dat hij veroemd is (10), vreest het strenge oordeel van God (16), kan noch liefhebben noch liefde ontvangen (18) en geeft zich niet over aan God, Jezus of Maria. Hij mist vertrouwen in het leven (15),

---

¹³ In september 2016 wees Olivier Maire er in Saint-Laurent-sur-Sèvre op, dat Montfort telkens weer verbanden legt en relaties aangaat met anderen. Hij zoekt medewerkers, gaat met mensen op bedevaart, richt verenigingen op, bestuurt huizen van zwervers en bedelaars, sticht congregaties. In de loop der jaren verandert de nogal in zichzelf gekeerde seminarist in iemand met allerlei connecties. Zijn vroomheid en zijn pastoraat zijn op samenwerking en samenleven gericht.

ziet God niet als een vader (17), kan niet glimlachen (5) en begint bij tegenslagen meteen te jeremiëren (20). Die mens gaat zozeer onder zijn falen en zijn onvermogen gebukt dat hij blind is voor de liefde van God die wacht op de terugkeer van de verloren zoon.

Montfort onderstreept dat boete doen (**C 13**) weliswaar een pijnlijk proces is, maar uitmondt in een grote vreugde. “Vroeger handelde ik slechts uit vrees, bijna nooit uit liefde; ik werd gekweld door dwanggedachten. Maar nu domineert dag en nacht de liefde in me; ze maakt me zuiver, vrij en van God vervuld. Ongelukkige scrupuleus, adieu” (**C 45,18-19**). “Vervuld van liefde en geluk loop ik door het land, vlieg ik door de lucht en trek ik over de bergen. Ongelukkige scrupuleus, adieu” (21). Ook Montfort had soms last van vrees en somberheid.

Na de inleiding (1-3) beschrijft **C 45,4-19** in de even strofen de toestand vóór de missie en in de oneven strofen de toestand erna. De strofen 20-29 bestaan uit verdere verklaringen en 29-30 is een gebed. Het thema is de plaats van het zondebesef in de godsbeleving ofwel de betekenis van “ik geloof in de vergeving van de zonden”. De scrupuleuze mens staat enkel het oordeel en de straf van God voor ogen; hij wordt er bang van. Zijn beeld van God wordt er helemaal door bepaald. Hij komt niet af van de angst voor God. Daarentegen vertrouwt de waarachtig bekeerde mens op Gods vergeving. Er valt een loden last van hem af. Dat is de horizon van de schuldbelijdenis aan het begin van de eucharistie. In die zin blijft Montfort zich een zondaar noemen, gerechtvaardigd en zondaar tegelijk.

Hierbij heeft denkt hij aan Maria Magdalena (**C 45,3; cf. 41,19; 104,4; 141,8; 157,32**). Vóór de missie gaat men gebukt onder schuldgevoelens, is men bang en komt men niet in beweging; tijdens de missie leert men te leven in het besef van Gods barmhartigheid en staat men vol vertrouwen en hoop in het leven, zonder dat de neiging tot zonde wordt ontkend. “Ik zag God als een strenge rechter die steeds klaar stond om te slaan, met de bliksem in de hand en steeds vertoornd, maar nu heb ik God lief als een vader die ik niet graag beledig. Hij is mijn goede Vader en Maria is mijn moeder. Anders dan de ongelukkige banggerik wil ik God gehoorzamen en beminnen” (16-17). In **C 77,6** heet Maria “het goddelijk bedehuis waarin ik bid met veel glorie zonder vrees te worden afgewezen” en in 7 “de heldere bron waarin ik mijn gebreken bedek, me zonder gêne verheug en mijn hartstocht bedaar”. In **C 45,29** wordt de angst van een slaaf tegenover die van een kind gezet. Als wordt gezegd dat Jezus of Maria de toorn van God bedaren, dan is het gevolg daarvan een nieuwe beleving

van God en op grond daarvan een andere beleving van mezelf. Na de missie is de zondaar niet langer *incurvatus in seipsum* (verstrikt in zijn eigen gevoelens en ideeën)t. Zijn godsbeleving is veranderd en op grond daarvan zijn eigen gedrag. Hij laat zich door het Woord van God bepalen, wordt er vrij van en doet alles om God niet langer te beledigen.

Dit komt overeen met Rom 6,12-14: “We leven nog als sterfelijke mensen met verkeerde verlangens. Maar daar mogen we niet aan toegeven! Want dan zou de zonde opnieuw macht over ons krijgen. Wij zijn vanuit de dood naar het leven gegaan. Doe daarom geen verkeerde dingen meer. Want daarmee leef je in dienst van de zonde. Maar doe het goede, want alleen dan leef je in dienst van God. De zonde zal geen macht meer over ons hebben”.

2.7. Maria

In de cantieken wordt vaak over Maria gesproken, met name in **CC 40, 74-76, 80-90, 104, 111, 134, 151, 159 en 163**. Ook elders is dat met grote regelmaat het geval. Daarbij hanteert Montfort allerlei bekende uitdrukkingen: zij heeft nooit gezondigd en is onbevlekt geboren (C 74,19), wordt moeder en maagd genoemd (C 74,31), is het voltooide beeld van de Godheid (C 76,9). Hij wijst op haar nederigheid en eenvoud (C 8,11-12), waardoor zij uitgroeit tot een aimabele schoonheid. Zij staat in relatie tot God, tot Jezus, tot heel het universum en speciaal tot de mensen op aarde. Zij jaagt de duivel na tot in de hel (C 76,8), bezoekt bezorgd het vagevuur en komt op aarde mensen in nood en zondaars te hulp (C 79,12). Als het over trouw aan God gaat of over het verlangen om Gods wil te doen, dan blinkt zij daarin uit (C 77,19). Door zich radicaal open te stellen voor wat God met haar wil (“mij geschiede naar uw woord”) komt de deugd van God in haar tot wasdom.

Her en der parafraseert hij bekende Marialiederen: het memorare van Bernardus van Claivaux (C 83), het Regina Coeli (C 84), het Magnificat (C 85). En niet te vergeten het Ave (C 89), de woorden waarmee de engel Gabriël Maria begroet in naam van God en een intens gesprek met haar aangaat. Bij het Ave denkt Montfort meteen aan de rozenkrans waarin de mysteries van Jezus’ leven, sterven en verrijzen worden doordacht met Maria voor ogen. Zij wordt bij allerlei momenten van het christelijk leven voor de geest gehaald: tijdens het gebed, in het uur van de dood, op moeilijke momenten, op christelijke feesten.

Maria staat levendig, beweeglijk, dynamisch en strijdbaar in het leven, ook na haar dood. De authentieke vereerder van Maria moet haar volgen op de wegen die zij gaat. Mont-

fort ging op bedevaart naar allerlei verschillende kerken en kapellen ter ere van haar, waarbij hij telkens op verschillende facetten van haar stootte. Heel fascinerend is in de cantieken, zoals in het Mariageheim, het moment waarop Maria met de geliefde leerling onder het kruis van Jezus staat en door Jezus aangesteld wordt tot moeder van de leerlingen (Joh 19,25-27). Montfort wil zich onderdompelen in haar gezindheid. Alleen in “totale zelfgave aan haar” (WG 216) of in navolging van haar kan hij zich door Jezus laten leiden zonder mitsen en maren. **C 4,22** zegt dat hij dienaar en volgeling wil zijn van Maria, “de koningin van de deugden en hun volmaakt model”. Hij noemt daarbij expliciet haar wijsheid en haar geloof (**C 124,7-8; 125,7**). We moeten volgens WG 132 en 216 onze verdiensten, genaden en voldoeningen aan Maria afstaan, d.w.z. ze beleven naar haar voorbeeld ofwel ons in alles laten leiden door haar deugdzaamheid. In die zin zegt LEW 225: “Ik lever u over en wijd u toe als slaaf: mijn lichaam en mijn ziel, mijn inwendige en uitwendige goederen, zelfs de waarde van mijn goede werken in verleden, heden en toekomst. Ik laat u een geheel en volledig recht om over mij te beschikken en over al wat mij toebehoort, zonder uitzondering, zoals het u behaagt, tot de grootste eer van God in de tijd en in de eeuwigheid”.

Dat komt overeen met MG 66: “Al ontelbare keren heb ik Haar met de Evangelist Johannes aan de voet van het Kruis tot mijn enige bezit genomen en even vaak heb ik mezelf aan Haar weggeschonken”. Hij smeekt haar: “Laat de vlammenzee van uw liefdevol hart mijn hart verruimen en mijn koele lautheid in gloed ontsteken. Ik bid, dat uw deugden in de plaats komen van mijn zonden en dat uw verdiensten mij sieren en aanvullen bij God. Kortom, goede en beminnelijke Moeder, zorg, als het enigszins mogelijk is, dat ik enkel door uw geest word beziel en zo Christus leer kennen en weet wat hij van mij verlangt. Geef me slechts uw hart om God te beminnen met een liefde, zuiver en vurig als de uwe” (MG 68). “Verleen me, uit pure barmhartigheid, slechts deze gunst: dat elke dag en elk ogenblik van mijn leven overeenkomen met wat U hebt gedaan tijdens uw aardse leven, met wat U thans doet in de hemel, met wat U uitwerkt in mijn ziel. Moge niemand anders dan U in mij leven, opdat ik in tijd en eeuwigheid alle eer geef aan Jezus Christus” (MG 69). Christenen moeten deelnemen aan de relaties tussen Jezus, Maria en de geliefde leerling (WG 144); hun harten moeten één worden en tot dezelfde gezindheid komen. Ze moeten met Johannes bidden: “Ik geef alles weg om u te bezitten. Geef mij uw hart, Maria” (WG 266). “Heer, ik ben niet waardig” wordt in vereniging met Maria zie *de dienaar/dienstmaagd van de Heer*, dankzij de

barmhartigheid van de Vader (WG267), de heiligheid van de Zoon (WG 268) en de komst van de Geest (WG 269). In de cantieken wordt de Mariaverering gmeer dan eens verbonden met wat Jezus vanaf het kruis tot haar en de geliefde leerling zegt. Zoals Maria vanaf de Annunciatie tot onder het kruis de moeder van Jezus is geweest, zo stelt Jezus haar na zijn dood aan tot moeder van de kerk. Wie zich laat opnemen in haar band met Jezus, kiest de volmaakte weg. Als we desondanks zondigen, moeten we op Maria en Johannes blijven vertrouwen en ons door hen laten inspireren. “Onder haar hoede zal ik nooit meer bang zijn; overal zal ik de Satan, de verleider, vernietigen. Als ik haar trouw blijf, zal ik gelukkig zijn en dankzij haar opstijgen tot in de hoogste hemel” (*C 76,12*). In *C 145* roept de zondaar Maria te hulp om geduldig de weg van de navolging te kunnen gaan. Dat komt terug in *C 151,8* en 13: “Zij is de zoete hoop van jullie die te lijden hebben en ongelukkig zijn. Jullie zullen van haar assistentie krijgen tijdens jullie gebeden ofwel de gave van het geduld.... Heilige Maagd, goede Moeder, geef ons deel aan uw gunsten, wees gevoelig voor de ellende van de zondaars en verhoor het nederig gebed van onze harten”. In die zin is Maria “het oratorium (de gebedsruimte) waarin ik vol vuur ga branden voor God” (*C 75,3* – een allusie op Hand 1,14).

C 159,2 roept “rouwmoedige zondaars” op tot Maria te bidden, “in haar sporen te gaan ” en “haar na te volgen” (13). Volgens *C 11* moeten ze van Jezus en Maria leren, dat bevrijding en verlossing niet plotseling komen, maar via een lange weg van bekering die geduld en uithoudingsvermogen vraagt. Volgens de strofen 21 en 33 heeft het zwaard dat het hart van Maria (Lc 2,35) doorboort, hierop betrekking: ook zij is geduldig de harde en lange weg van het kruis gegaan. Van haar moeten we geduld leren en bidden: “Geef me deel aan uw smarten, opdat ik in het eeuwig leven deel krijg aan uw grootheden”. In *C 41,7* heet Maria de toevlucht der zondaars, van christenen die hun bekering en overgave aan God nog niet hebben voltooid.

Doordrongen van Gods menslievendheid, heeft Maria een scherpe blik voor wat er in de wereld mis is. Zij gaat mee met de wijze waarop God het kwaad in de wereld en de zonde in de mens wil overwinnen. “De Moeder van de schone liefde zal uit je hart alle angstvalligheid en onderdanige vrees wegnemen. Zij zal het openen en verruimen om snel voortgang te maken in de geboden van haar Zoon, met de heilige vrijheid van de kinderen Gods. Dan zal zij het vervullen met de zuivere liefde waarvan zij de schatbewaarster is. Aldus zul je niet

meer, zoals tevoren, handelen uit vrees voor God die liefde is, maar uit zuivere liefde. Als je goede Vader zul je Hem gaan beschouwen; zonder ophouden zul je proberen Hem te behagen. Als een kind met zijn goede vader, zo zul je vertrouwelijk omgaan met God. En wanneer je Hem per ongeluk hebt beledigd, zul je je daarvoor aanstonds voor Hem vernederen, Hem deemoedig vergiffenis vragen en in alle eenvoud je hand naar Hem uitsteken. Dan zul je in liefde weer opstaan, zonder verwarring of ongerustheid, en je opgang naar God voortzetten zonder ontmoediging” (WG 215).

2.8. De eucharistie

In de ogen van Montfort is de eucharistie gericht op de vereniging van Christus met ons en van ons met zijn charité en zelfgave. Daardoor geraken we ook in een nieuwe verhouding tot elkaar, maar dat is voor Montfort zo vanzelfsprekend dat hij er niet over uitweidt. Hij benadrukt hoe verborgen Jezus in de eucharistie aanwezig is. Wij zouden God en Christus daar niet verwachten. We verwachten van hen iets groots, iets geweldigs, maar niet God in mensengestalte, de Messias aan het kruis, bij een vrouw uit Samaria of bij Maria Magdalena, in een gehucht als Nazaret, in een stuk gebroken brood. Wie zoekt naar vereniging met God en Christus, moet dat doen op dergelijke plekken, momenten, sacramenten. Dat is in de lijn van de charité en de geloofshouding van God.

Christus is in de eucharistie “verborgen in afzondering” (C 5,33), “verborgen in onbegrijpelijkheid, zonder schittering, zonder majesteit» (C 128,1), “verborgen in een ciborie om onze harten tot verrukking te brengen” (C 129,1) ten gevolge van het feit dat “Jezus zich vernedert vanuit een uitzonderlijke liefde” (C 128,6), deemoedig als een lam (C130,4). Daar moeten we ons verbergen en zowel de pijn vanwege onze beledigingen als de vergeving ondergaan (C 131,5). Christus zegt: “Ga binnen in mijn hart, doe het in het verborgene, vrees niet, want het is jouw huis” (C 131,9). Dat is onbegrijpelijk voor de duivel (C 131,2). Toch is dat de realiteit: “Hij bemint ons op een extreme manier. Om ons vrije toegang te geven tot zijn heilige tegenwoordigheid, verbergt hij zijn godheid, zijn schittering en zijn majesteit in een onaanzienlijke verschijning” (C 132,2). Anders gezegd: “De glorie lijkt totaal te zijn verdwenen; de zon van de waarheid gaat verborgen in het duister van de hostie” (C 158,4). “Hoe meer vernedering we zien, des te meer moeten we geloven” (C 158,13). Jezus’ presentie in het brood is een teken van zijn nederigheid tegenover de Vader en ons, opdat

we geraakt worden door zijn liefde tot de God en haar navolgen. Al zijn woorden en daden zijn geconcentreerd aanwezig in het brood, tot en met zijn sterven en verrijzen. De meditatie voor het Allerheiligste Sacrament is gericht op de vereniging met deze Christus. De communie is niet alleen het hoogtepunt van de eucharistieviering, maar van heel de christelijke initiatie. “De Eucharistie is het sacrament van het nieuwe en eeuwige Verbond, waarin ons nederig totaaloffer moet overeenkomen met de onzegbare liefdesgave van Christus”(DSM 526).

CdN 338 zegt: “In de eucharistie is hij begraven, *Deus absconditus*. Hij maakt zich in een hostie klein vanuit een hart vol liefde om zijn stempel in ons hart te drukken. In de eucharistie viere we zijn volmaakte offer tot eer en glorie van Gods menslievendheid en tot verlossing van mensen. We blijven er geen toeschouwers en bewonderaars op afstand, maar worden door Jezus geraakt en één met hem”. Anders gezegd: “Om bij de mens te blijven tot aan het einde der tijden heeft de eeuwige Wijsheid in haar liefdevolle vindingrijkheid de Eucharistie ingesteld... Zij verbergt zich in de gedaante van een stukje brood ... om, door ons gegeten, binnen te gaan in ons hart en daar haar vreugde te genieten... Als we niet geraakt worden door de hevige aandrang van de verlangens, het verliefde zoeken en de vriendschapsbetuigingen van deze beminnelijke Wijsheid, zijn we hard en ondankbaar” (LEW 71-72).

In RM 56 staat dat mag iemand slechts de absolutie in de biecht en de communie tijdens de eucharistie mag ontvangen, nadat hij of zij de doopbeloften heeft vernieuwd. Ook het omgekeerde is het geval: de vernieuwing van de doopbeloften is eerst serieus, als we de Gekruisigde het voedsel en de drank van ons leven laten zijn. Aan Guyonne-Jeanne, zijn zus die benedictines van het Heilig. Sacrament was, schrijft Montfort in Brief 19 dat lauwe communies een belediging van het Sacrament zijn. De eucharistie wil de zuivere liefde van God laten heersen in ons hart. Jezus verlost ons niet van lijden en moeilijkheden, maar gaat ons voor in verbondenheid met God, opdat we de lasten van het leven dragen zolang onze dagen duren.

Het gebroken brood is het teken van Jezus die zichzelf breekt in het uur van de dood opdat wij niet vertwijfelen. De menswording van het Woord (Joh 1,14) bereikt een climax, als Jezus zich uitdeelt als brood, en telkens weer als zijn woorden en gebaren worden herdacht. Zo wordt zijn sterven een levend teken dat hij bij ons wil blijven om ons te troosten en te sterken. Het is de taak van Maria om met haar krachtig geloof naar hem te wijzen te

midden van de bange leerlingen. Zij moet hen laten zien hoe zij Jezus is gevolgd en in eenheid met hem heeft geleefd. Zo horen Eucharistie en Mariaverering bij elkaar. De toewijding aan Jezus via Maria wordt in de communie hernieuwd. Het klinkt tegenwoordig haast als een ketterij in de oren, maar volgens Montfort is er niets op tegen dat tijdens de Eucharistieviering de rozenkrans wordt gebeden, mits daarbij aan de hand van Maria de mysteries van Jezus' leven worden overwogen.

Terwijl in onze dagen vaak nadruk ligt op de eucharistie als viering van de verzamelde gemeenschap, onderstreept Montfort de oriëntatie van eenieder op Christus die tegenwoordig is in brood en wijn. Dat er een verschil is, is niet te loochenen. Als dat verschil de kant opgaat van een radicale scheiding van die twee accenten, wordt in het ene geval vergeten dat Christus mensen bij elkaar trachtte te brengen en met elkaar wilde verzoenen, terwijl in het andere geval de gemeenschap uit het oog verliest dat Christus haar principiële fundamentele krachtbron en centrum is. De vroomheid van Montfort is sterk op Christus georiënteerd, zowel in LEW als in de cantieken over de eucharistie. Hij is bang dat de viering van de eucharistie blijft steken in uiterlijkheden en het hart niet raakt.

2.9. De gedreven missionaris

Aan priesters was in de tijd van Montfort geen gebrek. In een kleine stad woonden er soms tientallen. Zonder veel opleiding, deden ze de liturgische diensten en kregen daarvoor een redelijk inkomen. Dat was alles. Als volgelingen en medewerkers zocht, ging hij aan hen voorbij. Hij gaf de voorkeur aan priesters die aan een seminarie waren opgeleid in theologie en spiritualiteit. Hij noemde zichzelf nadrukkelijk priester van het seminarie van Saint-Sulpice. In zijn laatste jaren hoopte hij, dat priesters uit het seminarie van de H. Geest in Parijs lid zouden worden van zijn congregatie. Voor zulke mensen schreef hij **CC 21, 22 en 91**.

Een echte missionaris moet zoals Michaël strijden tegen Lucifer (**C 21,2**) en gedreven worden door liefde van God voor de naaste en de zondaar, voor wie Jezus zijn bloed heeft vergoten. Daartoe moet ook de missionaris bereid zijn. Zo laat hij zien hoe kostbaar een mens is. Hij moet zich leiden laten leiden door de charité van God (**C 21,10**). Zoals Jezus wordt hij doordrongen van de Geest (17), in eenvoud (11), vanuit een zuivere liefde (12), vrij van bitterheid en woede (18), wijs, bescheiden en vreugdevol (22). Van groot belang is de gehoorzaamheid (26); de missionaris mag niet zijn eigen glorie zoeken (**C 22,15vv**). Hij

moet vrijwillig arm zijn (**C 22,21vv**) en er rekening mee houden dat hij geminacht en bespot wordt (**C 91,2**). Hij moet leven als een bedelaar (20). Het leven van een echte missionaris komt overeen met wat Maria doet voor een zondaar: “De liefde van haar hart doet haar naar hem toe neigen” (**C 79,12**). *La charité me presse!* Zo moet de missionaris van zondaars houden en hen helpen.

Dat komt terug in **C 98**. Opnieuw wordt de missionaris getekend als een vriend van de zondaar. Geraakt door de wijze waarop hij de Vader, de Zoon en de Geest heeft leren kennen, smeekt hij dat de zondaar zich bekeert. Wanneer de zondaar erkent dat hij zich verkeerd gedraagt, zijn ontsporing toegeeft en zijn zonde belijdt, barst de hemel in jubel uit. **C 98** is als een theaterspel over de parabel van de verloren zoon, waarin de Vader de hoofdrol speelt, Jezus de rol speelt van de vreugdevolle oudste zoon, en de Geest de zondaar aanmoedigt via de missionaris als een echte vriend. **C 105** verwoordt de rol van Jezus met andere woorden. De missionaris verkondigt de genegenheid van de Vader voor de zondaar, smeekt dat de zondaar zich bekeert en schildert de ellende die ontstaat als iemand verhardt in het kwaad. De zondaar moet profiteren van de missie; het is een gelegenheid om zich te bekeren. Uiteindelijk is dit hopelijk zijn reactie: “God die me zozeer bemint, zal zich niet vergeefs inspannen en zijn tijd niet verdoen”.

C 115 bezingt wat de missionaris in naam van Jezus op de kansel moet doen: harts-tochtelijk voorgaan in gebed en smeken dat men zich bekeert. Hier is te voelen hoe indringend Montfort preekte. Volgens **C 163,13-14** wil de Verlosser via de predikant het hart van de zondaar raken. Via hem komt de genade fan God voorbij, die zich keert tegen de wereld waarin mensen worden onteerd en gekleineerd.

3. Epiloog

Ongetwijfeld is er na Montfort veel veranderd. Een eeuw later brengen Feuerbach en Marx naar voren, dat het beter zou gaan met de mensheid, als we ons heil niet langer zoeken in bovennatuurlijke werelden, maar het lef hebben om uit te gaan van onze eigen krachten. Die mening heeft tegenwoordig postgevat in het hoofd en het hart van velen. Voor hen is God dood en het christendom passé. Wat een verschil in vergelijking met het **Dieu seul** van Montfort! Wat niet wil zeggen dat hij zonder meer instemt met alles wat over God te berde werd en wordt gebracht. Hij spreekt over God niet als een kamergeleerde, ver van alle gewoel, maar distantieert zich ook van de onnadenkendheid waarmee in zijn dagen menige priester door het leven ging. Hij streeft niet naar een hemelhoog verheven theologie, maar denkt in de nabijheid van arme en eenvoudige mensen na over wat er in het leven allemaal aan de hand is. Hij trekt zich het lot en het verdriet aan van mensen in de arbeidersbuurten van grote steden en op het platteland in een tijd van hongersnood en oorlogen. Hij wil hen troosten, bemoedigen, een hart onder de riem steken en bezielen, niet met ingewikkelde speculaties, maar vanuit de doorleefde hartstocht die hij aantreft in de Bijbel. Daarbij gooit hij de volgorde omver waarin in zijn dagen wordt gesproken over geloof-hoop-liefde. Hij kiest resoluut voor de benadering van Paulus die de liefde vooropstelt: liefde-geloof-hoop. In de leerschool van Jezus, Maria, apostelen en martelaren leert hij dat Gods woord deze wereld omgekeerd wil zien, en hoopt hij op een wereld waarin lachen zij die nu nog wenen. Hij is gefascineerd door het inzicht dat God op de eerste plaats liefde uitademt, bezorgdheid voor mensen in nood. Hij wil die mensen het besef geven dat God naar hen omziet en zich hun lief en leed aantrekt. Aan die beweging en die bewogenheid van God wil hij meedoen.

Zijns inziens worden we omgeven door een goddelijke stroom van welwillendheid en mededogen die in, boven, rondom en tussen ons aanwezig is, ons uittilt boven onze ikerichtheid en zegt dat de zin en de vreugde van het leven te vinden zijn in elkaar helpen. Conform de parabels van de Barmhartige Samaritaan en de Vader van de verloren Zoon, naar het voorbeeld van de voetenwassende Jezus en van de om mensen bewogen Maria. Over leven in dat spoor schrijft en zingt hij. Met een scherpe blik voor benaderingen en gedragingen die daar haaks op staan. Als hij met anderen op bedevaart gaat, zingt hij zijn cantieken om hen moed te geven en hen in de samenzang te doen ervaren dat ze in Gods naam voor elkaar geen wolven moeten zijn, maar herders en helpers. Zingen is voor hem een

uitgelezen mogelijkheid om hun blik te verruimen, hen te doen beseffen dat er meer is tussen hemel en aarde dan leegte, hen ervan bewust te maken dat zich in en rond ons een goddelijke roepstem laat horen die spreekt van liefhebben, geloven en hopen.

Op zulke momenten wordt in ons een sensitiviteit geboren voor waarheid, goedheid en eenheid of voor betrouwbaarheid, gerechtigheid en vrede. De ervaring daarvan heeft een indringendheid die ons boven ons gevoel van onvermogen uittilt. Volgens Montfort gaat dat samen met de mogelijkheid om lief te hebben, te geloven en te verwachten. In een sfeer van geduld, zachtmoedigheid, mededogen en barmhartigheid. Jezus en Maria, apostelen en martelaars, heel wat eenvoudige mensen hebben een bijzondere antenne daarvoor. Die doet hen spreken van leven als Vader en Moeder, Zoon en Dochter, Broer en Zus, in de Geest van “liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing” (Gal 5,22). Over die levenswijze heeft Montfort gedicht en gezongen. Zij heeft met God van doen, en God heeft daarmee van doen!

Dat godsgeloof is geen statisch iets. We moeten telkens opnieuw op de hoogte ervan zien te komen of de diepgang ervan te bereiken. Dat valt niet altijd mee. Montfort weet uit eigen ervaring dat wij gemakkelijk wegzakken in loomheid, bij de pakken gaan neerzitten, neerslachtig worden en dingen doen die niet tot echte vreugde en hartelijkheid leiden. We raken het besef van Gods aanwezigheid gemakkelijk kwijt, worden oppervlakkig en verliezen onze ziel. **C 140** over de zondaar is vanuit dit besef geschreven. In **C 79** bidt iemand tot Maria dat zij hem helpt om het geloof in de nabijheid van de God van charité terug te vinden en vastberaden in de voetsporen van Jezus te gaan. Als het goed is, loopt dit uit op wat **C 24** noemt “leven in de tegenwoordigheid van God”. Over wat dit van ons vraagt, zegt **C 24,38**: “Mijn ziel, ga binnen in je hart, verlies je niet in onnozelheden. Laat anderen zich maar bezighouden met uiterlijkheden. God spreekt tot je in je hart; heel je bezit is bij hem”. We voelen ons overvraagd en worden regelmatig geconfronteerd met ons onvermogen. Daarbij hebben we bovendien last van het beeld van een strenge en veeleisende God die schrik en angst oproept. “Ik zag God als een strenge rechter, altijd klaar om te slaan, met de bliksem in de hand, altijd woedend. Maar nu heb ik God lief als een vader die ik niet graag beledig. Hij is immers mijn vader en Maria is mijn moeder” (**C45,16-17**). Geleidelijk aan komt Montfort, in gesprek met Jezus en Maria, tot dat godsgeloof en wordt de erkenning dat God een barmhartige va-

der is, de God van charité, sterker en sterker. Dat wordt zijn horizon en zijn leefruimte. Dat betekent niet, dat hij zich als een heilige beschouwt. Integendeel, hij krijgt juist een scherp oog voor zijn falen en feilen. Maar hij verliest niet het besef dat God een vader is, en laat zich niet door zijn falen ontmoedigen, want God kijkt elke avond uit naar de thuiskomst van de verloren zoon om hem te helpen en te sterken.

De kern van zijn levensbenadering wordt steeds meer die van Jezus, die zich de Zoon noemt. Met alle uitdaging die daarbij hoort. In het licht daarvan gaat hij met zijn tekorten om. Dat betekent ten eerste dat hij zich niet laat verleiden door de duivelse voorstelling van een tirannieke God. Ten tweede erkent hij zijn falen, zonder zich er gelaten bij neer te leggen. Ten derde denkt hij niet vergoelijkend over zijn zonden; hij vindt het echt erg, als hij zich niet door de charité laat leiden. Dat alles komt samen in de eucharistie, waar hij met de Vader, de Zoon en de Geest voor ogen zijn tekort erkent, de glorie van hun goddelijk leven uitspreekt, luistert naar de Schrift, Jezus gedenkt, het Onzevader bidt, smeekt dat het Lam Gods zich over hem ontfermt, ingaat op Jezus' uitnodiging tot communie met hem en zich door hem laat bemoedigen om in vrede te gaan (cf. **C 131**).

Het is niet zo, dat iemand die zich heeft bekeerd, een volmaakte heilige is. Wel leeft Montfort in het besef van Gods barmhartige nabijheid. Dat stimuleert hem om het bestaan door Hem te laten bepalen, al blijft het moeilijk om op deze woelige aarde in alle opzichten eer aan God en aan de naaste te geven. Maar God stimuleert hem om open en vertrouwvol in het leven te staan, ook op dagen dat hij onder het niveau van de door God beoogde mensliefvriendheid blijft. Ook dan gaat hij uit van vergeving en bemoediging en koestert hij het leven met een dankbaar hart dat hem doet dichten en zingen. Met God voor ogen. *Dieu seul!* Inclusief allen die het moeilijk hebben en die gebukt gaan onder mensonterende toestanden in kerk en samenleving. Hij dicht en zingt tegen de klippen op.

ne pourrais aller devant nos cœurs
vous entrer il frappera notre porte
nous nous donc toujours ailleurs.

†
III

nos erreurs sa gloire. Je fais entendre
vous pourriez sans jamais s'élancer
un écoule. un écoule. plus tendre
sans l'entier. sans de l'effort.
Le pecheur contrit et humilié
Sur un air nouveau. ou au milieu
h' ai peché contre Dieu même
ai méprisé mon créateur
pardon, pardon, bonne suprême
ai regret de tout mon cœur.

†
III

vous ai délaissé bon pere
alant avec pieds tous vos bienfaits
almes, calmez, votre colere.
leurant se demande la paix.

†
III

rendez pas guerre pour guerre
nier mon cœur humble et contrit

refuge à tous du pecheur
pardon, pardon notre priere
pour tout au pres de mon sauveur

†
III

O misericorde infinie
vous ne pouvez me rejeter
O doux Jesus, douce marie
vous ne pouvez me rebutter
Jesus triomphant
Sur un air nouveau.

De ton bureau. et tous moi Sauveur
ordonne qu'aujourd'hui, le ciel fasse une
chanty, angie chanty, ma plus douce
celeste, celebre la vertu, de mon sang

Les anges

chantons, anges, chantons la plus douce
celeste, celebre la vertu de son sang

Lecho du Paradis

que tout le ciel se rejouisse
le pecheur passe au rang des saints
doux Sauveur qu'on vous benisse
de ce chef d'œuvre

BIJLAGE: CD “Göds liefde voor mensen doet ons zingen”

selectie

Wiel Logister smm

vertaling

Andries Govaart

muziek

Frans Bullens

zang

projectkoor o.l.v. Frans Bullens

instrumentalisten

Jessie Nijman: fluit

Erik v.d. Vorst: piano/orgel

Floris Hovers: viool

Frans Bullens: orgel

opname, editing, mastering

Kees van Mechelen

opname in

Bavo-kerk, Raamsdonk, 9 juli 2016

vormgeving

Yoman Reclame Studio, Tilburg

productie

Mediadub. Barendrecht

uitgave, copyright, besteladres partituren

Provinciaal Montfortanen,

Vroenhof 87, NL-6301 KE

Valkenburg a/d Geul, www.monttortanen.nl

Kom mij te hulp (melodie I)

Cantique 145: En l'honneur de Notre-Dame de toute Patience

Kom mij te hulp,
Maria volmaakt en zachtmoedig.
Kom mij te hulp,
want dag aan dag lijd ik en zucht.
Sla acht op mijn klacht overvloedig,
genees al mijn kwalen, kom spoedig.
Kom mij te hulp.

In liefdes naam
bent u in mijn nood mijn behoeder.
In liefdes naam
verzoen mij met mijn arm bestaan.
Wek levenslust, doe mij vermoeden
uw toewending, toon u mijn moeder,
in liefdes naam.

Want u bent toch
remedie voor wie niet genezen.
Want u bent toch
nieuw licht voor wie het niet meer ziet,
asiel voor wie afstraffing vrezen,
de uitkomst voor weduw en wezen,
dat bent u toch!

Sta voor ons in,
het uur van mijn dood komt steeds nader.
Sta voor ons in,

dat ik niet val, mijn koningin.
Mijn hoop heb ik op u geladen,
uw naam is voor ons vol genade.
Sta voor ons in.

God verborgen in mijn naaste

Cantique 148: Cantique de la Charité

God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht;
net als God in mij verborgen,
beiden zijn mijn heil en licht.
Ik heb lief en zal verwensen
wie niet ook voor liefde zwicht.
God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht.

Alles kan wanneer je liefhebt,
zonder liefde ga je dood.
Samenballing van wat goed is,
liefde is ons daag'lijks brood,
heeft een goddelijke oorsprong,
liefde die God ons gebod.
God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht.

Wees niet al te zeer verbaasd als
ik mijn naaste zo bemin;
aan die mens is alles prachtig,
hij houdt mijn genade in.
God is hem tot kroon geworden,

vormt zijn einde en begin.
God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht.

Ik heb lief - om God te eren -
ook wie echt de hel verdient,
mij vervolgt tot diep in Rome,
mij belastert anoniem.
Ik bemin wie mij wil doden,
dan pas ben ik echt Gods kind.
God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht.

Om te zijn alles voor allen,
daartoe wekt de liefde op.
Als je liefhebt is niets moeilijk,
vang je tegenslagen op.
Zelfs de pijn kan zij verlichten,
teer de boeien, zacht de strop.
God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht.

Ondersteun dus de misdeelden,
wees een toevlucht voor de wees.
Zoek de zondaars op, bekeer ze.
Spreek wie kwaad wil, zonder vrees.
Troost wie niet meer zal genezen,
reik je hand aan iedereen.
God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht.

Grote God, de wet van liefde
daalde onder mensen neer.
Wie verzet zich tegen liefde,
welk mens brengt uw woord geen eer?
Inderdaad, ik geef mij over
aan uw vast en mild beheer.
God verborgen in mijn naaste
heb ik lief, dat is mijn plicht.

Dank God die zeer zachtmoedig

Cantique 9: Les charmes de la Douceur

Dank God die zeer zachtmoedig
ons hart met mildheid vult,
die ons voor haar wil winnen
met eindeloos geduld.
Hij noemt zichzelf het lam,
hij is de mildheid zelve.
Hij is zo teer en mooi,
wil ons met liefde werven.

Welwillend zijn gestalte,
zachtzinnig zijn gezicht,
zijn spreken is verzoenend,
zijn omgang kalm en licht.
Zijn handelswijze mild
al zit het pijnlijk tegen,
zelfs in zijn passie teer,
altijd en allerwegen.

Geen enkel woord klinkt bitter
wanneer hij je berispt.
De koorts die hem steeds voortdrijft
wordt door de zelf verlicht.
Een vriend die je vermaant,
een vader staat te wachten.
De mildheid is geen vijand,
hij zal je nooit verachten.

De mens ontsteekt in woede
en raakt zichzelf dan kwijt.
De geest wordt zo verduisterd,
geen hoop meer, wijs beleid.
De milde deugd geneest,
voor hart en ziel een zegen.
De wereld bloeit weer op,
die mens kan er weer tegen.

Geduld dat kalm, aanhoudend,
niet wrang en zonder wrok,
dat is de lichte leiding
die God een lach ontlokt.
Dat is je zekerheid,
de weg naar eeuwig leven.
Geweld en ongeduld
is zwaar en duurt maar even.

Al wie zachtmoedig leven,
die leven zonder smart.
Geen achterdocht of afgunst,
geen mens die hen verwacht.

Geen spoortje ongeduld,
geen opwelling van woede
en ook in ramspoed zijn
zij altijd gelijkmoedig.

Door kilte of door dreigen
worden zij niet geleid.
Geen grimmigheid of afkeer,
geen onverschilligheid.
Zij spreken mild en zacht
en zonder trotse blikken
tevreden met hun plaats,
zij kunnen zich goed schikken.

Verdraag het gelijkmoedig
als iemand je beschimpt;
en weet, je staat erboven,
die woede en die drift.
De mildheid genereert
mysterieuze krachten.
Ze legt de vrede op,
de wet waarop wij wachten.

Word toch niet boos als iemand
je vriend'lijk corrigeert.
Je raakt zelf meer benadeeld
dan het de ander deert.
Je stapelt fout op fout,
zodat je wordt beschadigd.
Je treft een mens pas echt
met mildheid, overdadig.

Wees vriendelijk en open,
vergeet je slechte zin
en spreek een woord dat goed doet,
wat kwetst dat slik je in.
Gedraag je kalm en mild
en word niet ongeduldig.
Verdraag je lijden stil,
maak je aan liefde schuldig.

Deze kluis

Cantique 157: Sur la solitude

Deze kluis, dit bos afgelegen,
zal ons bergen om Gods eer.
Welke plaats geeft ons meer
voeling met genade en zegen?

In het dal het visrijke water.
Het bevoeit de velden ruim
en stroomt snel met veel schuim,
tussen heuvels klinkt het geklater.
Deze kluis, dit bos, afgelegen
zal ons bergen om Gods eer.

Geen geklets, geen ruzie, geen burens,
vogels zingen in 't struweel.
Je hoort stilte, krijgt deel
aan de vrede, rust die zal duren.

Bossen, rotsen, zij onderwijzen
rijke groei en trouw die houdt.
Bronnen, helder en koud,
leren ons de zuivere wijze.
Deze kluis, dit bos, afgelegen
zal ons bergen om Gods eer.

De natuur is Gods eigen schepping
aan geen zondaar blootgesteld.
Maar genade herstelt
ons bestaan, een grotere redding.

Eenzaam oord om heilig te worden:
school van geestkracht en Gods woord.
Blij verblijf, ongestoord,
vormt de dag tot welkome orde.
Deze kluis, dit bos, afgelegen
zal ons bergen om Gods eer.

Zondaars voert de Geest de woestijn in,
keert hun hart en leert Gods wet.
Zoeken wij wat ons redt,
bid gestaag om Gods goede leiding.

Martha trek je t'rug met Maria,
laat de wereld, het geklus.
In de stilte, de rust,
vind je vrede, die wordt je dierbaar.
Deze kluis, dit bos, afgelegen
zal ons bergen om Gods eer.

Haast en zorg, voor ons zonder zegen,
onze ziel zoekt eeuwigheid.
Wij zijn God toegewijd:
deze kluis, dit bos afgelegen.
Deze kluis, dit bos, afgelegen
zal ons bergen om Gods eer.

Mijn hart vraagt u

Cantique 5: L'excellence de la Charité

Mijn hart vraagt u wel duizend malen:
kom in mij, liefde, Charité,
want zonder u is het een kwelling
leer ons uw wet, leef met ons mee.

Mijn ziel voor u, mijn lijf, mijn leven,
mijn hemelkoningin, voor u.
Ontsteek uw vlammen allerwegen,
werp alles in uw offervuur

en spaar geen schepsel, maar maak ruimte,
maak ruimte voor de schepper God.
Maak hem - haast tegen mijn natuur in -
tot meester van mijn hart, en vorst.

Vergeef me, goddelijke liefde,
mijn negatief en kil gedrag.
Dat is voorbij. Ik ben nu open
voor vuur en overtuigingskracht.

Kom tot mij, liefde, bid ik, smee ik,
kom door Maria's schoot tot mij,
door Jezus' zegenrijke dienstwerk.
Ik ben van angst en afweer vrij.

Gij, liefde boven alles, Jezus,
slechts u bemin ik, hier en nu.
Vandaar dat ik wel moet vervloeken
alwie zich keren tegen u.

Mijn kostelijke lief bemin ik,
maar niet uit vrees of angst voor straf
en ook niet om beloond te worden;
om wie u bent, volmaakt en af.

Mijn bruidegom, ja, u omhels ik.
Ik geef me over, geen verweer;
en wat ik doe is juist en passend,
want u omhelsde mij het eerst.

Ik zing en blijf maar zingen

Cantique 26 : Les devoirs de la reconnaissance

Ik zing en blijf maar zingen,
steeds welt het in mij op,
bezing zonder reserve
de weldaden van God.

Hij luistert hier en nu.
Mijn stem omhoog gestegen,
mijn uitverkoren ziel, stem in.

Zo wordt geloof een opwekking
tot liefde ons gegeven.

De zondaars zo ondankbaar,
daar gaan wij niet mee om.
We moeten ze vermijden,
die varkens vet en rond.

Zij vreten bij de vleet
de gaven van de meester.
Verstokt en koppig is hun hart,
geen dankjewel dat kan eraf,
het zijn verstokte beesten.

Hoe kunnen wij erkennen
de goedheid van de Heer
die alles schept in luister,
hoe brengen we Hem eer?

Een mens, meer zijn wij niet.
Toch wil hij als ons offer,
dat wij zijn grote daden zien
en wij hem zeeg'nen bovendien;
een God onovertroffen.

Hij kent ons onvermogen,
de onvolkomenheid,
ons leven zo benepen,
de armetierigheid.

Voor alles wat Hij schenkt,
voor al zijn goede gaven,
vraagt Hij alleen maar onze dank
en onze zegen, onze zang,
dat kan hem pas behagen.

Rechtvaardig is het, passend,
de offergang voor God.
Zo geven wij ons antwoord
op zijn genadebod.

De allerhoogste God
past onze hoogste hulde.
Wij mensen brengen onze dank,
zoals de eng'len van hun kant
hun lofprijzen vervullen.

Oprecht en trouw gaf Jezus
aan deze plicht gehoor.
Hij weet wie hij moet danken,
hij gaat hierin ons voor.

Hij sprak uit dag en nacht
zijn dank aan God, zijn Vader.
Zijn onderricht, het is Gods woord,
zijn wonderen, de toekomst gloort,
in bidden komt hij nader.

Als je bent uitverkoren
is dank alleen wat past.
Zo horen wij Maria
in haar Magnificat.

Haar hart prijst hoog de Heer,
zij zingt haar mooiste zegen.
Zo doet zij van zijn almacht kond
en zijn zachtmoedigheid gaat rond
op aarde allerwegen.

De trouwe maagd roept alle
geslachten met haar op
te loven en te prijzen
hun weldoener en God.

Het Deo gratias
is haar gewone welkom.
Veel heil'gen groeten in haar spoor,
het Deo gratias gaat door:
een zegen voor het mensdom.

Geloofd zij onze schepper,
die toekomt ons gebed.
Hij is onze verlosser,
die uit de dood ons redt.

Zijn goedertierenheid,
zijn vaderlijke gaven,
verdienen kinderlijke dank,
eenvoudig en oprecht van klank,
die onze hymnen staven.

Als ik nu ga vertrekken

Cantique nouveau 144: Du pauvre d'esprit

Als ik nu ga vertrekken
met een stok in de hand,
geen sandalen, geen reistas,
tegen heimwee bestand,
ga ik fier met elan
als een vorst aan het hof.
veel tamtam, tam tamtam...
zing de liefde haar lof.

Luister, vrekken, de akkers
die je hebt zijn van mij,
maar ik voer geen geding meer,
ben van dat bezit vrij.
Je verliest wat je nam.
Wat ik kies is het best.
Veel tamtam, tam tamtam...
ik laat jullie de rest.

Ik heb alles verzilverd
voor een heel goede prijs:
kijk, hier heb ik het ticket
voor het nieuw paradijs.

Ga ik fier met elan
als een vorst aan het hof.
veel tamtam, tam tamtam...
zing de liefde haar lof.

Van de een of de ander
krijg ik daag'lijks mijn brood,
zoals toen elke leerling
ook gastvrijheid genoot.
Je verliest wat je nam.
Wat ik kies is het best.
Veel tamtam, tam tamtam...
ik laat jullie de rest.

'k Heb geen last van belasting
en betaal nooit de huur
en geen deurwaarder kent mij,
want ik heb toch geen deur.
Ga ik fier met elan
als een vorst aan het hof.
veel tamtam, tam tamtam...
zing de liefde haar lof.

'k Ben in God de beheerder,
het heelal is mijn kluis.
Wil je mij leren kennen,
verlaat dan haard en huis.
Je verliest wat je nam.
Wat ik kies is het best.
Veel tamtam, tam tamtam...
ik laat jullie de rest.

Heel mijn hofstoet, mijn glorie,
zijn de schooiers, het schuim.
Met hen eet ik en drink ik,
met hen deel ik mijn kruim.
Ga ik fier met elan
als een vorst aan het hof.
veel tamtam, tam tamtam...
zing de liefde haar lof.

Je bent welkom, wanneer je
mij wilt volgen. Dan moet
je wel armoede lijden
zonder have of goed.
Je verliest wat je nam.
Wat ik kies is het best.
Veel tamtam, tam tamtam...
ik laat jullie de rest.

Volg mij zonder veel poeha
met een opgewekt lied,
veel tamtam, tamtam tam.
Heb de armoede lief.
Ga ik fier met elan
als een vorst aan het hof.
veel tamtam, tam tamtam...
zing de liefde haar lof.

Kom mij te hulp (melodie II)

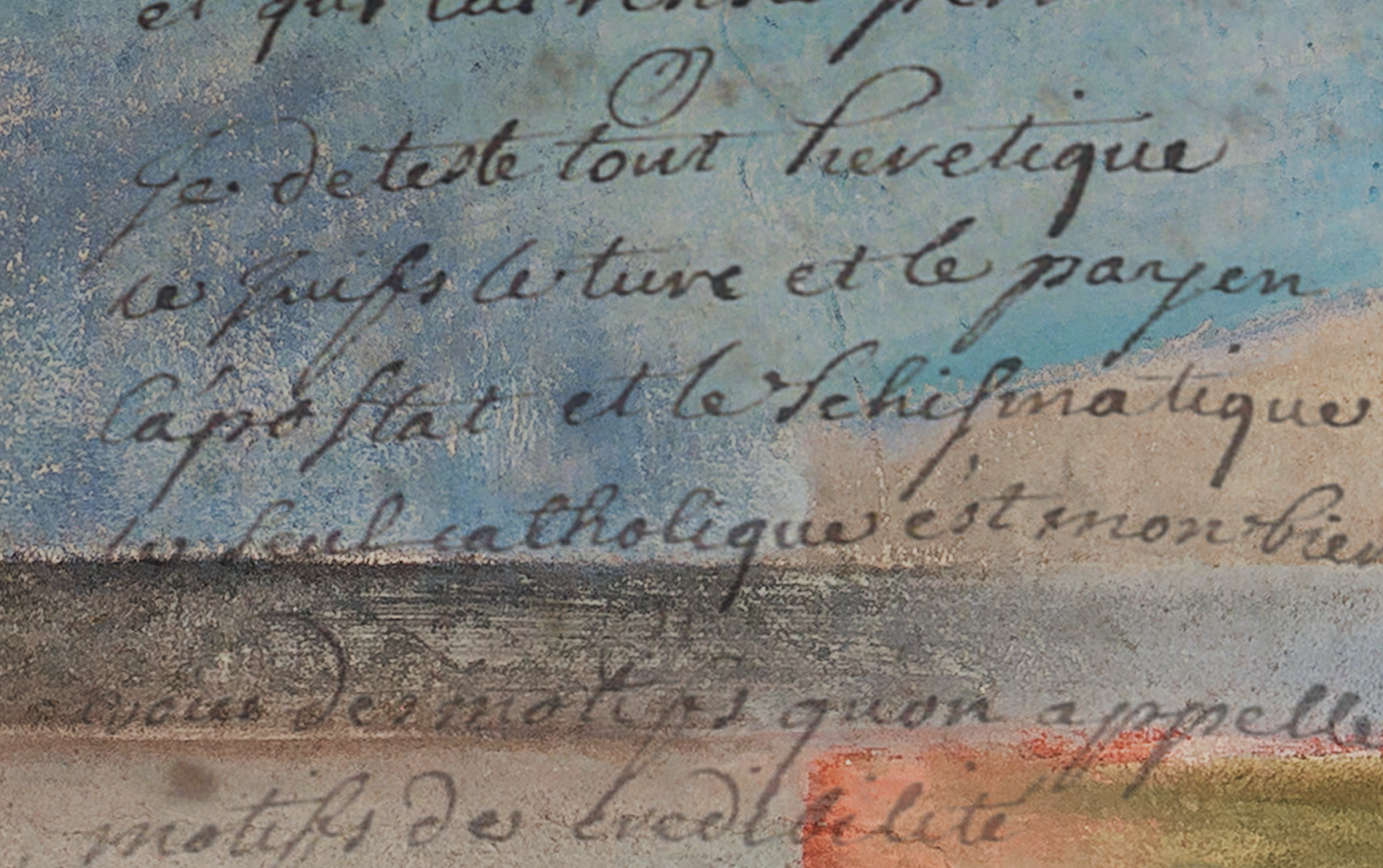
*Cantique 145 : En l'honneur de Notre-Dame de
toute Patience*

Kom mij te hulp,
Maria volmaakt en zachtmoedig.
Kom mij te hulp,
want dag aan dag lijd ik en zucht.
Sla acht op mijn klacht overvloedig,
genees al mijn kwalen, kom spoedig.
Kom mij te hulp.

In liefdes naam
bent u in mijn nood mijn behoeder.
In liefdes naam
verzoen mij met mijn arm bestaan.
Wek levenslust, doe mij vermoeden
uw toewending, toon u mijn moeder,
in liefdes naam.

Want u bent toch
remedie voor wie niet genezen.
Want u bent toch
nieuw licht voor wie het niet meer ziet,
asiel voor wie afstraffing vrezen,
de uitkomst voor weduw en wezen,
dat bent u toch!

Sta voor ons in,
het uur van mijn dood komt steeds nader.
Sta voor ons in,
dat ik niet val, mijn koningin.
Mijn hoop heb ik op u geladen.
uw naam is voor ons vol genade.
Sta voor ons in.

Na het Concilie van Trente (1545-1563) komen o.a. in Frankrijk vroomheid en mystiek opnieuw tot bloei. Niet in het minst omdat religieuzen uit allerlei orden en congregaties menig-geen weer aan het zingen brengen. Een grote werking gaat uit van Louis-Marie Grignion de Montfort die meer dan 160 liederen schrijft en op muziek zet. In een eenvoudige stijl, maar met veel vaart wordt in zijn teksten en melodieën allerlei aspecten van Gods bekommernis om mensen bezongen. Een aantal van zijn cantieken worden in Frankrijk en Canada nog steeds gezongen. Bij gelegenheid van de driehonderdste sterfdag van Montfort zijn in dit boek een zestigtal cantieken voor het eerst uit het Frans vertaald, ingeleid en toegelicht. Mensen die zingen, openen immers hun hart en stijgen boven zichzelf uit.

In de reeks 'Spiritualiteit in de lijn van Louis-Marie Grignion de Montfort' verscheen eerder van Wiel Logister ssm de boeken *Geraakt door de nederigheid van God* (2013), *In de voetstappen van de Gekruisigde* (2014), *Bidden met Louis-Marie Grignion de Montfort* (2016), van Maurice Nijsten de film *Vandaag begint de toekomst* (2016 DVD) en van Andries Govaart en Frans Bullens de CD *Gods liefde voor mensen doet ons zingen* (2016).

Wiel Logister, geboren in Nieuwenhagen in 1938, is sinds 1959 lid van de Montfortanen. Hij werkte van 1976-2004 aan de Theologische Faculteit te Tilburg en was van 2002-2011 provinciaal overste.